**<u>અસ્વીકરણ</u>:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**<u>DISCLAIMER:</u>** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

**સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇનવેસ્ટીગેશન અને અન્ય**

**વી.**

**મોહ. પરવેઝ અબ્દુલ કાયુમ વગેરે.**

**(ક્રી. અપીલ નં.૧૪૦–૧૫૧ ઓફ ૨૦૧૨)**

**૦૫ જુલાઈ, ૨૦૧૯**

**[અરુણ મિશ્રા અને વિનીત સરન, ન્યાયમૂર્તિ શ્રીઓ]**

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦:કલમ ૧૨૦બી, ૩૦૨,૩૦૭,૨૦૧/૧૨૦ બી. શસ્ત્ર અધિનિયમ , ૧૯૫૯ની કલમ ૨૫ (૧) (બી) (એ), ૨૭ (૧) અને પ.આતંકવાદ નિવારણ અધિનિયમ , ૨૦૦૨ (પોટા) ની કલમ ૩ (૧), (૨), (૩) અને (૪) અને કલમ ૪.હત્યા અને હત્યાનો પ્રયાસ.બે જુદી જુદી ઘટનાઓમાં.સીબીઆઈ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી રહી છે. તપાસમાં જાણવા મળ્યું કે બંને ઘટનાઓ એક જ  કિસ્સાનો ભાગ હતી અને ગોધરા ના રમખાણો પછી હિન્દુ સમુદાયમાં આતંક ફેલાવવાના હેતુ સાથે સામાન્ય કાવતરું હતું.૪

આરોપી નાસી  છુટ્યા હતા.૧૨ આરોપીઓની સુનાવણી.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા સજા.આરોપી તેમજ સી. બી. આઈ. દ્વારા હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરવામાં આવી હતી. જોકે, સીબીઆઈ દ્વારા આરોપી૨, આરોપી૩ અને આરોપી૧૨ સામે કોઈ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી ન હતી.ઉચ્ચ અદાલતે તમામ આરોપીઓ સામે આઈપીસીની કલમ ૩૦૨/૧૨૦ બી અને પોટાની કલમ ૩ (૧) હેઠળની સજાને ૨દ કરી દીધી હતી, જ્યારે બાકીની જોગવાઈઓ હેઠળની સજાને સમર્થન આપ્યું હતું.ઉચ્ચ અદાલતે આરોપી૨ પર લાદવામાં આવેલી સજામાં પણ ઘટાડો કર્યો હતો.સુપ્રીમ કોર્ટમાં અપીલ ઠરાવ સાક્ષી–૩૯ની હત્યાના પ્રયાસ અને મૃતક પર જીવલેણ હુમલા તરફ દોરી જતા કાવતરાના પૂરતા પુરાવા છે.સાક્ષીની જુબાની વિશ્વસનીય છે અને તબીબી પુરાવા દ્વારા તેને પૂરતા પ્રમાણમાં સમર્થન આપવામાં આવે છે.ઉચ્ચ અદાલતે સાક્ષીના પુરાવાના મૂલ્યાંકનમાં અતિ–તકનીકી અભિગમ અપનાવ્યો હતો અને નાની વિસંગતતાઓ દ્વારા તેને  આગળ લઈ જવા માં આવી હતી જે મામલાના કેન્દ્રમાં નથી જતી અને  ફરીયાદી ના કેસના મૂળભૂત સંસ્કરણને હલાવી દેતી નથી.ફોજદારી કાર્યવાહીનો કેસ પણ ફોરેન્સિક પુરાવા દ્વારા સાબિત થાય છે.આરોપીના કોલ–રેકોર્ડ્સ અને ગુના માટે ઉપયોગમાં લેવાતા વાહનની પુનઃપ્રાપ્તિ અને ગુનાનું હથિયાર પણ કાર્યવાહીના કેસને ટેકો આપે છે.આરોપીઓએ આપેલા કબૂલાતના નિવેદનો, જે કલમ ૩૨ તેમજ પોટા ની કલમ પ૨ ના યોગ્ય પાલન પછી નોંધવામાં આવ્યા છે, તે પણ ગુનાહિત કાવતરામાં દરેક આરોપીની સંડોવણી સાબિત કરે છે.કબૂલાતના નિવેદનોને

અન્ય પુરાવાઓ દ્વારા યોગ્ય રીતે સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.આરોપી૧, આરોપી૪, આરોપી૫, આરોપી૬, આરોપી૭, આરોપી૮, આરોપી૯, આરોપી૧૦ અને આરોપી૧૧ને પોટા અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩ (૧), (૨) અને (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને સજા પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે.જ્યાં સુધી આરોપી૨, આરોપી૩ અને આરોપી૧૨ની વાત છે, ત્યાં સુધી વધુ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી અને તેમની અપીલ ફગાવી દેવામાં આવે છે.

કલમ ૧૭૪એ. ફરાર આરોપી.આઈ. પી. સી. અને પોટા ની જોગવાઈઓ હેઠળ હત્યા અને હત્યાના પ્રયાસના આરોપો માટે કાર્યવાહી. કલમ ૧૭૪ એ હેઠળ પણ કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે તેને કલમ ૧૭૪ એ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને શંકાનો લાભ આપતા તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કર્યો હતો.ઉચ્ચ અદાલતે સજામાં ફેરફાર કરીને ૩. ડિફોલ્ટ ખંડ  સાથે ૨૧ લાખ.સુપ્રીમ કોર્ટમાં અપીલ કરો.ઠરાવ ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓને શંકાનો લાભ યોગ્ય રીતે આપ્યો હતો.આરોપી પહેલેથી જ ૧૭ મહિનાની સજા ભોગવી ચૂક્યો હોવાથી અને દંડ પણ ચૂકવી ચૂક્યો હોવાથી, કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

આતંકવાદ નિવારણ અધિનિયમ , ૨૦૦૨:

કલમ ૩૨.કબૂલાત નિવેદન.નીચે પૂરી પાડવામાં આવેલ સલામતી.ચર્ચા કરી

હતી.

પુરાવા:

તબીબી પુરાવા અને  નજરે જોનારા સાક્ષી વચ્ચે અસંગતતા.ની અસર.ઠરાવ આવી અસંગતતાના કિસ્સામાં,  નજરે જોનારા સાક્ષી  પ્રચલિત થશે. નજરે જોનારા સાક્ષી  ત્યારે જ કાઢી શકાય છે જ્યારે તબીબી પુરાવા  નજરે જોનારા સાક્ષી ને સંપૂર્ણપણે અસંભવિત બનાવે છે.

પુસ્તક.ઓળખ મૂલ્ય.ઠરાવ વ્યક્તિનો અભિપ્રાય પુરાવાના ક્ષેત્રમાં નથી હોતો.પુસ્તકમાં અભિપ્રાય અનુમાનો, અનુમાનો અને ધારણાઓ પર આધારિત હોઈ શકે છે અને તેથી તેનું કોઈ પુરાવા મૂલ્ય નથી.

અખબારો અને સામયિકો અહેવાલ આપે છે.ઓળખ મૂલ્ય.ઠરાવ અખબારો અને સામયિકોના અહેવાલો પુરાવા નથી.અખબારમાં એક નિવેદન માત્ર એક પાખંડ છે અને તેથી કોર્ટમાં રજૂ કરાયેલા નિવેદનના નિર્માતાની ગેરહાજરીમાં પુરાવા તરીકે અસ્વીકાર્ય છે.

ભારતનું બંધારણ:

અનુચ્છેદ  ૩૨.અરજી/પીઆઇએલ  એક સંસ્થા  દ્વારા.ગુનાહિત/હત્યાના કેસમાં વધુ તપાસની માંગ.તેના આધારે ઉચ્ચ અદાલતે તપાસ પર શંકા કરીને

ફોજદારી કેસમાં આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા.માલિકી અને જાળવણીક્ષમતા.ઠરાવ સુપ્રીમ કોર્ટમાં ફોજદારી કેસની સુનાવણી ચાલી રહી હતી ત્યારે પીઆઈએલ દાખલ કરવામાં આવી હતી.તે સ્પષ્ટ છે કે આરોપી વ્યક્તિઓએ પી. આઈ. એલ. દાખલ કરવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. યોગ્ય માર્ગ એ સંબંધિત વ્યક્તિઓ અથવા રિટ અરજદાર દ્વારા વધુ અથવા ફરીથી તપાસની માંગ કરતી અરજી હોત.પીઆઈએલ દાખલ કરવાનો હેતુ ત્રાંસા, અયોગ્ય અને શિસ્તની વિરુદ્ધ હતો અને તે સ્પષ્ટપણે પીઆઈએલના મંચનો દુરુપયોગ છે. યોગ્યતા પર પણ આ કેસમાં વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસ કરવા માટે યોગ્ય કોઈ સામગ્રી અથવા આધાર નથી.રિટ પિટિશન રૂ૫૦,૦૦૦/– ની કિંમત સાથે બરતરફ કરવામાં આવે છે.

જાહેર હિતની અરજીઃ

નો અવકાશ.ઠરાવ જાહેર હિતની અરજી વ્યક્તિગત લાભ અથવા રાજકીય હેતુ અથવા કોઈપણ પરોક્ષ વિચારણા માટે દાખલ કરી શકાતી નથી.કેટલીકવાર ફરિયાદી પક્ષ સામે ફોજદારી કેસમાં બિનજરૂરી દખલગીરી આરોપી માટે પણ ગંભીર પૂર્વગ્રહ પેદા કરી શકે છે.

વકીલોઃ

વ્યાવસાયિક નૈતિકતા.બાર કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા ઘડવામાં આવેલ વ્યાવસાયિક નીતિશાસ્ત્રનો નિયમ.ભાગ VI, પ્રકરણ II, વિભાગ I,આર. ૮.જે

સંસ્થા/સંસ્થાના વકીલ કાર્યકારી સભ્ય છે તેનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે વકીલ પર પ્રતિબંધ.આવા નિયમનું ઉલ્લંઘન કરીને અદાલતમાં વકીલની હાજરી વ્યાવસાયિક ગેરવર્તણૂક સમાન ગણાશે.

૨૦૧૨ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૪૧,૧૪૭ અને ૧૪૮,૨૦૧૯ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૯૮૧,૯૮૨ અને ૯૮૩,૨૦૧૯ની રિટ પિટિશન નંબર ૨૬ અને બાકીની અપીલોનો નિકાલ કરતી અદાલત

**ઠરાવ્યુઃ ૧.** આ કેસમાં પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા છે કે જે કાવતરું સાક્ષી–૩૯ની હત્યાના પ્રયાસ તરફ દોરી જાય છે અને ત્યારબાદ મૃતક પર જીવલેણ હુમલો કરે છે.આરોપીઓ હત્યા સુધી તેની સાથે સંકળાયેલા છે અને અંતે હત્યા પછી હુમલાખોરો ભાગી જાય છે.પુરાવાઓ પાકિસ્તાનમાં તાલીમ, મસ્જિદોમાં વિવિધ બેઠકો વગેરે, સમયાંતરે વિવિધ આરોપી વ્યક્તિઓનો ઉલ્લેખ કરે છે.દોષિતોના કબૂલાતના નિવેદનો, ઈ–મેલ પર સંદેશાવ્યવહાર, ધરપકડ સમયે દસ્તાવેજી સાહિત્યની જપ્તી, લોજિસ્ટિકલ સપોર્ટ અને અન્ય વિવિધ પ્રકારની સુવિધા, આવાસ, ભાડું, અમદાવાદ તેમજ અન્ય સ્થળોએ પરિવહનના સંદર્ભમાં રોકડ અથવા ચેક દ્વારા નાણાં પૂરા પાડવાના પુરાવા પણ છે.મોબાઇલ ફોન, પરિવહન અને મોટરસાયકલ વગેરે પ્રદાન કરવાના સંદર્ભમાં પુરાવા પણ ઉપલબ્ધ છે. કબૂલાતના નિવેદનના આધારે, સાયબર કાફેમાંથી કોમ્પ્યુટર હાર્ડ ડિસ્ક જપ્ત કરવા સહિત ખુલાસા નિવેદનો અનુસાર વસૂલાત

અને જપ્તી કરવામાં આવી હતી.દસ્તાવેજી પુરાવા, હોટેલ કેટરર્સ, પીસી માલિકો દ્વારા સાબિત કરાયેલા પેસેન્જર પુસ્તકો અને હસ્તાક્ષર નિષ્ણાતોનો અભિપ્રાય પણ મળી આવ્યો છે.સાક્ષી–૩૯ની હત્યાના પ્રયાસ અને મૃતકની હત્યામાં આરોપી૧ સાથે અન્ય આરોપીઓની સંડોવણીના સીધા અને પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા છે.લો ગાર્ડનની રેકી કરવાના પુરાવા છે, જ્યાં મૃતક સવારે ફરવા માટે વારંવાર આવતો હતો, મોબાઇલ કોલ્સ મૃતક પર આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા જીવલેણ હુમલાનો સમય દર્શાવે છે.મોબાઇલ ટાવર ઉપરાંત મોબાઇલ ફોનનું સ્થાન અને સાક્ષી–૩૯ પરના હુમલાના થોડા સમય પહેલા અને પછી તેમજ મૃતક પર પણ ટેલિફોનના ડેટાનો ઉપયોગ થાય છે.[પેરા ૧૫] [૪૮૩–એફ–એચ; ૪૮૪–આરોપીડી]

*રાજ્ય વિ. નલિની (૧૯૯૯) ૫ એસસીસી ૨૫૩:[૧૯૯૯] ૩ એસસીઆર ૧; યાકુબ અબ્દુલ રઝાક મેમન વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (૨૦૧૩) ૧૩ એસસીસી ૧:[૨૦૧૩] ૧૫ એસસીઆર ૧–નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.*

*'હરિ સિંહ ગૌર દ્વારા ભારતના દંડ કાયદા પર ટિપ્પણી (વોલ્યુમ. ૨), ૧૧મી આવૃત્તિ. ૧૧૩૮.ઉલ્લેખ કર્યો છે.*

૨.૧ રેકોર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, સાક્ષી–૫૫ દ્વારા આપવામાં

આવેલા નિવેદનમાં, ઈજા નંબર ૭ થવાની દિશા સંપૂર્ણ રીતે સમજાવવામાં આવી છે અને નજરે જોનાર સાક્ષી આ તમામ વિગતોને ગાણિતિક ચોકસાઇ સાથે જણાવે છે એમ ન કહી શકાય.સમર્થન આપતા પુરાવા પુષ્કળ પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ છે.[પેરા ૪૮] [૫૦૯–સી]

*સુખદીપ સિંહ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ન. (૨૦૧૦) ૨ એસસીસી ૧૭૭:[૨૦૦૯] ૧૫ એસસીઆર ૧૨૫૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.*

૨.૨ ગોળીબારના સમયે ઇંચ મુજબની ચોક્કસ અંતરની સ્થિતિ અંગે, કોઈ સાક્ષી નથી જે લાંબી ક્રોસ–એક્ઝામિનેશનમાં સૂચવ્યા મુજબ ચોક્કસ વર્ણન આપી શકે.આ રેખા પર લાંબી પ્રતિપરીક્ષા સંપૂર્ણપણે બિનજરૂરી અને સંપૂર્ણપણે બિનજરૂરી હતી અને સાક્ષીએ આવી તમામ વિગતો ચોકસાઇ સાથે રજૂ કરવી જોઈએ નહીં.જોકે સાક્ષીએ ક્રોસ–એક્ઝામિનેશનની કસોટીનો સામનો કર્યો છે.તે એવો કેસ નથી કે જ્યાં તબીબી પુરાવા નજરે જોનારા સાક્ષી ને સંપૂર્ણપણે અસંભવિત બનાવે છે, માત્ર તે જ કિસ્સામાં નજરે જોનારા સાક્ષી ને નકારી કાઢવો પડે, અન્યથા નહીં.[પારસ ૪૯–૫૦] [૫૦૯–ડી–એફ]

*અબ્દુલ સઈદ વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય (૨૦૧૦) ૧૦ એસસીસી*

*૨૫૯:[૨૦૧૦] ૧૩ એસસીઆર ૩૧૧; રાજસ્થાન રાજ્ય વિરુદ્ધ ભંવર સિંહ (૨૦૦૪) ૧૩ એસસીસી ૧૪૭:[૨૦૦૪] ૪ પૂરક.એસસીઆર ૪૦૯ પર આધાર રાખ્યો હતો.*

*નલ્લાપતિ શિવૈયા વિરુદ્ધ પેટા–વિભાગીય અધિકારી, ગુંટુર, એ. પી., (૨૦૦૭) ૧૫ એસ. સી. સી. ૪૬૫:[૨૦૦૭] ૧૦ એસ. સી. આર. ૩૪૭; શિંગારા સિંહ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ન. (૨૦૦૩) ૧૨ એસસીસી ૭૫૮; રામ નારાયણ સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય (૧૯૭૫) ૪ એસસીસી ૪૯૭:[૧૯૭૬] ૧ એસસીઆર ૨૭ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.*

૨.૩ તે કહેવું સાચું નથી કે ગોળીની ઈજાઓની સંખ્યા મળી આવેલી ઈજાઓની સંખ્યા સાથે મેળ ખાતી નથી.૭ ગોળીના ઘા હતા જ્યારે મૃતકના શરીરમાંથી ૫ ગોળીઓ મળી આવી હતી.૫ ગોળીઓની ઈજાઓ સાક્ષી–૫૫ના નજરે જોનારા સાક્ષી દ્વારા સૂચવવામાં આવી હતી અને તબીબી પુરાવા દ્વારા પણ કે ૫ ગોળીઓ ઈજા નં.૫ તરીકે મળી આવી હતી અને ૬ વાતચીત કરતી ઈજાઓ હતી જે આખરે ઈજા નંબર ૧ તરફ દોરી ગઈ હતી.આમ, ત્યાં કોઈ અસંગતતા નથી પરંતુ નજરે જોનારા સાક્ષી તબીબી પુરાવા દ્વારા મજબૂત કરવામાં આવે છે.[પરિચ્છેદ ૩૯] [૫૦૫–ડી–ઈ]

*રછપાલ સિંહ અને એન. આર. વિ.પંજાબ રાજ્ય એ.આઈ.આર. ૨૦૦૨ એસ.સી. ૨૭૧૦ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.*

*“એ કલર એટલાસ ઓફ હ્યુમન એનાટોમી ";" ગ્રેઝ એનાટોમી "અને મોદીના ન્યાયશાસ્ત્રનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.*

૨.૪ તાત્કાલિક કિસ્સામાં, સાક્ષી–પપના  નજરે જોનારા સાક્ષી ને તબીબી પુરાવા દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવતી નથી.આંખના અથવા તબીબી પુરાવા વચ્ચે કોઈ વિસંગતિના કિસ્સામાં,  નજરે જોનારા સાક્ષી  પ્રબળ રહેશે.[પેરા ૫૭] [૫૧૫–બી–સી]

*યોગીશ સિંહ વિરુદ્ધ મહાબીર સિંહ અને અન્ય. (૨૦૧૭) ૧૧ એસસીસી ૧૯૫:[૨૦૧૬] ૭ એસસીઆર ૭૧૩; સુનીલ કુંડુ અને એન. આર. વી.ઝારખંડ રાજ્ય (૨૦૧૩) ૪ એસ.સી.સી. ૪૨૨: [૨૦૧૩] ૫ એસસીઆર ૯૨૪; બસ્તીરામ વિ. રાજસ્થાન રાજ્ય (૨૦૧૪) ૫ એસસીસી ૩૯૮:[૨૦૧૪] ૨ એસસીઆર ૫૬૭ પર આધાર રાખ્યો હતો.*

*રામ નારાયણ સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય (૧૯૭૫) ૪ એસ.સી.સી. ૪૯૭:[૧૯૭૬] ૧ એસસીઆર ૨૭; હરિયાણા રાજ્ય વિરુદ્ધ રામ સિંહ*

*અલગ છે.*

૨.૫ ઉચ્ચ અદાલત  અવલોકન કર્યું છે કે ડ્રાઇવરની સીટની નજીક  નજીવુ લોહી મળી આવ્યું હતું.મૃતકના કપડાં પર તેની ગરદન અને આગળના હાથ અને મોબાઇલ ફોન પર ઇજાઓથી પુષ્કળ રક્તસ્રાવના સંકેતો હતા અને બેઠકની નીચે પડેલી ચાવીઓમાં લોહીના ડાઘા હતા.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે સીટ પર તેમજ મોબાઇલ ફોન અને ફ્લોર પર પડેલી ચાવીઓ પર લોહી હતું.નજરે જોનાર સાક્ષીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તે ક્યાં હતો.તેની લાંબી તપાસ કરવામાં આવી છે, કપડા પર લોહી મળી આવ્યું હતું, તે કેટલું, ક્યાં મળી આવ્યું હતું તે આંખના સ્વરૂપ અને સમગ્ર ઘટનાને બદનામ કરશે નહીં.[પારસ ૬૪–૬૫] [૫૧૮–ડી–ઈ]

૨.૬ એવું કહેવું યોગ્ય નથી કે સાક્ષી–૫૫ દ્વારા એફ. આઈ. આર. દાખલ કરવામાં આવી ન હોવાથી, તેમનું વર્તન આત્મવિશ્વાસને પ્રેરિત કરતું નથી અને તેઓ નજરે જોનારા સાક્ષી ન હતા.સાક્ષી–૫૫ આ ઘટનાની હકીકત ચિટ્ઠી બેંગ, સીડબ્લ્યુ–૧ના માલિકને જણાવવા ગયો હતો.સાક્ષી–૫૫એ જે રીતે પ્રતિક્રિયા આપી છે તે કોઈ વ્યક્તિ માટે અસામાન્ય નથી.તે પહેલા સ્થળના માલિકને હત્યાની જાણ કરવા માંગતો હતો.તે સાક્ષર વ્યક્તિ નહોતા.સીડબ્લ્યુ–૧ એ સાક્ષી–૫૫ના સંસ્કરણને પણ સમર્થન આપ્યું છે,

સાક્ષી–૫૫ દ્વારા સીડબલ્યુ–૧ની ઘટનાનું વર્ણન તદ્દન સ્વાભાવિક છે અને આત્મવિશ્વાસને પ્રેરિત કરે છે અને સીડબલ્યુ–૧ દ્વારા સંસ્કરણની યોગ્ય પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે.આ સંજોગોમાં, જે વ્યક્તિએ પી. ડબલ્યુ.–૫૫ને માત્ર રિક્ષામાં લિફ્ટ આપી હતી અને તેને સી. ડબલ્યુ.–૧ના ઘરે લઈ ગઈ હતી, તેને રજૂ ન કરવાથી ફરિયાદી પક્ષની કાર્યવાહીમાં કોઈ અડચણ ઊભી થતી નથી.માત્ર અન્ય સાક્ષીની તપાસ ન થવાના આધારે સાક્ષી–૫૫ની જુબાનીને નકારી શકાય નહીં.સાક્ષી–૫૫ ઘટના સ્થળે પરત ફર્યા ત્યાં સુધીમાં પોલીસ પહોંચી ગઈ હતી અને મૃતકના મૃતદેહને અન્ય વાહનમાં હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યો હતો.સાક્ષી–૫૫ અથવા સીડબ્લ્યુ–૧ ની આરોપી સામે કોઈ દુર્ભાવના અથવા દ્વેષ નહોતો.સીડબ્લ્યુ–૧ની અદાલતના સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી.એકવાર સાક્ષીની તપાસ થઈ જાય પછી, તેના પુરાવા મૂલ્યને કાયદા અનુસાર ધ્યાનમાં લેવું પડશે.એકવાર તેની તપાસ થઈ જાય પછી ફરિયાદી પક્ષ સામે કોઈ પ્રતિકૂળ તારણ કાઢવાનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.[પેરા ૭૦,૭૧] [૫૧૯જી–એચ; ૫૨૦–આરોપીઇ]

૨.૭ કલમ ૧૬૧ સી.આર.પી.સી. હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનની સરખામણીમાં અદાલતના નિવેદનમાં કોઈ સુશોભન અથવા ભૌતિક સુધારો નથી. શું સી.ડબલ્યુ.–૧ એ પી.ડબલ્યુ.–૫૫ ને પૂછ્યું હતું કે શું તે કલમ ૧૬૧ હેઠળના નિવેદનમાં સત્ય બોલી રહ્યો હતો કે કેમ તે પ્રશ્નને ભૌતિક ચૂક કહી શકાય

નહીં.નિવેદનમાં ભૌતિક તથ્યો જણાવવામાં આવ્યા છે અને કલમ ૧૬૧ સી.આર.પી.સી. હેઠળ નિવેદન સાથે ભૌતિક તથ્યોના સંદર્ભમાં કોઈ વિરોધાભાસ નથી. સમયના અંદાજ વિશે પણ આરોપી દ્વારા કંઈપણ કરી શકાતું નથી.[પેરા ૭૨] [પ૨૦–જી–એચ.; પ૨૧–એ]

૨.૮ સાક્ષી–પપની જુબાનીને સ્કેચની ખામીયુક્ત તૈયારી દ્વારા કોઈપણ રીતે બદનામ અથવા દૂષિત કરી શકાતી નથી.અન્યથા પણ સ્કેચના પુરાવાઓનું બહુ મહત્વ નથી.કેટલીકવાર સ્કેચ સાક્ષી દ્વારા આપવામાં આવેલા સંસ્કરણ સાથે મેળ ખાતું નથી.ઉચ્ચ અદાલત ને સ્કેચ દ્વારા ખસેડવામાં આવે છે જે દોરવામાં આવ્યું હતું.સાક્ષી–પપ એ આવા સ્કેચની કોઈ પણ જાણકારી હોવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.આ સ્કેચને ક્રોસ–એક્ઝામિનેશનમાં સાક્ષી–પપ પર મૂકવામાં આવ્યું ન હતું અને તેનો ખુલાસો મેળવવા માટે કે તે હુમલાખોર સાથે મેળ ખાય છે કે કેમ.આ પાસા પર સાક્ષી–પપની ઉલટ તપાસની ગેરહાજરીમાં, બચાવ પક્ષ વિસંગતતાનો, જો કોઈ હોય તો, કોઈ લાભ લઈ શકતો નથી.આઈ. ઓ. સાક્ષી–૧૨૦એ જણાવ્યું છે કે આ સ્કેચ સાક્ષી–પપની ગેરહાજરીમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું.તે માત્ર કલમ ૧૬૧ સી.આર.પી.સી. હેઠળ નોંધાયેલા તેમના નિવેદનના આધારે દોરવામાં આવ્યું હતું. જે રીતે સ્કેચ દોરવામાં આવ્યું હતું, તેને વિશ્વસનીય અને વિશ્વસનીય સ્કેચ ગણી શકાય નહીં.આ સંજોગોમાં, આરોપીના સંદર્ભમાં સ્કેચને હાઈકોર્ટ સાથે તોલવું ન જોઈએ કારણ કે તે સાક્ષી–પપની ગેરહાજરીમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું.

[પેરા ૭૫–૭૬] [પ૨૧–જી–એચ; પ૨૨–આરોપીબી]

૨.૯ પરીક્ષણ ઓળખ પરેડમાં સાક્ષી દ્વારા કરવામાં આવેલી ઓળખને ધ્યાનમાં રાખીને, સાક્ષી–પપના નજરે જોનારા સાક્ષી ઓમાં કહેવાતા સ્કેચને કારણે કોઈ ખામી નથી થતી.તપાસની જટિલ પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપીની ધરપકડના ૨૦ દિવસ પછી ટી. આઈ. પી. યોજવામાં કોઈ અનુચિત વિલંબ થયો ન હતો.આરોપીની ઓળખ પણ થઈ ગઈ હતી.(સાક્ષી–૩૯) એ પણ પાછળથી આરોપી૧ને હુમલાખોર તરીકે યોગ્ય રીતે ઓળખી કાઢ્યો હતો.[પરિચ્છેદ ૭૭] [પ૨૨–સી–ડી]

*સુભાષ અને શિવ શંકર વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય (૧૯૮૭) ૩ એસસીસી ૩૩૧: [૧૯૮૭] ૨ એસ. સી. આર. ૯૬૨ અલગ પડે છે.*

૨.૧૦ ઉચ્ચ અદાલતની ફરજ છે કે તે સાક્ષીઓના પુરાવાની આંતરિક ગુણવત્તાની વિગતોની તપાસ કરે.ઉચ્ચ અદાલત પીડબ્લ્યુ પપના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે અતિ–તકનીકી અભિગમ અપનાવ્યો છે અને નાની વિસંગતતાઓ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો છે જે મામલાના કેન્દ્રમાં નથી જતી અને ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીના મૂળભૂત સંસ્કરણને હલાવી દેતી નથી.[પેરા ૭૮] [પ૨૨–એફ; પ૨૩–આરોપીબી]

*યુ. પી. રાજ્ય વિ.સહાય અને ઓઆરએસ. એ.આઈ.આર. ૧૯૮૧ એસ.સી. ૧૪૪૨; વિજય @ચિની વિ. સ્ટેટ ઓફ એમપી (૨૦૧૦) ૮ એસસીસી ૧૯૧:[૨૦૧૦] ૮ એસસીઆર ૧૧૫૦; ભજન સિંહ @હર્ભજન સિંહ અને ઓઆરએસ. વી.હરિયાણા રાજ્ય [૨૦૧૧] ૭ એસ. સી. આર. ૧–પર આધાર રાખ્યો હતો.*

૩.૧ અરજીમાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે મળી આવેલી ગોળીને બેલિસ્ટિક તપાસ માટે મોકલવામાં આવી ન હતી અને કોર્ટમાં રજૂ કરવામાં આવેલી ગોળીઓનો રંગ અને પોસ્ટમોર્ટમ દરમિયાન નોંધવામાં આવેલી વિકૃતિની સ્થિતિ અલગ અલગ હતી.જો કે, તે સ્પષ્ટ છે કે ડૉક્ટરને એવું કહેવામાં આવ્યું ન હતું કે કોર્ટમાં જે ગોળીઓ રજૂ કરવામાં આવી હતી, તે તે જ નહોતી જે તેને મળી છે.હકીકતમાં, ડૉક્ટરે સ્પષ્ટપણે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે સફેદ ગોળીઓ જપ્ત કરવામાં આવી હતી અને તેને બેલિસ્ટિક તપાસ માટે મોકલવામાં આવી હતી અને તેને સી. એફ. એસ. એલ. માંથી રજૂ કરવામાં આવી છે. સાક્ષી–૮ની ઉલટ તપાસ કરવી જરૂરી હતી કે કોર્ટમાં જે ગોળીઓ રજૂ કરવામાં આવી હતી તે પોસ્ટમોર્ટમ સમયે મળી આવેલી ગોળીઓ નહોતી, જે હજુ સુધી મળી નથી.આમ આ પાસા પર તેમની જુબાનીને નકારી શકાય નહીં.[પારસ ૮૦–૮૨] [પ૨૩–જી–એચ; પ૨૪–એ]

૩.૨ ફોરેન્સિક નિષ્ણાત સાક્ષી–૭પએ જણાવ્યું છે કે એક જ પ્રમાણભૂત

હથિંયારથી ૫ ગોળીઓ ચલાવવામા  આવી હતી.તેમણે સીલની સરખામણી કરી.ગોળીઓ પોન્ટ ૩૨ રિવોલ્વરથી ચલાવવામાં આવી હતી.[પરિચ્છેદ ૮૨] [૫૨૪–બી]

૩.૩ ફરિયાદી પક્ષે કોર્ટમાં રજૂ કરવા સુધીની પાંચ ગોળીઓની જપ્તીની સાંકળ સફળતાપૂર્વક સ્થાપિત કરી છે જે મૃતકના શરીરમાંથી મળી આવી હતી.સાક્ષી–૮એ જણાવ્યું છે કે શબપરીક્ષણ દરમિયાન મૃતકના શરીરમાંથી પાંચ ગોળીઓ મળી આવી હતી જે સીલબંધ સ્થિતિમાં પોલીસ કોન્સ્ટેબલ (સાક્ષી–૧૭૦) ને સોંપવામાં આવી હતી.ફરજ પરના પી. ડબલ્યુ.–૧૭૦ કોન્સ્ટેબલે જણાવ્યું છે કે તેને સીલ કરેલી સ્થિતિમાં પાંચ ગોળીઓ મળી હતી અને તેણે પંચ–સાક્ષી પી. ડબલ્યુ.–૨ની હાજરીમાં સીલ કરેલી પાંચ ગોળીઓ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટરને સોંપી હતી.વધુમાં, સાક્ષી–૧૦૧ના પુરાવા સૂચવે છે કે તેણે મૃતકના શરીરમાંથી મળી આવેલી પાંચ ગોળીઓ સાક્ષી–૧૦૭ને સોંપી છે, જેમણે તપાસ દરમિયાન ૨૮.૩.૨૦૦૩ પર  સાક્ષી–૧૨૦ને સોંપી હતી.પુરાવા આગળ જણાવે છે કે સાક્ષી–૧૨૦, ડીવાય. એસ. પી. એ ઉપરોક્ત પાંચ ગોળીઓ સીલબંધ સ્થિતિમાં ૪.૪.૨૦૦૧ ના પત્ર દ્વારા વી.એસ.જી.એચ./ઇબાબ/ ફોરેન્સીક મેડિસિનને ડિરેક્ટર, સી. એફ. એસ. એલ., નવી દિલ્હી દ્વારા ૨૫.૪.૨૦૦૪ ના પત્ર થી મોકલી હતી.આંક૪૪૨ એ રસીદોનો દસ્તાવેજ છે જેના દ્વારા પાંચ ગોળીઓ નવી દિલ્હીની સેન્ટ્રલ ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં સીલ અને નમૂના સાથે મોકલવામાં આવી

હતી.આંક૪૫૮ નિર્દેશ કરે છે કે પાંચ ગોળીઓ પર મળેલું લોહી, કુર્તો પાયજામા અને કારમાંથી ઉઠાવવામાં આવેલું લોહી 'બી' જૂથનું હતું.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે સીલ અકબંધ મળી આવી છે અને અપીલકર્તાઓની કસ્ટડીના હકારાત્મક પુરાવા છે.આમ, ગોળીઓ બદલવામાં આવી છે એવી દલીલ કરવી સંરક્ષણ માટે દૂરગામી અને ઇરાદાપૂર્વકની વાત છે.[પેરા ૮૪] [પ૨૪–ઇ–એચ; પ૨૫–આરોપીબી]

૩.૪ સાક્ષી–૭૫ એ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તમામ ગોળીઓ સી. એફ. એસ. એલ., નવી દિલ્હીથી સીલબંધ સ્થિતિમાં મળી હતી.તેમણે ખાખી કવરની પાછળની બાજુએ લગાવેલી સીલમાં ૧૮/૧ થી ૧૮/૫ અનુચ્છેદ ઓની પણ ઓળખ કરી છે, જે મુદ્દામલ અનુચ્છેદ ૧૮/૫ હોવાનું કહેવાય છે, જે તેમણે લગાવેલી સીલ છે.તેમણે જણાવ્યું છે કે તેમણે ૧૮/૧ થી ૧૮/૫ લેખોની તપાસ કરી છે, જેની વિગતો તેમણે આપી છે.તેમણે તેમની તપાસમાં વધુમાં જણાવ્યું છે કે ગોળીઓ કાળા ભૂખરા રંગની હતી પરંતુ જેકેટ સાથેની ગોળીમાં તાંબુ અથવા એલ્યુમિનિયમ રંગ હશે.જો ગોળી સફેદ ધાતુની હોય તો ધાતુ સ્ટીલ અથવા એલ્યુમિનિયમની બનેલી હશે પરંતુ તેણે સફેદ રંગની જેકેટની ગોળી જોઈ નથી કે તપાસ કરી નથી.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે અદાલતમાં જે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે તે એ જ લેખો છે જેની તપાસ ફોરેન્સિક નિષ્ણાત (સાક્ષી–૭૫) દ્વારા કરવામાં આવી હતી.[પેરા ૮૫] [પ૨૫–એફ–જી]

૩.૫ કપડાંના રાસાયણિક પરીક્ષણની ગેરહાજરીમાં પણ, પુરાવા નિર્ણાયક રીતે સ્થાપિત કરે છે કે રિવોલ્વરનો ઉપયોગ ગુનામાં ગોળીઓ ચલાવવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો અને તે ગુનાનું હથિયાર સાબિત થયું છે અને તે પણ જપ્ત કરવામાં આવ્યું છે.[પેરા ૮૬] [૫૨૫–બી]

૩.૬કપડાંના રાસાયણિક પરીક્ષણની ગેરહાજરીમાં પણ, પુરાવા નિર્ણાયક રીતે સ્થાપિત કરે છે કે રિવોલ્વરનો ઉપયોગ ગુનામાં ગોળીઓ ચલાવવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો અને તે ગુનાનું હથિયાર સાબિત થયું છે અને જપ્ત પણ કરવામાં આવ્યું છે. [પેરા ૯૩] [૫૨૮–બી]

૩.૭ ડીડબલ્યુ–૮ નો પુરાવો એ પણ સ્પષ્ટ કરે છે કે જો તેઓ પુનરાવર્તિત હોવાનું જણાય તો અભિપ્રાયની પુષ્ટિ કરવા માટે એકલા ભંગ ચહેરો પૂરતો છે અને વ્યક્તિગત હથિયારોને કારણે થતા પ્રહારોની પુનરાવર્તિત લાક્ષણિકતા પણ ચોક્કસ હથિયારો સાથે સંબંધિત હોઈ શકે છે.વર્તમાન કિસ્સામાં, બીજી વખત મળી આવેલી ફાયરિંગ પિન સાથે ચેડાથી થતા તફાવતની અવગણના કરતી વખતે, મૂળભૂત પક્ષના નિશાન તે જ રહે છે જે દરેક રિવોલ્વર માટે વ્યક્તિગત છે અને આવા અન્ય કોઈ હથિયારમાં જોવા મળતા નથી.આમ, પુરાવા એ સાબિત કરવા માટે નિર્ણાયક છે કે મૃતકના શરીરમાંથી મળી આવેલી ગોળીઓ ચલાવવા માટે રિવોલ્વરનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.તબીબી પુરાવા, આમ, સાક્ષી–૫૫ના સંસ્કરણને સમર્થન આપે છે.[પેરા ૯૭]

[૫૨૮–જી–એચ; ૫૨૯–આરોપીબી]

૩.૮ પી. ડબલ્યુ.–૮ જેણે પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ તૈયાર કર્યો હતો તેને બચાવ પક્ષના સાક્ષી ડી. ડબલ્યુ.–૬ના નિવેદન પર આધાર રાખીને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે, જેમણે જણાવ્યું હતું કે ઈજાઓ ૫ અને ૬ ચેપી ઈજાઓ હતી.શબપરીક્ષણ ડૉક્ટરના અહેવાલને હળવાશથી નકારી શકાય નહીં કારણ કે તેણે ઈજાઓ જોઈ હતી.[પેરા ૯૮] [૫૨૯–બી–સી]

*तन्वीबेन पंकजकुमार दिवेटीया वि. गुजरात राज्य, (१९९७) ७ એસસીસી ૧૫૬:[૧૯૯૭] ૧ પૂરક.એસસીઆર ૯૬; ઈશ્વરૈયા અને અન્ન વી.કર્ણાટિક રાજ્ય, (૧૯૯૪) ૨ એસ.સી.સી. ૬૭૭:[૧૯૯૪] ૧ એસ. સી. આર. ૩૮૭–પર આધાર રાખ્યો.*

૪. સી. બી. આઈ. ના આઈ. ઓ. સાક્ષી–૧૨૦એ વિરોધાભાસી જવાબ આપ્યો હોવાના આધારે હાઈકોર્ટ દ્વારા સ્થળના નકશાને નામંજૂર કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી.તેમણે કહ્યું કે મૂળ સ્થળનો નકશો પેન્સિલ દ્વારા દોરવામાં આવ્યો હતો અને બાદમાં શાહીમાં દોરવામાં આવ્યો હતો.તે સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેને ફરીથી દોરતી વખતે, પછીથી, એ ૧ નું નામ ઉલ્લેખવામાં આવ્યું હતું કારણ કે તે સમયે તે જાણીતું હતું.આરોપીના નામનો ઉલ્લેખ કરવાથી કોઈ નુકસાન થતું નથી અને સાક્ષી–૧૨૦ દ્વારા આપવામાં

આવેલા સમજૂતી પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે નામ પછીથી ઉમેરવામાં આવ્યું છે. [પેરા ૧૦૦] [૫૩૦–ઈ–એફ]

૫. મૃતકની પત્ની અને અન્ય વ્યક્તિઓની તપાસ ન થવાને કારણે કોઈ નુકસાન થતું નથી કારણ કે તેઓ સાક્ષી ન હતા.કોઈ પણ શંકાના કિસ્સામાં, તેમની બચાવ પક્ષના સાક્ષી તરીકે તપાસ થઈ શકી હોત.મૃતકની પત્નીની તપાસ કરવામાં આવે તો પણ એ હકીકત સાબિત થઈ હોત કે મૃતક સવારે ૭ વાગ્યે બગીચામાં જવા નીકળ્યો હતો અને તે સવારે ૭.૧૦ વાગ્યે ત્યાં પહોંચ્યો હોત. ઉપરોક્ત પાસામાંથી કોઈ લાભ મેળવી શકાતો નથી.તપાસ ન થવાને કારણે કાર્યવાહી સામે કોઈ પ્રતિકૂળ તારણ કાઢી શકાતું નથી.[પેરા ૧૦૨] [૫૩૧–ડી–ઈ]

૬. ટ્રાયલ કોર્ટે મોબાઇલ ફોન, સિમ કાર્ડની વિગતો અને આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા ઉપરોક્ત ફોન હેન્ડસેટ અને સિમ કાર્ડનો ઉપયોગ સાબિત કરવા માટે રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓ પર વ્યાપક કાર્યવાહી કરી છે.કાવતરાના સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન આરોપી વ્યક્તિઓના તમામ કોલ રેકોર્ડ્સ અને મૃતકની હત્યાના દિવસે લૉ ગાર્ડન નજીક આરોપી વ્યક્તિઓના ફોનનું ટાવર લોકેશન આરોપી વ્યક્તિઓ સામેના મજબૂત પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા છે.આરોપી વ્યક્તિઓ પાસે મોબાઇલ ફોન હતા અને ષડયંત્રને અમલમાં મૂકવા માટે, કોલ વિગતોના રેકોર્ડમાં દર્શાવ્યા મુજબ, તેમના મોબાઇલ અથવા લેન્ડલાઇન ફોન દ્વારા ગુના

પહેલા, દરમિયાન અને પછી એકબીજા સાથે સતત સંપર્કમાં હતા.[પેરા ૧૦૩] [૫૩૧–એફ–જી; ૫૩૨–બી]

૭. ગુનાના સમયે આરોપી૧ અને આરોપી૬ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી મોટરબાઈક યોગ્ય રીતે જપ્ત કરવામાં આવી હતી.આરોપી૧૦ એ સાક્ષી–૫૪ પાસેથી મોટરસાયકલ ખરીદી હતી અને ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૩ના પ્રથમ સપ્તાહમાં આરોપી૧ને અમદાવાદમાં તેની અવરજવર માટે આપી હતી.ગુના કર્યા પછી, આરોપી૧૦ દ્વારા મોટરસાયકલને અમદાવાદથી ભાગી જતી વખતે સાક્ષી–૪૫ને સોંપવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ સાક્ષી–૪૫એ તેને રેલવે સ્ટેશનની પાર્કિંગમાં પાર્ક કરી હતી, જ્યાંથી સાક્ષી–૨૪ની હાજરીમાં સીબીઆઈ દ્વારા તે જપ્ત કરવામાં આવી હતી.આરોપી૧૩ના નિર્દેશો પર, સાક્ષી–૫૭ (પ્રતિકૂળ સાક્ષી પરંતુ કલમ ૧૬૪ સી.આર.પી.સી. હેઠળ નિવેદનમાં ૩ ચોરાયેલી મોટર હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલોની વ્યવસ્થા કરી હતી અને તેને આરોપી૪ને સોંપી હતી.ત્યારબાદ, એ૪એ તેની સાથે એક જાળવી રાખ્યો હતો અને આરોપી૧૪ અને આરોપીપને એક–એક સોંપી હતી.પાછળથી, આ મોટરસાયકલોનો ઉપયોગ ગુનામાં કરવામાં આવ્યો હતો.ચોરી થયેલી મોટરસાયકલમાંથી એક આરોપી૧૦ દ્વારા સાક્ષી–૪૫ને અમદાવાદથી ભાગી જતી વખતે સોંપવામાં આવી હતી.સાક્ષી–૪૫એ તેને થિયેટરમાં પાર્ક કર્યો હતો અને બાદમાં પીએસ કાગદાપીથ દ્વારા લાવવામાં આવ્યો હતો, જ્યાંથી સાક્ષી–૪૫ના નિર્દેશ પર સીબીઆઈ દ્વારા તેને જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો.સાક્ષી–૫૨ પાસેથી આરોપી૭

અને આરોપી૮ દ્વારા નકલી નંબર પ્લેટ તૈયાર કરવામાં આવી હતી.આ નંબર પ્લેટ ગુના બાદ બીજી હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ પર મૂકવામાં આવી હતી.આ મોટરસાયકલને આરોપી૧૦ અને આરોપી૧૧ દ્વારા અમદાવાદથી ભાગતી વખતે ત્યજી દેવામાં આવી હતી.[પરિચ્છેદ ૧૦૪] [પ૩૨–સી–એચ; પ૩૩–એ]

૮. જ્યાં સુધી ઇન્સ્પેક્ટરે પોતે સ્થળ પર જોયું હતું તે બધું જ સૂચવે છે ત્યાં સુધી સ્થળનો નકશો સ્વીકાર્ય રહેશે.સાક્ષી દ્વારા ઇન્સ્પેક્ટરને આપેલા નિવેદનોના આધારે સ્થળ નકશા પર મૂકવામાં આવેલ કોઈપણ નિશાન કલમ ૧૬૨ સી.આર.પી.સી. ની સ્પષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને અસ્વીકાર્ય રહેશે. જો સાક્ષીઓ સ્થળ યોજનામાં પ્રતિબિંબિત ન હોય તો પણ, તે કાર્યવાહી દરમિયાન આવા સાક્ષીઓને રજૂ કરવા માટે ફરિયાદી પક્ષને પ્રતિબંધિત કરતું નથી.સાક્ષી–૫૫ને સ્થળની યોજના સાથે સામનો કરવામાં આવ્યો નથી અને સાક્ષીને કોઈ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો નથી, તેથી ઉપરોક્ત ભૂલના આધારે તેના નજરે જોનારા સાક્ષી ને નકારી શકાય નહીં.[પરિચ્છેદ ૧૦૬,૧૦૭] [પ૩૩–ઇ–એફ; પ૩૪–જી–એચ]

*તોરી સિંહ અને એન. આર. વી.યુ. પી. રાજ્ય, એ.આઇ.આર. ૧૯૬૨ એસ.સી. ૩૯૯:[૧૯૬૨] એસસીઆર ૫૮૯; પ્રતાપ સિંહ અને એન. આર. વી.સ્ટેટ ઓફ એમપી (૨૦૦૫) ૧૩ એસ. સી. સી. ૬૨૪:*

*[૨૦૦૫] ૫ પૂરક.એસ. સી. આર. ૪૩૯–૫૨ આધાર રાખ્યો.*

૯. ઉચ્ચ અદાલત  એ કારણનો પણ ઉપયોગ કર્યો છે કે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર સાક્ષી–૧૦૧ ગુનાના સ્થળે બપોરે ૨ વાગ્યે તપાસ કરવાના હતા, જ્યારે તેને બપોરે ૨.૧૫ વાગ્યે પોસ્ટમોર્ટમમાં હાજર બતાવવામાં આવ્યો હતો. સાક્ષી–૧૦૧ એ આ સંબંધમાં સમજાવ્યું છે કે તેણે કાગળો હેડ કોન્સ્ટેબલને સોંપ્યા હતા.પોસ્ટમોર્ટમ કદાચ બપોરે ૨.૧૫ વાગ્યે કરવામાં આવ્યું હશે પરંતુ તે સમયે તે પોસ્ટમોર્ટમ રૂમમાં હાજર ન હતા.સ્થળ પર તેની હાજરી અંગે સાક્ષીઓનું નિવેદન માન્ય હોવું જોઈતું હતું.[પેરા ૧૦૮] [૫૩૫–આરોપીબી]

૧૦. ઉચ્ચ અદાલત  અવલોકન કર્યું છે કે પુરાવાના દરેક ભાગ વિશેના વિશાળ રેકોર્ડ અને સંખ્યાબંધ વિવાદો સાથે વ્યવહાર કરવો જરૂરી નથી.તેને હાઈકોર્ટનો યોગ્ય અભિગમ કહી શકાય નહીં.ઉચ્ચ અદાલત  સમગ્ર પૃષ્ઠભૂમિની તપાસ કરવી જોઈતી હતી કે કયા તથ્યો અને સંજોગો પ્રવર્તે છે અને શું ષડયંત્રનો કેસ બનાવવા માટે સાંકળ પૂર્ણ થઈ હતી.કાવતરું શોધવા માટે તે એકદમ જરૂરી હતું.હાઈકોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ નિર્દોષતા સંપૂર્ણપણે બિનજરૂરી હતી અને મૂળભૂત રીતે ખોટા અભિગમ પર આધારિત છે.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા તર્ક અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ખૂબ કાળજી સાથે, વિસ્તૃત રીતે કરવામાં આવેલા સાક્ષીઓના પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરવા ની ઉચ્ચ અદાલતની જવાબદારી હતી.ઉચ્ચ અદાલત  કારણોને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગઈ છે

અને નિષ્કર્ષ પર પહોંચી ગઈ છે.[પેરા ૧૧૧] [પ૩૫–એફ–એચ; પ૩૬–એ]

૧૧.૧ પ્રિવેન્શન ઓફ ટેરરિઝમ અધિનિયમ ૨૦૦૨ (પોટા) ની કલમ ૩૨ હેઠળ નોંધાયેલ આરોપી વ્યક્તિઓની કબૂલાત ગુનાહિત કાવતરામાં દરેક આરોપી વ્યક્તિની સંડોવણી સાબિત કરે છે.પોટા (પોટા) ની ખંડ ૩૨માં ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ અથવા પુરાવા અધિનિયમ માં કંઈપણ હોવા છતાં બિન–અસ્પષ્ટ ખંડ છે અને પોલીસ અધિકારીઓને કરવામાં આવેલી અમુક કબૂલાતને સ્વીકાર્ય બનાવે છે.જો કે, તે જ કલમ ૩૨ ની જોગવાઈઓને આધિન છે.[પારસ ૧૧૨,૧૧૩] [પ૩૬–બી–ડી]

૧૧.૨ અધિનિયમ ની કલમ ૩૨માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓમાં પૂરા પાડવામાં આવેલ સલામતીઓ એ છે કે (i) પોલીસ અધિક્ષક કરતાં નીચલા હોદ્દામાં ન હોય તેવા પોલીસ અધિકારી સમક્ષ વ્યક્તિ દ્વારા કબૂલાત કરવી.((૨) તેને લેખિતમાં અથવા કેસેટ, ટેપ અથવા સાઉન્ડટ્રેક જેવા કોઈપણ યાંત્રિક અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણ પર રેકોર્ડ કરવું પડશે.(૩) પોલીસ અધિકારીએ કબૂલાત નોંધાવતા પહેલા આરોપીનું લેખિત મૂલ્યાંકન કરવું પડે છે કે તે કબૂલાત કરવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે કબૂલાત કરે છે, તો તેનો ઉપયોગ તેની સામે થઈ શકે છે.((iv) તે આરોપીને કોઈ પણ કબૂલાત કરવા માટે દબાણ કરવામાં આવશે નહીં.(v) કબૂલાત ધમકી અથવા પ્રલોભનથી મુક્ત વાતાવરણમાં

નોંધવામાં આવશે.(vi) કબૂલાત જે ભાષામાં કરવામાં આવે છે તે જ ભાષામાં નોંધવી.(vii) જે વ્યક્તિએ કબૂલાત કરી છે તેને ૪૮ કલાકની અંદર નોંધાયેલ કબૂલાત સાથે ચીફ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા સીજેએમની અદાલતમાં રજૂ કરવામાં આવશે.(viii) સી.એમ.એમ./સી.જે.એમ. આ રીતે રજૂ કરાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદન, જો કોઈ હોય તો, રેકોર્ડ કરશે અને તેના પર તેની સહી અથવા અંગૂઠાની છાપ મેળવશે.જો આવી વ્યક્તિ દ્વારા ત્રાસની કોઈ ફરિયાદ હોય, તો તેને તબીબી તપાસ માટે સહાયક સિવિલ સર્જન અથવા કોઈ ઉચ્ચ હોદ્દાના અધિકારી પાસે મોકલવામાં આવશે.(ix) વ્યક્તિને પોલીસ કસ્ટડીમાં નહીં પણ ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે.[પેરા ૧૧૪] [૫૩૭–સી–એચ; ૫૩૮–એ]

૧૧.૩ કેસની હકીકતો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પોટાની કલમ ૩૨ (૧), (૨) અને (૩) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે.આરોપીઓને સીબીઆઈના વિશેષ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા. આરોપીઓને રજૂ કરવા માટે પોટાની કલમ ૩૨ (૪) હેઠળ પણ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.એવો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે એસ. પી., સી. બી. આઈ., એ. સી. પી. દ્વારા નોંધવામાં આવેલ કબૂલાત નિવેદન આરોપી દ્વારા સ્વેચ્છાએ ભય, ધમકી અથવા પ્રલોભન વિના કરવામાં આવ્યું છે. મેજિસ્ટ્રેટે આરોપીને પૂછ્યું છે કે શું કસ્ટડીમાં કબૂલાત નિવેદન રેકોર્ડ કરતી વખતે સીબીઆઈ દ્વારા તેની સાથે દુર્વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હતો કે તેને ત્રાસ

આપવામાં આવ્યો હતો, જેના જવાબમાં તેણે નકારમાં જવાબ આપ્યો હતો.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેમણે સ્વેચ્છાએ કબૂલાત નિવેદન આપ્યું છે.તેના પર, તેને ૪.૭.૨૦૦૩ સુધી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યો હતો.પોટા ની કલમ ૩૨ હેઠળ સાક્ષી–૨૧ દ્વારા આરોપી વ્યક્તિઓનું કબૂલાત નિવેદન નોંધતી વખતે આવી જ પ્રક્રિયા અનુસરવામાં આવી છે. [પરિચ્છેદ ૧૨૧,૧૨૨ અને ૧૨૩] [૫૪૩–એફ–એચ; ૫૪૪–એ]

૧૧.૪ કલમ ૩૨માં કરવામાં આવેલી વિવિધ જોગવાઈઓમાં સલામતીની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.ટાડામાં જે નોંધપાત્ર સલામતીનો અભાવ હતો તે પેટા–કલમો (૪) અને (૫) માં જોવા મળે છે.સામાન્ય રીતે વ્યક્તિને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવી જોઈએ.અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં, પોલીસ કસ્ટડી આપી શકાય છે અને અન્યથા નહીં.સામાન્ય કસ્ટડીની જરૂરિયાતનું પાલન ન કરવું એ કબૂલાતને દૂષિત કરતું નથી.તાત્કાલિક કેસમાં આરોપી વ્યક્તિઓને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યા છે અને કલમ ૩૨ની જોગવાઈઓનું ચુસ્તપણે પાલન કરવામાં આવ્યું છે.

*[પેરા ૧૨૫] [૫૪૬–સી–ડી] રાજ્ય (એન. સી. ટી. દિલ્હી) વિરુદ્ધ નવજોત સંધુ વગેરે.(૨૦૦૫) ૧૧ એસસીસી ૬૦૦:[૨૦૦૫] ૨ પૂરક.એસસીઆર ૭૯–તેના પર આધાર રાખ્યો હતો.*

૧૧.૫ કલમ ૩૨ (૪) એ જરૂરી છે કે જે વ્યક્તિની કબૂલાત નોંધવામાં આવી છે તેને ૪૮ કલાકની અંદર કબૂલાતના સામાન્ય નિવેદન સાથે મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે.મેજિસ્ટ્રેટ આ રીતે રજૂ કરાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદન, જો કોઈ હોય તો, રેકોર્ડ કરશે અને તેની સહી અથવા અંગૂઠાની છાપ મેળવશે.જો ત્રાસની કોઈ ફરિયાદ હોય તો તબીબી તપાસનો આદેશ આપવો પડશે અને ત્યારબાદ તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે.વર્તમાન કેસમાં મેજિસ્ટ્રેટે આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યું છે અને સહીઓ મેળવી છે.મેજિસ્ટ્રેટે સ્પષ્ટ રીતે પૂછપરછ કરી છે કે શું કસ્ટડીમાં હતા ત્યારે સીબીઆઈ દ્વારા તેમની સાથે દુર્વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હતો કે તેમને ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હતો, કારણ કે તેમણે કબૂલાતનું નિવેદન નોંધ્યું હતું, જેનો તેમણે નકારમાં જવાબ આપ્યો હતો.આરોપીને પૂછવામાં આવ્યું કે તે શું કહેવા માંગે છે જેના જવાબમાં તેણે કહ્યું કે તેણે સ્વૈચ્છિક કબૂલાત નિવેદન આપ્યું છે.ત્યારબાદ તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યો હતો.એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે એસ. પી. રેન્કના અધિકારીએ યોગ્ય રીતે નોંધ્યું છે કે તેણે નિવેદન વાંચી લીધું છે અને આરોપીએ તે સાચું હોવાનું સ્વીકાર્યું છે, કારણ કે કલમ ૩૨ ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય પાલન કરવામાં આવ્યું છે, તેથી મેજિસ્ટ્રેટને કલમ ૩૨ (૪) અને (૫) માં લાગુ કરવામાં આવેલી સ્પષ્ટ ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને મેજિસ્ટ્રેટને આદેશિત ફરજો યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યા છે.મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કબૂલાત ધરાવતું સીલબંધ પરબિડીયું ખોલવાની અને તેને આરોપી સમક્ષ વાંચવાની કોઈ જરૂર નથી.પરિચ્છેદ ૧૨૬–૧૨૮] [૫૪૬–એફ–એચ;

૫૪૭–આરોપીડી]

*મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિ. ભારત ચગનલાલ રાઘાણી અને અન્ય. (૨૦૦૧) ૯ એસ.સી.સી. ૧:[૨૦૦૧] ૩ એસસીઆર ૮૪૦–પર આધાર રાખ્યો હતો.*

*આદમભાઈ સુલેમાનભાઈ અજમેરી અને ઓઆરએસ. વિ.ગુજરાત રાજ્ય, (૨૦૧૪) ૭ એસ.સી.સી. ૭૧૬:[૨૦૧૪] ૭ એસસીઆર ૪૮–વિશિષ્ટ.*

૧૧.૬ વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં એવી કોઈ લાંબી કસ્ટડી નહોતી કે જેથી પોલીસ કસ્ટડીની હકીકતને કારણે કબૂલાતના નિવેદનને કોઈપણ રીતે શંકાસ્પદ બનાવી શકાય.પોલીસ કસ્ટડીની અસર દરેક કેસની હકીકતો પર નિર્ભર રહેશે.કબૂલાતના નિવેદન પર પોલીસ કસ્ટડીની શું અસર થાય છે તે એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને પણ ધ્યાનમાં લેવું પડશે કે શું આરોપીઓને વિચારવા માટે પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હતો કે જે તાત્કાલિક કેસમાં આપવામાં આવ્યો હતો.તેમની પાસે કાનૂની સહાય પણ હતી કારણ કે તેમની ધરપકડ થયા પછી તેઓએ વકીલો સાથે પણ વાતચીત કરી હતી અને પછી એસ. પી. એ તેમને આ પ્રકારનું નિવેદન આપવાના પરિણામો લેખિતમાં સમજાવ્યા હતા.એસ. પી. એ ખાતરી કરી કે તેઓ કોઈ

ભય અથવા લોભ વગેરે હેઠળ ન હોય અને તેમને ત્રાસ ન આપવામાં આવે.ત્યારબાદ કબૂલાતનું નિવેદન આપવામાં આવ્યું હતું.ચિંતન માટે પણ પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હતો.[પેરા ૧૩૧] [પ૪૯–ડી–એફ.]

*નાથુ વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૫૬ એસ.સી. પ૬–પ્રતિષ્ઠિત.*

૧૧.૭ જ્યારે ઘણા આરોપી વ્યક્તિઓ વિવિધ કેસોમાં સામેલ હોય છે અને એક આરોપી શ્રેણીબદ્ધ કેસોમાં સામેલ જોવા મળે છે, ત્યારે દેખીતી રીતે, તેની પોલીસ રિમાન્ડ ચોક્કસ કેસમાં લેવી પડે છે.તેનો અર્થ એ નથી કે તેને અન્ય કેટલાક કિસ્સાઓમાં પોલીસ રિમાન્ડ પર મોકલવામાં આવ્યો છે, જે કબૂલાત પર પ્રતિકૂળ અસર કરશે.જેની કલ્પના કરવામાં આવી છે તે એ છે કે સમાન ગુનાના સંદર્ભમાં, એકવાર તે કલમ ૩૨ (૪) અને (૫) હેઠળ તેની કબૂલાતના સંદર્ભમાં કોર્ટમાં નિવેદન આપે તે પછી તેને સામાન્ય રીતે પોલીસ રિમાન્ડમાં મોકલવો જોઈએ નહીં, તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવો પડશે.તેનું બરાબર પાલન કરવામાં આવ્યું છે.તાત્કાલિક કેસમાં એવું ન કહી શકાય કે તેને લાંબા સમય સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં રાખવામાં આવ્યો હતો અથવા તેણે વિશ્વાસ ગુમાવી દીધો હતો કે તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં નહીં આવે. [પેરા ૧૩૨] [પ૪૯–એચ; પ૫૦–આરોપીબી]

૧૧.૮ તાત્કાલિક કેસમાં, પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ, વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી કબૂલાતને સ્વીકાર્ય બનાવવામાં આવી છે.અન્યથા પણ કલમ ૩૨ (૧), (૨) અને (૩) હેઠળ એસ. પી. અને કલમ ૩૨ની પેટા કલમ ૪ અને ૫ હેઠળ સંબંધિત મેજિસ્ટ્રેટે આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદા અનુસાર તેમની ફરજો અસરકારક રીતે નિભાવી છે.[પરિચ્છેદ ૧૩૩] [૫૫૦–સી–ડી]

*શિવપ્પા વિ. કર્ણાટક રાજ્ય (૧૯૯૫) ૨ એસસીસી ૭૬:[૧૯૯૪] ૬ પૂરક.એસસીઆર ૧૭૧; આલોક નાથ દત્તા અને ઓઆરએસ. વી.પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય (૨૦૦૭) ૧૨ એસ.સી.સી. ૨૩૦:[૨૦૦૬] ૧૦ પૂરક.એસસીઆર ૬૬૨–વિશિષ્ટ.*

૧૧.૯ તે કેસની પ્રકૃતિ અને દરેક કેસમાં હકીકતો અને સંજોગો અને પુરાવા પર આધાર રાખે છે કે શું કબૂલાતનું નિવેદન સાચું છે અને તેની પુષ્ટિ થાય છે.તે દરેક કિસ્સામાં જોવું જોઈએ.વર્તમાન કેસમાં, તે આરોપીઓનો કેસ નથી કે જ્યારે તેમને પોટા અધિનિયમ ની કલમ ૫૨ હેઠળ પોલીસ દ્વારા ધરપકડ કર્યા પછી પૂછપરછ કરવામાં આવી ત્યારે તેમને વકીલની સલાહ લેવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો ન હતો. [પરિચ્છેદ ૧૩૬,૧૩૭] [૫૫૪–સી; ૫૫૫–બી]

૧૧.૧૦ કોઈપણ આરોપી વ્યક્તિ સામે કલમ ૩૨ (૫) ની જોગવાઈઓ હેઠળ

પૂરા પાડવામાં આવેલ સલામતીનું કોઈ ઉલ્લંઘન થયું ન હતું.કબૂલાતને અસ્વીકાર્ય ન કહી શકાય.કલમ ૩૨ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યું છે.[પરિચ્છેદ ૧૪૧] [૫૫૯–ડી]

*કેહર સિંહ વિરુદ્ધ રાજ્ય (દિલ્હી વહીવટીતંત્ર) (૧૯૮૮) ૩ એસસીસી ૬૦૯:[૧૯૮૮] ૨ પૂરક.એસસીઆર ૨૪–નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.*

૧૧.૧૧ ચિંતનનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો જે વર્તમાન કેસમાં પૂરતો હતો અને આરોપીઓને તક આપ્યા પછી કે શું તેઓ કબૂલાત કરવા માગે છે કે કેમ તે કહેવામાં આવ્યું હતું કે તેનો ઉપયોગ તેમની વિરુદ્ધ થઈ શકે છે, તે ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતના પાલનનો કેસ હતો અને  આરોપીએ તે સમયગાળા દરમિયાન કાનૂની સહાય માંગી હતી અને તેનાથી વંચિત રહ્યા હતા તેનો કેસ નથી. કબૂલાતની અસરના કાયદાકીય પાસાને આરોપી વ્યક્તિઓને અગાઉથી લેખિતમાં ઘણા શબ્દોમાં યોગ્ય રીતે જાણ કરવામાં આવી હતી, અને કબૂલાત કરવાના પરિણામ પર વિચાર કરવા માટે પર્યાપ્ત સમય આપવામાં આવ્યો હતો.વકીલ દ્વારા વધુ કંઈ સલાહ આપી શકાતી ન હતી.આમ, એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને વકીલની સહાય પૂરી પાડવા માટે સ્વયંસેવી ન કરીને કે કેસ, જ્યાં તે વિચારણાના સમય દરમિયાન પૂછવામાં આવ્યો ન હતો, તે જરૂરી હતું તેવી ધારણા પર પણ, કોઈ પણ આરોપી વ્યક્તિઓને કોઈ પૂર્વગ્રહ થયો

હોવાનું કહી શકાય નહીં કારણ કે તેમને ચિંતન માટે પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હતો, શું તેઓ કબૂલાત કરવા માંગતા હતા કારણ કે તેનો ઉપયોગ તેમની સામે થઈ શકે છે.આમ, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૧,૨૨ (૩) અને ૨૦ (૩) માંથી આવતા કોઈપણ બંધારણીય અધિકારોનું ઉલ્લંઘન થયું ન હતું.જ્યારે રિમાન્ડ વગેરેની માંગ કરવામાં આવી ત્યારે મુખ્ય કેસમાં પણ વકીલો દ્વારા તેમને મદદ કરવામાં આવી હતી. સાક્ષી–૨૧એ જણાવ્યું છે કે કબૂલાતની સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિ પર પોલીસ કસ્ટડીની કોઈ સુસંગતતા નથી, જે વકીલ અનુસાર સ્થાયી ન્યાયશાસ્ત્રની વિરુદ્ધ છે, તે પણ એ કારણોસર અસમર્થનીય છે કારણ કે કલમ ૩૨ પોલીસ અધિકારી સમક્ષ સ્વૈચ્છિક કબૂલાતને સ્વીકાર્ય બનાવે છે. [પેરા ૧૪૨] [૫૫૯–ઈ–એચ; ૫૬૦–બી]

૧૧.૧૨ 'સુરક્ષા', 'પ્રબંધ', 'પૂર્વ', 'નેત્રત્વ', 'અનુસેર', 'હત્યા', 'સંપર્ક' વગેરે જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ સંસ્કૃતમાં થયો હોવાનું ન કહી શકાય.તે મુસ્લિમની શૈક્ષણિક પૃષ્ઠભૂમિ પર નિર્ભર કરશે જેમાં તેનો ઉછેર થયો છે.માત્ર આરોપી૧ એક મુસ્લિમ છે તે હકીકત દ્વારા, એવું ન કહી શકાય કે તે આ શબ્દો જાણતો નહીં હોય, ખાસ કરીને જ્યારે તે તેના પોતાના શિક્ષણ અને પારિવારિક પૃષ્ઠભૂમિ પર આધાર રાખે છે જેમાં તેનો ઉછેર થયો છે.આમ આરોપી૧ અથવા અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા તેનો ઉપયોગ કરી શકાયો ન હોત તેવા ઉપરોક્ત શબ્દોના ઉપયોગને કારણે કબૂલાતના નિવેદનની કરવામાં આવેલી ટીકા માત્ર અયોગ્ય જ નહીં પણ અસ્વીકાર્ય પણ છે.[પરિચ્છેદ ૧૪૩]

[૫૬૦–સી–એફ]

૧૧.૧૩ એ કહેવું સાચું નથી કે જ્યારે નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું ત્યારે આરોપી૯ હોસ્પિટલમાં હતા તે હકીકત કબૂલાતના નિવેદનને અવિશ્વસનીય બનાવે છે.તેમની ક્રોસ–એક્ઝામિનેશન દરમિયાન સવારે ૧૦ વાગ્યે હોસ્પિટલમાં આરોપી૯ની હાજરી અંગે સાક્ષી–૨૧ સમક્ષ આવો કોઈ પ્રશ્ન મૂકવામાં આવ્યો નથી. આરોપી૯ને પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ જરૂરી મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ ૯.૬.૨૦૦૩ એટલે કે ૪૮ કલાકની અંદર રજૂ કરવાની જરૂર હતી. ન તો તેણે કબૂલાતના નિવેદનની લેખિત પીછેહઠમાં એવું કહ્યું હતું કે જ્યારે કબૂલાતનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હોવાનું કહેવાય છે ત્યારે તે હોસ્પિટલમાં હતો.સાક્ષી–૨૧ દ્વારા કબૂલાતના રેકોર્ડિંગને ખોટી સાબિત કરવું જરૂરી હતું જેથી તેને ક્રોસ–એક્ઝામિનેશનમાં મૂકી શકાય અને તેનો ખુલાસો મેળવી શકાય.ક્રોસ–એક્ઝામિનેશન એ પ્રક્રિયાની બાબત નથી પરંતુ પદાર્થની બાબત છે.[પેરા ૧૪૭] [૫૬૧–ડી–એફ]

જય શંકર પ્રસાદ વિરુદ્ધ  બિહાર રાજ્ય એ. આઈ. આર. ૧૯૬૩ એસ. સી. ૧૯૦૬–પર આધાર રાખ્યો હતો.

*એ. ઈ. જી. કારાપિએટ વિ. એ. વાય. ડર્ડેરિયન એર ૬૧ કેલ. ૩૫૯; મરોટી બંસી તેલી વિ. બડાબાઈ વિરુદ્ધ તુકારામ કુંબી, એ. આઈ. આર.*

*૧૯૪૫ નાગપુર ૬૦; કર્ણીદાન સારડા વિ. શૈલજા કાંત મિત્ર* ***AIR*** *૧૯૪૦ પટના ૬૮૩–નો ઉલ્લેખ.*

૧૧.૧૪ તમામ આરોપીઓએ તેમના કબૂલાત નિવેદનને પાછું ખેંચવા માટે અલગ–અલગ કારણો આપ્યા છે.અદાલતે દરેક આરોપીની વ્યક્તિગત રીતે સુનાવણી કરી છે.આરોપીઓએ જ્યારે તેમને રજૂ કરવામાં આવ્યા ત્યારે પ્રથમ તક પર તેમની કબૂલાત પાછી ખેંચી નથી.પીછેહઠ પાછળના કારણો પણ આત્મવિશ્વાસને પ્રેરિત કરતા નથી.યોગ્ય સલામતી અને રેકોર્ડ પરના અન્ય સમર્થનકારી પુરાવાઓનું પાલન કર્યા પછી કબૂલાતના નિવેદનો જે વિગતો સાથે નોંધવામાં આવ્યા છે તે એ હકીકતનો સંકેત આપે છે કે પાછા ખેંચવાના કારણો સાચા નથી.પોલીસ દ્વારા તેમને ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હોવાનો કોઈ આરોપ નથી.તેની ગેરહાજરીમાં, તે વિશ્વાસને પ્રેરિત કરતું નથી કે તેઓએ ખાલી કાગળો વગેરે પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે. એક સામાન્ય નિવેદન હતું કે તેઓ કેટલાક આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા ભયમાં હતા.હકીકત એ છે કે એસ. પી. દ્વારા નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા છે, જે પોટા ની કલમ ૩૨ હેઠળ કલ્પના કરાયેલ એક ઉચ્ચ ક્રમાંકિત અધિકારી છે, જેને કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં હળવાશથી નકારી શકાય નહીં.[પેરા ૧૪૮] [પ૬૧–જી–એચ; પ૬૨–સી–ઈ]

*મોહમ્મદ અમીન અને એન. આર. વી.સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન*

*(૨૦૦૮) ૧૫ એસસીસી ૪૯:[૨૦૦૮] ૧૬ એસ. સી. આર. ૧૫૫– પર આધાર રાખ્યો હતો.*

૧૧.૧૫ કોઈ દુર્વ્યવહાર થયો ન હોવાથી, ત્રાસની કોઈ સ્પષ્ટ ફરિયાદ નહોતી, કબૂલાત સ્વૈચ્છિક હોવાનું જણાય છે અને તમામ આરોપી વ્યક્તિઓને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા.કબૂલાતની અનુગામી પીછેહઠનું કોઈ પરિણામ નથી, તે જ એક પાછળનો વિચાર છે.[પરિચ્છેદ ૧૪૯] [૫૬૩–બી]

૧૨.૧ જો ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો મત વાજબી ન હોય તો, આ અદાલત સમગ્ર સામગ્રીની સમીક્ષા કરી શકે છે અને ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળ નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને રદ કરીને ન્યાય આપવા માટે આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્ર પર કોઈ મર્યાદા રહેશે નહીં.આરોપી૪ મૃતકની હત્યાના કાવતરાનો એક ભાગ હતો.[પેરા ૧૬૫,૧૬૬] [૫૭૨–F–G]

*કે. આર. પુરુષોત્તમન વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય (૨૦૦૫) ૧૨ એસસીસી ૬૩૧:[૨૦૦૫] ૪ પૂરક.એસસીઆર ૪૯૮; સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન, હૈદરાબાદ વિ. કે. નારાયણ રાવ (૨૦૧૨) ૯ એસસીસી ૫૧૨:[૨૦૧૨] ૯ એસસીઆર ૫૪; રાજસ્થાન રાજ્ય વિરુદ્ધ ઇસ્લામ અને અન્ય, (૨૦૧૧) ૬ એસસીસી ૩૪૩:[૨૦૧૧]*

*૬ એસ.સી.આર. ૯૮૮; દિલ્હી રાજ્ય વિરુદ્ધ શ્રી રામ લોહિયા એ.આઇ.આર ૧૯૬૦ એ.સી. ૪૯૦–નો સંદર્ભ.*

૧૨.૨ આરોપી૧ની કબૂલાતને રેકોર્ડ પરના અન્ય વિવિધ પુરાવાઓ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે જેમ કે ફોન કોલ્સ, હથિયારની પુનઃપ્રાપ્તિ, વાહન, રૂમ ભાડે લેવા વગેરે. આરોપી૧, શૂટરના સંદર્ભમાં કબૂલાતના સમર્થનકારી પુરાવા છે.તેણે પાકિસ્તાનથી પરત ફર્યા બાદ ડિસેમ્બર ૨૦૦૨માં કબૂલાતમાં જણાવ્યા મુજબ પીડબ્લ્યુ ૩૯ને બરતરફ કર્યો હતો અને મૃતકની હત્યા કરી હતી.આરોપી૧ સામેના એકંદર પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, મૃતકની હત્યા અને પોટા ગુના માટે હાઈકોર્ટ દ્વારા તેને નિર્દોષ જાહેર કરવાનો નિર્ણય રદ કરવામાં આવે છે અને ટ્રાયલ કોર્ટના આદેશ મુજબ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને સજા પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે.[પરિચ્છેદ ૧૫૫,૧૬૦ અને ૧૬૨] [૫૬૭–આરોપીબી; ૫૬૮–ડી–ઈ; ૫૬૯–ઈ]

૧૨.૩ કાવતરું કબૂલાતના નિવેદન દ્વારા સમર્થિત છે.આરોપીજીએ કાવતરું ઘડ્યું હતું અને તે સ્પષ્ટ રીતે મૃતકની હત્યાના કાવતરાનો ભાગ હતો.આરોપીજીને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટાની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચી શકાય તેવા ગુનાઓ માટે, તેને ડિફોલ્ટ કલમ સાથે રૂ. ૫,૦૦૦/– ના દંડ સાથે આજીવન કેદની

સજા ફટકારવામાં આવી હતી.જો કે, ઉચ્ચ અદાલતે પોટા ની કલમ ૩ (૩) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો છે અને તેની પુષ્ટિ કરી છે અને સજાને ઘટાડીને તે જેલમાં પહેલાથી જ રૂ. ૫,૦૦૦/– ના દંડ સાથે પસાર કરી ચૂક્યો છે, અને દંડની ચુકવણી ન કરવામાં આવે તો, તેને ૬ મહિના માટે આર. આઈ. ભોગવવી પડશે.ઉચ્ચ અદાલત  આરોપીજ્ઞને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૨ અને પોટા કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર કલમ ૩ (૧) હેઠળ આરોપમાંથી મુક્ત કર્યો છે. તેણે વાહનો અને હથિયારોની ખરીદી કરી હતી અને કાવતરામાં તેની સક્રિય ભૂમિકાને કારણે, તે પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચીને કલમ ૩ (૧) અને ટ્રાયલ કોર્ટના આદેશ મુજબ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી સાથે વાંચીને કલમ ૩ (૩) હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે.[પેરા ૧૭૩] [પ૭પ–એફ–એચ; પ૭૬–બી]

૧૨.૪ જ્યાં સુધી આરોપી–પના કબૂલાતના નિવેદનની વાત છે, ત્યાં સુધી ૨૪ કલાકનો પ્રતિબિંબ સમય આપવાની પ્રક્રિયાગત સુરક્ષાનું યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યું હતું.તેમને તમામ સાવચેતીઓ આપવામાં આવી હતી.સ્વૈચ્છિકતાની ખાતરી કરવામાં આવી હતી.તપાસ દરમિયાન કોઈ શારીરિક ઈજાના કોઈ ચિહ્નો મળ્યા ન હતા, ન તો તેને કોઈ પણ રીતે ધમકી આપવામાં આવી હતી.સાક્ષી–૨૧, સાક્ષી–૧૨૦, સાક્ષી–૧૨૨ અને સાક્ષી–૧૨૨ના પુરાવા પુષ્ટિ કાર્યવાહી સહિત તમામ પ્રક્રિયાઓનું યોગ્ય પાલન દર્શાવે

છે.પિસ્તોલ અને ઈ–મેલ પ્રિન્ટઆઉટ બંનેની જાહેરાત, શોધ અને જપ્તીને સાક્ષી–૬૫ (પંચ સાક્ષી) દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવે છે.આ સાક્ષીની હાજરીમાં આરોપી–૫ના કહેવા પર પિસ્તોલ મળી આવી હતી.ઈમેઈલ–આઈડી અને પાસવર્ડ આરોપી–૫ દ્વારા આપવામાં આવ્યા હતા.આ સાક્ષીની હાજરીમાં ઈમેઈલ્સના પ્રિન્ટઆઉટ બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા.આ સાક્ષીએ ઉપરોક્ત સંબંધમાં તમામ દસ્તાવેજી પુરાવાને સમર્થન આપ્યું હતું.એક્ઝિબિટ ૬૮૫ એ શસ્ત્ર અધિનિયમ  હેઠળ આરોપી–૫ સહિત અનેક આરોપીઓ સામે કાર્યવાહી કરવા માટે સાક્ષી–૧૧૫ દ્વારા આપવામાં આવેલી મંજૂરી છે. અન્ય આરોપીઓમાં આરોપી–૧, આરોપી–૩ અને આરોપી–૬ સામેલ છે.કલમ ૩૯, આર્મ્સ અધિનિયમ  હેઠળ આ મંજૂરી સાક્ષી–૧૧૫ દ્વારા આપવામાં આવી હતી, જે તે સમયે અમદાવાદ શહેરના પ્રભારી પોલીસ કમિશનર હતા.૨૮.૦૨.૦૨ ના જાહેરનામા દ્વારા, ગુજરાત રાજ્યને પોટા હેઠળ સૂચિત વિસ્તાર જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. સૂચિત વિસ્તારમાં માત્ર હથિયાર રાખવો એ પોટા (પોટા) ની કલમ ૪ મુજબ ગુનો છે. [પરિચ્છેદ ૧૭૪ (એ), ૧૭૫] [૫૭૬–એફ; ૫૭૮–સી]

૧૨.૫ સી. એફ. એસ. એલ., નવી દિલ્હીના એક વરિષ્ઠ વૈજ્ઞાનિક અધિકારીએ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે શરીરમાંથી મળી આવેલી ગોળી સાક્ષી–૩૯ હતી જે એપના કહેવા પર મળી આવેલી ૭.૬૫ એમએમની પિસ્તોલમાંથી છોડવામાં આવી હતી.સાક્ષી–૩૯ની દુકાનમાંથી મળી આવેલા ત્રણ ખાલી

કારતુસ પણ એ જ હથિયારમાંથી છોડવામાં આવ્યા હતા, જે શસ્ત્ર અધિનિયમ , ૧૯૫૯ મુજબ એક હથિયાર છે.પીડબ્લ્યુ ૮૭,૬૫,૧૦૮ અને ૧૨૦ના પુરાવાઓમાં કોઈ આંતર વિસંગતતાઓ નથી.આરોપી વ્યક્તિઓના આંતર સેલ્યુલર મોબાઇલ સંચાર માટે, સાક્ષી–૧૧, સાક્ષી–૧૭, સાક્ષી–૩૩ સાક્ષી–૩૬ અને સાક્ષી–૪૬ની જુબાનીઓ ખાસ કરીને સુસંગત છે.તેમના ઉપરાંત, પીડબ્લ્યુ ૨૫,૨૬,૩૫,૪૦ પણ સમર્થનકારી પુરાવા પૂરા પાડે છે.આ પુરાવા સામે, આરોપી–૫ માંથી મોબાઇલ હેન્ડસેટની વસૂલાત ન થવી, હકીકતમાં, તેની સામે ગુનાહિત સંજોગો હશે.આરોપી–૫એ કાવતરાના તમામ તબક્કે મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી, શરૂઆતથી જ, મૃતકની હત્યા અને ત્યારબાદ પોતે સહિત વિવિધ આરોપીઓના ફરાર થવા સુધી.તેમણે ગેરકાયદેસર રીતે મેળવેલા હથિયારોની ખરીદી, સંચાલન અને સંગ્રહમાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવી હતી.૭.૬૫ હકીકતમાં એમએમ પિસ્તોલ મળી આવી હતી અને તેના કહેવા પર જપ્ત કરવામાં આવી હતી.આમ, તેને યોગ્ય રીતે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટા ની કલમ ૩ (૧) આર/ડબલ્યુ ૩ (૩) તેમજ ૧૨૦ બી અને ૧૨૦ બી સાથે મૃતકની હત્યાના ગુના માટે આઈપીસીની કલમ ૩ (૧) આર/ડબલ્યુ ૩ (૩) હેઠળ ગુના માટે સજા ફટકારવામાં આવી હતી.તે જ પુનઃસ્થાપિત થાય છે.[પારસ ૧૭૬,૧૭૭,૧૭૮ અને ૧૭૯] [પ૭૮–ડી–એચ; પ૭૯–બી]

૧૨.૬ એ૬ના કબૂલાત નિવેદનને સાક્ષી–૧૧, સાક્ષી–૧૩, સાક્ષી–૧૭,

સાક્ષી–૩૩ અને સાક્ષી–૧૧૦ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.તેઓ સિમ કાર્ડની વસૂલાતના સાક્ષી છે.બાકીના જૂથ સાથે આરોપીકની નિકટતા, આરોપી૧ને લૉ ગાર્ડનમાં લઈ જવાનું અને અખબાર વાંચવાના બહાને મૃતકની હત્યા સુધી રાહ જોવાનું અને ત્યારબાદ આરોપી૧ને શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડમાં લઈ જવાનું અને હથિયાર અને વાહન સોંપવાનું અને દરેક વસ્તુને ઝીણવટભરી વિગતો સાથે પૂર્ણ કરવાનું તેમનું સ્પષ્ટ અધિનિયમ  કબૂલાતના નિવેદનોમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે.સાક્ષી–૧૧, સાક્ષી–૧૩, સાક્ષી–૧૭, સાક્ષી–૩૩ અને કબૂલાતના નિવેદનને સમર્થન આપતા સાક્ષીઓ છે.તેઓ સિમ કાર્ડની વસૂલાતના સાક્ષી પણ છે.સાક્ષી–૨૭એ આરોપીકના ઘરે લેન્ડલાઇન નંબર સાબિત કર્યો હતો અને આરોપીક દ્વારા પણ આ હકીકત સ્વીકારવામાં આવી હતી.મોબાઇલ ફોનના સ્થાનના રેકોર્ડમાં પુરાવા દ્વારા સાબિત થયેલા ગુનાહિત સંજોગો પણ બહાર આવ્યા હતા.ગુનાની કાર્યવાહી દરમિયાન ઉપયોગમાં લેવાતી મોટરબાઈકને સાક્ષી–૪પને સોંપવામાં આવી હતી, જે ફરિયાદી પક્ષના કેસનો વિરોધ કરતી હતી.તે આરોપી૧ સ્થળ પર લઈ ગયો હતો અને તેને પાછો પણ લાવ્યો હતો અને એક હથિયાર પણ લઈ ગયો હતો.બાકીના જૂથ સાથે તેની નિકટતા અને મૃતકની હત્યાના કાવતરામાં તેની સંડોવણીને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપીક ને આઈપીસીની કલમ ૧૨૦ બી હેઠળ અને પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને સજા આપવામાં આવી હતી.[પારસ ૧૮૨ અને ૧૮૫] [૫૮૧–બી, જી–એચ; ૫૮૩–બી–એફ]

૧૨.૭ રેકોર્ડ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આરોપી૭ પાકિસ્તાનમાં તાલીમ માટે જઈ શક્યું ન હતું કારણ કે રમઝાનના મહિના દરમિયાન તેના માતાપિતા યુએસએથી આવવાના હતા અને તેણે નાપસંદ કરવાનું નક્કી કર્યું હતું.જોકે, તેમણે તાલીમ માટે ગયેલા તમામ લોકોને સંપૂર્ણ લોજિસ્ટિક સપોર્ટ પૂરો પાડ્યો છે.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા સ્થાપિત આરોપી૭ વિરુદ્ધ અપરાધની સ્થિતિ સાબિત થઈ છે.ટ્રાયલ કોર્ટ આરોપી૭ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા અને સજા પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૩) તેમજ મૃતકની હત્યા કરવા માટે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૭૨ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૨૦ બી હેઠળ યોગ્ય હોવાનું જણાયું છે.[પરિચ્છેદ ૧૮૭,૧૯૨ અને ૧૯૩] [૫૮૪–ઈ; ૫૮૭–જી–એચ] ૧

૨.૮ મોટા ભાગે, એ૮નું કબૂલાત નિવેદન એ૬ જેવું જ છે.તેમણે ખાલી કાગળો પર સહી કરાવીને તેમના કબૂલાતના નિવેદનને બળજબરીથી  લીધાની ફરિયાદ કરી હોવા છતાં, ટ્રાયલ કોર્ટે તેમના મોડા પાછા ખેંચવાના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને આને વધુ મહત્વ આપ્યું ન હતું, જે કાનૂની સલાહ પર હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું, જેમાં કોઈ પણ ન્યાયિક અધિકારીને કોઈ પૂર્વ ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હતી અને કલમ ૩૨ ના તમામ સલામતીનું એસ. પી. દ્વારા યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યું હતું. સાક્ષી–૨૧, સાક્ષી–૧૨૦, અને સાક્ષી–૯૧ માંગ, પ્રારંભિક પૂછપરછ, જે સાવચેતી આપવામાં આવી હતી અને

પોટા કલમ ૩૨ (૪) હેઠળ પુષ્ટિ પ્રક્રિયાના સમકાલીન રેકોર્ડને સાબિત કરે છે. આરોપી૮ નું કબૂલાત નિવેદન.વધુમાં, આરોપી૭નો અપરાધ સાબિત કરવા માટે તપાસ કરાયેલા તમામ સાક્ષીઓની આરોપી૯ની સંડોવણી સાબિત કરવા માટે પણ તપાસ કરવામાં આવે છે.સમર્થનકારી પુરાવા સાક્ષી–૧૧, સાક્ષી–૧૭, સાક્ષી–૨૧, સાક્ષી–૪૫, સાક્ષી–૫૨, સાક્ષી–૬૦, સાક્ષી–૭૭, સાક્ષી–૯૧, સાક્ષી–૧૧૪, સાક્ષી–૧૧૭ અને સાક્ષી–૧૨૦માંથી પણ બહાર આવે છે.સાક્ષી–૧૧૯ અને સાક્ષી–૩૩ (બી. એસ. એન. એલ., અમદાવાદ ખાતે અનુક્રમે સબ–ડિવિઝનલ એન્જિનિયર અને ડિવિઝનલ એન્જિનિયર તરીકે કાર્યરત) ની ડિપોઝિશન સેલ ફોન રેકોર્ડ્સના સંબંધમાં છે.રેકોર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી૮ને યોગ્ય રીતે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩ (૧) તેમજ મૃતકની હત્યા કરવા માટે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી અને ૧૨૦ બી સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૦૨ હેઠળ ગુનો કરવા બદલ સજા સંભળાવવામાં આવી હતી.એ જ પુનઃસ્થાપિત થાય છે.[પરિચ્છેદ ૧૯૮,૧૯૯ અને ૨૦૨] [૫૮૯–F–H; ૫૯૦–A–B; G–H; ૫૯૧–એ]

૧૨.૯ પાકિસ્તાનમાં આરોપી–૯ની તાલીમ અને ત્યાંથી પરત ફરવાની વિગતો, તેની જાણકારી અને એએમટીએસ વિસ્ફોટોમાં ભૂમિકા, સાક્ષી–૩૯ પર હુમલો અને મૃતકની હત્યાની વિગતો નિવેદનમાં ઉલ્લેખિત છે.આરોપી–૯ ષડયંત્રના સમગ્ર ક્રમમાં અન્ય લોકો દ્વારા ભજવવામાં આવેલી ભૂમિકાની

વિગતો પણ પ્રદાન કરે છે.૬૦ તેમને ચિંતનના કલાકો આપવામાં આવ્યા હતા.નિવેદન નોંધ્યા પછી ફરીથી ઈચ્છાશક્તિની ચકાસણી કરવામાં આવી હતી.એ૯ એ તેના પર સહી કરી.સાંજે ૪.૫ વાગ્યે તેમની કસ્ટડી સાક્ષી–૧૨૦ને સોંપવામાં આવી હતી.બીજા દિવસે રવિવાર હોવાથી, તેને ૦૯.૦૬.૦૩ પર સવારે ૧૦.૩૫ વાગ્યે પી.ડબલ્યુ.–૯૧ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.પોલીસ સામે કોઈ ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હતી.પોલીસ દ્વારા શારીરિક કે માનસિક દુર્વ્યવહારની કોઈ ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હતી.એકંદરે પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટે તેને દોષી ઠેરવ્યો અને પોટા સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩ (૧) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩ (૩) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી સાથે મૃતકની હત્યા કરવા બદલ સજા સંભળાવી.એ જ પુનઃસ્થાપિત થાય છે. [પરિચ્છેદ ૨૦૩ અને ૨૦૯] [પ૯૧–બી–ડી; પ૯૨–ડી]

૧૨.૧૦ એવા પુરાવા છે કે આરોપી૧૦ એ કાવતરાને અમલમાં મૂકવા માટે તમામ લોજિસ્ટિક સપોર્ટ પૂરા પાડ્યા છે અને જેઓ બહારથી આવ્યા હતા અને તેમના પરિવહન, મોટરસાયકલો, હથિયારો અને દારૂગોળો પૂરો પાડ્યા હતા તેમના રહેવાની વ્યવસ્થા કરી છે.પુરાવા સ્પષ્ટપણે મૃતકની હત્યાના કાવતરામાં આરોપી૧૦ની ભૂમિકાને સાબિત કરે છે અને તેને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટા હેઠળ અને મૃતકની હત્યા માટે યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે.આરોપી સામે ઉપલબ્ધ એકંદર પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા

તેને પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને કલમ ૩ (૩) તેમજ મૃતકની હત્યા માટે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી અને કલમ ૧૨૦ બી હેઠળ ગુના માટે યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા ને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે.[પરિચ્છેદ ૨૧૮ અને ૨૨૩] [૫૯૬–ડી; ૫૯૮–સી; ૬૦૦–ઈ]

૧૨.૧૧ આરોપી૨ને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને પોટા તેમજ આઈ. પી. સી. હેઠળ અન્ય તમામ ગુનાઓનો શંકાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. રાજ્ય/સી. બી. આઈ. દ્વારા તેને નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદા સામે હાઈકોર્ટમાં કોઈ અપીલ કરવામાં આવતી નથી.ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી૨ને પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો છે અને તેને ૭ વર્ષની સખત કેદની સજા સંભળાવી છે અને ઉચ્ચ અદાલતે પણ દોષિત ઠેરવવાની સાથે દંડની રકમ એટલે કે, ૩૦૧૦,૦૦૦/– ની પુષ્ટિ કરી છે અને જાળવી રાખી છે.સખત કેદની સજાને અગાઉથી જેલમાં વિતાવેલા સમયગાળામાં એટલે કે ૫ વર્ષમાં સુધારવામાં આવી છે.હાઈકોર્ટના નિર્ણય સામે સીબીઆઈ અપીલ કરી રહી છે.પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ લઘુતમ સજા ૫ વર્ષની છે અને અત્યાર સુધીમાં ૮ વર્ષ પસાર થઈ ગયા છે અને આરોપી પહેલેથી જ ૫ વર્ષથી થોડો વધારે સમય પસાર કરી ચૂક્યો છે.વધુ હસ્તક્ષેપ માટે કોઈ કેસ બોલાવવામાં આવ્યો નથી કારણ કે સીબીઆઈએ ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશ સામે અપીલ

કરવાનું પસંદ કર્યું ન હતું.પોટા હેઠળ દોષિત ઠેરવવા અને સજા અંગેના હાઈકોર્ટના નિર્ણયને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.[પેરા ૨૨૪] [૬૦૦–એફ–એચ; ૬૦૧–બી]

૧૨.૧૨ આરોપી૩ના સંદર્ભમાં ટ્રાયલ કોર્ટે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ સાથે વાંચીને કલમ ૧૨૦બી હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો છે અને તેને ૭ વર્ષની સખત કેદ અને પોટા તેમજ આઈપીસી હેઠળ તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવેલા અન્ય તમામ ગુનાઓ માટે પણ તેને શંકાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. ઉચ્ચ અદાલત  પણ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી સજા અને દોષિત ઠેરવ્યા છે અને તેને સમર્થન આપ્યું છે.આરોપી૩ વિરુદ્ધ ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્ણય સામે સીબીઆઈ દ્વારા કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હોવાથી, વધુ હસ્તક્ષેપ માટે કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી.[પરિચ્છેદ ૨૨૫] [૬૦૧–એફ]

૧૨.૧૩ આરોપી૧૨માં તેને માત્ર પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેને ૫ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.ઉચ્ચ અદાલત  પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ આપવામાં આવેલી દોષિતતા અને સજાની પુષ્ટિ કરી છે અને તેને જાળવી રાખી છે. [પેરા ૨૨૬] [૬૦૧–ડી–ઈ]

૧૨.૧૪ સીબીઆઈ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરાયેલા આરોપી૨, આરોપી૩ અને

આરોપી૧૨ સામે કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હતી અને તેમણે આરોપી૨ના કેસમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા સુધારેલ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી સજાને સંપૂર્ણ રીતે પૂર્ણ કરી લીધી હોવાથી દોષિત ઠેરવવા અને લાદવામાં આવેલી સજાના ચુકાદામાં તેમની વિરુદ્ધ વધુ દખલગીરી કરવાની જરૂર નથી અને તેની વિસ્તૃત ચર્ચા કરવાની જરૂર નથી કારણ કે સીબીઆઈ દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્ણય સામે કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હતી. [પેરા ૨૨૭] [૬૦૧–એફ]

૧૨.૧૫ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપી૧, આરોપી૪, આરોપી૫, આરોપી૬, આરોપી૭, આરોપી૮, આરોપી૯, આરોપી૧૦ અને આરોપી૧૧ પર પોટાની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૩) અને ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચીને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આદેશ આપવામાં આવ્યો છે.ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલોનો નિકાલ ૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૦–૧૫૧ માં આપવામાં આવેલા નિર્ણયના સંદર્ભમાં કરવામાં આવ્યો છે.[ પરિચ્છેદ ૨૭૦,૨૭૧ અને ૨૭૨] [૬૨૩–સી–ડી]

૧૩.૧ ફરાર આરોપીના કેસમાં, જેના પર અલગથી કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો, ટ્રાયલ કોર્ટે શોધી કાઢ્યું હતું કે તેની મુંબઈની મુલાકાત સાબિત થઈ હોવા છતાં, મુંબઈમાં કોઈ કાવતરું રચવામાં આવ્યું ન હતું.કલમ ૧૬૪ (૧) સી.આર.પી.સી. હેઠળ તેમનું નિવેદન શરૂઆતમાં સાક્ષી તરીકે નોંધવામાં

આવ્યું હતું જેને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું નથી.આરોપી પર હાથ ધરવામાં આવેલ પોલીગ્રાફ પરીક્ષણ રાષ્ટ્રીય માનવાધિકાર આયોગ દ્વારા અવલોકન કરવાના નિર્ધારિત સલામતી ધોરણો અનુસાર નહોતું અને તે અદાલતની કોઈપણ પરવાનગી વિના હતું.આ નિવેદન પણ પીડબ્લ્યુ ૩૯ની હત્યાના પ્રયાસ અથવા મૃતકની હત્યાના કાવતરામાં સામેલ થવા માટે દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતું ન હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.ઘટનાની તારીખે તે મુખ્ય આરોપી (આરોપી૧) સાથે નહોતો.પીડબ્લ્યુ ૩૯ની હત્યાના પ્રયાસ અને મૃતકની હત્યા તરફ દોરી ગયેલા કાવતરામાં આરોપીની કોઈ ભૂમિકા દર્શાવવામાં આવી નથી.[પેરા ૨૩૩] [૬૨૩–સી–ડી; જી–એચ]

૧૩.૨ તેણે આરોપી૧ને આવાસમાં લાવવા માટે અન્ય આરોપીની કાર લીધી હતી, જે તેને મૃતકની હત્યામાં કાવતરાખોર ન બનાવી શકે કારણ કે તે પછીની ઘટના હતી.ટિફિન બોમ્બ અકસ્માત પછી પીડબ્લ્યુ ૩૯ અને મૃતકને મારી નાખવાનું કાવતરું ઘડવામાં આવ્યું હતું, જેમાં આરોપી ભાગ ન હતો.ઉચ્ચ અદાલત ઉપરોક્ત તારણમાં ખલેલ પહોંચાડી ન હતી.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા શંકાનો લાભ યોગ્ય રીતે લંબાવવામાં આવ્યો છે.કેસની વિચિત્ર હકીકતો અને સંજોગોમાં, અરજદારે પહેલેથી જ ૧૭ મહિનાની સજા ભોગવી લીધી છે અને રૂ૦૨૧ લાખનો દંડ પણ ચૂકવ્યો છે, આમ, તેની સામે દખલગીરીનો કોઈ કેસ બનાવવામાં આવતો નથી.[પરિચ્છેદ ૨૩૩ અને ૨૩૪] [૬૦૩–બી–ઈ]

૧૪.૧ આ રિટ પિટિશન આ કેસમાં આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે મળીને દાખલ કરવામાં આવી છે કારણ કે આરોપીના વકીલે સ્વીકાર્યું છે કે અરજદારને દસ્તાવેજો પૂરા પાડ્યા છે અને પરામર્શ કર્યો છે.૮.૨.૨૦૧૯ તારીખના આદેશનું અવલોકન સૂચવે છે કે ફોજદારી અપીલમાં આરોપીના વકીલની હાજરી પીઆઈએલમાં વકીલો સાથે અરજદાર સીપીઆઈએલ વતી નોંધવામાં આવી છે. હકીકત એ સ્પષ્ટ છે કે આરોપી વ્યક્તિઓએ આ કેસમાં વધુ તપાસ માટે આ રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.જો આરોપી આવું ઈચ્છતા હોય તો તેમણે માત્ર ફોજદારી અપીલમાં યોગ્ય અરજી દાખલ કરીને આ અદાલતનો સંપર્ક કરવો જોઈતો હતો અને પી. આઈ. એલ. દાખલ કરીને નહીં, તે પણ સી. પી. આઈ. એલ. દ્વારા. તેને વધુ તપાસ માટે રિટ પિટિશન દાખલ કરવાની યોગ્ય રીત ન કહી શકાય, તેનો હેતુ ત્રાંસા, અયોગ્ય અને શિસ્તની વિરુદ્ધ છે, ખાસ કરીને જ્યારે ફોજદારી અપીલની સુનાવણી આખરે થઈ રહી હતી અને આ અદાલત આ મામલાની દેખરેખમાં હતી અને ચુકાદો આખરે ૩૧.૧.૨૦૧૯ પર અનામત રાખવામાં આવ્યો છે.સંબંધિત સમયે જ્યારે અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે દેખીતી રીતે અરજદાર સી. પી. આઈ. એલ. ફોજદારી અપીલની સુનાવણીથી સારી રીતે વાકેફ  હતા અને તે હકીકત રિટ પિટિશનમાં જણાવવામાં આવી નથી કે છેલ્લા કેટલાક મહિનાઓથી ગુનાહિત અપીલની સુનાવણી ગુણદોષના આધારે થઈ રહી હતી.તે આઘાતજનક અને આશ્ચર્યજનક છે કે આરોપીઓએ તેમના સ્વ–હિતમાં સી. પી. આઈ. એલ. ને દસ્તાવેજો પૂરા પાડીને પી. આઈ. એલ. ની

આડમાં અરજી દાખલ કરવાની ઉપરોક્ત પદ્ધતિનો આશરો લીધો છે અને તે જ આધારો પર ફરિયાદી પક્ષના કેસ પર હુમલો કર્યો છે અને જે પણ નવી સામગ્રી દાખલ કરવામાં આવી છે.[પેરા ૨૪૫] [૬૦૮–જી]

૧૪.૨ અરજદારોએ જે નિવેદન પર આધાર રાખ્યો હતો તે સંપૂર્ણપણે ફોજદારી કેસના સંદર્ભની બહાર હતું જેમાં તેમણે જુબાની આપી હતી.તે સ્પષ્ટ રીતે વિવાદ માટે અપ્રસ્તુત અન્ય કોઈ બાબત અંગેના નિવેદનને પાછળથી વિચારવાનો પ્રયાસ હતો.તે સ્પષ્ટ રીતે પ્રેરિત અને જૂઠાણું હોવાનું જણાય છે કારણ કે તે અગાઉના નિવેદનમાં અવગણવાનું કોઈ કારણ આપી શક્યા ન હતા જેમાં આ મુદ્દો પણ સામેલ ન હતો.[પરિચ્છેદ ૨૪૬ અને ૨૪૭] [૬૦૯–બી, જી]

૧૪.૩ અરજદાર દ્વારા રાણા અયુબના પુસ્તક પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, જેનો કોઈ ઉપયોગ નથી.તે અનુમાનો, અનુમાનો અને ધારણાઓ પર આધારિત છે અને તેનું કોઈ પુરાવા મૂલ્ય નથી.વ્યક્તિનો અભિપ્રાય પુરાવાના ક્ષેત્રમાં નથી હોતો.તે જ રાજકીય પ્રેરિત હોવાની સંભાવના છે, તેને નકારી શકાય નહીં.ગોધરાની ઘટના પછી ગુજરાતમાં જે રીતે વસ્તુઓ આગળ વધી છે, આવા આક્ષેપો અને પ્રતિ–આક્ષેપો અસામાન્ય નથી અને ઘણી વખત ઉઠાવવામાં આવ્યા છે અને તે અસમર્થનીય અને વિચાર્યા પછીના હોવાનું જણાયું છે.[પરિચ્છેદ ૨૪૮] [૬૧૦–બી–સી]

૧૪.૪ જ્યાં સુધી મૃતકના પરિવાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપો એટલે કે.મૃતકના પિતા અને પત્ની દ્વારા, આ બાબતને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા ગુણદોષના આધારે હાથ ધરવામાં આવી છે.ઉચ્ચ અદાલત  આ બાબતને વિસ્તૃત રીતે ધ્યાનમાં લીધી છે.મૃતકની પત્નીને આરોપપત્રમાં સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવી હતી.૧૬.૧૧.૨૦૦૬ પર, ફરિયાદી પક્ષે મૃતકની પત્ની સહિત સાક્ષીઓને છોડવા માટે ક્લોઝિંગ પર્સિસ અને પર્સિસ રજૂ કર્યા હતા.તે હકીકતની નોંધ લેવામાં આવી હતી કે અરજદારે આગળની તપાસને નકારીને પસાર કરેલા આદેશને પડકાર્યો ન હતો.અખબારના અહેવાલોના આધારે ૧૮.૧૨.૨૦૦૬ પર આવી જ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેને પણ ૨૫.૬.૨૦૦૭ પર પોટા જજ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.આદેશની એક નકલ મૃતકની પત્ની, અરજદારને પણ આપવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, મૃતકના પિતાએ હાઈકોર્ટમાં એક અરજી દાખલ કરી છે, જેમાં ૨૦.૬.૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા આદેશને પડકારવામાં આવ્યો છે.[પરિચ્છેદ ૨૪૯] [૬૧૦–ડી–એફ]

૧૪.૫ ઉચ્ચ અદાલત  વધુમાં અવલોકન કર્યું છે કે મૃતકની પત્નીની તપાસ ન કરવી એ આગળની તપાસ માટે કોઈ આધાર નથી.ઉચ્ચ અદાલત  એવું પણ નિરીક્ષણ કર્યું છે કે એક મુલાકાતમાં મૃતકની પત્નીએ સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમની પાસે રાજકીય દુશ્મનાવટના સંબંધમાં કોઈ પુરાવા/સામગ્રી નથી.માત્ર

રાજકીય દુશ્મનાવટના આરોપ પર વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસનો આદેશ આપી શકાતો નથી.આઈ. ઓ. એ જણાવ્યું છે કે તપાસ દરમિયાન તેમને મૃતકના પિતાના અસ્પષ્ટ નિવેદનના આધારે રાજકીય દુશ્મનાવટના સંદર્ભમાં કોઈ સામગ્રી મળી નથી, રાજકીય હસ્તીઓ સામે વધુ તપાસનો આદેશ આપવો શક્ય નથી.અરજદાર પાસે રાજકીય દુશ્મનાવટની સામગ્રીને સાબિત કરવા માટે કોઈ સામગ્રી નથી.સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં, વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસ માટે આદેશ આપી શકાતો નથી.યોગ્યતા પર, અરજદાર વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસ માટે કેસ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે.[પેરા ૨૫૦] [૬૧૩–બી–ડી]

૧૪.૬ મૃતકની પત્ની સાક્ષી નહોતી અને તેને કોઈ વ્યક્તિગત જાણકારી નહોતી.તે આ કેસમાં તપાસ કરવા માટે નજરે જોનાર સાક્ષી નહોતી.આમ, એવું ન કહી શકાય કે ફરિયાદી પક્ષે તેણીને અટકાવી દીધી છે અને તેણીએ કોઈ પણ ભાગની વાર્તાને ઉજાગર કરી હશે જે કેસ માટે સામગ્રી હતી.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ કે કોઈ તપાસની જરૂર નથી, તે પણ અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી હતી.[પરિચ્છેદ ૨૫૧ અને ૨૫૨] [૬૧૩–ઈ–એચ; ૬૧૪–બી]

૧૪.૭ ત્યારબાદ, મૃતકની પત્ની દ્વારા વધુ એક પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, જોકે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કરવામાં આવેલી અરજીને ધ્યાનમાં રાખીને મૃતકના

પિતા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પછી તેણી કોઈ અરજી દાખલ કરવા માટે હકદાર નહોતી, કારણ કે પિતાએ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તેણી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓ પર  થયેલા આદેશો પર સવાલ ઉઠાવ્યા હતા. ઉચ્ચ અદાલતે પત્ની દ્વારા દાખલ કરાયેલ પીટીશન રદ  કરી. [પરિચ્છેદ ૨૫૩] [૬૧૪–બી–સી]

૧૪.૮ આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે આ બાબતને અંતિમ સ્વરૂપ મળ્યું છે.ફરીથી, ફોજદારી અપીલમાં, કેસની યોગ્યતા પર તપાસ કરવામાં આવી છે કારણ કે કેસ મૃતક સાથે સંબંધિત છે.ગુણદોષ પર, આઝમ ખાનના નિવેદન અને રાણા અયુબ દ્વારા પુસ્તક સહિત રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને, વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસ કરવા માટે રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીના આધારે કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી.તે હેતુ માટે કોઈ સામગ્રી નથી.એસ. એલ. પી. ની બરતરફીને કારણે આ મામલો પહેલેથી જ અંતિમ તબક્કામાં પહોંચી ગયો છે. અન્યથા પણ અરજી અખબારો/સામયિકોના અહેવાલો પર આધારિત છે.અખબારોના અહેવાલો પુરાવા નથી.અખબારમાં રહેલું હકીકતનું નિવેદન માત્ર સાંભળેલી વાત છે અને તેથી નિવેદનના નિર્માતાની અદાલતમાં હાજરીની ગેરહાજરીમાં પુરાવા તરીકે અસ્વીકાર્ય છે અને અહેવાલિત હકીકતને સમજી હોવાનું જુબાની આપે છે. [પરિચ્છેદ ૨૫૪ અને ૨૫૮] [૬૧૫–ડી–એફ; ૬૧૬–સી]

*કુસુમ લતા વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૨૦૦૬) ૬ એસસીસી ૧૮૦: [૨૦૦૬] ૩ પૂરક.એસસીઆર ૪૬૨; રોહિત પાંડે વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૨૦૦૫) ૧૩ એસસીસી ૭૦૨; હોલિકો પિક્ચર્સ (પ્રાઈવેટ) લિમિટેડ વિ.પ્રેમચંદ્ર મિશ્રા, (૨૦૦૭) ૧૪ એસસીસી ૨૮૧:[૨૦૦૭] ૧૨ એસસીઆર ૧૦૬૮; લક્ષ્મી રાજ શેટ્ટી વિરુદ્ધ તમિલનાડુ રાજ્ય (૧૯૮૮) ૩ એસસીસી ૩૧૯:[ ૧૯૮૮] ૩ એસસીઆર ૭૦૬–પર આધાર રાખ્યો હતો.*

*વિનય ત્યાગી વિ. ઈરશાદ અલી (૨૦૧૩) ૫ એસસીસી ૭૬૨: [૨૦૧૨] ૧૩ એસ. સી. આર. ૧૦૦૫; મનોહર લાલ શર્મા વિરુદ્ધ મુખ્ય સચિવ અને અન્ય. (૨૦૧૪) ૨ એસ. સી. સી. ૫૩૨; ઝહિરા હબીબુલ્લાહ શેખ અને અન્ર. વી.ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય. (૨૦૦૪) ૪ એસસીસી ૧૫૮:[૨૦૦૪] ૩ એસસીઆર ૧૦૫૦; પૂજા પાલ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૧૬) ૩ એસસીસી ૧૩૫:[૨૦૧૬] ૧૧ એસસીઆર ૫૬૦; તહસીન પૂનાવાલા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૧૮) ૬ એસસીસી ૭૨:[૨૦૧૮] ૯ એસસીઆર ૧–નો ઉલ્લેખ*

૧૫.૧ જાહેર હિતની અરજી વ્યક્તિગત લાભ અથવા રાજકીય હેતુ અથવા કોઈપણ પરોક્ષ વિચારણા માટે દાખલ કરી શકાતી નથી.ફોજદારી કેસમાં ફરિયાદી પક્ષ સામે કરવામાં આવેલ બિનજરૂરી તારણ અમુક સમયે આરોપી

માટે પણ ગંભીર પૂર્વગ્રહ પેદા કરી શકે છે.[પરિચ્છેદ ૨૫૯] [૬૧૬–ડી]

૧૫.૨ હાલના કેસમાં, કારણ કે પીઆઇએલના મંચનો દુરુપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.તે ઉપરાંત, તે એવો કેસ નથી કે જ્યાં ગુનાના સંદર્ભમાં ખાનગી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હોય.સીબીઆઈએ આ કેસની સંપૂર્ણ અને ઝીણવટભરી તપાસ કરી છે અને આરોપી વ્યક્તિઓ વચ્ચેનું કાવતરું સ્થાપિત થયું હોવાનું જાણવા મળ્યું છે.ગુનામાં આરોપી વ્યક્તિઓની સંડોવણીના સંદર્ભમાં ફોજદારી અપીલમાં મોટી સંખ્યામાં પુરાવાઓની ચર્ચા કરવામાં આવે છે.એવું ન કહી શકાય કે તપાસ અન્યાયી, એકતરફી, ખોટી અથવા કોઈપણ રીતે ખોટી દિશા નિર્દેશિત હતી.સંપૂર્ણ નિષ્પક્ષતામાં, આવી અરજી સી. પી. આઈ. એલ. દ્વારા આરોપીના કહેવા પર દાખલ થવી જોઈએ નહીં, તે સ્પષ્ટપણે પી. આઈ. એલ. ના મંચનો દુરુપયોગ છે. [પેરા ૨૬૩] [૬૧૯–જી–એચ; ૬૨૦–આરોપીસી]

*રાજીવ રંજન સિંહ 'લલન' (viii) વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૦૬) ૬ એસ.સી.સી. ૬૧૩:[૨૦૦૬] ૪ પૂરક.એસસીઆર ૭૪૨; ગુલઝાર અહમદ આઝમી વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૨૦૧૨) ૧૦ એસસીસી ૭૩૧: [૨૦૧૨] ૯ એસ. સી. આર. ૨૮૭; સિમ્રનજીત સિંહ માન વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અન્ન. (૧૯૯૨) ૪ એસ. સી. સી. ૬૫૩; અશોક કુમાર પાંડે વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ડબલ્યુ. બી., (૨૦૦૪) ૩ એસ.*

*સી. સી. ૩૪૯:[૨૦૦૩] ૫ પૂરક.એસ. સી. આર. ૭૧૬–પર આધાર રાખ્યો હતો.*

*એ. આર. અંતુલે વિ. રામદાસ શ્રીનિવાસ નાયક અને અન્ન. (૧૯૮૪) ૨ એસસીસી ૫૦૦:[૧૯૮૪] ૨ એસ. સી. આર. ૯૧૪; બંધુઆ મુક્તિ મોરચા વિ. ભારત સંઘ અને અન્ય. એ.આઈ.આર. ૧૯૮૪ એસ.સી.સી. ૮૦૨:[૧૯૮૪] ૨ એસ. સી. આર. ૬૭–લાગુ પડતું નથી*

૧૬.૧ સી. પી. આઈ. એલ. વતી હાજર રહેલા વકીલ સી. પી. આઈ. એલ. દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા કેસમાં વકીલ તરીકે હાજર રહી શકતા નથી કારણ કે તેઓ સી. પી. આઈ. એલ. ની કાર્યકારી સમિતિના સભ્ય છે. ભાગ ૬ ના પ્રકરણ ૨ ની કલમ ૧ માં સમાવિષ્ટ બાર કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા ઘડવામાં આવેલ વ્યાવસાયિક નીતિશાસ્ત્રનો નિયમ, નિયમ ૮ ત્યારે જ અપવાદ બનાવે છે જ્યારે આવા સભ્ય ન્યાયઅદાલત મિત્ર તરીકે અથવા બાર કાઉન્સિલ, ઇન્કૉર્પોરેટેડ લો સોસાયટી અથવા બાર એસોસિએશન વતી ફી વિના હાજર હોય.સી. પી. આઈ. એલ. જેવી સંસ્થા કોઈ અપવાદ નથી. [પરિચ્છેદ ૨૬૬ અને ૨૬૭] [૬૨૧–ઇ–એફ; ૬૨૨–બી]

૧૬.૨ નિયમ મનસ્વી છે અથવા સત્તાથી બહાર છે તેના આધારે નિયમ ૮ના

ઉલ્લંઘનમાં હાજર રહેવાનું કોઈ વાજબીપણું હોઈ શકે નહીં.આ નિયમને હજુ સુધી કોર્ટ દ્વારા ગેરકાયદેસર અથવા સત્તાથી બહાર જાહેર કરવામાં આવ્યો નથી.નિયમ ૮ બારના સભ્યો માટે બંધનકર્તા છે સિવાય કે જ્યાં સુધી પ્રશ્નમાં રહેલા નિયમમાં સુધારો કરવામાં ન આવે અથવા કોઈ પણ કારણોસર મનસ્વી અથવા અધિકાર બહાર હોવાનું જાહેર કરવામાં ન આવે, ત્યાં સુધી બારના સભ્યો દ્વારા તેનું નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કરવું જોઈએ. વ્યાવસાયિક નીતિશાસ્ત્રના નિયમોનું પાલન તમામ સંબંધિત લોકોએ કરવું જોઈએ.જો તેમનું પાલન ઉલ્લંઘનમાં કરવામાં આવે છે, તે પણ આ અદાલત સમક્ષ અને તે પણ ઉપરોક્ત કેનવાસ કરેલા અસમર્થનીય આધાર પર તેની અસરને જાણીને, કોઈ પણ નૈતિકતાના નિયમોના ઉલ્લંઘનને રોકી શકશે નહીં.જો બાર કાઉન્સિલે નિવેદન આપ્યા પછી નિયમમાં સુધારો કર્યો નથી, તો યોગ્ય અરજીમાં નિયમ પર નવેસરથી સવાલ ઉઠાવવો જોઈએ.ઉપરોક્ત કેન્દ્રની કાર્યકારી સમિતિમાં રહેલા વકીલ દ્વારા સી. પી. આઈ. એલ. વતી હાજરી આપવી યોગ્ય ન કહી શકાય, કારણ કે તેને નિયમો હેઠળ ગેરવર્તણૂક તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે.આ ઉપરોક્ત નિયમોના નિયમ ૮નું ઉલ્લંઘન છે.જ્યાં સુધી તેને સત્તાની બહાર જાહેર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અમે માનીએ છીએ કે વકીલો તેનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલા છે.[પરિચ્છેદ ૨૬૮] [૬૨૨–ડી–એફ]

૧૭. પરિણામે, અરજી પ્રામાણિકપણે દાખલ કરવામાં આવી હોવાનું ન કહી શકાય.અન્યથા પણ, અરજી યોગ્યતાથી વંચિત છે.તે મુખ્યત્વે એ જ પ્રશ્નો

ઉઠાવે છે જે અપીલમાં ઉકેલવામાં આવ્યા છે.આ કેસમાં વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસ કરવા માટે આવી કોઈ  જરૂર નથી.આ બાબત આખરે શાંત થવી જોઈતી હતી કારણ કે પરિવારના સભ્યો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પણ આ અદાલત દ્વારા આ બાબતને વારંવાર ઉઠાવીને ફગાવી દેવામાં આવી છે, તે સ્વીકાર્ય નથી અને કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં સંપૂર્ણપણે અયોગ્ય હતી.એ જ રાજકીય બદલો લેવા સમાન છે.સુપ્રીમ કોર્ટ બાર એસોસિએશન એડવોકેટ્સ વેલ્ફેર ફંડમાં અરજદાર દ્વારા જમા કરાવવાની રૂ૫૦,૦૦૦/– ની કિંમત સાથે રિટ પિટિશનને ફગાવી દેવામાં આવે છે.[પરિચ્છેદ ૨૬૯ અને ૨૭૪] [૬૨૨–જી–એચ; ૬૨૩–એ; ૬૨૪–સી–ડી]

# કેસ કાયદો સંદર્ભ

| | | |
|---|---|---|
| [૧૯૯૯] ૩ એસસીઆર ૧ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા ૧૮ |
| [૨૦૧૩] ૧૫ એસસીઆર ૧ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા ૧૯ |
| AIR ૨૦૦૨ SC ૨૭૧૦ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા ૪૩ |
| [૨૦૦૯] ૧૫ એસસીઆર ૧૨૫૨ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પરિચ્છેદ ૪૬ |
| [૨૦૧૦] ૧૩ એસસીઆર ૩૧૧ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા ૫૦ |
| [૨૦૦૭] ૧૦ એસસીઆર ૩૪૭ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા ૫૧ |
| [૨૦૦૪] ૪ પૂરક.એસસીઆર ૪૦૯ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા ૫૨ |
| (૨૦૦૩) ૧૨ એસસીસી ૭૫૮ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા ૫૩ |
| [૧૯૭૬] ૧ એસસીઆર ૨૭ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પરિચ્છેદ ૫૪ |
| | વિશિષ્ટ | પેરા ૫૫ |
| [૨૦૦૨] ૧ એસસીઆર ૨૦૮ | વિશિષ્ટ | પેરા ૫૬ |
| [૨૦૧૬] ૭ એસસીઆર ૭૧૩ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૫૮ |
| [૨૦૧૩] ૫ એસસીઆર ૯૨૪ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૫૯ |
| [૨૦૧૪] ૨ એસસીઆર ૫૬૭ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૬૦ |
| [૧૯૮૭] ૨ એસસીઆર ૯૬૨ | વિશિષ્ટ | પેરા ૭૭ |
| AIR ૧૯૮૧ SC ૧૪૪૨ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૭૮ |
| [૨૦૧૦] ૮ એસસીઆર ૧૧૫૦ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૭૮ |
| [૨૦૧૧] ૭ એસસીઆર | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૭૮ |

૧

[૧૯૯૭] ૧ પર આધાર રાખે છે પેરા ૯૮
પૂરક.એસસીઆર ૯૬

[૧૯૯૪] ૧ એસસીઆર પર આધાર રાખે છે પેરા ૯૯
૩૮૭

[૧૯૬૨] એસસીઆર પર આધાર રાખે છે પરિચ્છેદ ૧૦૬
૫૮૯

[૨૦૦૫] ૫ પર આધાર રાખે છે પરિચ્છેદ ૧૦૭
પૂરક.એસસીઆર ૪૩૯

[૨૦૦૫] ૨ પર આધાર રાખે છે પરિચ્છેદ ૧૨૪
પૂરક.એસસીઆર ૭૯

[૨૦૦૧] ૩ એસસીઆર પર આધાર રાખે છે પેરા ૧૨૮
૮૪૦

[૨૦૧૪] ૭ એસસીઆર વિશિષ્ટ પેરા ૧૩૦
૪૮

AIR ૧૯૫૬ SC ૫૬ વિશિષ્ટ પરિચ્છેદ ૧૩૧

[૧૯૯૪] ૬ વિશિષ્ટ પરિચ્છેદ ૧૩૩
પૂરક.એસસીઆર ૧૭૧

[૨૦૦૬] ૧૦ વિશિષ્ટ પરિચ્છેદ ૧૩૪
પૂરક.એસસીઆર ૬૬૨

[૧૯૮૮] ૨ ઉલ્લેખ કર્યો છે પરિચ્છેદ ૧૪૦
પૂરક.એસસીઆર ૨૪

AIR ૧૯૪૫ નાગપુર ૬૦ ઉલ્લેખ કર્યો છે પરિચ્છેદ ૧૪૭

AIR ૧૯૪૦ પટના ૬૮૩ ઉલ્લેખ કર્યો છે પરિચ્છેદ ૧૪૭

એર ૬૧ કેલ. ૩૫૯ ઉલ્લેખ કર્યો છે પરિચ્છેદ ૧૪૭

AIR ૧૯૬૩ SC ૧૯૦૬ ઉલ્લેખ કર્યો છે પરિચ્છેદ ૧૪૯

[૨૦૦૮] ૧૬ પર આધાર રાખે છે પરિચ્છેદ ૧૬૩
એસસીઆર ૧૫૫

[૨૦૦૫] ૪ પર આધાર રાખે છે પરિચ્છેદ ૧૬૪
પૂરક.એસસીઆર ૪૯૮

| | | |
|---|---|---|
| [૨૦૧૨] ૯ એસસીઆર ૫૪ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા. ૧૬૯ |
| [૨૦૧૧] ૬ એસસીઆર ૯૮૮ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા. ૧૬૫ |
| AIR ૧૯૬૦ SC ૪૯૦ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા. ૧૬૯ |
| [૨૦૧૨] ૧૩ એસસીઆર ૧૦૦૫ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા. ૨૪૦ |
| (૨૦૧૪) ૨ એસસીસી ૫૩૨ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા. ૨૪૦ |
| [૨૦૦૪] ૩ એસસીઆર ૧૦૫૦ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા. ૨૪૦ |
| [૨૦૧૬] ૧૧ એસસીઆર ૫૬૦ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પેરા. ૨૪૦ |
| [૨૦૦૭] ૧૨ એસસીઆર ૧૦૬૮ | પર આધાર રાખે છે | પેરા. ૨૪૦ |
| [૧૯૮૮] ૩ એસસીઆર ૭૦૬ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૨૪૨ |
| [૨૦૧૮] ૯ એસસીઆર ૧ | ઉલ્લેખ કર્યો છે | પરિચ્છેદ ૨૪ |
| [૨૦૦૬] ૩ પૂરક.એસસીઆર ૪૬૨ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૨૪૩ |
| (૨૦૦૫) ૧૩ એસસીસી ૭૦૨ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૨૫૪ |
| [૨૦૦૬] ૪ પૂરક.એસસીઆર ૭૪૨ | પર આધાર રાખે છે | પેરા. ૨૫૬ |
| [૨૦૧૨] ૯ એસસીઆર ૨૮૭ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૨૬૦ |
| (૧૯૯૨) ૪ એસસીસી ૬૫૩ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૨૬૧ |
| [૨૦૦૩] ૫ પૂરક.એસસીઆર ૭૧૬ | પર આધાર રાખે છે | પરિચ્છેદ ૨૬૨ |
| [૧૯૮૪] ૨ એસસીઆર ૯૧૪ | લાગુ ન કરી શકાય તેવી | પરિચ્છેદ ૨૬૩ |

[૧૯૮૪] ૨ લાગુ ન કરી શકાય તેવી પેરા ૨૬૪
એસસીઆર ૬૭

**ક્રિમિનલ અપીલ/ઓરિજિનલ જ્યુરીસ્ટિક્શનઃ ક્રીમીનલ અપીલ નંબર ૧૪૦–૧૫૧ ઓફ ૨૦૧૨.**

ક્રીમીનલ અપીલ નંબર ૯૭૫ થી ૯૮૧,૯૮૪ થી ૯૮૬,૧૦૪૯ અને ૧૧૮૮ ઓફ ૨૦૦૭ માં અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત હાઈકોર્ટના ૨૯.૦૮.૨૦૧૧ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી

સાથે

ક્રીમીનલ અપીલ નંબર ૮૩–૯૪,૨૦૧૯ની ૯૮૧–૯૮૨,૯૮૩, ઓફ ૨૦૧૨.

લેખિત અરજી (ક્રી.) ૨૦૧૯નો નંબર ૨૬.

હાજર પક્ષો તરફે તુષાર મહેતા, એસ. જી., અમરેંદ્ર શરણ, રાજુ રામચંદ્રન, શાંતિ ભૂષણ, સિનિયર એડવો., સંજય કુમાર ત્યાગી, શ્રીમતી સ્વાતિ ઘિલ્ડિયાલ, રાજેશ કુમાર સિંહ, રંજન કુમાર ચૌરસિયા, પ્રકાશ ગૌતમ, શ્યામલ કુમાર, કબીર શંકર બોઝ, શ્રીમતી દીપાનવિતા પ્રિયંકા, સંદીપ સિંહ, અજય કુમાર પાંડે, સુજીત સિંહ, અરવિંદ કુમાર શર્મા, સંતોષ કે. પાંડે, શ્રીમતી હેમંતિકા વાહી, સુશ્રી વિશાખા, સંજય કુમાર ત્યાગી, મુકેશ કુમાર મારોરિયા,

સુશ્રી નિત્યા રામકૃષ્ણન, સાદુઝમાન, શાદન ફરાસત, સુશ્રી શ્રુતિ નારાયણ, સુશ્રી જાહનવી સિંધુ, સમર્થ ખન્ના, સુશ્રી સુકૃતિ ભટનાગર, શ્રીમતી અપ્રજિતા મુખર્જી, સંચિત ગુરુ, ઇરશાદ અહમદ, મૃગાંક પ્રભાકર, ઈશ્વર મોહંતી, સુશ્રી હમસિની શંકર, સાદ, પ્રશાંત ભૂષણ, રોહિત કે. સિંહ, રજત નાયર, સંજય કુમાર ત્યાગી, રાજન કુમાર ચૌસરિયા, બીવી બલરામ દાસ, વકીલો. .

કોર્ટનો ચુકાદો અરૂણ મીશ્રા ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

૧. હકીકતો, ટૂંકમાં, એવી કલ્પના કરે છે કે શરૂઆતમાં સ્થાનિક પોલીસ દ્વારા ગુજરાત રાજ્યના ભૂતપૂર્વ ગૃહ પ્રધાન શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યા અને વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ (વીએચપી) ના નેતા શ્રી જગદીશ તિવારીની હત્યાના પ્રયાસને લગતા બે અલગ–અલગ કેસ નોંધવામાં આવ્યા હતા.હત્યાનો કેસ શરૂઆતમાં શ્રી જનક સિંહ પરમાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદના આધારે નોંધવામાં આવ્યો હતો, જે ૨૬.૩.૨૦૦૩ પર એલિસબ્રિજ પોલીસ સ્ટેશન, અમદાવાદ ખાતે આઇ.સી.આર. નં.૨૭૨/૨૦૦૩ ધરાવતી એફ. આઈ. આર. દ્વારા નોંધવામાં આવી હતી.બે દિવસ પછી, ગુજરાત સરકારે ૨૮.૩.૨૦૦૩ પર આ મામલાની તપાસ કરવા માટે સીબીઆઈની નિમણૂક કરી.બાદમાં શ્રી જગદીશ તિવારીની હત્યાના પ્રયાસનો કેસ પણ સીબીઆઈને સોંપવામાં આવ્યો હતો અને તે ૨.૬.૨૦૦૩ પર નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૨. આ કેસોની તપાસ દરમિયાન એકત્ર કરવામાં આવેલા પુરાવાઓ દર્શાવે છે કે બંને ઘટનાઓ એક જ વ્યવહારનો ભાગ હતી અને સારી રીતે રચાયેલ સામાન્ય કાવતરાના અનુસરણમાં, તે આચરવામાં આવી હતી.તેનો હેતુ હિંદુઓમાં આતંક ફેલાવવાનો હતો.તે આંતરરાષ્ટ્રીય ષડયંત્રનો એક ભાગ હતો.શ્રી હરેન પંડ્યા ભાજપના નેતા હતા જેમણે અગાઉ ગૃહ મંત્રીનું પદ સંભાળ્યું હતું.તેમણે અમદાવાદમાં ગોધરા પછીના રમખાણોમાં સક્રિય ભૂમિકા ભજવી હતી.એવો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો કે તેમણે ટોળાનું નેતૃત્વ કર્યું હતું જેણે પાલડી વિસ્તારમાં એક મસ્જિદને તોડી પાડી હતી અને તેના પુનઃનિર્માણનો વિરોધ કર્યો હતો.એક ભાગેડુ આરોપી અને અમદાવાદની લાલ મસ્જિદના ઉપદેશક મુફ્તી સૂફિયાને પોતાની વક્તૃત્વ કુશળતાનો ઉપયોગ કર્યો હતો, મુસ્લિમો પર થતા અત્યાચારોને દર્શાવતી વીડિયો સીડી સાથે છેડછાડ કરી હતી અને ગોધરા પછીના રમખાણો પછી મુસ્લિમ સમુદાયના સભ્યોમાં હિંદુ સમુદાયના સભ્યો સામે નફરત અને બદલો લેવાની તીવ્ર લાગણી પેદા કરવા માટે કટ્ટરપંથી ઇસ્લામિક સાહિત્ય ફેલાવ્યું હતું.હાલમાં કરાચી (પાકિસ્તાન) માં રહેતા કથિત રીતે અમદાવાદની બદનામ ફરાર આરોપી રસૂલ ખાન પાર્ટી અને અન્ય નજીકના સાથીઓ, સુહેલ ખાન પઠાણ, ફરાર આરોપી અને અનસ માચિસવાલા (આરોપીપ) ના સહયોગથી મુફ્તી સૂફિયાએ અત્યાચારોનો બદલો લેવાનું કાવતરું ઘડ્યું હતું અને તેને શ્રેણીબદ્ધ હિંસક ઘટનાઓના રૂપમાં અમલમાં મૂક્યું હતું.સંખ્યાબંધ મુસ્લિમ યુવાનો દ્વારા ૨૯.૫.૨૦૦૨ પર અમદાવાદ શહેરની એ.એમ.ટી.એસ. બસોમાં ટિફિન બોમ્બ

લગાવવાની ઘટના બની હતી, જેના કારણે મુફ્તી સુફિયાન, સોહેલ ખાન પઠાણ અને અન્ય લોકો ઉશ્કેરાયા હતા.તેઓએ મોટા કાવતરાની યોજના બનાવી અને સત્તાવાળાઓને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓ માટે મોકલવાનું વિચાર્યું.તેને આગળ વધારવા માટે, અમદાવાદ અને હૈદરાબાદના ઘણા યુવાનોને શસ્ત્રોની તાલીમ માટે જૂથોમાં પાકિસ્તાન મોકલવામાં આવ્યા હતા જેથી તેઓ પરત ફર્યા પછી મોટી માત્રામાં આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ થઈ શકે.તેમાંથી કેટલાક પાસે પાસપોર્ટ હતા અને અન્ય કથિત રીતે ગેરકાયદેસર રીતે ભારત–બાંગ્લાદેશ સરહદ પાર કરીને પાકિસ્તાન ગયા હતા જ્યાં તેમણે પિસ્તોલ, રાઈફલ, એલ. એમ. જી., એસ. એલ. આર., હેન્ડ ગ્રેનેડ, વિસ્ફોટક ઉપકરણો, રેકી, છેતરપિંડી વગેરેની તાલીમ મેળવી હતી. તેમને તાલીમ માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા અને તે મેળવ્યા પછી તેઓ જાન્યુઆરી ૨૦૦૩ અને માર્ચ ૨૦૦૩માં અમદાવાદ પરત ફર્યા હતા.

૩. કરાચી (પાકિસ્તાન) સ્થળાંતર કરતા પહેલા રસૂલ ખાન @સુલેમાન હૈદરાબાદમાં રહેતા હતા.તેમણે સ્થાનિક રાજકારણી મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ (આરોપી–૨) ને ગુજરાતમાં મુસ્લિમો પર થયેલા કથિત અત્યાચારોનો બદલો લેવા અને હિન્દુ સમુદાયના સભ્યોના મનમાં આતંક પેદા કરવાના કાવતરામાં ભાગ લેવા માટે પ્રેરિત કર્યા હતા.સુલેમાનના કહેવા પર, મોહમ્મદ અબ્દુલ રાઉફે આંધ્રપ્રદેશના ૧૪ છોકરાઓની પસંદગી કરી, પ્રેરિત કર્યા અને તેમને શસ્ત્ર તાલીમ માટે પાકિસ્તાન મોકલ્યા, જેમાં હૈદરાબાદના જાણીતા ગુનેગાર

અસગર અલી (આરોપી–૧) નો સમાવેશ થાય છે.તેમને પાકિસ્તાનમાં તાલીમ આપવામાં આવી હતી અને ગુજરાતમાં કામ કરવા અને આતંક પેદા કરવા માટે પ્રેરિત કરવામાં આવ્યા હતા.અસગર અલી મોટું આતંકવાદી કૃત્ય કરવા માંગતો હતો અને આખરે પાકિસ્તાન જવા માંગતો હતો.તેમણે રસૂલ ખાન અને મુફ્તી સૂફિયાનની સલાહ મુજબ કામ કર્યું અને ઉદયપુર ગયા જ્યાંથી તેઓ અમદાવાદ પહોંચ્યા.અસગર અલી (આરોપી૧) એ તેના મિત્ર, આંધ્રપ્રદેશના નલગોંડાના રહેવાસી મોહમ્મદ શફીઉદ્દીનને અમદાવાદ ખાતે તેની સાથે જોડાવા માટે પ્રેરિત કર્યા.કાવતરાખોરોએ ગોધરા પછીના રમખાણો દરમિયાન કથિત રીતે અગ્રણી ભૂમિકા ભજવનાર શ્રી જગદીશ તિવારીને પ્રથમ વખત ખતમ કરવાનું નક્કી કર્યું.એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે અસગર અલી અને તેના મિંત્ર મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન અન્ય કાવતરાખોરો દ્વારા આપવામા આવેલા જરૂરી લોજિસ્ટિક સમર્થન સાથે ૧૧.૩.૨૦૦૩ પર શ્રી જગદીશ તિવારી પર હુમલો કરશે.

૪. આ ઘટનાના થોડા દિવસો પછી તા.૧૧.૦૩.૨૦૦૩ ના રોજ એક બેઠકનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં શ્રી હરેન પંડ્યાને નાબૂદ કરવા માટે મુફ્તી સુફિયાન અને અન્ય લોકોએ હાજરી આપી હતી અને સોહેલ ખાન દ્વારા અન્ય કાવતરાખોરોને તા.૧૭–૧૮.૦૩.૨૦૦૩ ના રોજ યોજનાના અમલીકરણના સૂક્ષ્મ પાસાઓને અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું હતું, જેના પરિણામે અસગર અલી (આરોપી–૧) દ્વારા ૨૬.૩.૨૦૦૩ પર અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓના

સમર્થન સાથે સવારે ૭:૩૦ વાગ્યે લો ગાર્ડનની સામે અમલ કરવામાં આવ્યો હતો.તપાસ દરમિયાન ષડયંત્ર બહાર આવ્યું હોવાથી, આતંકવાદ નિવારણ અધિનિયમ , ૨૦૦૨ (ટૂંકમાં 'પોટા') ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવામાં આવી હતી અને તે મુજબ, સંબંધિત મેજિસ્ટ્રેટને માહિતી મોકલવામાં આવી હતી.આ કેસ પોટા હેઠળ વિશેષ અદાલતમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા. આ મામલે ૮.૯.૨૦૦૩ પર સંયુક્ત આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું.

૫. ચાર આરોપી વ્યક્તિઓ ફરાર હતા જે એ ૧૩, એ ૧૪, એ ૧૮ અને એ ૧૯ છે તેથી તેમની સામે કોઈ આરોપો ઘડવામાં આવ્યા ન હતા, જ્યારે અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ પર ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (ટૂંકમાં, "આઈપીસી") ની કલમ ૧૨૦ બી સાથે વાંચીને ૧૨૦ બી, ૩૦૨,૩૦૭,૨૦૧ અને આર્મ્સ અધિનિયમ  ૧૯૫૯ (ટૂંકમાં, "આર્મ્સ એક્ટ") ની કલમ ૨૫ (૧) (બી) (એ), ૨૭ (૧) અને કલમ ૫ (ટૂંકમાં, "આર્મ્સ એક્ટ") અને કલમ ૩ (૧), ૩ (૨), ૩ (૩), ૩ (૪) હેઠળ દંડનીય ગુના માટે આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. ) અને પોટાની કલમ ૪. આરોપીઓએ પોતાનો ગુનો  અસ્વીકાર કર્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે ૧૨ આરોપીઓની સુનાવણી હાથ ધરી હતી.ફરિયાદી પક્ષે તમામ ૧૨૨ સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી.ઘણા દસ્તાવેજી પુરાવા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.કલમ ૩૧૩ સી.આર.પી.સી. હેઠળ આરોપી વ્યક્તિઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા છે.તેઓએ આરોપોને નકારી કાઢ્યા અને વિનંતી કરી કે કબૂલાતના નિવેદનો તેમની દરેક સામે બળજબરીથી નોંધવામાં આવ્યા

છે અને તેમાં સ્વૈચ્છિકતાનું કોઈ તત્વ નથી.વાસ્તવિક ગુનેગારોને બચાવવા માટે તેમની સામે કેસ ઘડવામાં આવ્યો છે.બચાવમાં ૮ સાક્ષીઓની પૂછપરછ કરવામાં આવી છે.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા સુધારેલ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા અને સમયગાળો નીચે મુજબ છેઃ

| **આરોપીનું નામ** | **ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા અને સજા** | **ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવે અને સજા** | **સજા થઈ ચૂકી છે** |
|---|---|---|---|
| મોહમ્મદ અસગર અલી [આરોપી ૧] | કલમ ૩ (૧) સાથે ૩ (૩), કલમ ૪ સાથે પોટાની કલમ ૩ (૩) સાથે [આરોપી૧] તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને કલમ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.૧૨૦–બી ને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ સાથે વાંચીને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી હેઠળ વાંચી શકાય છે.<br><br>કલમ ૨૫ (૧) હેઠળ પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.શસ્ત્ર અધિનિયમ ની કલમ બી) (એ) અને ૨૭ (૧).<br><br>ગુનાની સજાઃકલમ | ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આઇપીસીની કલમ ૩૦૭ સાથે ૧૨૦–બી, પોટા ની કલમ ૪ સાથે ૩ (૨) (બી) અને કલમ ૨૫ [૧–બી] (એ) અને કલમ ૨૭ (૧) હેઠળ આપવામાં આવેલી સજાને સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.<br><br>આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચીને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦ અને પોટા ની કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર કલમ ૩ (૧) હેઠળ | ૮ વર્ષો |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | ૧૨૦–બી હેઠળ ૩૦૨ સાથે વાંચીને, વીસ વર્ષ માટે આજીવન કેદ.<br><br>કલમ ૧૨૦–બી હેઠળ ૩૦૭ સાથે વાંચીને–૧૦ વર્ષની જેલ.પોટાની કલમ ૪ હેઠળ–સાત વર્ષની સખત કેદ.<br><br>આર્મ્સ અધિનિયમ ની કલમ ૨૫ (૧–બી) (એ) હેઠળ–આર્મ્સ અધિનિયમ ની કલમ ૨૭ (૧) હેઠળ પાંચ વર્ષ–સાત વર્ષની સખત કેદ | ગુના માટે નિર્દોષ જાહેર કરાયો હતો. | |
| મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ [આરોપી ૨] | પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો.<br><br>૭ વર્ષની સખત કેદની સજા. | દોષિત ઠેરવવાની પુષ્ટિ થઈ અને તેને જાળવી રાખવામાં આવી, દંડને સમર્થન આપવામાં આવ્યું, સખત કેદની સજામાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો અને તેને જેલમાં પહેલાથી જ પસાર કરવામાં આવેલા સમયગાળામાં ઘટાડવામાં આવ્યો. | ૫ વર્ષો |
| મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન [આરોપી ૩] | આઈપીસીની કલમ ૩૦૭ સાથે વાંચીને ૧૨૦–બી હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો.<br><br>સાત વર્ષની સખત કેદની સજા. | આઈપીસીની કલમ ૩૦૭ સાથે વાંચીને ૧૨૦–બી હેઠળ દોષિત ઠેરવવાની પુષ્ટિ થઈ છે. | સજાનો સમયગાળો પૂર્ણ કર્યો |
| કલીમ | પોટા ની કલમ ૩ (૩) | આઈ. પી. સી. ની | અન્ય એક |

| | | | |
|---|---|---|---|
| અહેમદ @કામીમુલ્લા [આરોપી ૪] | સાથે વાંચીને ૩ (૧) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. આજીવન કેદની સજા. | કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચીને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦ અને પોટાની કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર કલમ ૩ (૧) હેઠળ સજા માટે નિર્દોષ જાહેર કરાયો હતો.<br><br>પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવાની પુષ્ટિ અને જાળવણી કરવામાં આવે છે અને કેદની સજામાં ફેરફાર કરવામાં આવે છે અને તેને જેલમાં વિતાવેલા સમયગાળામાં ઘટાડવામાં આવે છે. | કેસમાં આજીવન કેદની સજા (ટિફિનબોક્સ વિસ્ફોટ કેસ) |
| અનસ મચિસવાલા [આરોપી ૫] | પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચીને ૩ (૧) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.<br><br>પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૪ અને આર્મ્સ અધિનિયમ ની કલમ ૨૫ (૧–બી) (એ) હેઠળ પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. | આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અને પોટા ની કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર કલમ ૩ (૧) હેઠળ તે જ આધારો પર નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો કે તે વાજબી શંકાની બહાર સાબિત થયો ન હતો. | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | પોટા કલમ ૪ હેઠળ પાંચ વર્ષની સખત કેદની સજા.શસ્ત્ર અધિનિયમ ની કલમ ૨૫ (૧–બી) (એ) હેઠળ પાંચ વર્ષ. | | |
| મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલ ા। | પોટા સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩ (૧) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.<br><br>પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૪ અને આર્મ્સ અધિનિયમ ની કલમ ૨૫ (૧–બી) (એ) હેઠળ પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.<br><br>આજીવન કેદની સજા.પોટા ની કલમ ૪ હેઠળ પાંચ વર્ષની સખત કેદ.શસ્ત્ર અધિનિયમ ની કલમ ૨૫ (૧–બી) (એ) હેઠળ પાંચ વર્ષ. | આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચીને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦ અને પોટાની કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર કલમ ૩ (૧) હેઠળ સજા માટે નિર્દોષ જાહેર કરાયો હતો.<br><br>પી. ઓ. ટી. એ. ની કલમ ૪ અને શસ્ત્ર અધિનિયમ ની કલમ ૨૫ [૧–બી] (એ) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને તેને આપવામાં આવેલી સજાની પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે. | ૮ પેરોલ વગરના વર્ષો |
| મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ [આરોપી ૯] | પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચીને ૩ (૧) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. | આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચીને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦ અને પોટાની કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર કલમ ૩ (૧) હેઠળ સજા માટે નિર્દોષ | ૮ પેરોલ વગરના વર્ષો |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | આજીવન કેદની સજા | જાહેર કરાયો હતો.<br><br>પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવાની પુષ્ટિ અને જાળવણી કરવામાં આવે છે અને કેદની સજામાં ફેરફાર કરવામાં આવે છે અને જેલમાં પહેલાથી જ પસાર થયેલા સમયગાળામાં ઘટાડવામાં આવે છે. | |
| પરવેઝ ખાન પઠાણ [આરોપી ૧૦] | પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચીને ૩ (૧) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.<br><br>આજીવન કેદની સજા | આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચીને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦ અને પોટાની કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર કલમ ૩ (૧) હેઠળ સજા માટે નિર્દોષ જાહેર કરાયો હતો.<br><br>પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવાની પુષ્ટિ અને જાળવણી કરવામાં આવે છે અને કેદની સજામાં ફેરફાર કરવામાં આવે છે અને જેલમાં પહેલાથી જ પસાર થયેલા સમયગાળામાં ઘટાડવામાં આવે છે. | ૮ પેરોલ વગરના વર્ષો |

| | | | |
|---|---|---|---|
| મોહમ્મદ ફારૂક [આરોપી ૧૧] | પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચીને ૩ (૧) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.<br><br>આજીવન કેદની સજા | આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦–બી સાથે વાંચીને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦ અને પોટાની કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર કલમ ૩ (૧) હેઠળ સજા માટે નિર્દોષ જાહેર કરાયો હતો. પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવાની પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે અને કેદની સજામાં ફેરફાર કરવામાં આવે છે અને જેલમાં પહેલાથી જ પસાર થયેલા સમયગાળામાં ઘટાડવામાં આવે છે. | ૮ પેરોલ વગરના વર્ષો |
| શાહનવાઝ ગાંધી [આરોપી ૧૨] | પોટાની કલમ ૩ (૧) ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો. પાંચ વર્ષ માટે સખત કેદની સજા. | પોટા ની સજા અને સજા ૩ (૩) ની પુષ્ટિ અને જાળવણી કરવામાં આવે છે. | સજાનો સમયગાળો પૂરો કર્યો. |

૬. અપીલ પર ઉચ્ચ અદાલત આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૦૭ અને પોટા ની કલમ ૩ (૨) (બી), કલમ ૩ (૩) અને આર્મ્સ અધિનિયમ ની કલમ ૨૫ (૧) (બી) (એ), કલમ ૨૭ (૧) હેઠળ દોષિત ઠેરવવાની અપીલને ફગાવી દીધી છે. જો કે, તેણે આંશિક રીતે

અપીલને મંજૂરી આપી છે અને તમામ આરોપી વ્યક્તિઓ સામે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી અને પોટા ની કલમ ૩ (૧) સાથે વાંચી શકાય તેવા ગુના માટે હરેન પંડ્યાની હત્યાના સંદર્ભમાં દોષિત ઠેરવવાના ચુકાદાને રદ કર્યો છે.સીબીઆઇએ શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યાના સંદર્ભમાં અપીલ દાખલ કરી છે.

૭. ઉલ્લેખનીય છે કે આરોપી એ૨, મોહમ્મદ અબ્દુલ કાદરના પુત્ર મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ અને એ૧૨, મોહમ્મદ ગાંધીના પુત્ર શાહ નવાઝ ગાંધી સામે ટ્રાયલ કોર્ટે તેમને પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ ગુના માટે દોષી ઠેરવ્યા હતા અને પોટા તેમજ આઈપીસી હેઠળ અન્ય તમામ ગુનાઓનો શંકાનો લાભ આપ્યો હતો. એ ૩, સ્વર્ગીય યુસુફ અલીના પુત્ર મોહમ્મદ શફીઉદ્દીનને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૨૦ બી હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો, અને પોટા તેમજ આઈ. પી. સી. હેઠળ તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવેલા તમામ ગુનાઓ માટે શંકાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. વિવિધ કલમો હેઠળ ઉપરોક્ત ૩ વ્યક્તિઓને નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદા સામે, સી. બી. આઈ. દ્વારા ઉચ્ચ અદાલતમાં કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હતી.પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ મોહમ્મદ અબ્દુલ કાદરના પુત્ર એ ૨ મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફની દોષિત ઠેરવણી સામે, આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટેનો પ્રશ્ન એ છે કે શું ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કલમ ૩ (૩) હેઠળ લાદવામાં આવેલી સજા યોગ્ય હતી કે આરોપીઓની અપીલ પર હાઈકોર્ટ દ્વારા સજા ઘટાડવામાં આવી હતી.

૮. ફરિયાદી પક્ષના કેસ અનુસાર, સામાન્ય આરોપપત્રમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે તેમ, આ બંને કેસ કોમી વૈમનસ્ય પેદા કરવા અને હિન્દુ સમુદાયમાં ભય પેદા કરવા માટે ઊંડા મૂળ ધરાવતા ગુનાહિત કાવતરાનું પરિણામ છે.ફરિયાદી પક્ષે નીચે મુજબ આક્ષેપ કર્યો છેઃ

(૧) એપ્રિલ/મે ૨૦૦૨માં લાલ મસ્જિદમાં એક બેઠક યોજાઈ હતી જેમાં મુફ્તી સૂફિયાન (આરોપી–૧૩ ફરાર આરોપી), એક મુસ્લિમ મૌલવી (કલીમ અહમદ, આરોપી–૪) અને અનસ માચિસવાલા (આરોપી–૫) એ હાજરી આપી હતી.ઉક્ત બેઠક દરમિયાન, આરોપી૧૩ એ ત્યાં હાજર વ્યક્તિઓને રમખાણો દરમિયાન મુસ્લિમોની હત્યાનો બદલો લેવા અને હિંસક કૃત્યો કરીને હિન્દુ સમુદાયના મનમાં આતંક ફેલાવવા વિનંતી કરી હતી.એ નોંધવું જોઈએ કે આરોપી૧૩ એ મુસ્લિમોની લાગણીઓનું શોષણ કરીને તેમને બનાવટી વીડિયો અને સીડી. અને નરોડા પટિયાના પીડિતોના મૃતદેહો, બળી ગયેલા મકાનો, મૃતદેહો, લૂંટાયેલી મસ્જિદો વગેરે દર્શાવતું સાહિત્ય બતાવ્યું હતું અને તપાસ દરમિયાન ઉપરોક્ત સામગ્રી યોગ્ય રીતે મળી આવી છે.

(૨) ૨૯.૫.૨૦૦૨ પર ગુનાહિત કાવતરાને આગળ વધારવા માટે,

મોહમ્મદની મદદથી આરોપી૪, આરોપી૫ દ્વારા હિન્દુ વિસ્તારો માટે નિર્ધારિત ગીચ બસોમાં ટિફિન બોક્સ બોમ્બ મૂકવામાં આવ્યા હતા.યુનુસ, અબ્દુલ રહીમ સરશેવાલા (આરોપી૫), રેહાન અબ્દુલ માજી પુથાવાલા (આરોપી૭), મોહમ્મદ.રિયાઝ (એ૮), મોહમ્મદ.પરવેલ અબ્દુલ કયૂમ શેખ (આરોપી૯), શાહનવાજ ગાંધી (આરોપી૧૨) અને અન્ય.તદનુસાર, પોટા કેસ નંબર ૭ અને ૯ નોંધવામાં આવ્યો હતો અને ખાસ કરીને, એ ૪ અને એ ૫ ને ઉપરોક્ત કેસમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે અને તેઓ ઉપરોક્ત કેસમાં આજીવન કેદની સજા ભોગવી રહ્યા છે.

(૩) સપ્ટેમ્બર–ઓક્ટોબર, ૨૦૦૨માં આરોપી રસૂલ ખાન પાર્ટી (આરોપી૧૮નાસતા ફરતા), જે ૧૯૯૪થી ૨૦૦૨ સુધી હૈદરાબાદમાં રહેતો હતો, તે અમદાવાદનો વોન્ટેડ ગુનેગાર હતો અને મોહમ્મદ સાથે સંપર્કમાં આવ્યો હતો.અબ્દુલ રઉફ (આરોપી–૨) અને તેને મુસ્લિમ છોકરાઓને શસ્ત્રોની તાલીમ માટે પાકિસ્તાન મોકલવા માટે ઉશ્કેર્યા.આરોપી–૨એ તે મુજબ ૧૪ છોકરાઓની પસંદગી કરી હતી, જેમાં હૈદરાબાદમાં લગભગ ૧૦ કેસમાં કુખ્યાત ગુનેગાર અસગર અલી (આરોપી–૧) નો સમાવેશ થાય છે અને તેમને હથિયારોની તાલીમ માટે પાકિસ્તાન મોકલવામાં આવ્યા હતા.

(૪) નવેમ્બર ૨૦૦૨માં આરોપીપ, આરોપી૧૪ અને આરોપી૧૨ને મુંબઈ અને દુબઈ થઈને પાકિસ્તાન મોકલવામાં આવ્યા હતા.

(૫) પાકિસ્તાનથી પરત ફર્યા બાદ આરોપી૧ ૩૧.૧૨.૨૦૦૨ પર ઉદયપુર પહોંચ્યો અને મુસ્લિમ મુસાફર્ખાના ખાતે રોકાયો.થોડા સમય સુધી રોકાયા પછી, તેઓ ભંડોળની અછતને કારણે હૈદરાબાદ પરત ફર્યા, જ્યાં તેમને ફરીથી એ ૧૮ તરફથી ઈમેલ દ્વારા એક સંદેશ મળ્યો જેમાં તેમને ઉદયપુર પહોંચવા અને  સાક્ષી– ૨૯ નો સંપર્ક કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.તે મુજબ તેઓ ૨૦.૧.૨૦૦૩ પર ઉદયપુર પરત ફર્યા હતા.

(૬) ૨૪.૧.૨૦૦૩ પર પી.ડબલ્યુ.–૪૯, આરોપી૧૧ અને આરોપી૧૩ સાથે  સાક્ષી–૩૮ની ચાંદી રંગની ટાટા ઈન્ડિકા કારમાં ઉદયપુર ગયું અને આરોપી૧ને અમદાવાદ લાવ્યું.બાદમાં, જાન્યુઆરીના અંતમાં/ફેબ્રુઆરીની શરૂઆતમાં, આરોપી–૧ અને આરોપી–૩ને આરોપી–૧૦ અને આરોપી–૧૧ દ્વારા ફ્લેટ નંબર ૪૦૧, રોયલ એપાર્ટમેન્ટ, રાખિયાલમાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા.૫/૬.૩.૨૦૦૩ ના થોડા સમય પહેલા લાલ મસ્જિદમાં એક બેઠક યોજાઈ હતી અને જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ને મારી નાખવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.આરોપી૧૪ આરોપી૧ અને આરોપી૩ ને આરોપી૪ ની

દુકાન પર લઈ ગયો જ્યાં તેમને આરોપી૪ અને આરોપી૫ સાથે રજૂ કરવામાં આવ્યા.આરોપી૪ એ જીવંત કારતુસ સાથે આરોપી૧ અને આરોપી૩ ને બે–બે પિસ્તોલ સોંપી હતી.૯.૩.૨૦૦૩ ની આસપાસ, આરોપી૧૦ એ જગદીશ તિવારીને તેની દુકાન પર આરોપી૧ તરફ દોર્યા, અને ૯.૩.૨૦૦૩ પર, જાલીવાલી મસ્જિદમાં એક બેઠક યોજાઈ હતી જ્યાં આરોપી ૧૪ એ ખુલાસો કર્યો હતો કે જગદીશ તિવારી તેમનું આગામી લક્ષ્ય હશે.આરોપી–૧ અને આરોપી–૩ તેને મારવા માટે જગદીશ તિવારીના આગમનની રાહ જોતા હતા, પરંતુ તે નિર્ધારિત માર્ગ પરથી પસાર થયો ન હતો.

(૭) ત્યારબાદ, ૧૧.૩.૨૦૦૩ પર રાત્રે લગભગ ૯.૧૫ વાગ્યે, આરોપી૧ અને આરોપી૩ સાક્ષી–૩૯ (જગદીશ તિવારી) ની દુકાન પર ગયા અને સોર્બિટ્રેટ ટેબ્લેટની પટ્ટી માંગી.જ્યારે સાક્ષી–૩૯ ઉપરોક્ત પટ્ટી બહાર કાઢવા માટે નીચે ઝૂક્યો, ત્યારે આરોપી–૧એ તેની પિસ્તોલ તેના પર ચલાવી, જે તેના પટ્ટાની ધાતુની બકલ સાથે અથડાઈ, અને રીકોચિંગ કર્યા પછી, તેની નાભિ નજીક તેના શરીરમાં પ્રવેશી.

(૮) થોડા સમય પછી, ૧૫/૧૬.૩.૨૦૦૩ પર, આરોપી૧૩ એ આરોપી૧૪ સાથે પરામર્શ કરીને આરોપી૫ ને જાહેર કર્યું કે આગામી

લક્ષ્ય હરેન પંડ્યા હશે, જે લો ગાર્ડનમાં ફરવા માટે આવતો હતો.૧૭/૧૮.૩.૨૦૦૩ પર, જૂની જામા મસ્જિદ ખાતેની એક બેઠકમાં, તે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે હરેન પંડ્યા આગામી લક્ષ્ય હતું.૨૨.૩.૨૦૦૩ ના રોજ જૂની મસ્જિદમાં બીજી બેઠક યોજાઈ હતી.૨૩.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, સવારે લગભગ ૭ વાગ્યે, આરોપી૯ અને આરોપી૬ પછી લૉ ગાર્ડનની મુલાકાત લીધી જ્યાં આરોપી૧ પણ તેમની સાથે જોડાયો, પરંતુ તેઓ હરેન પંડ્યાને જોઈ શક્યા નહીં.

(૯) ૨૪.૩.૨૦૦૩ પર, આરોપી૯ સવારે તેની મોટરસાયકલ પર લૉ ગાર્ડનની મુલાકાત લીધી અને હરેન પંડ્યાને જોયો.તેમણે હરેન પંડ્યા જે વાહનમાં હતા તેનો નંબર જી.જે.૧પી.૪૬૦૬ નોંધ્યો હતો.બાદમાં જૂની જામા મસ્જિદ નજીક એક બેઠક યોજાઈ હતી.

(૧૦) ૨૫.૩.૨૦૦૩ પર હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.ફરીથી, બીજા દિવસે ૨૬.૩.૨૦૦૩ પર, હરેન પંડ્યાની હત્યા કરવામાં આવી હતી.

૯. માહિતી મળતાં જ પીડબ્લ્યુ ૧૦૧ દ્વારા એલિસબ્રિજ પોલીસ સ્ટેશનમાં એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી હતી.નવરંગપુરા પોલીસ સ્ટેશનથી સાક્ષી–

૧૦૧ના આગમન પછી પોલીસની પેટ્રોલિંગ જીપ સવારે લગભગ આવી પહોંચી હતી.મૃતક હરેન પંડ્યાને તાત્કાલિક નજીકની વી. એસ. હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા.તે જ સમયે, સાક્ષી–૧એ હરેન પંડ્યાની હત્યા અંગે ૧૦૧માં ફરિયાદ નોંધાવી હતી.સવારે ૧૧.૩૦ એ જ એલિસબ્રિજ પીએસ ખાતે નોંધવામાં આવ્યું હતું.  ૧૦૧ દ્વારા તપાસ તૈયાર કરવામાં આવી હતી, ત્યારબાદ તે જ દિવસે બપોરે ૨.૧૫ થી ૪.૫૦ વાગ્યાની વચ્ચે ૪ ડોકટરોની પેનલ દ્વારા મૃતકનું પોસ્ટમોર્ટમ કરવામાં આવ્યું હતું.ગુનાના દ્રશ્યની તપાસ ૧૦૧ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવી હતી અને સાક્ષી  ૫૫ નું નિવેદન પણ તે જ દિવસે નોંધવામાં આવ્યું હતું.

૧૦. ૨૮.૩.૨૦૦૩  ના રોજ તપાસ સી. બી. આઈ. ને ટ્રાન્સફર કર્યા પછી, આરોપી વ્યક્તિઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તેમના કબૂલાતના નિવેદનો પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ નોંધવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી ફરિયાદી પક્ષ મુજબ કાર્યપદ્ધતિ અને ગુનાહિત કાવતરું પૂરતા પ્રમાણમાં સાબિત થાય છે.

૧૧. આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી), આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન), આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) (પ્રદર્શન ૬૮૪) ના સંબંધમાં શસ્ત્ર અધિનિયમ ની કલમ ૩૯ હેઠળ મંજૂરી માટે અમદાવાદ પોલીસ કમિશનરને એક પત્ર લખવામાં

આવ્યો હતો.૫.૯.૨૦૦૩ ના રોજ, આર્મ્સ અધિનિયમ ની કલમ ૩૯ હેઠળ પોલીસ કમિશન, અમદાવાદની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી (પ્રદર્શન ૬૮૫).૬.૯.૨૦૦૩ ના રોજ, ગુજરાત સરકારે આરોપી વ્યક્તિઓ સામે કાર્યવાહી કરવા માટે પોટાની કલમ ૫૦ હેઠળ મંજૂરી આપી (પ્રદર્શન ૬૯૭).૮.૯.૨૦૦૩ ના રોજ, અમદાવાદની વિશેષ ન્યાયાધીશ, પોટા કેસોની અદાલતમાં આરોપી૧ થી આરોપી૧૯ સામે સંયુક્ત આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું.૨૯.૮.૨૦૦૫ ના રોજ, આરોપી૧૫, આરોપી૧૬ અને આરોપી૧૭ ને સેન્ટ્રલ પોટા સમીક્ષા સમિતિ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમની સુનાવણી અલગ કરવામાં આવી હતી.આરોપી વ્યક્તિઓ સામેના આરોપોને સાબિત કરવા માટે ફરિયાદી પક્ષે ૧૨૨ સાક્ષીઓની પૂછપરછ કરી હતી.૨૫.૬.૨૦૦૭ પર, અદાલત દ્વારા બે અદાલતી સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી અને બચાવ પક્ષે આઠ સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી.વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશ (પોટા) એ ૨૯.૮.૨૦૧૧ ના ચુકાદા દ્વારા તમામ ૧૨ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવ્યા હતા.તેમાંથી નવને આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને બાકીના ત્રણને ૫ થી ૭ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.ઉચ્ચ અદાલત તમામ આરોપીઓને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ આરોપમાંથી મુક્ત કર્યા છે.

**<u>કેન્દ્રીય સંશોધન બ્યુરોના સ્વયં પર રજુઆતો (સી. બી. આઈ.)</u>**

૧૨. ફરિયાદી પક્ષે રજૂઆત કરી હતી કે કબૂલાતના નિવેદનોને અન્ય

પુરાવાઓ દ્વારા ભૌતિક વિગતોમાં સમર્થન આપવામાં આવે છે.સીબીઆઈ વતી શ્રી તુષાર મહેતા સોલિસિટર જનરલે વિનંતી કરી હતી કે ફરિયાદી પક્ષે ગુનાઓ સાબિત કરી દીધા છે.ટ્રાયલ કોર્ટને સાક્ષીઓના વર્તનને જોવાનો ફાયદો હતો.તેમણે નીચેના પાસાઓ પર દલીલો કરવા વિનંતી કરી છેઃ

**<u>એઃમોટું કાવતરુંઃ</u>**

(i) અગ્રણી નક્કર પુરાવાઓ દ્વારા ફરિયાદી પક્ષે ગોધરા રમખાણો પછી હિન્દુ નેતા શ્રી હરેન  પંડ્યા (મૃતક) ની હત્યા કરવા માટે ફરાર આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે તમામ આરોપી વ્યક્તિઓ વચ્ચે મોટા ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હોવાનું સાબિત થયું. હિંદુઓ, આમ પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી હેઠળ ગુનો કરે છે.

(૨) પોટા ની કલમ ૩૨ હેઠળ નોંધાયેલ આરોપી વ્યક્તિઓની કબૂલાત ગુનાહિત કાવતરામાં દરેક આરોપી વ્યક્તિની ભૂમિકાને પૂરતા પ્રમાણમાં સાબિત કરે છે.

(૩) પોટા ની કલમ ૩૨ હેઠળ નોંધાયેલ તમામ આરોપી વ્યક્તિઓની કબૂલાત સ્વૈચ્છિક છે અને તેથી તેના પર આધાર રાખી શકાય છે.

(૪) પોટા કલમ ૩૨ હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલ તમામ સલામતીનું કબૂલાત નોંધતી વખતે યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યું છે અને આમ તે પુરાવાઓમાં સ્વીકાર્ય છે.

(૫) આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા કબૂલાતના નિવેદનોની અનુગામી પીછેહઠનું કોઈ પરિણામ નથી.

(૬) ૨૦૦૩ના પોટા કેસ નં..૭ અને ૯માં ટિફિન બોક્સ વિસ્ફોટ અને ઉપરોક્ત પોટા કેસમાં આરોપી૪ અને આરોપીપની સજા માત્ર તેમની ગુનાહિત પૃષ્ઠભૂમિને જ સાબિત કરતી નથી, પરંતુ તે હિંદુઓમાં હિંસક માધ્યમો દ્વારા આતંક ફેલાવવાના ગુનાહિત કાવતરાના સંદર્ભમાં ઘટનાઓની સાંકળમાં એક ભૌતિક ઘટના પણ છે.

(૭) શ્રી પર હુમલો. જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) આરોપી૧ દ્વારા અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે કાવતરામાં આરોપી૩ સાથે હથિયારનો ઉપયોગ કર્યો હતો, જેની કલમ ૩૦૭ હેઠળ ૧૨૦બી સાથે વાંચવાની સજાને પણ હાઈકોર્ટ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે, જે હિંદુ સમુદાયમાં આતંક પેદા કરવાના ગુનાહિત કાવતરાની આ જ સાંકળનો એક ભાગ છે.

(૮) કાવતરાના સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન આરોપી વ્યક્તિઓના કોલ રેકોર્ડ અને મૃતકની હત્યાના દિવસે લૉ ગાર્ડન નજીક આરોપી વ્યક્તિઓના ફોનનું ટાવર લોકેશન આરોપી વ્યક્તિઓ સામે મજબૂત પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા છે.

(બી) વધુમાં વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદી પક્ષે અગ્રણી નક્કર પુરાવાઓ દ્વારા સાબિત કરે કે ઉપરોક્ત ગુનાહિત કાવતરાના અનુસરણમાં, આરોપી– ૧ (અસગર અલી) એ ૨૬.૦૩.૨૦૦૩ના રોજ પર મૃતકની હત્યા કરી હતી અને તેથી તમામ આરોપી વ્યક્તિઓએ આઇ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી સાથે વાંચીને આઇ. પી. સી. ની કલમ ૩૦૨ અને પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૩) હેઠળ ગુના કર્યા હતા. આ સંદર્ભમાં નીચેના મુદ્દાઓ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છેઃ

(અ) સાક્ષી–૫૫ જે એક નજરે જોનાર સાક્ષી છે જેણે આરોપી–૧ને મૃતકને ગોળી મારતા જોયો હોવાનું કહેવાય છે તે એક વિશ્વસનીય અને સાચો સાક્ષી છે.

(બી) ૪ ડોકટરોની પેનલ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલમાં, જે ડૉ. પ્રતીક પટેલ ( સાક્ષી–૮) દ્વારા યોગ્ય રીતે

સાબિત કરવામાં આવ્યું હતું કે મૃતકના શરીર પર ૫ ગોળીઓના કારણે ૭ ગોળીઓની ઈજાઓ થઈ હતી.

(સી) ફોરેન્સિક અને જૈવિક અહેવાલ કારની અંદર મૃતકના લોહીની હાજરી સાબિત કરે છે.

(ડી) મૃતકની હત્યામાં આરોપી–૧ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતું હથિયાર અને ગુનાના સમયે આરોપી–૧ દ્વારા પહેરવામાં આવતા કપડાં આરોપી–૧ના કહેવા પર કમર ફ્લેટ્સમાંથી યોગ્ય રીતે જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

(ઈ) સાક્ષી–૭૫ બેલિસ્ટિક નિષ્ણાતે યોગ્ય રીતે સાબિત કર્યું કે મૃતકના શરીરમાંથી મળી આવેલી ગોળીઓ એ જ રિવોલ્વરમાંથી ચલાવવામાં આવી હતી જે આરોપી–૧ના કહેવા પર મળી આવી હતી.

(ચ) મૃતકની હત્યા સમયે આરોપી–૧ અને આરોપી–૬ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી મોટરબાઈક યોગ્ય રીતે જપ્ત કરવામાં આવી હતી.

(જી) સાક્ષી–૫૫ જે મૃતકની હત્યાનો નજરે જોનાર સાક્ષી છે અને સાક્ષી–૩૯, જે પોતાના જીવનની હત્યાના પ્રયાસનો ઘાયલ સાક્ષી છે, તેણે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ (પીડબ્લ્યુ૧૪) સમક્ષ ટેસ્ટ આઇડેન્ટિફિકેશન પરેડમાં એ૧ને હુમલાખોર તરીકે યોગ્ય રીતે ઓળખી કાઢ્યો હતો.

(જ) જગદીશ તિવારી ( સાક્ષી– ૩૯) પર આરોપી–૧ દ્વારા આરોપી–૩ સાથે તારીખ ના રોજ હથિયારનો ઉપયોગ કરીને હત્યાના પ્રયાસનો ગુનો, જે ગુનો યોગ્ય રીતે સાબિત થયો છે અને અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી છે, તે સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન અમદાવાદ ખાતે આરોપી–૧ અને આરોપી–૩ની હાજરી સાબિત કરે છે.

(i) સાક્ષી––૯૫ એ ૨૭.૩.૨૦૦૩ ના રોજ અમદાવાદમાં આરોપી૧ ની હાજરી તેમજ એ હકીકત સાબિત કરે છે કે ફોન નંબર ૯૮૨૫૪૯૧૪૨૧ નો ઉપયોગ આરોપી૧ દ્વારા ૨૭.૩.૨૦૦૩ એટલે કે મૃતકની હત્યાના બીજા દિવસે કરવામાં આવી રહ્યો હતો.

(સી) એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ઉપરોક્ત સાક્ષી યુસુફભાઈ ( સાક્ષી–૯૫) એક સ્વતંત્ર સાક્ષી છે જે આરોપી– ૧ જેવા જ "રોયલ એપાર્ટમેન્ટ્સ" માં રોકાયા હતા.તેણે પોતાની જુબાનીમાં સાબિત કર્યું કે આરોપી–૧ મૃતકની હત્યા માટે બીજા દિવસે એટલે કે ૨૭.૩.૨૦૦૩ ના રોજ મોબાઇલ નં.૯૮૨૫૪૯૧૪૨૧ નો ઉપયોગ કરી રહ્યો હતો કારણ કે તેણે ઉપરોક્ત નંબર પરથી તેના ભાઈને ૨૭.૩.૨૦૦૩ પર ફોન કર્યો હતો, જે ઉપરોક્ત નંબરના કોલ રેકોર્ડમાં દેખાયો છે.આ સાક્ષીએ અદાલત સમક્ષ પોતાની જુબાનીમાં એ૧ની ઓળખ કરી હતી.તેમની જુબાનીનો સંબંધિત ભાગ અહીં નીચે પુનઃ રજૂ કરવામાં આવ્યો છેઃ

"૩.શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યાના બીજા દિવસે વિશ્વ હિન્દુ પરિષદે  બંધ બોલાવ્યું છે, હું અને મારો ભાઈ મારા માતાપિતાના નિર્દેશ મુજબ ચાંદલોડિયામાં સ્કૂટર રંગવાનું કામ કરી રહ્યા હતા.હું મારા ભાઈને ફોન કરવા જઈ રહ્યો હતો જે કામ પર નથી જતો ત્યારે અફદાન મને સીડી પર મળ્યો, તેણે મને પૂછ્યું કે તું ક્યાં જઈ રહ્યો છે?મેં તેને કારણ કહ્યું તે સમયે તેણે કહ્યું હતું કે તમે તેના મોબાઇલથી ફોન કરો છો.તેથી, મેં તેમના મોબાઇલથી બાબુભાઈ ધોબીને ફોન કર્યો જે મારા ભાઈની નજીક રહે છે અને તેમની સાથે અમારા સારા સંબંધો છે અને તેમને સલીમભાઈ વિશે માહિતી આપી.બાબુભાઈ ધોબીનો ફોન નંબર ૭૫૨૫૫૧૮ છે.મને અફદાનનો મોબાઇલ નંબર ખબર નથી.આટલો સમય વીતી જવાને કારણે કદાચ હું અફદાન અને તેના મિત્રોને ઓળખી શકતો નથી.તેમ છતાં હું પ્રયત્ન કરીશ.હું અફદાનને ઓળખી શકું છું.આ તબક્કે સાક્ષીએ આરોપી નં. ૧ શ્રી અસગર અલી અફદાનને ઓળખી  બતાવો.

વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલે રજૂઆત કરી હતી કે હાઈકોર્ટવાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં ગંભીર વિકૃતિ છે જે રજૂ કરેલા પુરાવા તેમજ કાયદાના સ્થાયી સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ છે.

**<u>ભોગ બનનારની પોતાની જાતને લગતી રજુઆતો</u>**

૧૩. આરોપી વ્યક્તિઓ વતી, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલની આકાશગંગા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે હત્યાનું દ્રશ્ય આત્મવિશ્વાસને પ્રેરિત કરતું નથી.શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યા મારુતિ ૮૦૦ કારમાં થઈ નથી, ગોળીના કોઈ અવશેષો મળ્યા નથી, ન તો કારમાંથી કોઈ ગોળી મળી છે.પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ  નજરે જોનારા સાક્ષી  સાથે મેળ ખાતો નથી.કથિત સાક્ષી પી. ડબલ્યુ. ૫૫ અનિલ ચાદરામ પટેલ દ્વારા પ્રથમ માહિતી અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો નથી.તેને વિશ્વસનીય સાક્ષી ન કહી શકાય.તેની જુબાનીને સમય અને વર્તન દ્વારા બદનામ કરવામાં આવે છે જે સાક્ષીની જુબાની સાથે અસંગત છે.શ્રી પંડ્યાનો મૃતદેહ કારમાં જે સ્થિતિમાં પડ્યો હતો તેના પર વિરોધાભાસ છે.આરોપી૧ ની ઓળખ અને આંક ૬૨૦ નું સ્કેચ ઓળખવું., સ્કેચમાંથી મળેલા તારણો સ્પષ્ટપણે સાબિત કરે છે કે તે કોઈ અન્ય વ્યક્તિ હતી અને આરોપી૧ એ ગુનો કર્યો નથી.૨૯.૩.૨૦૦૩ તારીખનો સીબીઆઈ સાઇટ નકશામાં હેરાફેરી કરવામાં આવી છે.ભૌતિક સાક્ષીઓને રજૂ ન કરવા બદલ ફરિયાદી પક્ષ સામે પ્રતિકૂળ તારણ કાઢવું પડશે.

૧૪. ફોરેન્સિક પુરાવા દ્વારા  સાક્ષી–૫૫ની જુબાનીને નકારી કાઢવામાં આવી છે. સાક્ષી–૫૫ના જણાવ્યા અનુસાર મારુતિ કારમાં બારી ખોલવાથી હત્યા શક્ય નહોતી.સી. બી. આઈ. એ કારની અંદર અને અંદર લોહી અને જી. એસ. આર. નો અભાવ હોવાનું અનુમાન લગાવ્યું છે.ગોળીઓની ગણતરી આંખના અથવા તબીબી પુરાવા સાથે મેળ ખાતી નથી.બેલિસ્ટિક પુરાવા સૂચવે છે કે

ગોળીઓ મેળ ખાતી ન હતી.જેકેટવાળી/જેકેટ વગરની ગોળીઓ માટે વૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણો કરવામાં આવ્યા ન હતા.ગોળીઓની વિકૃતિ હતી, અને ગુનાનું હથિયાર શંકાસ્પદ છે.ગોળીઓ સાથે કથિત રિવોલ્વરનો કોઈ વિશ્વાસપાત્ર બેલેસ્ટિક મેળ કરવામાં આવ્યો ન હતો.રિવોલ્વર અને પિસ્તોલની પુનઃપ્રાપ્તિ શંકાસ્પદ છે.તે પણ તે જ કારણસર રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે પોટા હેઠળનો કેસ ટાડાથી અલગ છે. વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે કબૂલાતના નિવેદનની કાર્યવાહીની પુષ્ટિ કરતી વખતે ગેરકાયદેસર કૃત્ય કર્યું છે.કબૂલાતની નોંધણી કલમ ૩૨ હેઠળ કાનૂની જરૂરિયાત મુજબ નથી. સાક્ષી–૨૧ ને બદનામ કરનારા અન્ય પરિબળો પણ છે.કબૂલાતના નિવેદનમાં ઘણા વિરોધાભાસ છે અને તેની કોઈ પુષ્ટિ નથી.જેમ કે કહેવાતા કબૂલાત પર કાર્યવાહી કરવી સલામત રહેશે નહીં જે સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિના ન હતા અને પોટાની અધિનિયમ ૩૨ ની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવાને કારણે અસ્વીકાર્ય હતા. આરોપી–૧ની ધરપકડ શંકાસ્પદ છે.પોટા હેઠળ અન્ય કોઈ આરોપીની કબૂલાત આરોપી–૧ સામે સ્વીકાર્ય નથી.કોલ રેકોર્ડ્સ વિશ્વસનીય નથી.ફરિયાદી પક્ષે પુરાવા છુપાવી દીધા છે.તેની સાથે ચેડા કરવામાં આવી રહ્યા છે, અને સ્થળ નકશામાં ઇન્ટરપોલેશન કરવામાં આવ્યું છે, જે ફરિયાદી કેસને અવિશ્વસનીય અને અસંભવિત બનાવે છે.ફરિયાદી પક્ષની મહત્ત્વપૂર્ણ ભૂલોથી આરોપીઓને શંકાનો લાભ મળવો જોઈએ.ફરિયાદીના કેસમાં સમાધાન ન થઈ શકે તેવી વિસંગતતાઓ છે.સીબીઆઈ દ્વારા કેટલીક મહત્વપૂર્ણ વસ્તુઓ રજૂ કરવામાં આવી નથી. ફોરેન્સિક પુરાવા નજરે જોનારા સાક્ષી ને નકારી કાઢે છે.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા

અનુસરવામાં આવતો માર્ગ કાયદેસર રીતે યોગ્ય છે અને નિર્દોષ જાહેર થવાના કિસ્સામાં તેને ખલેલ પહોંચાડી શકાતી નથી.જો બે મંતવ્યો શક્ય હોય તો પણ, ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા અભિપ્રાયને નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલમાં દખલ કરી શકાતો નથી.

**<u>ઈન આરઈઃઆતંકનું સર્જન કરવા માટે  કાવતરું અને મોટી ગુપ્તતા અંગેની હકીકતો</u>**

૧૫. આ કેસમાં પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા છે કે જે કાવતરું શ્રી જગદીશ તિવારી,  સાક્ષી–૩૯ ની હત્યાના પ્રયાસ તરફ દોરી જાય છે અને ત્યારબાદ હરેન પંડ્યા પર જીવલેણ હુમલો કરે છે, આરોપીઓ તેની સાથે હત્યા સુધી સંકળાયેલા છે અને અંતે હત્યા પછી હુમલાખોરો ભાગી જાય છે.પુરાવાઓ પાકિસ્તાનમાં તાલીમ, મસ્જિદોમાં વિવિધ બેઠકો વગેરે, સમયાંતરે વિવિધ આરોપી વ્યક્તિઓનો ઉલ્લેખ કરે છે.ગુનેગારોના કબૂલાતના નિવેદનો, ઈ–મેલ પર વાતચીત, ધરપકડ સમયે દસ્તાવેજી સાહિત્ય જપ્ત કરવાના પુરાવા છે, લોજિસ્ટિકલ સપોર્ટ અને અન્ય વિવિધ પ્રકારની સુવિધા, આવાસ, ભાડાના સંદર્ભમાં રોકડ અથવા ચેક દ્વારા નાણાં પૂરા પાડવાના પુરાવા પણ છે.મોબાઇલ ફોન, પરિવહન અને મોટરસાયકલ વગેરે પ્રદાન કરવાના સંદર્ભમાં પુરાવા પણ ઉપલબ્ધ છે. કબૂલાતના નિવેદનના આધારે, સાયબર કાફેમાંથી કોમ્પ્યુટર હાર્ડ ડિસ્ક જપ્ત કરવા સહિત ખુલાસા નિવેદનો અનુસાર વસૂલાત અને જપ્તી કરવામાં આવી હતી.દસ્તાવેજી પુરાવા, હોટેલ કેટરર્સ, પીસી માલિકો

દ્વારા સાબિત કરાયેલા પેસેન્જર પુસ્તકો અને હસ્તાક્ષર નિષ્ણાતોનો અભિપ્રાય પણ મળી આવ્યો છે. સાક્ષી–૩૯ની હત્યાના પ્રયાસ અને મૃતક હરેન પંડ્યાની હત્યામાં આરોપી–૧ સાથે અન્ય આરોપીઓની સંડોવણીના સીધા અને પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા છે.લો ગાર્ડનની રેકી કરવાના પુરાવા છે, જ્યાં મૃતક સવારે ફરવા માટે વારંવાર આવતો હતો, મોબાઇલ કોલ્સ મૃતક પર આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા જીવલેણ હુમલાનો સમય દર્શાવે છે.મોબાઇલ ટાવર ઉપરાંત મોબાઇલ ફોનનું સ્થાન અને  સાક્ષી–૩૯ પર તેમજ મૃતક હરેન પંડ્યા પર હુમલાના થોડા સમય પહેલા અને પછી પણ ટેલિફોનના ડેટાનો ઉપયોગ થાય છે.ઉપરોક્ત પુરાવાના પ્રકાશમાં જેનો વિગતવાર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તેની ચર્ચા હવે પછી કરવામાં આવશે.

૧૬. આપણે સૌ પ્રથમ વિચારણા કરીએ છીએ કે શું શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યા કરવા માટે, લોકોના એક વર્ગમાં આતંક ફેલાવવા માટેનું ગુનાહિત કાવતરું સાબિત થયું છે કે કેમ, જેમ કે આરોપીએ પોટાની કલમ ૩ હેઠળ ગુનો કર્યો છે.

૧૭. એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં પોટાની કલમ ૩ (૧), ૩ (૨), ૩ (૩) અને ૩ (૪) અને કલમ ૪ યોગ્ય રીતે લાગુ કરવામાં આવી છે.આરોપી વ્યક્તિઓ પર કલમ ૧૨૦ બી, આઈપીસી હેઠળ ગુનાહિત કાવતરું અને પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૩) અને કલમ ૪ હેઠળ આતંકવાદી કૃત્યો કરવા માટે કાવતરું ઘડવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. એવી વિનંતી

કરવામાં આવે છે કે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર છે કે જ્યારે બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓએ કોઈ પણ ગુનો કરવા માટે એકસાથે કાવતરું ઘડ્યું હોય, ત્યારે તેમના સામાન્ય હેતુના સંદર્ભમાં તેમાંથી કોઈએ જે કંઈ પણ કહ્યું, કર્યું અથવા લખ્યું હોય તે દરેક કાવતરાખોર સામે સુસંગત હકીકત છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આરોપી વ્યક્તિઓએ લોકોના એક વર્ગમાં આતંક ફેલાવવાના ઈરાદાથી, હથિયારોનો ઉપયોગ કર્યો હતો, શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યા કરી હતી અને જગદીશ તિવારી, સાક્ષી–૩૯ ની હત્યાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.આમ, તેઓએ પોટાની કલમ ૩ (૧) હેઠળ ગુનો કર્યો હતો. કેન્દ્રીય પોટા સમીક્ષા સમિતિએ પોટાની જોગવાઈઓના આહ્વાનને સમર્થન આપ્યું છે. ઉચ્ચ અદાલત પોટાની કલમ ૩ (૩) અને કલમ ૪ હેઠળ આરોપી વ્યક્તિઓની દોષિતતાને પણ સમર્થન આપ્યું છે અને પોટાની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૨) (એ) હેઠળ આરોપી વ્યક્તિઓને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં ભૂલ કરી છે. શ્રી તુષાર મહેતા સોલિસિટર જનરલે રજૂઆત કરી છે કે આઈપીસીની કલમ ૧૨૦ બી ગુનાહિત કાવતરાને એક અલગ ગુના તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે.તેમણે ડૉ. શ્રી હરિ સિંહ ગૌર દ્વારા તેમના જાણીતા 'કોમેન્ટરી ઓન પીનલ લો ઓફ ઈન્ડિયા' (વોલ્યુમ. ૨, ૧૧ મી આવૃત્તિ. પાનું ૧૧૩૮) એ કાનૂની સ્થિતિનો સારાંશ નીચેના શબ્દોમાં આપ્યો છેઃ

> “એક સામાન્ય કાવતરું રચવા માટે, એક સામાન્ય યોજના હોવી આવશ્યક છે.દરેક કાવતરાખોર સામાન્ય હેતુ હાંસલ કરવા માટે એક

સંકલિત અને સંયુક્ત પ્રયાસમાં તેની અલગ ભૂમિકા ભજવે છે.દરેક વ્યક્તિ જાણે છે કે સામાન્ય કાવતરામાં તેની ભૂમિકા છે, જો કે તે તેના તમામ રહસ્યો અથવા સામાન્ય હેતુ પૂર્ણ કરવાના માધ્યમોને જાણતો નથી.દુષ્ટ યોજનાને કેટલાક લોકો દ્વારા પ્રોત્સાહન આપવામાં આવી શકે છે, કેટલાક છોડી શકે છે અને કેટલાક પછીના તબક્કે જોડાઈ શકે છે, પરંતુ જ્યાં સુધી તે તૂટી ન જાય ત્યાં સુધી કાવતરું ચાલુ રહે છે.કાવતરું ક્રમિક તબક્કામાં વિકસી શકે છે.સમયાંતરે અનુકૂળ લાગે તેવા માધ્યમો દ્વારા સામાન્ય ડિઝાઇનને પૂર્ણ કરવાની સામાન્ય યોજના હોઈ શકે છે.

યશપાલ મિત્તલ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય [૧૯૭૭ (૪) એસ. સી. સી. ૫૪૦] માં નોંધાયેલા અહેવાલમાં, ન્યાયમૂર્તિ ગોસ્વામીએ ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચ વતી બોલતા ગુનાહિત કાવતરું સંબંધિત કાનૂની સ્થિતિનું વિશ્લેષણ કર્યું હતું.પાન ૬૧૦૬૧૧ પર નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છેઃ

"ખૂબ જ કરાર, કોન્સર્ટ અથવા લીગ એ ગુનાનું ઘટક છે.અને તે કે "તે જરૂરી નથી કે તમામ કાવતરાખોરોએ કાવતરાની દરેક વિગતો જાણવી જ જોઇએ".તે પછી એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે "ઉદ્દેશ અથવા હેતુની એકતા હોવી જ જોઇએ પરંતુ કાવતરાખોરો વચ્ચે

કેટલીકવાર એકબીજા માટે અજાણ્યા માધ્યમોની બહુમતી હોઈ શકે છે".

(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

૧૮. તેમણે રાજ્ય વિરુદ્ધ નલિની, ૧૯૯૯ (૫) એસ. સી. સી. ૨૫૩, માનનીય એસ. એસ. એમ. કાદરી, જજ ના કેસનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, કેસ કાયદાના સર્વેક્ષણ પછી, તેમણે નીચેના સુસંગત અવલોકનો કર્યા હતાઃ

"૬૬૨....તે જરૂરી નથી કે તમામ કાવતરાખોરોએ કાવતરાની શરૂઆતથી અંત સુધી ભાગ લેવો જોઈએ; કેટલાક તે સમય પછી કાવતરામાં જોડાઈ શકે છે જ્યારે આવા હેતુને પ્રથમ વખત તેમાંથી કોઈ એક દ્વારા દર્શાવવામાં આવ્યું હતું અને કેટલાક અન્ય કાવતરામાંથી બહાર નીકળી શકે છે.તે બધાને કાવતરાખોરો તરીકે ગણી શકાય નહીં.જ્યાં કરારના અનુસરણમાં કાવતરાખોરો વ્યક્તિગત રીતે ગુનાઓ અધિનિયમ છે અથવા કાયદાકીય કૃત્ય કરવા માટે ગેરકાયદેસર માધ્યમો અપનાવે છે જે કાવતરાના હેતુ સાથે જોડાણ ધરાવે છે, તે બધા આવા ગુનાઓ માટે જવાબદાર રહેશે, પછી ભલે તેમાંના કેટલાકે તે ગુનાઓના બનવામાં સક્રિયપણે ભાગ ન લીધો હોય.

૧૯. યાકુબ અબ્દુલ રઝાક મેમન વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના કેસમાં (૨૦૧૩)

૧૩ એસ. સી. સી. ૧ માં અહેવાલ આપવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં મોટી સંખ્યામાં આરોપીઓએ ગુનાહિત કાવતરામાં સંડોવાયેલા હતા અને અલગ ભૂમિકા ભજવી હતી, આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે જ્યાં આરોપીએ કથિત રીતે શસ્ત્રોને તાલીમ કેન્દ્રમાં પહોંચાડ્યા હતા, તાલીમાર્થીઓને લઈ ગયા હતા, ત્યાં પ્રશ્ન ઊભો થાય છે; શું આ કાવતરાના સામાન્ય ઉદ્દેશ્યમાં ફાળો આપતા ખુલ્લેઆમ કૃત્યો સમાન છે.જોવાનું એ છે કે આ પ્રકારનું અધિનિયમ એ સાંકળનો નિર્ણાયક ભાગ છે જે આતંક પેદા કરવા, હિંસામાં સામેલ થવા અથવા રાજ્ય સામે યુદ્ધ છેડવા તરફ દોરી જાય છે.ખાસ કરીને પીડિતા પર હત્યા અથવા હુમલાની જાણકારી અનિવાર્ય નહોતી.ઉપરોક્ત બાબતમાં આ અદાલતે નિયુક્ત અદાલતના આદેશને સમર્થન આપતી વખતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

> "૨૪૮૫. કારણ કે સામાવાળા ને કલમ ૩ (૩) અને ૬ ટાડાના જુદા જુદા વડાઓ હેઠળ પૂરતી સજા આપવામાં આવી છે, અને ઉપરોક્ત ગુનાઓ પોતે જ કાવતરાનો એક ભાગ છે, અને નિખાલસ નિયુક્ત અદાલતે કાવતરાને વિવિધ ઘટકોમાં વહેંચી દીધો છે, વર્તમાન કેસને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યાં આરોપીઓ કાં તો વિવિધ કાવતરાની બેઠકોમાં ભાગ લેવા, હથિયારોના સંચાલનમાં તાલીમ મેળવવા, બોમ્બ ફેંકવામાં અથવા વિસ્ફોટકોથી સજ્જ વાહનોના પાર્કિંગમાં તેમની સક્રિય ભાગીદારીમાં સામેલ હતા, અથવા જ્યાં આરોપી વ્યક્તિઓએ માત્ર

પ્રતિબંધિત પદાર્થોના ઉતરાણ અને પરિવહનમાં ભાગ લીધો હતો, પરંતુ તેઓ ઉપરોક્ત પ્રતિબંધિત પદાર્થની સામગ્રીથી વાકેફ ન હતા, અને વધુમાં, અન્ય પરિબળોને ધ્યાનમાં રાખીને. શ્રેણી, જ્યાં આરોપી પ્રતિબંધિત પદાર્થની સામગ્રી વિશે જાણતો હોય, પરંતુ તેણે યોજાયેલી કાવતરાની બેઠકોમાં અથવા કોઈપણ આતંકવાદી પ્રવૃત્તિની કોઈ વાસ્તવિક ઘટનામાં ભાગ લીધો ન હોય અને તે મુજબ વિવિધ સજાઓ આપી હોય, ત્યાં આપણને ઉપરોક્ત અપીલને મંજૂરી આપવાનું કોઈ નક્કર કારણ દેખાતું નથી.તેથી અરજી રદ કરવામાં આવે છે.

વર્તમાન કેસમાં કાયદાના ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને આધારે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તમામ આરોપી વ્યક્તિઓ એકબીજા સાથે સતત સંપર્કમાં હતા, જેમાં દરેક આરોપી વ્યક્તિને ગુના માટે આરોપી૧ ને ટેકો આપવા માટે વિવિધ ભૂમિકાઓ નિયુક્ત કરવામાં આવી હતી જેમ કે નાણાં પૂરા પાડવા, હથિયારોની વ્યવસ્થા કરવી, ફોન અને નકલી સિમ કાર્ડની વ્યવસ્થા કરવી, લોજિસ્ટિક્સ અને આવાસ, લક્ષ્યોની ઓળખ વગેરે.

૨૦. સપ્ટેમ્બર/ઓક્ટોબર ૨૦૦૨માં, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને આંધ્રપ્રદેશના અન્ય ૧૩ છોકરાઓ સાથે આરોપી૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) દ્વારા આરોપી૧૮ની ઉશ્કેરણી પર હથિયારોની તાલીમ મેળવવા માટે પાકિસ્તાનના કરાચી મોકલવામાં આવ્યો હતો.કરાચી ખાતે, તેમને હિન્દુ

નેતાઓની હત્યા કરીને રમખાણો દરમિયાન મુસ્લિમો પર થયેલા કથિત અત્યાચારોનો બદલો લેવા માટે ઉદયપુર થઈને અમદાવાદ પહોંચવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. જે બાબત આંક–૨૫૩ દ્વારા પુરવાર થયેલ છે, એટલે કે આરોપી ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) નું કબૂલાત નિવેદન અને આંક–૨૪૭ના એ. ૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) નું કબૂલાત નિવેદન, દ્વારા.

૨૧. પાકિસ્તાનથી પરત ફર્યા બાદ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ઉદયપુરના મુસ્લિમ મુસાફિરખાનામાં ૩૧.૧૨.૨૦૦૨ થી ૫.૧.૨૦૦૩ સુધી રોકાયો હતો.તે એક્ઝિબિટ ૨૯૮ એટલે કે મુલાકાતી રજિસ્ટર દ્વારા સાબિત થયું હતું, જે એન્ટ્રી નં.૫૮૪૬ તેમના રોકાણના સંદર્ભમાં બનાવેલ; ૨૯૭ પ્રદર્શિત કરો એટલે કે, મોહંમદની જુબાની.જમીલ આઇએસ, મેનેજર, મુસ્લિમ મુસાફિરખાના, મુસ્લિમ મુસાફિરખાનામાં તેમના રોકાણ અંગે; ડૉ. મોહમ્મદ ઐઝાઝ અલી, સીએફએસએલ, દિલ્હી (પીડબ્લ્યુ૮૮) દ્વારા એન્ટ્રી નંબર પર આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના હસ્તાક્ષર અંગે સકારાત્મક અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો.૫૮૪૬ ૨૯૮ પ્રદર્શિત કરો.મોહમ્મદ જમીલ નાસિર મોહમ્મદ ( સાક્ષી–૩૦) અને ડૉ. મોહમ્મદ ઐઝાઝ અલી (પીડબ્લ્યુ૮૮) અને એક્ઝિબિટ ૨૫૩ દ્વારા પણ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના રોકાણ સંબંધિત તથ્યોની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી, જે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) નું કબૂલાત નિવેદન છે.ત્યારબાદ તેઓ ઉદયપુરથી હૈદરાબાદ પરત ફર્યા અને એ૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) પાસેથી

રૂ.૩૦૦૦ તેમને આરોપી૧૮ દ્વારા ઈમેલ દ્વારા ઉદયપુર પહોંચવા અને ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન ( સાક્ષી–૨૯) નો સંપર્ક કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૨૨. આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) આઈડી૧ પર ઉદયપુર પહોંચ્યો અને મુસ્લિમ મુસાફિરખાનામાં એક દિવસ રોકાયો.પ્રદર્શન નં.૨૯૯ એટલે કે, પ્રવેશ દર્શાવતી મુલાકાતી નોંધણી નં.૮૬૮૨; પ્રદર્શન ૨૯૭ એટલે કે, મુસ્લિમ મુસાફિરખાનામાં તેમના રોકાણ અંગે મુસ્લિમ મુસાફિરખાનાના મેનેજર મોહમ્મદ જમીલ નાસિર મોહમ્મદ ( સાક્ષી–૩૦) ની જુબાની; ડૉ. મોહમ્મદ ઐઝાઝ અલી, સીએફએસએલ, દિલ્હી ( સાક્ષી– ૮૮) દ્વારા એન્ટ્રી નંબર પર આરોપી– ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના હસ્તાક્ષર અંગે સકારાત્મક અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો.૮૬૮૨ ૨૯૯ પ્રદર્શિત કરો.મોહમ્મદ જમીલ નાસિર મોહમ્મદ ( સાક્ષી–૩૦) અને ડૉ. મોહમ્મદ ઐઝાઝ અલી ( સાક્ષી– ૮૮) અને એક્ઝિબિટ ૨૫૩ દ્વારા પણ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના રોકાણ સંબંધિત તથ્યોની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી, જે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) નું કબૂલાત નિવેદન છે.

૨૩. ૨૩ દિવસ સુધી તેઓ ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન ( સાક્ષી– ૨૯) ના નિવાસસ્થાને રહ્યા હતા, જેને ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન ( સાક્ષી– ૨૯) દ્વારા કોર્ટમાં પણ સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.ઉદયપુર ખાતે આરોપી૧ (મોહમ્મદ

અસગર અલી) ના રોકાણ દરમિયાન, તેઓ ઈમેઇલ્સ ચલાવવા માટે ઉદયપુરના ચેતક સર્કલ ખાતે આવેલા નેટસાવી સાયબર કાફેની મુલાકાત લેતા હતા.જ્યારે ઉદયપુરમાં આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ ટેલિફોન પર આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) નો સંપર્ક કર્યો અને તેને ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન ( સાક્ષી– ૨૯) નો લેન્ડલાઈન નંબર અને આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) નો મોબાઇલ નંબર ૯૪૨૬૦૩૯૯૩૭ આપ્યો અને તેને અમદાવાદ આવવા કહ્યું.એક્ઝિબિટ ૨૫૦ એટલે કે આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ના કબૂલાત નિવેદન દ્વારા પણ આ જ વાત સાબિત થઈ હતી.

૨૪. ૨૩.૧.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ઉદયપુર પહોંચ્યો અને મુસ્લિમ મુસાફિરખાનામાં એક દિવસ રોકાયો.તે એક્ઝિબિટ ૩૦૦ એટલે કે મુલાકાતી રજિસ્ટર દ્વારા સાબિત થયું હતું, જેમાં એન્ટ્રી નં.૮૬૯૯ આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ના રોકાણના સંદર્ભમાં; આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ના રોકાણ અંગે મુસ્લિમ મુસાફિરખાનાના મેનેજર મોહમ્મદ જમીલ નાસિર મોહમ્મદ ( સાક્ષી–૩૦) ની જુબાની એટલે કે ૨૯૭ પ્રદર્શિત કરો; અને પ્રવેશ નંબર પર આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ના હસ્તાક્ષર અંગે ડૉ. મોહમ્મદ ઐઝાઝ અલી, સીએફએસએલ, દિલ્હી, સાક્ષી–૮૮ નો સકારાત્મક અભિપ્રાય.૮૬૯૯ ૩૦૦નું પ્રદર્શન કરો.મુસ્લિમ મુસાફિરખાનાના ભોંયરામાં સ્થિત પી. સી. ઓ. ના માલિક મોહમ્મદ શરીફ અમીર મોહમ્મદ ( સાક્ષી– ૩૧) એ પણ મુસ્લિમ મુસાફિરખાના, ઉદયપુર ખાતે એ૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) નું રોકાણ સાબિત કર્યું હતું.

૨૫. તારીખના રોજ, તુર્ક સલીમ પાસા મજારીરુલે ઇસ્લામ ( સાક્ષી–૪૯) આરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) અને આરોપી૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) સાથે મોહમ્મદ મુસ્લિમ મોહમ્મદ શબ્બીર અન્સારી ( સાક્ષી––૩૮) ની ટાટા ઇન્ડિકા કાર (સિલ્વર કલર) માં ઉદયપુર ગયો અને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને અમદાવાદ લાવ્યો.આ હકીકત પ્રદર્શન ૩૬૫ એટલે કે તુર્ક સલીમ પાસા મજારીરુલે ઇસ્લામ ( સાક્ષી–૪૯) ની જુબાની દ્વારા સાબિત થઈ હતી, જેમણે સ્વીકાર્યું હતું કે તેઓ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને અમદાવાદ લાવ્યા હતા.અમદાવાદમાં, આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) મુશ્તાક અહમદ મુનીર અહમદ અન્સારી ( સાક્ષી–૬૩) ની માલિકીના બાપુનગરના લોખંડવાલીચલી ખાતેના એક રૂમમાં રોકાયો હતો.તે એક્ઝિબિટ ૬૫૨ દ્વારા પણ સાબિત થયું હતું, જોકે મુશ્તાક અહમદ મુનીર અહમદ અન્સારી ( સાક્ષી– ૬૩) પ્રતિકૂળ બની ગયો છે, જેણે સ્વીકાર્યું છે કે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ની વિનંતી પર તેના ઘરે રોકાયો હતો.

૨૫(અ). તારીખ ના રોજ આરોપી૩ (મોહમ્મદ સૈકુદ્દીન) ઉદયપુરથી અમદાવાદ પહોંચ્યો અને હોટેલ ગાર્ડનમાં રોકાયો.હોટેલ ગાર્ડનમાં આરોપી–૩ (મોહમ્મદ સૈકુદ્દીન) નું રોકાણ પ્રદર્શન ૨૨૦ એટલે કે મુલાકાતી રજિસ્ટર દ્વારા સાબિત થયું હતું, જેમાં પ્રવેશ નંબર દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.૨૧૩૭ હોટલ

ગાર્ડનમાં તેમના રોકાણના સંદર્ભમાં કરવામાં આવેલ હસ્તાક્ષર, જેના પર તેમના અને હોટેલ ગાર્ડન ( સાક્ષી–૧૮) ના મેનેજર રાજેન્દ્રસિંહ વજેસિંહ રાઠોડે પણ કોર્ટમાં તેમની જુબાનીમાં ઉપરોક્ત એન્ટ્રી સાબિત કરી હતી.એક્ઝિબિટ ૪૮૬ એટલે કે, સુભાષ મિત્તલ, આચાર્ય, વૈજ્ઞાનિક અધિકારી (–૭૯) ના સી. એફ. એસ. એલ. અહેવાલમાં પણ એન્ટ્રી નંબર પર આરોપી–૩ (મોહમ્મદ સૈફુદ્દીન) નું હસ્તાક્ષર સાબિત થયું હતું.૨૧૩૭.ત્યારબાદ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા ઓરપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ને મુશ્તાક અહમદ મુનીર અહમદ અન્સારી ( સાક્ષી–૬૩) ની લોખંડવાલીચલીમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો.આ હકીકત એક્ઝિબિટ્સ ૨૫૦,૨૫૩ અને ૨૭૭ એટલે કે અનુક્રમે એ૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન), આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ના કબૂલાત નિવેદનો દ્વારા સાબિત થઈ હતી.

૨૫(બી).જાન્યુઆરી ૨૦૦૩ના અંતમાં, આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને એ૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ને આરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) દ્વારા એમ. બી. કોમ્પ્લેક્સમાં ફ્લેટ નં.૯૦૨ માં ખસેડવામાં આવ્યા હતા.આ ફ્લેટની વ્યવસ્થા આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા તવાભાઈ યુસુફભાઈ શેખ ( સાક્ષી–૬૬) અને મોહમ્મદ જલિસ અહમદ રાજપૂત ( સાક્ષી–૬૮) દ્વારા કરવામાં આવી હતી.આ હકીકત તવાભાઈ યુસુફભાઈ શેખ

( સાક્ષી–૬૬) અને મોહમ્મદ જલિસ અહમદ રાજપૂત ( સાક્ષી–૬૮) દ્વારા કોર્ટમાં કરવામાં આવેલી તેમની જુબાનીમાં સાબિત કરવામાં આવી હતી.

૨૫(સી).જાન્યુઆરી અને ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૩ની વચ્ચે, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ને આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) અને આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) દ્વારા ફ્લેટ નં.૪૦૧, રોયલ એપાર્ટમેન્ટ, રાખિયાલમાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા.આ ફ્લેટ અબ્દુલ બાંકી અબ્દુલ બારી અન્સારી ( સાક્ષી– ૪૪ વિરોધી સાક્ષી) ની માલિકીનો હતો અને આરોપી– ૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા તેને ૫,૦૦૦ રૂપિયા એડવાન્સ ચૂકવવામાં આવ્યા હતા.જ્યારે આ ફ્લેટ ખાલી કરવામાં આવ્યો ત્યારે અબ્દુલ બાંકી અબ્દુલ બારી અન્સારી ( સાક્ષી–૪૪) દ્વારા આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ને ₹૩,૫૦૦/– ચેક નંબર દ્વારા પરત કરવામાં આવ્યા હતા.૧૭૨૯૬ ગુજરાત ઔદ્યોગિક સહકારી મંડળી પર દોરવામાં આવેલ.બેંક, જેને આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા રોકડમાં ફેરવવામાં આવી હતી.આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) નું રોકાણ યુસુફભાઈ ઈડુભાઈ પઠાણ (પડોશી ફ્લેટના સાક્ષી–૯૫ નિવાસી) દ્વારા સાબિત થયું હતું.પ્રદર્શન ૨૦૯ એટલે કે, રોયલ એપાર્ટમેન્ટની એક નોટબુક એ પણ સાબિત કરે છે કે મુશ્તાક યુસુફભાઈ મન્સુરી ( સાક્ષી–૫૯) દ્વારા રોયલ એપાર્ટમેન્ટમાં આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના રોકાણ અંગે એન્ટ્રી કરવામાં આવી હતી.

૨૫(ડી).૩૧.૧.૨૦૦૩ પર, મોબાઇલ નંબર.૯૮૨૫૪૯૧૪૨૧ તે શિવાભાઈ વીરાભાઈ રાઠોડ ( સાક્ષી– ૫૩) ના મતદાર ઓળખપત્રનો ઉપયોગ કરીને મેળવવામાં આવ્યું હતું અને આરોપી– ૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) દ્વારા આરોપી– ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને આપવામાં આવ્યું હતું.આ હકીકતને શિવાભાઈ વીરાભાઈ રાઠોડ ( સાક્ષી– ૫૩) અને હચ કંપની ( સાક્ષી–૭૭) ના અધિકારી વી. શ્રીનિવાસન દ્વારા તેમના જુબાનીમાં અને મોબાઇલ નંબરની પ્રિન્ટ આઉટમાં સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું. ૯૮૨૫૪૯૧૪૨૧ એ પ્રદર્શન ૪૬૭ તરીકે પણ નોંધાયેલ છે.

૨૫(ઇ).૧.૨.૨૦૦૩ પર, સુઝુકી સમુરાઇ મોટરસાયકલ (બ્લેક કલર) ની નોંધણી નં.જી.જે.૧ SS ૫૯૩૪ને આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા અબ્દુલ સમદ અબ્બાસાલી ( સાક્ષી–૫૪) પાસેથી ખરીદવામાં આવ્યું હતું અને તેનો કબજો લેતી વખતે ડિલિવરી નોટ પર આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા સહી કરવામાં આવી હતી.અબ્દુલ સમદ અબ્બાસાલી ( સાક્ષી– ૫૪) ની જુબાની તેમજ એક્ઝિબિટ્સ ૩૮૩ અને ૩૮૪ એટલે કે મોટરસાયકલની ડિલિવરી નોટ સ્પષ્ટપણે સાબિત કરે છે કે મોટરસાયકલ આરોપી– ૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા ખરીદવામાં આવી હતી.આરોપી– ૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ની સૂચના પર આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને મોટરસાયકલ

આપવામાં આવી હતી.અમદાવાદ ખાતે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ના આગમન પછી, આરોપી૪ (કલીમ અહમદ) અને આરોપી૫ (અનસ માચિસવાલા) એ આરોપી૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) ની સૂચના પર સુરતની મુલાકાત લીધી અને એક મૌલાના તાહિર પાસેથી બે પિસ્તોલ એકત્રિત કરી.

૨૫(એફ).૫/૬.૩.૨૦૦૩ પહેલા લાલ મસ્જિદમાં એક બેઠક યોજાઈ હતી, જેમાં આરોપી૪ (કલીમ અહમદ), આરોપી૫ (અનસ માચિસવાલા), આરોપી ૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ હાજરી આપી હતી, જેમાં જગદીશ તિવારીને મારી નાખવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.

૨૫(જી).૫/૬.૩.૨૦૦૩ પર, આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ આરોપી૧ (મોહમ્મદ. અસગર અલી) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) થી આરોપી૪ (કલીમ અહમદ) અને આરોપી૫ (અનસ માચિસવાલા).આરોપી–૪ (કલીમ અહેમદ) એ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ) ને બે–બે પિસ્તોલ સોંપી હતી. અસગર અલી) અને આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) જીવંત કારતુસ સાથે.૯.૩.૨૦૦૩ પહેલાં, આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) એ જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ને તેની દુકાન પર આરોપી૧ (મોહમ્મદ. અસગર અલી).૯.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, જાલીવાલી મસ્જિદમાં એક

બેઠક યોજાઈ હતી, જેમાં આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા), આરોપીક (મોહમ્મદ યુનુસ સરેશવાલા), આરોપી૭ (રેહાન પુથવાલા), આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ), આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ), આરોપી૧૨ (શાનવાઝ ગાંધી) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ હાજરી આપી હતી અને ઉપરોક્ત બેઠકમાં, આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે જગદીશ તિવારી તેમનું લક્ષ્ય હશે.૯.૩.૨૦૦૩ ની રાત્રે, આરોપી– ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી– ૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) તેને મારવા માટે જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ના આગમનની રાહ જોતા હતા, પરંતુ તે રાત્રે, જગદીશ તિવારી નિર્ધારિત માર્ગ પરથી પસાર થયો ન હતો.૧૦.૦૩.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) એ જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) નો પીછો કર્યો, જે તેની મોટરસાયકલ પર હતો અને જ્યારે તે તેના ફ્લેટ તરફ વળ્યો, ત્યારે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ તેની પિસ્તોલમાંથી ગોળી ચલાવવાનો પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ ગોળી બહાર ન આવી.૨૫(એચ).બીજા જ દિવસે એટલે કે રાત્રે લગભગ ૯.૧૫ વાગ્યે એ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને એ૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) અને એ૩ (મોહમ્મદ) ની દુકાન પર ગયા. શફીઉદ્દીન) એ સોર્બિટ્રેટ ગોળીની પટ્ટી માંગી.જ્યારે તે દવા લઈ રહ્યો હતો, ત્યારે એ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ તેની પિસ્તોલમાંથી જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પર ગોળી ચલાવી હતી, પરંતુ ગોળી તેના ધાતુના પટ્ટામાં વાગી હતી અને રીકોચિંગ પછી નાભિના

ભાગ નજીક તેના શરીરમાં પ્રવેશી હતી.આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) નું હથિયાર જામ થઈ ગયું અને અવરોધ દૂર કરવાની પ્રક્રિયામાં દુકાન પર બે જીવંત કારતુસ પડી ગયા.જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પર વધુ બે ગોળીઓ ચલાવવામાં આવી હતી, પરંતુ તે એક થાંભલો અને ફ્રિજની પાછળ છુપાઈ ગયો હતો.આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ની ઓળખ એક્ઝિબિટ ૩૨૯ એટલે કે જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ઘાયલ સાક્ષીની જુબાની દ્વારા સાબિત થઈ હતી.રાત્રે ૯.૧૬ વાગ્યે, આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પરના હુમલા વિશે તેના મોબાઇલ પર આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ને જાણ કરી હતી.તે સમયે તેમનું સ્થાન જય કેમિકલ્સ, ઓઢવ, GIDC ના ટાવર હેઠળ હતું. રાત્રે ૯.૨૦ વાગ્યે, આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ ફરીથી આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ને બોલાવ્યો અને તે સમયે, તેનું સ્થાન વોહરા મેરેજ હોલ, ચાર રસ્તા, રખિયાલ હતું.જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ને શારદાબેન હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા અને ડૉ. હસુબેન કાલુભાઈ પટેલ (સાક્ષી–૯) દ્વારા તેમની સારવાર કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ તેમને સર્જરી વિભાગના કટોકટી વિભાગમાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા.આ ઘટના અંગે બાપુનગર પોલીસ સ્ટેશનમાં એક વોર્ડ પ્રાપ્ત થયો હતો, જેના આધારે નગીંદાસ કાલિદાસ બારોટ (સાક્ષી–૯૬) એ જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ની દુકાનની મુલાકાત લીધી હતી અને ત્યાંથી તેઓ હોસ્પિટલમાં ગયા હતા.હોસ્પિટલમાં, નગીંદાસ કાલિદાસ બારોટ (સાક્ષી–

૯૬) એ જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ની ફરિયાદ લખી હતી અને તે જ પીએસ બાપુનગરને મોકલી હતી જ્યાં ICR નં.૧૦૧/૦૩ ની નોંધણી ૧૧.૩૫ વાગ્યે કરવામાં આવી હતી.

૨૫(આઇ) તારીખ ના રોજ, જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ના કપડાં નગીંદાસ કાલિદાસ બારોટ (સાક્ષી–૯૬) દ્વારા સુરેશભાઈ ચેલ્વાલ્યા પટેલ (સાક્ષી– ૮૧) ની હાજરીમાં પ્રદર્શન ૪૯૧ (પંચનામા) દ્વારા કબજે કરવામાં આવ્યા હતા.ગુનાના સ્થળનો પંચનામા નગીંદાસ કાલિદાસ બારોટ (સાક્ષી–૯૬) દ્વારા પોપટભાઈ વિરચંદભાઈ પાઢિયાર (સાક્ષી–૭૮) ની હાજરીમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો.બે જીવંત કારતુસ, ત્રણ કારતુસના કેસ અને એક ગોળી જપ્ત કરવામાં આવી હતી અને એક્ઝિબિટ ૪૭૪ દ્વારા પોલીસ કબજામાં લેવામાં આવી હતી.જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) નું ઓપરેશન ડૉ. પ્રાંજલ દેસાઈ અને તેમના વરિષ્ઠ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને એક ગોળી દૂર કરવામાં આવી હતી.

૨૫(જે). તારીખ ના રોજ, ડૉ. વિરેન્દ્ર કનૈયાલાલ શાહ (સાક્ષી–૧૦) એ મળી આવેલી ગોળી હિમ્મતસિંહ રતનસિંહ ચૌહાણ (રાઠોડ) (સાક્ષી–૧૫) ને સોંપી હતી, જેમણે ચંદ્રકિશન બાગેશ્વર તિવારી (સાક્ષી–૮૦) (પંચ) ની હાજરીમાં નગીંદાસ કાલિદાસ બારોટ (સાક્ષી–૯૬) સમક્ષ તે જ ગોળી રજૂ કરી હતી.એક્ઝિબિટ ૪૮૯ એ મળી આવેલી ગોળી સોંપવાનો મેમો છે.તે જ દિવસે,

આરોપી– ૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ને આરોપી– ૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા ગીતા મંદિર બસ સ્ટેન્ડ પર ઉતારવામાં આવ્યો હતો અને તેને જયપુર માટે બસની ટિકિટ આપવામાં આવી હતી.ટિકિટ મકસૂદભાઈ ઈસ્માઇલભાઈ મન્સૂરી (સાક્ષી– ૨૨) દ્વારા વેચવામાં આવી હતી.

૨૫(કે).૧૫/૧૬.૩.૨૦૦૩ પર, આરોપી૧૩ (મુફ્તી સુફિયાન) એ આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) સાથે પરામર્શ કરીને આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) ને ખુલાસો કર્યો કે તેમનું આગામી લક્ષ્ય હરેન પંડ્યા હશે, જે લો ગાર્ડનમાં ફરવા માટે આવતો હતો.

૨૫(એલ).૧૭/૧૮.૩.૨૦૦૩ પર જૂની જામા મસ્જિદમાં આરોપી૪ (કલીમ અહમદ), આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા), આરોપી૭ (રેહાન પુથવાલા), આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ), આરોપી૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ એક બેઠકમાં હાજરી આપી હતી, જ્યાં આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ તેમના આગામી લક્ષ્ય એટલે કે હરેન પંડ્યાને જાહેર કર્યું હતું.આરોપી– ૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) ને આરોપી– ૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) દ્વારા હરેન પંડ્યાની હિલચાલ અને તેની કારનો નંબર જાણવા માટે લૉ ગાર્ડનની રેકી કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૨૫(એમ).જૂની જામા મસ્જિદ ખાતે ૨૨.૩.૨૦૦૩ પર યોજાયેલી એક બેઠકમાં આરોપી૪ (કલીમ અહમદ), આરોપી૫ (અનસ માચિસવાલા), આરોપી૭ (રેહાન પુથવાલા), આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ), આરોપી૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ), આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) ને લૉ ગાર્ડનની રેકી હાથ ધરવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું કારણ કે આરોપી૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) આવું કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા.

૨૫(એન).આરોપી–૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) એ સવારે ૭ વાગ્યે આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) ના મોબાઈલ ફોન પરથી આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને ફોન કર્યો અને તેને ભૌગોલિક સ્થિતિથી પરિચિત થવા માટે લૉ ગાર્ડન આવવા કહ્યું.તે પ્રદર્શન ૪૬૭ એટલે કે મોબાઈલ નંબરના સી. ડી. આર. દ્વારા સાબિત થયું હતું.૯૮૨૫૪૯૧૪૨૧ ગુનાના કમિશન દરમિયાન આરોપી– ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાય છે.આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) અને આરોપી–૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) એ લૉ ગાર્ડનની મુલાકાત લીધી હતી જ્યાં આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) પણ આવ્યા હતા પરંતુ તેઓ હરેન પંડ્યાને શોધી શક્યા ન હતા.

૨૫(ઓ).૨૪.૩.૨૦૦૩ પર, આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) ફરી સવારે મોટરસાયકલ પર લૉ ગાર્ડનની મુલાકાત લીધી અને હરેન પંડ્યાને જોયો.તેણે

પોતાની કારનો નંબર જી.જે.૧આરોપીપી.૪૬૦૬ નોંધ્યો હતો.૨૪.૩.૨૦૦૩ ની રાત્રે, જૂની જામા મસ્જિદમાં ફરીથી એક બેઠક યોજાઈ હતી, જેમાં આરોપી૪ (કલીમ અહમદ), આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા), આરોપી૭ (રેહાન પુથવાલા), આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) અને આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) એ હાજરી આપી હતી, જ્યાં આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) ને આરોપી૪ (કલીમ અહમદ) દ્વારા લો ગાર્ડન ખાતેના સ્થળને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) તરફ દોરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.એ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને ટેલિફોન દ્વારા ત્યાં બોલાવવામાં આવ્યો હતો અને એ૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) દ્વારા તેને લૉ ગાર્ડન લઈ જવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં તેને તે સ્થળ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું જ્યાં હરેન પંડ્યાએ તેની કાર પાર્ક કરી હતી.બીજી સવારે હરેન પંડ્યાની હત્યાને અમલમાં મૂકવા માટે ઝીણવટપૂર્વક આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું, જ્યાં આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) ને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના ડ્રાઈવરની ભૂમિકા સોંપવામાં આવી હતી અને આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) ને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) ની સુરક્ષા માટે નજર રાખવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું.એ ૭ (રેહાન પુથાવાલા) ને એ ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને એ ૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) ને શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડ સુધી લઈ જવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું, જ્યાં એ ૪ (કલીમ અહમદ) અને એ ૫ (અનસ માચિસવાલા) એ ઓટોરિક્ષામાં રાહ જોવાની હતી.

૨૫(પી).૨૫.૩.૨૦૦૩ પર, લૉ ગાર્ડન ખાતે હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ઘણા લોકોની હાજરીને કારણે ગોળીબાર કરી શક્યો ન હતો.બપોરે, બીજે દિવસે સવારે હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.

૨૫(ક્યૂ). તારીખ ના રોજ સવારે લગભગ ૭:૩૦ વાગ્યે, હરેન પંડ્યાને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા લૉ ગાર્ડન ખાતે નજીકથી ગોળીબાર કરીને મારી નાખવામાં આવ્યો હતો.સમગ્ર ઘટના અનિલરામ યદરામ પટેલ (સાક્ષી–૫૫) દ્વારા જોવામાં આવી હતી, જેમણે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ની ઓળખ કરી હતી, જેને તેમણે હરેન પંડ્યા પર બંદૂકથી ગોળીબાર કરતા જોયા હતા અને તેમણે પોતાની જુબાનીમાં સમગ્ર ઘટના વર્ણવી હતી અને ૧૭૫નું પ્રદર્શન એટલે કે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના ઓળખ મેમો દ્વારા ફરિયાદી પક્ષના નિવેદનને સંપૂર્ણ સમર્થન આપ્યું હતું.ઘટના બાદ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ મોબાઇલ નંબર પર આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ને ફોન કર્યો હતો.૯૪૨૬૦૩૯૯૩૭ તેના મોબાઈલ નં.૯૮૨૫૪૯૪૪૨૧ ૭. ૩૩ વાગ્યે અને ૮.૧૭ વાગ્યે.આ મોબાઇલ નંબરોના લોકેશને લૉ ગાર્ડનમાં આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ની હાજરીની પુષ્ટિ કરી હતી.આ હકીકતો પ્રદર્શન ૪૬૭ એટલે કે મોબાઇલ નંબરના સી. ડી. આર. દ્વારા સાબિત થઈ

હતી.૯૮૨૫૪૯૪૪૨૧.વસ્ત્રપુર ટેલિફોન એક્સચેન્જ (સાક્ષી-૩૩) ના આસિસ્ટન્ટ ડિવિઝનલ એન્જિનિયર હેમંતકુમાર રતિલાલ પટેલે પણ ટાવર લોકેશન ચાર્ટના આધારે આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા મોબાઇલ નંબરનું સ્થાન સાબિત કર્યું હતું.સવારે ૧૦.૪૦ વાગ્યે, સિટી કંટ્રોલ રૂમ દ્વારા પીએસ નવરંગપુરા અને પીએસ એલિસ બ્રિજને લૉ ગાર્ડન પહોંચવા માટે સંદેશ મોકલવામાં આવ્યો હતો.હરેન પંડ્યાને પી. એસ. નવરંગપુરાના પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા બી. એસ. હોસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા.જનકસિંહ ખુસલસિંહ પરમાર (સાક્ષી-૧) દ્વારા યુસુફ મિયા અહમદ મિયાં શેખ, પી. આઈ., પીએસ એલિસ બ્રિજ (સાક્ષી-૧૦૧) પાસે હરેન પંડ્યાની હત્યા અંગે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી.સવારે ૧૧.૩૦ વાગ્યે, ICR નં.૨૭૨/૦૨ પીએસ એલિસ બ્રિજ માં હરેન પંડ્યાની હત્યા અંગે નોંધવામાં આવ્યું હતું.યુસુફ મિયા અહમદ મિયાં શેખ, પી. આઈ., પી. એસ. એલિસ બ્રિજ (સાક્ષી-૧૦૧) દ્વારા બપોરે ૧ વાગ્યાથી ૨ વાગ્યા વચ્ચે પંચનામા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા.હરેન પંડ્યાનું પોસ્ટમોર્ટમ બપોરે ૨.૧૫ થી ૪.૫૦ ની વચ્ચે કરવામાં  આવ્યા હતા.ગુનાના દ્રશ્યનો પંચનામા યુસુફ મિયા અહમદ મિયાં શેખ, પી. આઈ., પીએસ એલિસ બ્રિજ (સાક્ષી-૧૦૧) દ્વારા બપોરે ૨:૩૦ થી ૩:૩૦ ની વચ્ચે તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો.હરેન પંડ્યાની હત્યામાં સીબીઆઈ દ્વારા તપાસ માટે ડીએસપીઈ અધિનિયમ ની કલમ ૬ હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.અનિલરામ યાદરામ પટેલ (સાક્ષી-૫૫) નું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું.૨૮.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, સીબીઆઈ

દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને પી. એસ. એલિસ બ્રિજ એફ. આઈ. આર. નં.૨૭૨/૦૩ ના રેકોર્ડ જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૬. આગળની તપાસમાં પણ ષડયંત્રનો પર્દાફાશ થયો હતો અને તેને સમર્થન મળ્યું હતું.૩.૪.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા), આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા), આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) અને આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) ની પાકિસ્તાનમાં શસ્ત્ર તાલીમ મેળવવાની શંકાના આધારે ડી. સી. બી., અમદાવાદ (સાક્ષી–૧૧૪) ના પી. આઈ. તરુણકુમાર અમૃતલાલ બારોટ દ્વારા ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. આઇ.સી.આર. નં.૬/૦૩ રાજ્ય સામે યુદ્ધ છેડવાના ઉપરોક્ત આરોપી સામે નોંધવામાં આવ્યું હતું અને રિમાન્ડ માટે પોલીસ કસ્ટડીમાં લેવામાં આવ્યું હતું.આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) પાસેથી એક મોબાઈલ ફોન મળી આવ્યો હતો.

૨૬(અ).૬/૭.૪.૨૦૦૩ પર, જ્યારે આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) નો તેના મોબાઇલ ફોનની સંપર્ક વિગતો સાથે સામનો કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં મહમાન અને કાકાના નામ સામે નંબર સંગ્રહિત કરવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે તેણે ખુલાસો કર્યો હતો કે મહમાન હરેન પંડ્યાનો ખૂની છે અને કાકા આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) છે, જેણે હરેન પંડ્યાની હત્યામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી હતી.આ જ વાત સુશીલકુમાર એસ. ગુપ્તા (સાક્ષી–૧૨૦) ના પુરાવા આંક ૭૨૮ દ્વારા સાબિત થઈ હતી.ફોનનું લોકેશન અમદાવાદ હોવાનું જાણવા મળ્યું

હતું.

૨૬(બી).૧૭.૪.૨૦૦૩ પર, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી), આરોપી૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ ૨ઉફ), આરોપી૧૫ અને આરોપી૧૬ ની હૈદરાબાદના મેડચલ બસ સ્ટેન્ડ પરથી ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.૧૮.૪.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ની જે. ડી. મઠ બસ ડેપો, આર. આર. જિલ્લા, આંધ્ર પ્રદેશથી વી. પ્રભંજન કુમાર (સાક્ષી–૧૧૮) દ્વારા ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

૨૬(સી).૨૨.૪.૨૦૦૩ ના રોજ, હરેન પંડ્યાના શરીરમાંથી તેના કપડાં સાથે મળી આવેલી ગોળીઓ અભિપ્રાય માટે સી. એફ. એસ. એલ., નવી દિલ્હીને સોંપવામાં આવી હતી (આંક ૪૪૧).

૨૬(ડી). તારીખ ના રોજ પર, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ હરિકિશન હરપાલ મીણા (સાક્ષી–૨૩) ની હાજરીમાં હાઉસ નં.૨૦૬, બ્લોક ૬૧, ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડ, ઓલ્ડ બાપુ નગર, અમદાવાદ ખાતે તેના રોકાણ વિશે કબૂલાત કરી હતી.તેણે તેના કબૂલાતના નિવેદનમાં પણ આ હકીકતનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને મુસ્તાક અહમદ મુનીર અહમદ અન્સારી (સાક્ષી– ૬૩–પ્રતિકૂળ સાક્ષી) ના નિવેદનમાં પણ તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં

આવ્યો હતો.તેમણે હરકિશન હરપાલ મીણા (સાક્ષી–૨૩) ની હાજરીમાં એમ. બી. કોમ્પ્લેક્સ, રખિયાલ અને આરોપી–૧૦/આરોપી–૧૪ની માલિકીના હાઉસ <આઈડી૧>, ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડ, બાબુનગરનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો.આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના નિર્દેશ પર, બજાજ બોક્સર મોટરસાયકલ નં.જી.જે.૧ BG ૩૮૪૯ આરોપી–૧૦/આરોપી–૧૪ ના ઘરમાંથી નોંધણીના કાગળો સાથે જપ્ત કરવામાં આવી હતી.આ હકીકતો આંક ૨૬૮,૨૬૯,૨૭૦ અને ૨૭૨ દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી.

૨૬(ઈ).૨૫.૪.૨૦૦૩ ના રોજ સુઝુકી સમુરાઈ મોટરસાયકલ નં.જી.જે.૧ SS ૫૯૩૪ અને હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ નં. જીજે૧સીડી૮૯૭૩ અનુક્રમે કાલુપુર રેલવે સ્ટેશન અને પીએસ કાગદાપીથના પાર્કિંગમાંથી જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.આરોપી–૪ (કલીમ અહેમદ), આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી–૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) ની ઉધમ સિંહ રામકરણ સિંહ સોલંકી (સાક્ષી–૧૦૮) દ્વારા સદાશિવ પેટ બસ સ્ટેન્ડ, સંગારેડ્ડી, આંધ્રપ્રદેશથી ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તેમને ૨૯.૪.૨૦૦૩ સુધી ટ્રાન્ઝિટ કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યા હતા.આ હકીકતો આંક ૨૭૪,૩૫૬,૬૪૫,૬૪૬,૬૪૭ અને ૬૪૮ દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી.

૨૬(એફ).૨૬.૪.૨૦૦૩ પર, એક રિવોલ્વર નં.બી૪૦૩૫૦ વેબલી અને

સ્કોટ અને એક પિસ્તોલ નં. ૦૩૩૦ની શોધ આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના કહેવા પર ફ્લેટ નં.૪બી, કમર ફ્લેટ્સ, શાહપુર, અમદાવાદથી શ્રીનાથસિંહ શંભૌસિંહ (સાક્ષી–૧૩) ની હાજરીમાં થઈ હતી.આ હકીકત આંક ૧૯૬ દ્વારા સાબિત થઈ હતી.આ ફ્લેટની તપાસ દરમિયાન સુઝુકી સમુરાઇ મોટરસાયકલની આરસી બુક નં.જી.જે.૧ SS ૫૯૩૪ મળી આવી હતી.તે આંક ૧૯૭ અને ૧૯૮ દ્વારા સાબિત થયું હતું.

૨૬(જી).૨૮.૪.૨૦૦૩ પર, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ અમદાવાદ અને ઉદયપુરમાં વિવિધ સાયબર કાફેનો ઉપયોગ કર્યો હોવાનો ખુલાસો કર્યો હતો.આધુનિક સાયબર કાફે, અમદાવાદમાંથી બે હાર્ડ ડિસ્ક અને મિત્તલ સાયબર કાફે અને નેટ સેવી સાયબર કાફે, ઉદયપુરમાંથી એક–એક હાર્ડ ડિસ્ક જપ્ત કરવામાં આવી હતી. આંક ૬૦૧,૩૩૬,૪૧૦ અને ૫૭૬માં પણ આ જ વાત સાબિત થઈ હતી.૨૯.૪.૨૦૦૩ પર, સાયબર સ્પેસ કાફે, અમદાવાદની હાર્ડ ડિસ્ક પણ જપ્ત કરવામાં આવી હતી ( આંક ૭૬૨).

૨૬(એચ).તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૦૩ ના રોજ ૧ પર, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) એ પ્રકાશભાઈ બાબૂલાલ મોધ (સાક્ષી–૧૬) ની હાજરીમાં તેમના ઇમેઇલ ID, પાસવર્ડ અને ઇમેઇલ્સની પ્રિન્ટ આઉટ લેવામાં આવી હોવાનું જાહેર કર્યું હતું.૨૧૫).

૨૬(અ) તા.૫.૫.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ની ઓળખ પરીક્ષણ ઓળખ પરેડ દરમિયાન અનિલરામ યાદરામ પટેલ (સાક્ષી–૫૫) દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

૨૬(જે) તા.૮.૫.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) ના કહેવા પર તેના ઘરમાંથી એક પિસ્તોલ મળી આવી હતી.તે આંક ૪૨૩ દ્વારા સાબિત થયું હતું.

૨૬(કે). તારીખ ૨૨.૦૫.૨૦૦૩ના રોજ , આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) અને આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) એ સ્ટાર નંબરની દુકાન વિશે ખુલાસો કર્યો હતો જ્યાંથી તેઓએ નંબર ધરાવતી નકલી નંબર પ્લેટ તૈયાર કરી હતી.જી.જે.૧સી.એફએ૫૧૮૯.બાબરભાઈ માલજિભાઇ રબારી (સાક્ષી–૩૪) આ ખુલાસાના પંચ સાક્ષી હતા અને તેમણે તેમની જુબાની દરમિયાન તેનું સંપૂર્ણ સમર્થન કર્યું હતું.સ્ટાર નંબર પ્લેટના માલિક શેખ મોહમ્મદ રિયાઝ હુસૈનમિયાન પિરમિયાન (સાક્ષી– ૫૨) એ પણ નંબર પ્લેટ બનાવવા અંગે જુબાની આપી હતી.આ હકીકતો આંક ૩૧૨,૩૧૩,૩૧૪ અને ૩૨૫ દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી.

૨૬(એલ) તા.૧.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, એફ. આઈ. આર. નં. માં પોટા લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો. આર.સી.. ૨ (એસ)/૨૦૦૩ એસ.સી.યુ.આઇ. અને મુખ્ય સત્ર ન્યાયાધીશ, અમદાવાદ અને મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ ( આંક ૭૪૪) ને સૂચના મોકલવામાં આવી હતી.

૨૬(એમ) તા.૨.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, પીએસ બાપુનગરના આઇ.સી.આર. નં.૧૦૧/૦૩ ને સીબીઆઈમાં એફઆઈઆર નં.આર.સી.૫ (એસ.) ૨૦૦૩–એસ.સી.યુ.તરીકે નોંધવામાં આવી હતી. I અને તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી ( આંક ૭૪૬).આરોપી૬ (મોહંમદ યુનુસ સારેશવાલા), આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા), આરોપી૮ (મોહંમદ રિયાસ) અને આરોપી૯ (મોહંમદ પરવેઝ શેખ) ની પોલીસ કસ્ટડી ૯.૬.૨૦૦૩ ( આંક ૭૪૫) સુધી લંબાવવામાં આવી હતી.

૨૬(એન) તા.૩.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, આઇ.સી.આર. નં.૧૦૧/૦૩ ના રેકોર્ડ સી. બી. આઈ. દ્વારા ડી. સી. બી. પાસેથી એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા ( આંક ૭૪૭).

૨૬(ઓ) તા.૪.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, ટ્રાન્સફર વોરંટના આધારે આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) અને આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) ની ધરપકડ

કરવામાં આવી હતી.જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) નું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું, જેમણે દાવો કર્યો હતો કે તેઓ હુમલાખોરોને ઓળખી શકે છે.આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા), આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા), આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાસ) અને આરોપી–૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) એ તપાસ અધિકારી (સાક્ષી–૧૨૦) સુશીલ કુમાર એસ. ગુપ્તા સમક્ષ કબૂલાત નિવેદન આપવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી, જેમણે તેમને પોલીસ અધિક્ષક (સાક્ષી–૨૧) વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે સમક્ષ રજૂ કર્યા હતા.

૨૬(પી) તા.૫.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) અને આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) ને ચીફ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને ૧૯.૬.૨૦૦૩ સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યા હતા.

૨૬(ક્યૂ) તા.૬.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) એ પરીક્ષણ ઓળખ પરેડ દરમિયાન આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ની ઓળખ કરી.જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯), જાવેદ અબ્દુલ રાશિદખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) અને ફરીદખાન માજિદખાન (સાક્ષી–૭૪) ના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા.આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) એ પણ કબૂલાત નિવેદન આપ્યું હતું, જે વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું. આંક

૨૦૩,૩૬૬,૫૫૭,૫૫૮ અને ૨૨૯ દ્વારા આ જ સાબિત થયું હતું.

૨૬(આર) તા.૭.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) દ્વારા આરોપીક (મોહમ્મદ યુનુસ સરેશવાલા) અને આરોપીલ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) ના કબૂલાતના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા. આંક ૨૩૨ અને ૨૩૫ દ્વારા આ જ સાબિત થયું હતું.

૨૬(એસ) તા.૮.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) એ આરોપીટ (મોહમ્મદ રિયાઝ) નું કબૂલાત નિવેદન નોંધ્યું ( આંક ૨૩૮).

૨૬(ટી) તા.૧૧.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, આર.સી.. ૫ (એસ)/૨૦૦૩એસ.સી.યુ. માં પોટાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. I એટલે કે, જગદીશ તિવારીનો કેસ અને સૂચના મુખ્ય સત્ર ન્યાયાધીશ, અમદાવાદ અને મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ, અમદાવાદ ( આંક ૭૫૦ અને ૭૫૧) ને મોકલવામાં આવી હતી.

૨૬(યુ). તારીખ ૧૨.૦૬.૨૦૦૩ના રોજ આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી), આરોપી૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ની ટ્રાન્સફર વોરંટના આધારે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

આર.સી. ૫ (એસ)/૨૦૦૩એસ.સી.યુ.. I અને ૨૧.૬.૨૦૦૩ સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં મોકલી દેવાયા.હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ પીએસ કોઠ પાસેથી જપ્ત કરવામાં આવી હતી.આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) એ નંબર પ્લેટ અને વીડિયો સીડી અંગે જાહેરાત નિવેદન આપ્યું હતું. આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ના કહેવા પર તારાપુર હાઇવેના રસ્તાની બાજુના ઝાડમાંથી નંબર પ્લેટ મળી આવી હતી અને આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ના ઘરમાંથી છ વીડિયો સીડી અને અન્ય સાહિત્ય મળી આવ્યું હતું.આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) અને આરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) એ પણ સુશીલકુમાર એસ. ગુપ્તા (સાક્ષી–૧૨૦) સમક્ષ કબૂલાત નિવેદન આપવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી.આ હકીકતો  આંક ૭૫૪,૭૫૫,૫૧૩,૫૧૪ અને ૫૧૫ દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી છે.

૨૬(વી) તા.૧૫.૬.૨૦૦૩ અને ૧૬.૬.૨૦૦૩ ના રોજ અનુક્રમે આરોપી૧૧ અને આરોપી૧૦ના કબૂલાતના નિવેદનો વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) દ્વારા નોંધવામાં આવ્યા હતા.( આંક ૨૪૧ અને ૨૪૪)

૨૬(વી) તા.૧૭.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૪ (કલીમ અહમદ), આરોપી૫ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) ની ટ્રાન્સફર વોરંટ પર ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ૧૮.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, તેમને ૨૭.૬.૨૦૦૩ સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યા હતા.આરોપી–

૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી), આરોપી– ૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) અને આરોપી– ૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) એ સુશીલ કુમાર એસ. ગુપ્તા (સાક્ષી– ૧૨૦) સમક્ષ કબૂલાત નિવેદન આપવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. તા.૨૦.૦૬.૨૦૦૩ ના રોજ, વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) દ્વારા આરોપી૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ના કબૂલાતના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા.આરોપી–૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) એ પણ સુશીલકુમાર એસ. ગુપ્તા (સાક્ષી–૧૨૦) સમક્ષ કબૂલાત કરવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી.આ હકીકતો  આંક ૭૫૯,૫૯૫,૨૪૭ અને ૨૫૦ દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી.

૨૬(x) તા.૨૧.૬.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૧ (મો. અસગર અલી) વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) દ્વારા નોંધવામાં આવ્યો હતો અને ૨૨.૬.૨૦૦૩ પર આરોપી–૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) નું કબૂલાત નિવેદન વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું. આંક ૨૫૩ અને ૨૫૬માં પણ આ જ વાત સાબિત થઈ હતી.ત્યારબાદ, આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ) અને આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) એ પણ વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે ( સાક્ષી–૨૧) સમક્ષ કબૂલાત કરવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી હતી.

**<u>ઇન આરઈઃઅનિલ ચાદરામ ( સાક્ષી–૫૫)</u>**

૨૭. ફરિયાદી પક્ષ વતી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે  સાક્ષી–૫૫, અનિલ યાદરામ એક વિશ્વસનીય સાક્ષી છે.સવારે ૭:૩૦ વાગ્યે ઘટના સ્થળે તેમની હાજરી અને મૃતકની હાજરી સ્વાભાવિક છે અને સાબિત થાય છે.એવું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે ગુનાના સ્થળે સાક્ષીની હાજરી સ્વાભાવિક હતી કારણ કે તે ઠાકુરભાઈ દેસાઈ હોલમાં ચિલ્ડ્રી બેંગના પરિસરની અંદર પોતાની પુશ હેન્ડકાર્ટ રાખતો હતો, કારણ કે મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા આવી ગાડીઓ દૂર કરવા માટે અભિયાન ચલાવવામાં આવી રહ્યું હતું.તેઓ વહેલી સવારે હાજર હતા અને તેમની હાજરીને ચિલ્ડ્રી બેંગ સીડબ્લ્યુ ૧ ના માલિક  સાક્ષી–૫૫ દ્વારા સમર્થન અને સાબિત કરવામાં આવી છે, જેમણે પુષ્ટિ કરી છે કે  સાક્ષી–૫૫ તેમની પરવાનગી સાથે ચિલ્ડ્રી બેંગ કમ્પાઉન્ડમાં તેમની હેન્ડ કાર્ટ રાખતો હતો અને રાત્રે ત્યાં સૂતો હતો. સાક્ષી–૫૫ના સંસ્કરણને તબીબી પુરાવા અને અન્ય સ્વતંત્ર પુરાવાઓ દ્વારા પણ સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.આરોપીની સ્થિતિ અને મૃતકને થયેલી ગોળીની ઈજાના સંદર્ભમાં તબીબી તેમજ બેલિસ્ટિક નિષ્ણાત,  સાક્ષી–.૮,૧૫,૫૫,૧૦૧ અને ૧૨૦ દ્વારા તેના સ્વભાવની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે.૪ ડોકટરો દ્વારા પોસ્ટમોર્ટમ કરવામાં આવ્યું હતું.ડૉ. પ્રતીક પટેલ ( સાક્ષી–૮) એ સાબિત કર્યું છે કે ૫ ગોળીઓથી ૭ ગોળીઓ વાગી છે.ફોરેન્સિક અને જૈવિક અહેવાલો કારની અંદર મૃતકનું મૃત્યુ સાબિત કરે છે.ગુનાના સમયે આરોપી૧ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતું હથિયાર તે જ ફ્લેટમાંથી યોગ્ય રીતે મળી આવ્યું હતું.બેલિસ્ટિક નિષ્ણાત  સાક્ષી–૭૫ એ જુબાની આપી છે કે મૃતકના શરીરમાંથી મળી આવેલી ગોળીઓ એ જ

રિવોલ્વરમાંથી ચલાવવામાં આવી હતી જે આરોપી–૧ના કહેવા પર મળી આવી હતી. સાક્ષી–૩૯, જગદીશ તિવારીએ ગુનો દાખલ કર્યો હોવાથી તેને અંતિમ સ્વરૂપ મળ્યું છે કારણ કે આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા અપીલ દાખલ કરીને તેની પૂછપરછ કરવામાં આવી નથી, જે સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન અમદાવાદ ખાતે એ૧ અને એ૩ની હાજરી પણ સાબિત કરે છે. સાક્ષી––૯૫ એ સાબિત કરે છે કે આરોપી૧ અમદાવાદમાં ૨૭.૩.૨૦૦૩ પર હાજર હતો અને મૃતકની હત્યાના બીજા દિવસ સુધી પણ ફોન નં.૯૮૨૫૪ ૯૧૪૨૧ નો ઉપયોગ કર્યો હતો.ઉચ્ચ અદાલત  ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલાં, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા તર્કના નજીકના ક્વાર્ટરમાં આવ્યા વિના તેમજ પુરાવાને વિગતવાર માર્શલિંગ કર્યા વિના ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોને બાજુ પર મૂકીને ઘોર વિકૃતિ કરી છે.

૨૮. બીજી તરફ, આરોપી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે  સાક્ષી–૫૫ અનિલ યાદરામની જુબાની અને જુબાનીને  અવગણનાની  માંગ કરી હતી.અનિલ યાદરામ,  સાક્ષી–૫૫ એ જણાવ્યું છે કે તેમણે ચિડ્ડી બેંગ, ઠાકુરભાઈ દેસાઈ હોલના દ્વારની બહાર લૉ ગાર્ડન નજીક તેમની હાથગાડી ઊભી કરી હતી અને નાનુભાઈ ચિડ્ડી બેંગના માલિક છે.તેઓ રાત્રે નાનુભાઈ (સીડબ્લ્યુ ૧) ના ચિડ્ડી બેંગના પરિસરમાં પોતાની હાથગાડી છોડી જતા હતા.જો હાથગાડીને બહાર રાખવામાં આવે, તો કોર્પોરેશન ગાડીને ખેંચી શકે છે.તેથી, તે રાત્રે આ ચિડ્ડી બેંગમાં હાથગાડી રાખતો હતો.તેઓ નાનુભાઈના

સ્થાન ચિલ્ડ્રી બેંગમાં સૂતા હતા.૨૬.૩.૨૦૦૩ ના રોજ તે પ્રકૃતિની કોલ પર ગયો, અને બ્રશ કર્યા પછી તેણે પોતાનો ચહેરો ધોયો અને આગળના દરવાજાની નજીક આવ્યો અને પછી તેણે જોયું કે કન્હૈયા લાલ દરવાજાની નજીક ઊભો છે.તેમણે તેમને કહ્યું કે કોર્પોરેશન હાથગાડીઓ ખેંચી રહી છે.કન્હયાલાલે તેમને કહ્યું કે તેઓ ૧૦ વાગ્યે ત્યાં હશે.તે ચિલ્ડ્રી બેંગના દરવાજાની અંદર હતો ત્યારે તેણે જોયું કે એક મારુતિ ફ્રન્ટ ગઙ્કર હોલ ક્રોસ રોડસાઇડથી આવી હતી અને જ્યાં તેણે પોતાની લેરી રાખી હતી ત્યાં રોકાઈ હતી.હરેન પંડ્યા કારની અંદર હતો.તેણે કાર પાર્ક કરી અને બારીનો કાચ ઉપર ફેરવી રહ્યો હતો.આ દરમિયાન જ્યાં કાર આવી હતી ત્યાંથી એક છોકરો આવ્યો અને તેણે ૪ થી ૫ રાઉન્ડ ગોળીબાર કર્યો.હરેન પંડ્યાના પગ ઊંચા થઈ ગયા અને તે પાછળની બાજુએ પડી ગયો.સાક્ષીએ બૂમો પાડી કે તમે શું કરી રહ્યા છો?હુમલાખોર ભાગી ગયો હતો.ત્યારબાદ રમેશ, સ્વીપર આવ્યા અને પૂછ્યું કે શું થયું છે.છોકરો ન તો અહીં હતો અને ન તો ત્યાં.તેમણે આરોપીની કેટલીક વિશેષતાઓ સ્પષ્ટ કરી છે.તે ડરી ગયો અને થોડો સમય ત્યાં બેઠો અને પછી બી. દેસાઇ હોલ તરફ ગયો અને શુક્લા ચાચાને રિક્ષામાં જોયો.તેણે શુક્લા ચાચાને જાણ કરી કે હરેન પંડ્યાને મારી નાખવામાં આવ્યો છે.શુક્લા ચાચા અને તે બંને રિક્ષામાં ગયા હતા.સામાન ભરેલો હોવાથી અને પંચવટી સર્કલ પર ટ્રાફિક પોલીસ હોવાથી, તેણે તેને પંચવટી સર્કલ પર રિક્ષા પરથી ઉતાર્યો અને ફરીથી તેને અંબાવડી સર્કલ પર રિક્ષામાં બેસવાનું કહ્યું.પછી તેઓ નાનુભાઈના ઘરે પહોંચ્યા.તેમણે નાનુભાઇને જાણ કરી કે હરેન ભાઈ પંડ્યાને તે જગ્યાએ ૪

થી ૫ રાઉન્ડ ગોળીબાર દ્વારા મારી નાખવામાં આવ્યા છે જ્યાં તેઓ તેમની લારી રાખતા હતા.નાનુભાઈએ કહ્યું કે ચા પીધા પછી તેઓ લૉ ગાર્ડન પહોંચશે.તેઓ લો ગાર્ડન પાછા ગયા, પોલીસ આવી ગઈ હતી, હરેન પંડ્યાને જીપમાં વી. એન. હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યા હતા.પોલીસ અધિકારી સાદાં વસ્ત્રોમાં આવ્યા અને તેમને હુમલાખોરની વિશેષતાઓ પૂછી.સાક્ષીએ તેને તે જ રીતે સમજાવ્યો જે રીતે તેણે કોર્ટમાં રજૂ કર્યો હતો.સીબીઆઇએ નકશો તૈયાર કર્યો હતો.તેણે તેના અંગૂઠાની છાપ લગાવી છે અને કન્હૈયાએ તેના પર સહી કરી છે.

૨૯. આરોપી વ્યક્તિઓ વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સાક્ષી  સાક્ષી–૫૫ દ્વારા ગોઠવવામાં આવેલ બંદૂકથી ગોળીબારનો કેસ સાચો નથી કારણ કે મારુતિ ૮૦૦ કારમાં, કોઈ ગોળીના અવશેષો (જીએસઆર) મળી આવ્યા નથી અને કારમાંથી કોઈ ગોળી મળી નથી.તે વિવાદમાં નથી કે ગોળીઓ શરીરમાંથી મળી આવી હતી કારણ કે તે કારમાં મળી ન હતી.આરોપી–૧ના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે કુર્તા અને પાયજામા અને અન્ડરવેર પર લોહીના ડાઘા હોવા છતાં બેઠકમાંથી કોઈ લોહી મળ્યું ન હતું.ઉચ્ચ અદાલત અવલોકન કર્યું છે કે પુષ્કળ રક્તસ્રાવ થયો હતો, જેમ કે ડ્રાઇવરની સીટના આવરણમાંથી લોહી મળવું જોઈએ.બીજી તરફ, સીબીઆઈ વતી ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે મારુતિ કારમાંથી લોહી મળી આવ્યું છે અને તે મૃતકના ગ્રુપ બીનું હતું.આમ, માત્ર બેઠકના આવરણ પર લોહી મળ્યું ન હતું, તે

ઘટનાને  નકારી કાઢશે નહીં.હકીકતમાં, તે ઘાની પ્રકૃતિ અને રક્તસ્રાવ આંતરિક છે કે કેમ અને કેટલું લોહી નીચે જશે તેની શરીરની સ્થિતિ પર નિર્ભર રહેશે.ભલે તે સીટ કવર પર જાય કે કારના તળિયે, તેને સાર્વત્રિક સૂત્ર ન કહી શકાય કે જ્યારે પણ કારમાં કોઈ ઘટના બને છે, ત્યારે કોઈ ચોક્કસ જગ્યાએ લોહી મળવું જોઈએ.આમ, ઉપરોક્ત આધાર પર સાક્ષીની જુબાનીને બદનામ કરવાનો પ્રયાસ કે કારના સીટ કવરમાંથી જ થોડું લોહી મળ્યું નથી, તે કારની ઘટના અંગે શંકા કરવા તરફ દોરી જતા સંજોગો હોવાનું કહી શકાય નહીં.ફરિયાદી પક્ષ વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે  સાક્ષી–૫૫ એક સ્વતંત્ર સાક્ષી છે જે ન તો મૃતક સાથે સંબંધિત છે અને ન તો એ૧ સાથે કોઈ દુશ્મનાવટ ધરાવે છે.તેમણે પંચનામા આપનાર  સાક્ષી–૭ સમક્ષ પ.પ.૧૯૮૧ ના રોજ ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પરેડમાં આરોપી૧ ને યોગ્ય રીતે ઓળખી કાઢ્યો છે.ટ્રાયલ કોર્ટે તેને યોગ્ય રીતે વિશ્વસનીય સાક્ષી ગણાવ્યો છે.

૩૦. આરોપી વતી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે વાહનની અંદર કે બહાર કોઈ જીએસઆર ન હતું, જે આરોપીના જણાવ્યા અનુસાર તે ખૂબ જ શંકાસ્પદ બનાવે છે કે કાર શૂટિંગનું સ્થળ હતું.ફરિયાદી પક્ષે રજૂઆત કરી હતી કે ગોળીઓ શરીરની અંદર મળી આવી હોવાથી, જીએસઆર વાહનની અંદર કે બહાર મળી શક્યું ન હતું.આમ, આ ઘટનાને શંકાસ્પદ ન કહી શકાય કારણ કે વાહનની અંદર કે બહાર જી. એસ. આર. ની હાજરી મળી નથી.

૩૧. આરોપી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કારમાં કાળી બારીના ચશ્મા હતા.ડ્રાઈવરની જમણી બાજુ થોડી ખુલ્લી હતી. સાક્ષી–પપ એ એમ પણ જણાવ્યું છે કે ફોટોગ્રાફમાં બતાવ્યા પ્રમાણે કારની બારી ખુલ્લી હતી.આમ, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આશરે ૩ ઇંચ ખોલવાથી, ગોળીની ઈજાઓ અશક્ય બની જાય છે, ખાસ કરીને ઈજા નંબર ૭ થાય છે, જે તેને શંકાસ્પદ બનાવે છે કે કાર શૂટિંગનું સ્થળ હતું.પીડબ્લ્યુપપએ જણાવ્યું છે કે હરેન પંડ્યાએ કાર રોક્યા બાદ બોટલમાંથી પાણી પીધું હતું અને ત્યારબાદ જ્યારે તે બારીનો કાચ ફેરવી રહ્યો હતો ત્યારે તેના પર ગોળી ચલાવવામાં આવી હતી.

૩૨. અમારા મતે, જ્યારે તેના પર ગોળીબાર કરવામાં આવ્યો હતો ત્યારે કાચનો ચોક્કસ વળાંક, કોઈ પણ વ્યક્તિ દ્વારા ચોકસાઇ સાથે કહી શકાતો નથી.ગોળીબારના સમયે બારીઓના કાચને કેટલું ફેરવવામાં આવ્યું હતું તે જણાવવાની વ્યક્તિની અપેક્ષા રાખવી ખૂબ વધારે છે.જો સાક્ષીએ એમ કહ્યું હોય તો પણ, તે માત્ર તેનું અનુમાન હશે.જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ કાચ ઉપર ફેરવી રહ્યો હોય, ત્યારે શક્ય છે કે જ્યારે બારી એકદમ પહોળી ખુલ્લી હોય અને જ્યારે તે તેને ઉપર ફેરવવાની પ્રક્રિયામાં હોય ત્યારે તેને ગોળી વાગી હોય.વ્યક્તિ પોતાને ગોળીબારથી બચાવવા માટે પણ ઝડપથી કાચ ઉપર ફેરવવાનો પ્રયાસ કરશે અને પછી આ પ્રક્રિયામાં ગોળીબારી પણ કરી શકાય છે.આમ દલીલ ઉઠાવવામાં આવી હતી કે જ્યારે ગોળીઓ ચલાવવામાં આવી ત્યારે ૩ ઇંચનું

નાનું છિદ્ર હતું, આ પ્રકારનું નિવેદન આપવા માટે માનવ વર્તનની સામાન્ય રીતની વિરુદ્ધ છે અને જે રીતે આ ઘટના બની છે તે ચોકસાઇ સાથે કહી શકાતી નથી કે ગોળીબાર થયો તે પહેલાં બારીઓના કાચને કેટલું ફેરવવામાં આવ્યું હતું અને અમુક ગોળીઓ માર્યા પછી અથવા ગોળીબારની પ્રક્રિયામાં કેટલું ફેરવવામાં આવ્યું હતું.તે માત્ર એટલું જ કહી શકાય કે જ્યારે ગોળીબાર થયો ત્યારે તે કાચ ઉપર ફેરવવાની પ્રક્રિયામાં હતો.

૩૩. સાક્ષી–૫૫એ પોતાની જુબાનીમાં કારની અંદર મૃતકની સ્થિતિ દર્શાવી છે.ડ્રાઇવરની બાજુના કાચમાંથી ગોળીબારના સંદર્ભમાં ૧ થી ૪ ઇજાઓની દિશા દ્વારા તબીબી રીતે સમર્થન આપવામાં આવે છે જે ઉપરથી નીચે અને જમણેથી ડાબે હોય છે. સાક્ષી–૫૫ એ વધુમાં જણાવ્યું છે કે મૃતકના પગ ઉપર આવ્યા હતા અને તે ડ્રાઇવરની સીટ પર પડ્યો હતો જે ઇજા નંબર ૭ પણ સમજાવે છે જે નીચેથી ઉપર અને ડાબેથી જમણે છે.પાયજામામાં પ્રવેશ છિદ્ર દ્વારા આની વધુ પુષ્ટિ થાય છે જે પાયજામાના પાછળના છિદ્રમાં છે.મૃતકના મૃતદેહને કારમાંથી બહાર કાઢનાર કોન્સ્ટેબલ સાક્ષી–૮૫ દ્વારા મૃતકની સ્થિતિની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે. સાક્ષી–૮૫એ જણાવ્યું છે કે પગ ઘૂંટણની સપાટીથી સહેજ ઉપર હતા.જમણો પગ ઉપરની દિશામાં થોડો વધારે હતો.

૩૪. સાક્ષી–૫૫ના સંસ્કરણને નકારી દેવા માટે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ૭ ઇજાઓ થઈ હતી અને ૫ ગોળીઓની ઇજાઓ મળી આવી

હતી. સાક્ષી–૮ દ્વારા સાબિત થયા મુજબ પોસ્ટમોર્ટમ દરમિયાન મૃતકના શરીરમાંથી કુલ ૫ હથિયારોની ગોળીઓ મળી આવી હતી.તે ફરિયાદીના કેસને ખોટો ઠેરવે છે.આ પાસાને પુરાવાઓની નજીકથી તપાસની જરૂર છે.આરોપી–૧ વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ૪ ડોકટરો દ્વારા કરવામાં આવેલા પોસ્ટમોર્ટમમાં, ૭ ગોળીના જખમો સામે શરીરમાંથી સફેદ ધાતુની ગોળીઓ તરીકે વર્ણવવામાં આવેલી ૫ ગોળીઓ મળી આવી હતી.ચારેબાજુ અંધારું થઈ ગયું હતું.સારવાર કરી રહેલા ડૉક્ટર  સાક્ષી–૧૯ દ્વારા શોધાયેલ ઈજા નંબર ૬માં પણ કાળું રંગ જોવા મળ્યું હતું.જમણા હાડકા સહિત લોહીના ઘાને અનુરૂપ કપડાંમાં છિદ્રો કાળાં દેખાય છે.જમણી જી. એસ. આર. સહિત કપડાં પરના તમામ ૭ છિદ્રોના ઉદભવ અને બાદમાં સી. એફ. એસ. એલ. દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી હતી. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે શબપરીક્ષણ સર્જન  સાક્ષી–૮ એ ૬૬ ના પ્રશ્નના જવાબમાં જણાવ્યું છે કે શરીરની અંદરની તમામ ગોળીઓનો ઉલ્લેખ ૫ ઘા એટલે કે ઈજા નં..૧ થી ૪,૫ થી ૭ માટે કરવામાં આવ્યો છે.પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલમાં ૫ અને ૬ નંબરની ઈજા તેમની વાતચીત કરતી ઈજા છે.ઈજાઓ ૫ અને ૬ નો ટ્રેક નોંધવામાં આવ્યો નથી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ઈજાના કિસ્સામાં નં..૫ અને ૬, કાંડામાં ફ્રેક્ચર હોવું જોઈએ અને ઈજા હથેળીના વિસ્તાર પર હોવી જોઈએ.આમ ૫ ગોળીઓ ચલાવવાનો પ્રત્યક્ષદર્શીનો અહેવાલ વિશ્વસનીય નથી.ઈજા નંબર ૭ માટે હથિયાર અંડકોશના સ્તરે અને તેની ડાબી બાજુએ હોવું જોઈએ અને શબપરીક્ષણ સર્જનએ જણાવ્યું છે કે ઈજા નંબર ૭ માટે હુમલાખોર આગળ અને

નીચે હોવો જોઈએ.આમ મારુતિ કારમાં ઈજા નંબર ૭ થઈ શકી ન હોત.તેથી તે ઘટના સ્થળ નથી.આ પાસાને કારણે, સાક્ષી–૫૫ ના નજરે જોનારા સાક્ષી વિરોધાભાસી છે.

૩૫. ફરિયાદી પક્ષ વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બેલિસ્ટિક સાથે તબીબી અને ફોરેન્સિક પુરાવાના તે સુસંગત અને સંક્ષિપ્ત પ્રકૃતિનો સામનો કરતી વખતે ફરિયાદી પક્ષના કેસને મજબૂત બનાવે છે અને સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે હત્યા આરોપી–૧ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.ઈજા નં..૨ થી ૪ છાતી પર સીધી ગોળીઓ હતી; ઈજા નં..૧,૫ અને ૬ એક જ ગોળીને કારણે થઈ હતી, ઈજા નંબર ૧ ગરદન પર હતી, ઈજા નંબર ૫ જમણા હાથના ધાતુના હાડકા પર અને ઈજા નંબર ૬ હાથની પાછળના ભાગમાં, ઈજા નં..૫ અને ૬ વાતચીત કરતી ઈજાઓ છે અને ત્યારબાદ તે જ ગોળીથી ગરદનમાં ઈજા નંબર ૧ થઈ છે.પીડબ્લ્યુ૮ના નિવેદન, ડૉ. પ્રતીક પટેલ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે જેમણે કહ્યું છે કે તે જ ગોળીથી ૫ અને ૬ને ગોળી વાગી છે.ડૉક્ટરે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે જો હાથને ચહેરા અથવા ગરદનના વિસ્તારની સામે જમણી બાજુએ રાખવામાં આવે તો હાથની પાછળની બાજુ જો પીડિતની વિરુદ્ધ બાજુએ હોય, તો ગોળી બાહ્ય ઈજા નંબર ૧ થી ફરી પ્રવેશી શકે છે.

૩૬. હવે અમે જાહેરાત કરીએ છીએ કે તબીબી પુરાવા સાક્ષી–૫૫ ના સંસ્કરણને નકારી કાઢે છે કે કેમ.હરેન પંડ્યાના ડી૧૬૦ તારીખના પોસ્ટમોર્ટમ

અહેવાલમાં નીચેની ઈજાઓ નોંધવામાં આવી છેઃ

"૧.લગભગ ૦.૮ સે. મી. વ્યાસ, ઊંધી ધાર સાથે પંચ લાલ દૂષિત ઉઝરડા પ્રવેશ ઘા જમણી બાજુએ ગરદનના આગળના નીચલા ભાગ પર, લગભગ ૧ સે. મી. ઉપર અને જમણા ખીલના મધ્ય ભાગથી ૨ સે. મી. જમણી બાજુએ હાજર છે.ઘાની આસપાસની ત્વચા પર કાળું પડવું જોવા મળે છે.

૨. લગભગ ૦.૮ સે. મી. વ્યાસ, ઊંધી ધાર સાથે પંચ લાલ દૂષિત ઉઝરડા પ્રવેશ ઘા જમણી છાતીની સામે હાજર છે, જમણી બીજી ઇન્ટરકોસ્ટલ જગ્યા પર લગભગ ૧.૨ સે. મી. જમણી બાજુથી મિડપ્લેન સુધી.

૩. લગભગ ૦.૮ સે. મી. વ્યાસ, ઊંધી ધાર સાથે પંચ લાલ દૂષિત ઉઝરડા પ્રવેશ ઘા જમણી છાતીની સામે, ૫ સે. મી. નીચે અને ૧ સે. મી. ડાબેથી જમણા સ્તનની ડીંટડી પર હાજર છે.

૪. લગભગ ૦.૮ સે. મી. વ્યાસ, ઊંધી ધાર સાથે પંચ લાલ દૂષિત ઉઝરડા પ્રવેશ ઘા જમણી છાતીની આગળ, ૦.૫ સે. મી. નીચે અને ૩ સે. મી. ઉપર જણાવેલી બાહ્ય ઈજા નં.૩.

૫. લગભગ ૦.૮ સે. મી. વ્યાસ, ઊંધી ધાર સાથે પંચ લાલ દૂષિત ઉઝરડા પ્રવેશ ઘા જમણા હાથની પાછળ હાજર છે, જે અનુક્રમણિકા

અને મધ્ય આંગળીઓના જંક્શનથી ૨ સે. મી. નજીક છે.ઘાની આસપાસ ત્વચામાં કાળાપણું જોવા મળે છે.

૬. ઉપરના ૨/૩ થી નીચલા ૧/૩ ના જંક્શન પર જમણા હાથની આગળના ભાગ પર કોણીય ગાળો સાથે ઘા હોય છે, g _ _ ત્રાંસા રીતે નીચે તરફ મધ્યમાં, ૨ સે. મી. હોય છે.

૭. ૦.૫ સે. મી. વ્યાસ, ડાબા અંડકોશના નીચલા ભાગ પર ઊલટું માર્જિન સાથે ગોળાકાર પંચ ૧ સે. મી. મધ્યબિંદુ (સ્કોટલ રેંકે) ગંઠાઈથી ઢંકાયેલું છે.

૮. ૦.૪ સે. મી. x ૦.૪ સે. મી., લાલ રંગનું, જમણી મધ્ય આંગળીના ફાલાન્ક્સના બાજુની બાજુના પાસા પર ઘર્ષણ હાજર છે.

જ્યારે આપણે ઉપરોક્ત અહેવાલને ધ્યાનમાં લઈએ, ત્યારે ઈજા નંબર ૧ ગરદનના આગળના ભાગના નીચલા ભાગમાં જમણી બાજુએ, એટલે કે જમણી ખીલી પર હોય છે.ડૉક્ટરે સ્પષ્ટપણે વ્યક્ત કર્યું છે કે ઈજા નં..૫ અને ૬ એ સંચાર કરતી ઈજાઓ છે.હકીકતમાં, ઈજાના સંચારમાં એ જરૂરી નથી કે ગોળી તર્જની અને વચ્ચેની આંગળીના જંક્શનની નજીકમાં પ્રવેશી હોય.તે વિસ્તારને સ્પર્શ કરીને પસાર થઈ શક્યું હોત અને પછી આગલા ભાગના નીચલા ભાગ પર આગળ સુધી પહોંચવાની પ્રક્રિયામાં જમણા હાથને ઈજા પહોંચાડી શક્યું હોત જેથી ઈજા નંબર ૧ થઈ શકે.તબીબી પુરાવા સ્પષ્ટપણે

સ્થાપિત કરે છે કે ઈજા નંબર ૫ પહેલા થઈ હતી, ત્યારબાદ ૬ અને નંબર ૭ આખરે તે જ ગોળીને કારણે થઈ હતી અને ડૉક્ટરે તેને સ્પષ્ટ રીતે સમજાવી છે.નં.૧૪ પ્રશ્નનો જવાબ આપતી વખતે, ડૉક્ટરે કહ્યું કે જો હાથને ગરદનના વિસ્તારની સામે જમણી બાજુએ પ્રતિબિંબીત રીતે રાખવામાં આવે અને હાથની પાછળની બાજુ પીડિતની વિરુદ્ધ બાજુએ હોય, તો ગોળીની ઈજા નંબર ૧ ઈજા થયા પછી થઈ શકે છે નં..૫ અને ૬.

૩૭. હાઈકોર્ટનો નિષ્કર્ષ એ હદ સુધી જ સાચો છે કે ઈજા નં..૫ અને ૬ ને પ્રવેશ અને બહાર નીકળવાના ઘા ન કહી શકાય.તેના બદલે તેઓ ઈજા નંબર ૧ થવાની પ્રક્રિયામાં થયેલા જખમોની  માહિતી આપી રહ્યા હતા.સ્વતંત્ર ઈજાઓ અંગે હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલ તેનાથી વિપરીત નિષ્કર્ષ સંપૂર્ણપણે ખોટો છે.ઉપરોક્ત તબીબી પુરાવાના આધારે  સાક્ષી–૫૫ની જુબાની ખોટી હોવાનું ન કહી શકાય.તબીબી સંસ્કરણ અને  સાક્ષી–૫૫ના આંખના સંસ્કરણમાં ઉપરોક્ત પાસાના સંદર્ભમાં કોઈ વિસંગતતા નથી.

૩૮.  સાક્ષી–૮, ડૉ. પ્રતીક પટેલ, ઓટોપ્સી સર્જનએ પ્રશ્ન નં.૭૩ ના જવાબમાં વધુ જણાવ્યું છે.

"પ્રશ્ન નં. ૭૩:અપવાદ શું હશે અને અપવાદને ધ્યાનમાં લેવાની સત્તા શું

છે?જવાબઃજો પ્રથમ પ્રવેશ અને બહાર નીકળવું શરીરના નાના ભાગમાંથી હોય અને નરમ પેશીઓ અને ફરીથી પ્રવેશની બાજુ પ્રથમ પ્રવેશના ઘાના બહાર નીકળવાના ઘાની નજીક હોય તો ફરીથી પ્રવેશના ઘા પર પ્રવેશના ઘાના લક્ષણો હોઈ શકે છે.હું મારા જવાબના સમર્થનમાં કેટલાક નિવેદનો પણ બતાવી શકું છું.મારા જવાબના સમર્થનમાં મેડિકો કાનૂની નિવેદનો પર એક પુસ્તક છે.અબ્દુલ્લા ફતેહ, જે. બી. લિપિંગ કંપની દ્વારા ગન શોટની તબીબી તપાસ પર એક પુસ્તક છે.

ઉપરોક્ત જવાબ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ડૉક્ટર સાક્ષી–૮ દ્વારા ઘાને શરીરના નાના ભાગ અને નરમ પેશી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.આમ, તે નરમ પેશીઓની વાતચીત કરતી ઈજા છે જે કાંડામાં વીંધે નહીં અથવા પ્રવેશતી નથી.તે સ્પષ્ટ છે કે ઈજાઓ ૫ અને ૬ સંચાર ઈજાઓ છે અને ઈજા નંબર ૧ એ જ ગોળીને કારણે થઈ છે.પ્રવેશ અને બહાર નીકળવાના જખમો ડૉક્ટર દ્વારા ઉપરોક્ત રીતે જોવામાં આવ્યા છે અને સમજાવવામાં આવ્યા છે જે ફક્ત એક જ ગોળીને કારણે થાય છે.

૩૯. એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે ગોળીની સંખ્યાબંધ ઈજાઓ મળી આવેલી ઈજાઓની સંખ્યા સાથે મેળ ખાતી નથી.૭ ગોળીના ઘા હતા જ્યારે મૃતકના શરીરમાંથી ૫ ગોળીઓ મળી આવી હતી.પહેલેથી જ સમજાવ્યા મુજબ ૫ ગોળીઓની ઈજાઓ સાક્ષી–૫૫ના નજરે જોનારા સાક્ષી દ્વારા

સૂચવવામાં આવી હતી અને તબીબી પુરાવા દ્વારા પણ કે ૫ ગોળીઓ ઈજા તરીકે મળી આવી હતી નં..૫ અને ૬ વાતચીત કરતી ઈજાઓ હતી જે આખરે ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ ઈજા નંબર ૧ તરફ દોરી ગઈ હતી.આમ, ત્યાં કોઈ અસંગતતા નથી પરંતુ  નજરે જોનારા સાક્ષી  તબીબી પુરાવા દ્વારા મજબૂત કરવામાં આવે છે.

૪૦. આરોપી વ્યક્તિએ દલીલ કરવા માટે "ગ્રેઝ એનાટોમી" અને "એ કલર એટલાસ ઓફ હ્યુમન એનાટોમી" પર આધાર રાખ્યો છે કે હથેળીમાં ૩૨ ચુસ્ત રીતે ભરેલા હાડકાં છે.સૌથી ચુસ્ત ભરેલા કાંડાના હાડકાં છે અને કાર્પલ ટનલ લગભગ ૮.૩ મીમી ઊંડાઈની છે (તબીબી સામયિકો અનુસાર).૦. ૩૨ કેલિબરની ગોળીનો વ્યાસ ૭.૬૫ મીમી હોય છે.તેથી, ઈજાઓ ૫ અને ૬ ના ટ્રેકની કોઈ વિશ્વસનીય સક્ષમ ફોરેન્સિક સમજૂતીની ગેરહાજરીમાં, દલીલોના તબક્કે સીબીઆઈ દ્વારા સ્થાપિત આ સિદ્ધાંતને નકારી શકાય છે.

૪૧. તેમાં કોઈ વિવાદ નથી કે હથેળીમાં હાડકાં ચુસ્ત રીતે ભરેલા હોય છે.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, ગોળી અંદર પ્રવેશી ન હોવાથી અને ઈજા નંબર ૫ માં માત્ર નરમ પેશીને સ્પર્શી હોવાથી, ઈજા નરમ પેશી પર થઈ હતી અને પછી તે ઉપરછલ્લી રીતે કાંડાને સ્પર્શી ગઈ હતી.

૪૨. ડૉક્ટરે પેરા ૮માં જણાવ્યું છે કે બાહ્ય ઈજાઓ ૫ અને ૬ એકબીજા સાથે મેળ ખાતી જોવા મળી હતી.૨જી જમણા મેટાકાર્પલ હાડકાનું ફ્રેક્ચર હાજર હતું.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે ગોળીઓ સફેદ ધાતુની બનેલી હતી, તેને સીલ કરવામાં આવી હતી, લેબલ લગાવવામાં આવ્યું હતું અને ફરજ પરના પોલીસ અધિકારીને સોંપવામાં આવી હતી.જ્યારે સારવાર કરી રહેલા ડૉક્ટરને પૂછવામાં આવ્યું કે ૫ ગોળીઓ અને ૬ પ્રવેશ જખમો કેવી રીતે હતા, ત્યારે તેમણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે એક ઈજા ગોળીના પ્રવેશની હશે અને તે ચોક્કસપણે ૫ અને ૬ સંચારિત ઈજાઓ હતી જે ઈજા નંબર ૧ તરફ દોરી ગઈ હતી જે પુનઃપ્રવેશ ઘા હતો.ઈજા નંબર ૧ મૂળ હતી કે પુનઃપ્રવેશ, તેમણે પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટનો ઉલ્લેખ કરીને અભિપ્રાય આપ્યો છે કે ઈજા નં..૫ અને ૬ ચેપી ઈજાઓ છે.

૪૩. ઉચ્ચ અદાલત ૭ ઘા અને ૫ ગોળીઓના આધારે ઈજાઓની સંખ્યા અંગે મૂંઝવણમાં હતી.આવી વાતચીત કરતી ઈજાઓના કિસ્સામાં, તે જરૂરી નથી કે ગોળી છેલ્લી ઈજા સુધી પહોંચતી વખતે શરીરના કોઈપણ ભાગમાં પ્રવેશવી જોઈએ, તે ખંજવાળનું કારણ બની શકે છે અથવા શરીરના નાના ભાગ અથવા નરમ પેશીઓને સ્પર્શ કરી શકે છે જેમ કે તાત્કાલિક કિસ્સામાં કરવામાં આવ્યું છે.તે તાત્કાલિક કેસમાં થયું છે.આવા તબીબી સંસ્કરણના મહત્વના સંદર્ભમાં, આ અદાલત રછપાલ સિંહ અને અન્ન વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૨૦૦૨ એસ. સી. ૨૭૧૦ એ આ રીતે અવલોકન કર્યું છેઃ

"૮. ડૉક્ટરના પુરાવાઓનું અવલોકન દર્શાવે છે કે મૃતક પરની ઈજાની પ્રકૃતિના સંદર્ભમાં તેના પુરાવામાં થોડી વિસંગતતા છે કે શું ઘાની કિનારીઓ ટાળી દેવામાં આવી હતી કે ઊંધી હતી.પરંતુ અમારા મતે આ કાર્યવાહીના કેસ માટે ઘાતક નથી.ડૉક્ટરે સ્વીકાર્યું કે તેના પુરાવા તેમજ પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલમાં આવી કેટલીક મૂંઝવણ હતી, અમારા મતે, તેની તપાસ દરમિયાન કહેવાતી સ્થિતિને સ્પષ્ટ કરી છે, જોકે મોડેથી.મૃતકના શરીર પર મળેલા જખમોની પ્રકૃતિ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તેઓ ગોળી વાગવાથી મૃત્યુ પામ્યા હતા જે ગંભીર રીતે વિવાદિત નથી.વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે વિવાદિત કરવામાં આવી રહ્યું છે તે પ્રવેશ અને બહાર નીકળવાના મુદ્દાઓ છે જે આ કેસની હકીકતો પર ખૂબ જ ઓછો તફાવત લાવશે કારણ કે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા અન્ય પુરાવા સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે મૃતકનું મૃત્યુ ગોળીની ઈજાઓથી થયું હતું.આ કેસની હકીકતો પર પ્રવેશ અને બહાર નીકળવાની પ્રકૃતિ વિશેની કેટલીક વિસંગતતા કાર્યવાહીના કેસને નબળો બનાવશે નહીં.તે હકીકતોને કારણે વધુ છે કે તપાસ અધિકારી દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવેલી ગોળીઓના કેસિંગ બેલિસ્ટિક નિષ્ણાત દ્વારા હકારાત્મક રીતે સાબિત થયા હતા કારણ કે તે ગોળીઓ જે અપીલકર્તાઓ પાસેથી મળી આવેલા હથિયારોમાંથી છોડવામાં આવી હતી અને આ કેસિંગ તેમના ઘરની છત પર મૃતકના મૃતદેહોની નજીક મળી આવવાથી તે સ્થાપિત થશે કે

મૃતકનું મૃત્યુ અપીલકર્તાઓ પાસેથી જપ્ત કરાયેલા હથિયારોમાંથી છોડવામાં આવેલી ગોળીઓથી થયું હતું.આવા સંજોગોમાં, જો સ્થળ અને સમયે આ હથિયારો સાથે આરોપી વ્યક્તિઓની હાજરી અન્યથા ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવે તો ઘાના પ્રવેશ અથવા બહાર નીકળવાનો પ્રશ્ન તેનું મહત્વ ગુમાવશે.

૪૪. મોદીના ન્યાયશાસ્ત્રનો પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.શરીરની અંદર ગોળીના માર્ગના સંદર્ભમાં જેમાં નીચેના અવલોકનો કરવામાં આવ્યા છેઃ

“ગોળીની શોધ કરતી વખતે, તે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે તે શરીરમાંથી પસાર થતી વખતે ખૂબ જ અનિયમિત અને અસામાન્ય માર્ગ લઈ શકે છે.જે દિશાથી હથિયાર છોડવામાં આવ્યું હતું તેના નિર્ધારણના સંદર્ભમાં, તે નીચે મુજબ જણાવે છેઃ

"આગની દિશા અંગેનો પ્રશ્ન, પછી ભલે તે જમણેથી ડાબે હોય કે આગળથી પાછળ હોય, તે તબીબી–કાનૂની મહત્વ ધરાવે છે.આની ખાતરી કરવા માટે, ગોળી છોડતી વખતે પીડિતની સ્થિતિ જાણવી જરૂરી છે, જ્યારે પ્રવેશ અને બહાર નીકળવાના જખમો વચ્ચે એક સીધી રેખા દોરવામાં આવે છે અને આગળ લાંબી હોય ત્યારે સામાન્ય રીતે

દિશાની રેખા સૂચવે છે.કેટલાક કિસ્સાઓમાં, દિશા નક્કી કરવી મુશ્કેલ હોય છે કારણ કે ગોળી ઘણી વાર પેશીઓ દ્વારા વિક્ષેપિત થાય છે કે તેનો માર્ગ ખૂબ જ અનિયમિત હોય છે, ત્યારે પણ જ્યારે ગોળી ધ્રુજે છે.

જો કે એવું જોવા મળ્યું છે કે કેટલાક કિસ્સાઓમાં દિશા નક્કી કરવી મુશ્કેલ હોય છે પરંતુ તાત્કાલિક કિસ્સામાં ઈજાઓ માત્ર જમણી બાજુએ હોય છે જે ડ્રાઇવરની બાજુએ હોય છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, છાતી પર ૩ ઘા થયા હતા અને ઈજા નં..૧,૫ અને ૬ એ જ ગોળીને કારણે થઈ હતી જે દેખીતી રીતે ડ્રાઇવરની બાજુની બારીમાંથી છોડવામાં આવી હતી જે વાતચીતની ઈજાઓની દિશા પરથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે.તાત્કાલિક કેસમાં  નજરે જોનારા અને તબીબી પુરાવાઓમાં કોઈ વિસંગતતા નથી.

૪૫. આરોપી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ વતી રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે સાક્ષી–૫૫ એ કારની અંદર હરેન પંડ્યાના શરીરની સ્થિતિ પર પોતાનો વિરોધ કર્યો છે.તેની તપાસના મુખ્ય ભાગમાં તે "પગ ઉપર થાય ગે અહતા" અને તે તેની પીઠ "વાસા ના તરફ" પર પડ્યો હતો તે સુધારે છે.આ  સાક્ષી–૮ના ફોરેન્સિક અભિપ્રાયનો સામનો કરવા માટે એક સુધારો છે કે હથિયાર અંડકોશની નીચે હોવું જોઈએ.માત્ર સુધારાની આ ગણતરી પર, સાક્ષી–૫૫ ને બદનામ કરવું જોઈએ.તેમણે તેમના સીબીઆઈના નિવેદનમાં અથવા પોલીસને કહ્યું નથી કે "પગ ઉપર થાય ગે આતા".

૪૬. સુખદીપ સિંહ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને એ. એન. આર., ૨૦૧૦ (૨) એસ. સી. સી. ૧૭૭ કેસમાં આ અદાલતે આ રીતે નિરીક્ષણ કર્યું છેઃ

> "૧૭. તેથી, અમે શોધી કાઢીએ છીએ કે ડૉ. સી. પી. શ્રીવાસ્તવના નિવેદનના આધારે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામા આવેલી દલીલનો આધાર કે જ્યારે મૃતક ઊભેલી સ્થિતિમાં હતો ત્યારે ઈજાઓ થઈ શકી ન હોત, તે ઊલટ તપાસમાંથી બહાર આવ્યું નથી.અન્યથા પણ, અમે માનીએ છીએ કે ગોળીબારની ઘટના બની તે સમયે મૃતક અથવા હુમલાખોરોએ જે મુદ્રા પકડી રાખી હતી તે અંગે કોઈ પણ સાક્ષી માટે સ્પષ્ટ નિવેદન આપવું અશક્ય હશે.ટ્રાયલ કોર્ટ વિરુદ્ધ નિષ્કર્ષ પર આવવાનું વાજબી ન હતું કારણ કે તે પુરાવાના ખોટા વાંચનનો કેસ હોવાનું જણાય છે.

૪૭. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે પોલીસ નિવેદનમાં સાક્ષી–પપએ જણાવ્યું છે કે હરેન પંડ્યા આગળની સીટ પર પડી ગયો હતો અને પછી શ્રી પંડ્યા ડ્રાઇવરની સીટ પર પડી ગયો હતો.પાછળથી તે નજીકની સીટ પર પડી જવા વિશે વાત કરે છે.સી. ડબલ્યુ. ૧ એ જણાવ્યું છે કે "કાર મે અલ્ટે હોક પડે હ્યુ હે".તે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે તે પહેલા આ પ્રશ્ન પર કહે છે કે શું તે કારમાં

સ્ટીયરિંગની નીચે ઘૂંટણ જોઈ શકે છે, સાક્ષી–પપ એ જવાબ આપ્યો છે કે તે છાતી અને ઘૂંટણનો એક ભાગ જોઈ શકે છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે ઈજા નંબર ૭ થઈ હોય, ત્યારે હથિયાર તેના ડાબી બાજુના અંડકોશના સ્તરથી નીચે હોઈ શકે છે.જ્યારે સાક્ષી– પપ એ કહ્યું છે કે ગોળીબાર નાના ખૂણાથી બહારથી થયો છે, ત્યારે હથિયાર ઉપર તરફ નિર્દેશ કરે છે, તે તબીબી પુરાવા દ્વારા બદનામ થાય છે.આરોપી વતી વધુમાં વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે સીબીઆઈની રજુઆત કે મૃતકના ડાબા પગમાં ઈજા નંબર ૭ આવી છે તે અશક્ય સંસ્કરણ છે, તેના પર વિશ્વાસ કરી શકાતો નથી.

૪૮. અમારા મતે સાક્ષી–પપના નિવેદન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્યારે હરેન પંડ્યા કારમાં પડ્યો ત્યારે તેનો પગ ઉપર આવ્યો હતો.દેખીતી રીતે, ડાબો પગ ડ્રાઇવરની બાજુ તરફ આવશે અને જ્યાં તેને ઈજા થશે, દેખીતી રીતે તે તે જ દિશામાં હશે અને તે જે રીતે મુસાફરી કરી છે તે જ રીતે મુસાફરી કરશે.સાક્ષી સાક્ષી–પપનું તપાસમાં કરવામાં આવેલું નિવેદન પણ એવું જ છે, તેને સુધારો કહી શકાય નહીં.તેણે જે જોયું છે તે તેણે કહ્યું છે.કલમ ૧૬૧ સી.આર.પી.સી. હેઠળ નિવેદનમાં દરેક મિનિટની વિગતો જણાવવી જરૂરી નથી. જ્યારે તેના પર ગોળી ચલાવવામાં આવી ત્યારે મૃતકની પ્રતિક્રિયા કેવી હતી તે સ્પષ્ટ વર્ણન આપવું શબપરીક્ષણ ડૉક્ટરનું કામ નથી કારણ કે તે નજરે જોનાર સાક્ષી ન હતો.રેકોર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, સાક્ષી–પપ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિવેદનમાં, ઈજા નંબર ૭ થવાની દિશા સંપૂર્ણ રીતે સમજાવવામાં

આવી છે અને નજરે જોનાર સાક્ષી આ તમામ વિગતોને ગાણિતિક ચોકસાઇ સાથે જણાવે છે એમ ન કહી શકાય.પ્રશ્ન એ છે કે શું તે અન્યથા વિશ્વસનીય છે અને શું અન્ય પુરાવા તેને સમર્થન આપે છે.સમર્થન આપતા પુરાવા પુષ્કળ પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ છે.

૪૯. ગોળીબારના સમયે ઇંચની દિશામાં ચોક્કસ અંતરની સ્થિતિ વિશે, કોઈ સાક્ષી નથી જે લાંબી ઊલટ તપાસમાં સૂચવ્યા મુજબ ચોક્કસ વર્ણન આપી શકે.આ રેખા પર લાંબી ઊલટ તપાસ સંપૂર્ણપણે બિનજરૂરી હતી અને સાક્ષીએ આવી તમામ વિગતો ચોકસાઇ સાથે રજૂ કરવી જોઈએ નહીં.જોકે સાક્ષીએ ઊલટ તપાસની કસોટીનો પણ સામનો કર્યો છે.

૫૦. સાક્ષી–પપની જુબાનીને આ આધાર પર વધુ બદનામ કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે પગ ઉપર આવે છે, ત્યારે તે સ્ટીયરિંગના સંદર્ભમાં ઘૂંટણની સ્થિતિનો ઉલ્લેખ કરી શકતો નથી.સાક્ષીએ આ બધી સૂક્ષ્મ વિગતો આપવી જોઈએ નહીં.તે એવો કેસ નથી કે જ્યાં તબીબી પુરાવા નજરે જોનારા સાક્ષી ને સંપૂર્ણપણે અસંભવિત બનાવે છે, માત્ર તે જ કિસ્સામાં નજરે જોનારા સાક્ષી ને નકારી કાઢવો પડે, અન્યથા નહીં.આરોપી વતી રિલાયન્સને અબ્દુલ સઈદ વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય, ૨૦૧૦ (૧૦) એસસીસી ૨૫૯ પર આ રીતે મૂકવામાં આવ્યું છે:

"૩૯.આમ, તબીબી પુરાવા અને નજરે જોનારા સાક્ષી વચ્ચે વિરોધાભાસ હોય તેવા કિસ્સાઓમાં કાયદાની સ્થિતિને એવી અસરથી સ્પષ્ટ કરી શકાય છે કે સાક્ષીની આંખની જુબાનીનું તબીબી પુરાવા કરતાં વધુ પ્રમાણભૂત મૂલ્ય હોવા છતાં, જ્યારે તબીબી પુરાવા આંખની જુબાનીને અસંભવિત બનાવે છે, ત્યારે તે પુરાવાના મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયામાં સુસંગત પરિબળ બની જાય છે.જો કે, જ્યાં તબીબી પુરાવા એટલા આગળ જાય છે કે તે નજરે જોનારા સાક્ષી સાચા હોવાની તમામ શક્યતાને સંપૂર્ણપણે નકારી કાઢે છે, ત્યાં નજરે જોનારા સાક્ષી પર અવિશ્વાસ થઈ શકે છે.

૫૧. નલ્લાપતિ સિવૈયા વિરુદ્ધ પેટા વિભાગીય અધિકારી, ગુંટુર, એ. પી., ૨૦૦૭ (૧૫) એસ. સી. સી. ૪૬૫ કેસમાં કોર્ટે અવલોકન કર્યું:

“૫૨. મરણ વખતનું નિવેદન આત્મવિશ્વાસને પ્રેરિત કૃત્ય હોવું જોઈએ જેથી તેના પર કાર્યવાહી કરવી સલામત બને. મરણ વખતનું નિવેદન પર આધાર રાખવો સલામત છે કે કેમ તે માત્ર મરણ વખતનું નિવેદન નોંધાવતી વ્યક્તિની જુબાની પર જ નહીં–પછી ભલે તે મેજિસ્ટ્રેટ હોય પણ રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ તમામ માહિતી અને તબીબી પુરાવા સહિત

સંજોગો પર પણ આધાર રાખે છે.યોગ્ય નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટે દરેક કેસમાં પુરાવા અને રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ માહિતીનું યોગ્ય રીતે વજન કરવું આવશ્યક છે.અદાલતે પોતાને સંતોષ આપવો જોઈએ કે  મરણ વખતનું નિવેદન  કરતી વ્યક્તિ સભાન હતી અને નિવેદન આપવા માટે યોગ્ય હતી, જેના માટે માત્ર  મરણ વખતનું નિવેદન નોંધાવતી વ્યક્તિઓના પુરાવા જ નહીં પરંતુ તબીબી પુરાવા અને સંજોગો સહિત અન્ય પુરાવાઓની સંચિત અસર પણ ધ્યાનમાં લેવી આવશ્યક છે.

૫૨. રાજસ્થાન રાજ્ય વિરુદ્ધ ભંવર સિંહ, ૨૦૦૪ (૧૩) એસ. સી. સી. ૧૪૭ કેસમાં કોર્ટે અવલોકન કર્યું:

"૬. અમને જાણવા મળ્યું છે કે ઉચ્ચ અદાલતે વાસ્તવિક સ્થિતિનું કાળજીપૂર્વક વિશ્લેષણ કર્યું છે.જો કે, વ્યક્તિગત રીતે કેટલાક સંજોગોએ ફરિયાદી પક્ષની વાતની સત્યતાને અસર કરી ન હોય, તેમ છતાં ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલી નબળાઈઓની સંયુક્ત અસર એ બતાવવા માટે પૂરતી છે કે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ સ્થાપિત થયો નથી. સાક્ષી– ૩,૪ અને ૮ ની કથિત ઘટના સ્થળે હાજરીને  સાક્ષી–૫ ના સ્પષ્ટ નિવેદનને ધ્યાનમાં રાખીને શંકાસ્પદ માનવામાં આવી છે, જે વિધવાએ આ વ્યક્તિઓને તેના પતિનો મૃતદેહ શોધવા જવા માટે મોકલી હતી.તે તદ્દન અકુદરતી છે કે  સાક્ષી–૩,૪ અને ૮ હુમલાઓ જોયા પછી ચૂપ

રહ્યા.મૃતક પર હુમલાના સાક્ષી બન્યા પછી તેઓએ શું કર્યું તે અંગે તેઓએ કોઈ ખુલાસો આપ્યો નથી.વધુમાં, એફ. આઈ. આર. દાખલ કરવામાં એક દિવસથી વધુનો અસ્પષ્ટ વિલંબ ફરિયાદી પક્ષની વાતની સત્યતા પર ગંભીર શંકા પેદા કરે છે.એફ. આઈ. આર. દાખલ કરવામાં માત્ર વિલંબ તમામ કેસોમાં જીવલેણ સાબિત ન થઈ શકે.પરંતુ વર્તમાન કેસના સંજોગો પર, ચોક્કસપણે, તે એવા પરિબળોમાંથી એક છે જે ફરિયાદી સંસ્કરણની વિશ્વસનીયતાને બગાડે છે.છેવટે, તબીબી પુરાવા નજરે જોનારા સાક્ષી થી સંપૂર્ણપણે અલગ હતા.જો કે  નજરે જોનારા સાક્ષી ને તબીબી પુરાવા કરતાં વધુ મહત્વ આપવું પડે છે, જ્યાં તબીબી પુરાવા આંખના સંસ્કરણને સંપૂર્ણપણે અસંભવિત બનાવે છે જેને ફરિયાદી સંસ્કરણની વિશ્વસનીયતાને અસર કરતા પરિબળ તરીકે લઈ શકાય છે.ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા લેવામાં આવેલ દ્રષ્ટિકોણ સંભવિત દ્રષ્ટિકોણ છે.નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલ હોવાથી, અમે આને યોગ્ય કેસ માનતા નથી જ્યાં કોઈ દખલગીરીની માંગ કરવામાં આવે.અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને રદ કરવામાં આવે છે.

૫૩. આ કિસ્સામાં, એવું ન કહી શકાય કે  નજરે જોનારા સાક્ષી  તબીબી પુરાવા દ્વારા ખોટા છે.આરોપી વતી એ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે નજરે જોનાર સાક્ષીએ તબીબી પુરાવાને અનુરૂપ સુધારો કર્યો છે જે પોતે જ રેકોર્ડ પર આવ્યો છે, ત્યારે તેને બદનામ કરવા માટે તે પૂરતું છે. શિંગારા સિંહ

વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ન, ૨૦૦૩ (૧૨) એસ. સી. સી. ૭૫૮ પર આધાર મૂકવામાં આવ્યું છે જેમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છેઃ

> "૨૨. અમારા મતે, હાઈકોર્ટ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણના મહત્વને સંપૂર્ણપણે ચૂકી ગઈ છે.ટ્રાયલ કોર્ટને જાણવા મળ્યું કે એફ. આઈ. આર. માં તેમજ કલમ ૧૬૧ સીઆરપીસી હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનોમાં સાક્ષીઓએ સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે બંને અપીલકર્તાઓ દિવાલની ટોચ પર ચડી ગયા હતા અને ત્યાંથી એ ૨ શિંગારા સિંહે સુરિંદર સિંહ પર ગોળીબાર કર્યો હતો.જો આ સંસ્કરણ સ્વીકારવામાં આવ્યું હોત, તો થયેલી ઈજા તબીબી અધિકારી દ્વારા મળી આવેલી પ્રકૃતિની ન હોત, જેઓ ઈજાના માર્ગને ધ્યાનમાં રાખીને સ્પષ્ટ રીતે અભિપ્રાય ધરાવતા હતા કે, બંદૂક ચલાવતી વ્યક્તિ નીચલા સ્તરે હતી.તેથી, રેકોર્ડ પરના તબીબી પુરાવા સાથે સુમેળમાં તેમના કેસને લાવવા માટે, ત્રણેય સાક્ષીઓએ અદાલતમાં જુબાની આપતી વખતે નોંધપાત્ર ફેરફારો કર્યા અને તે પછી તે બધાએ સતત કહ્યું કે જ્યારે આરોપી૧ દિવાલની ટોચ પર ચડી ગયો હતો ત્યારે આરોપી૨ સીડી પર એવી રીતે ઊભો હતો કે દિવાલની પારથી માત્ર તેનો ચહેરો દેખાતો હતો અને તે સ્થિતિમાં ઊભો રહીને, બંદૂકની નળી દિવાલ પર રાખીને અને તેના ખભા પર બંદૂકના છેડાને આરામ કર્યા વિના, તેણે મૃતક પર ગોળીબાર કર્યો.અદાલતમાં તેમની જુબાની સુસંગત હતી તે અંગે કોઈ

વિવાદ નહોતો, પરંતુ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા જે અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું તે એ હતું કે તેમના દ્વારા રજૂ કરાયેલી ઘટનાની રીત વિશેનું તેમનું નિવેદન  સાક્ષી–૫ દ્વારા પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં જે કહેવામાં આવ્યું હતું તેનાથી અલગ હતું, અને કલમ ૧૬૧ સીઆરપીસી હેઠળ નોંધાયેલા પીડબ્લ્યુ ૬ અને ૭ ના નિવેદનોમાં. જ્યારે તેમના અગાઉના નિવેદનો સાથે સામનો કરવામાં આવ્યો, ત્યારે તેઓ સંતોષકારક સમજૂતી આપી શક્યા નહીં, પરિણામે તેમની વિશ્વસનીયતા પર પૂરતા પ્રમાણમાં  શંકા કરવામાં આવ્યો હતો.તેમાંના દરેક દ્વારા સંસ્કરણમાં ફેરફાર, અને તે જ અસર માટે, ઈરાદાપૂર્વક કરવામાં આવ્યો હતો અને માત્ર આકસ્મિક અથવા યાદશક્તિના વિરામને કારણે નહીં.તે વિવાદિત ન હોઈ શકે કે આ એક ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ ફેરફાર હતો.તે પણ વિવાદિત ન હોઈ શકે કે ફેરફાર તમામ સાક્ષીઓ દ્વારા ઈરાદાપૂર્વક કરવામાં આવ્યો હતો જેથી ફરિયાદી પક્ષનો કેસ રેકોર્ડ પરના તબીબી પુરાવા સાથે સુસંગત બને.તેથી, અમે આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ ભૂલ શોધી શકતા નથી.

૫૪. રામ નારાયણ સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, ૧૯૭૫ (૪) એસ. સી. સી. ૪૯૭ પર પણ આરોપીના વકીલ દ્વારા  આધાર તરીકે કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છેઃ

“૨. .....આપણે અહીં એ પણ ઉલ્લેખ કરી શકીએ કે સેશન્સ જજ સમક્ષ ફરિયાદી પક્ષનો ચોક્કસ કેસ એ હતો કે જ્યારે મૃતક તેજા સિંહ ઉપર રામ નારાયણ સિંહ દ્વારા ગોળી ચલાવવામાં આવી હતી ત્યારે તેણે જમણો હાથ તેની છાતી પર વળેલો રાખ્યો હતો.આમ પ્રત્યક્ષદર્શીઓએ જણાવ્યું હતું કે ગોળીબાર સમયે મૃતકએ પોતાનો જમણો હાથ તેની છાતી પર મૂક્યો હતો.આ બે ઉમેરાઓ અથવા શણગાર આપણને ડૉક્ટર અને બેલિસ્ટિક નિષ્ણાતના પુરાવા સાથે સુસંગત સાક્ષીઓના પુરાવા લાવવા માટે જરૂરી હોવાનું જણાય છે, અને અમે આ બાબતના આ પાસા સાથે થોડા સમય પછી વ્યવહાર કરીશું.

XXX XXX XXX

૬. .....આ ચોક્કસ મુદ્રા નિઃશંકપણે એક સૌથી સ્પષ્ટ હકીકત હતી જે સાક્ષી દ્વારા ચૂકી શકાતી ન હોત જો તે ખરેખર ત્યાં હોત.આ સંજોગોમાં, આપણે અપેક્ષા રાખવી જોઈએ કે આ હકીકતનો ઉલ્લેખ એફ. આઈ. આર. માં કરવામાં આવે પરંતુ તે એફ. આઈ. આર. માં સ્પષ્ટ રીતે ગેરહાજર છે, ન તો સુરજિત સિંહ અથવા તેના ભાઈ જોગિંદર સિંહ દ્વારા પોલીસ સમક્ષ અથવા ગુનેગાર મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ તેમના નિવેદનોમાં આ હકીકતનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.આપણને એવું લાગે છે કે મૃતકએ તેની છાતીની જમણી બાજુએ પોતાનો હાથ રાખ્યો હોવાની

થિયરી ત્યારે જ રજૂ કરવામાં આવી છે જ્યારે સેશન્સ કોર્ટમાં બીજા સાક્ષી તરીકે તપાસ કરાયેલા ડૉક્ટરે તેની તપાસમાં જણાવ્યું હતું કે જો જમણા હાથની કોણી છાતીની સામે નમેલી હોય, તો ૧ થી ૪ નંબરની ઈજાઓ એક જ હથિયારો છોડવાથી થઈ શકે છે.એવું જણાય છે કે આ સાક્ષીની ૧૪ મે, ૧૯૭૩ના રોજ સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષ તપાસ કરવામાં આવી હતી અને ડૉક્ટરના પુરાવા નોંધાયા પછી તે જ દિવસે  સાક્ષી સુરજિત સિંહની તપાસ કરવામાં આવી હતી. સાક્ષી સુરજિત સિંહ અને જોગિંદર સિંહે આ ઘટનાને ડૉક્ટરના પુરાવા સાથે સુસંગત બનાવવા માટે મૃતકની છાતી પર જમણો હાથ મૂક્યો હોવાની થિયરી રજૂ કરવી પડી હતી.આ નિઃશંકપણે એક વિલંબિત વિચાર હતો કારણ કે જો તે હકીકત હોત તો પ્રત્યક્ષદર્શીઓએ પોલીસ સમક્ષ અથવા દોષિત અદાલત સમક્ષ પણ તેમના નિવેદનોમાં તેને રજૂ ન કરવાનું કોઈ કારણ નથી.તે સમય સુધી સાક્ષીઓને મૃતક રામ નારાયણ સિંહને એક જ આગથી થયેલી ઈજાઓ વિશે જાણ નહોતી, સિવાય કે મૃતક કોઈ ચોક્કસ મુદ્રામાં હોય.આ હકીકત પહેલીવાર ત્યારે પ્રકાશમાં આવી જ્યારે સેશન્સ કોર્ટમાં ડૉક્ટરની તપાસ કરવામાં આવી હતી અને સાક્ષીઓએ ડૉક્ટરના પુરાવા સાથે તેમની જુબાનીને સમર્થન આપવા માટે મૃતક પર હુમલાની વાર્તામાં આ શણગાર રજૂ કર્યો હતો.આ પૃષ્ઠભૂમિની વિરુદ્ધ ગણવામાં આવે તો, અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલની દલીલ કે સાક્ષીઓના પુરાવા તબીબી પુરાવા સાથે અસંગત હતા તે સારી રીતે સ્થાપિત હોવાનું

જણાય છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સ્થિતિ એ છે કે જો આપણે સેશન્સ કોર્ટમાં પ્રથમ વખત પ્રકાશમાં આવેલા સાક્ષીઓના પુરાવાના આ ભાગને કાઢી નાખીએ, તો તબીબી પુરાવા અનુસાર, મૃતકને બે ગોળીઓ મળી હોત, જ્યારે તે ક્યારેય ફરિયાદી પક્ષનો કેસ ન હતો કે રામ નારાયણ સિંહ અથવા અન્ય કોઈ આરોપીએ મૃતક પર કોઈ પણ સમયે બીજી ગોળી ચલાવી હતી.તેથી તબીબી પુરાવા, મૃતકને જે રીતે મારવામાં આવ્યો હતો તે અંગેના ફરિયાદીના કેસને સ્પષ્ટપણે ખોટી સાબિત કરે છે.

૫૫. આરોપીના વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે  નજરે જોનારા સાક્ષી  અને તબીબી પુરાવા વચ્ચે અસંગતતા છે જે કાર્યવાહીના કેસને નષ્ટ કરશે, જેનો લાભ બચાવ પક્ષને મળવો જોઈએ.રામ નારાયણ સિંહ (ઉપરોક્ત) પર રિલાયન્સ મૂકવામાં આવ્યું છે જેમાં આ અદાલતે નિરીક્ષણ કર્યું છેઃ

"૧૪. જ્યાં ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવા તબીબી પુરાવા અથવા બેલિસ્ટિક નિષ્ણાતના પુરાવા સાથે સંપૂર્ણપણે અસંગત હોય, ત્યાં ફરિયાદી પક્ષના કેસમાં આ સૌથી મૂળભૂત ખામી છે અને જ્યાં સુધી વાજબી રીતે સમજાવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે સમગ્ર કેસને બદનામ કરવા માટે પૂરતી છે.મોહિન્દર સિંહ વિરુદ્ધ રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૫૩ એસ. સી. ૪૧૫ માં, આ અદાલતે સમાન સંજોગોમાં નીચે

મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

> "એવા કિસ્સામાં કે જ્યાં મૃત્યુ ઘાતક હથિયારને કારણે થયેલી ઈજાઓ અથવા જખમોને કારણે થાય છે, તે હંમેશા ફરિયાદી પક્ષની ફરજ માનવામાં આવે છે કે તે નિષ્ણાત પુરાવા દ્વારા સાબિત કરે કે જે હથિયારથી અને જે રીતે તે કથિત રીતે કરવામાં આવી હતી તેનાથી ઈજાઓ થવાની સંભાવના હતી અથવા ઓછામાં ઓછી શક્ય હતી.તે પ્રાથમિક બાબત છે કે જ્યાં ફરિયાદી પક્ષનો ચોક્કસ કે સકારાત્મક કેસ હોય, ત્યાં તે શંકાસ્પદ છે કે અપીલકર્તાને જે ઈજાઓ થઈ છે તે બંદૂકને કારણે થઈ હતી કે રાઈફલને કારણે."

તે સ્પષ્ટ છે કે જ્યાં સીધા પુરાવાને નિષ્ણાત પુરાવા દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવતું નથી, ત્યારે ફરિયાદી પક્ષના કેસના મોટાભાગના ભૌતિક ભાગમાં પુરાવાઓની જરૂર છે અને આવા પુરાવાના આધારે આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવાનું મુશ્કેલ બનશે.સાક્ષીઓના પુરાવાની પ્રશંસા કરતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે આ મહત્વપૂર્ણ પાસાને ધ્યાનમાં લીધા હોય તેવું લાગતું નથી, પરંતુ અદાલતમાં સાક્ષીઓના પુરાવા તેમની જુબાની સુધારવા અને તેને અનુરૂપ બનાવવાનો વિલંબિત પ્રયાસ હતો તે ધ્યાનમાં લીધા વિના ફરિયાદી પક્ષનો કેસ સહેલાઈથી સ્વીકાર્યો હતો."

૫૬. હરિયાણા રાજ્ય વિરુદ્ધ રામ સિંહ, ૨૦૦૨ (૨) એસ. સી. સી. ૪૨૬ પર આરોપીના વકીલ દ્વારા તબીબી અને નજરે જોનારા સાક્ષી વચ્ચેની અસંગતતા અંગે મૂકવામાં આવ્યું છે, જેમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છેઃ

> "૧. જોકે એ વાત સાચી છે કે પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ પોતે જ પુરાવો નથી, પરંતુ પોસ્ટમોર્ટમ કરાવતા ડૉક્ટરના પુરાવાને કોઈ પણ રીતે નજીવી ગણાવી શકાય નહીં.ડૉક્ટરના પુરાવાનું મહત્વ મૃતક વ્યક્તિના શરીર પર દેખાતી ઈજાઓ અને તેના માટે હથિયારનો સંભવિત ઉપયોગ છે અને તે પછી ફરિયાદીની ફરજ અને જવાબદારી હશે કે તે અન્ય ફરિયાદી સાક્ષીઓ પાસેથી રેકોર્ડ પર સમર્થનકારી પુરાવા ઉપલબ્ધ કરાવે.
>
> XXX XXX XXX
>
> ૮. આરોપી વ્યક્તિઓ વતી દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલના સમર્થનમાં ઉઠાવવામાં આવેલી મુખ્ય દલીલ એ રહી છે કે તબીબી પુરાવા જે રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ છે, તે કાર્યવાહીના કેસને સંપૂર્ણપણે તોડી પાડે છે.

૫૭. રામ નારાયણ સિંહ (ઉપરોક્ત) કેસમાં કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે

ફરિયાદી પક્ષે એ સાબિત કરવું પડશે કે આરોપ મુજબ હથિયારને કારણે ઈજા થઈ હતી.ઉપરોક્ત દરખાસ્ત સાથે કોઈ વિવાદ નથી.જો કે, ગુણોત્તરની લાગુ પડતી દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં જોવી પડશે.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, સાક્ષી–૫૫ના  નજરે જોનારા સાક્ષી ઓને તબીબી પુરાવા દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવતી નથી.

૫૮. અન્યથા પણ ફરિયાદી પક્ષ વતી રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે  નજરે જોનારા અથવા તબીબી પુરાવા વચ્ચે કોઈ વિસંગતિના કિસ્સામાં,  નજરે જોનારા સાક્ષી પ્રબળ રહેશે, જેમ કે યોગેશ સિંહ વિરુદ્ધ મહાબીર સિંહ અને અન્ય, (૨૦૧૭) ૧૧ એસસીસી ૧૯૫ માં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છેઃ

> “૪૩. સામાવાળા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે પછી  નજરે જોનારા સાક્ષી  અને તબીબી પુરાવા વચ્ચેની અસાતત્યતા તરફ ધ્યાન દોરતા ફરિયાદી પક્ષની વાર્તામાં ખાડો પાડવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.જો કે, અમે આ રજુઆત  સાથે સહમત નથી કારણ કે નીચેની બંને અદાલતોએ સ્પષ્ટ રીતે ચુકાદો આપ્યો છે કે તબીબી પુરાવા  નજરે જોનારા સાક્ષી સાથે સુસંગત હતા અને અમે સુરક્ષિત રીતે કહી શકીએ કે તે હદ સુધી, તે સાક્ષીઓ દ્વારા રજૂ કરાયેલા સીધા પુરાવાને સમર્થન આપે છે.અમારું માનવું છે કે તબીબી અને  નજરે જોનારા સાક્ષી ઓમાં કોઈ ભૌતિક વિસંગતતા નથી અને આ આધાર પર નીચેની અદાલતોના ચુકાદાઓમાં

દખલ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.કોઈ પણ સંજોગોમાં, આ અદાલત દ્વારા સતત એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે તબીબી પુરાવાઓનું પુરાવા મૂલ્ય માત્ર સમર્થનકારી છે અને નિર્ણાયક નથી અને તેથી, મૌખિક પુરાવા અને તબીબી પુરાવા વચ્ચે સંઘર્ષના કિસ્સામાં, જ્યાં સુધી તબીબી પુરાવા મૌખિક પુરાવાને સંપૂર્ણપણે નકારી કાઢે ત્યાં સુધી પ્રથમને પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ.[સોલંકી ચિમનભાઈ ઉકાભાઈ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, (૧૯૮૩) ૨ એસ. સી. સી. ૧૭૪, મણિ રામ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય, (૧૯૯૩) સપ.૩ એસ. સી. સી. ૧૮, યુ. પી. રાજ્ય વિ.કૃષ્ણ ગોપાલ, (૧૯૮૮) ૪ એસ. સી. સી. ૩૦૨, હરિયાણા રાજ્ય વિરુદ્ધ ભાગિરથ, (૧૯૯૯) ૫ એસ. સી. સી. ૯૬, ધીરજભાઈ ગોરખભાઈ નાયક વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, (૨૦૦૩) ૯ એસ. સી. સી. ૩૨૨, થમન કુમાર વિરુદ્ધ રાજ્ય (ચંદીગઢ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ), (૨૦૦૩) ૬ એસ. સી. સી. ૩૮૦, કૃષ્ણન વિરુદ્ધ રાજ્ય, (૨૦૦૩) ૭ એસ. સી. સી. ૫૬, ખંબા રાજા રેડ્ડી વિરુદ્ધ સરકારી વકીલ, (૨૦૦૬) ૧૧ એસ. સી. સી. ૨૩૯, યુ. પી. રાજ્ય વિરુદ્ધદિનેશ, (૨૦૦૯) ૧૧ એસ. સી. સી. ૫૬૬, યુ. પી. રાજ્ય વિ.હરિ ચંદ, (૨૦૦૯) ૧૩ એસસીસી ૫૪૨, અબ્દુલ સઈદ વિરુદ્ધ એમપી રાજ્ય, (૨૦૧૦) ૧૦ એસસીસી ૨૫૯ અને ભજન સિંહ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય, (૨૦૧૧) ૭ એસસીસી ૪૨૧.]"

૫૯. સુનીલ કુંડુ અને અન્ન વી. માં પણ  નજરે જોનારા સાક્ષી  જોવા મળ્યા છે.ઝારખંડ રાજ્ય, (૨૦૧૩) ૪ એસ. સી. સી. ૪૨૨ આમઃ

> "૨૪. કપિલદેવ મંડલ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, (૨૦૦૮) ૧૬ એસ. સી. સી. ૯૯ માં, તમામ પ્રત્યક્ષદર્શીઓએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે મૃતકને હથિયારના ઉપયોગથી ઈજા થઈ હતી, જ્યારે તબીબી પુરાવાએ ખાસ સંકેત આપ્યો હતો કે મૃતક પર કોઈ હથિયારની ઈજા મળી નથી.આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે તબીબી પુરાવા અને  નજરે જોનારા સાક્ષી  વચ્ચેના તફાવતની પ્રશંસા કરતી વખતે, સાક્ષીઓના મૌખિક પુરાવાને પ્રાથમિકતા મળવી જોઈએ કારણ કે તબીબી પુરાવા મૂળભૂત રીતે અભિપ્રાયાત્મક છે.પરંતુ, જ્યારે સાક્ષીઓના પુરાવા તબીબી નિષ્ણાતો દ્વારા આપવામાં આવેલા પુરાવા સાથે સંપૂર્ણપણે અસંગત હોય છે ત્યારે અદાલતો દ્વારા પુરાવાની અલગ દ્રષ્ટિકોણથી પ્રશંસા કરવામાં આવે છે.એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે તબીબી પુરાવા ખાસ કરીને સાક્ષીઓના નિવેદન અનુસાર કરવામાં આવેલી ઈજાને નકારી કાઢે છે, ત્યારે અદાલત પ્રતિકૂળ નિષ્કર્ષ કાઢી શકે છે કે ફરિયાદી પક્ષનું નિવેદન વિશ્વસનીય નથી.આ ચુકાદો સ્પષ્ટપણે વર્તમાન કેસ તરફ આકર્ષાય છે.

૬૦. તેવી જ રીતે, બસ્તીરામ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય, (૨૦૧૪) ૫ એસ.

સી. સી. ૩૯૮ માં, તે અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

"૩૩. તેથી આપણી સામે પ્રશ્ન એ છે કે શું "તબીબી પુરાવા" પર વિશ્વાસ કરવો જોઈએ કે શું સાક્ષીઓની જુબાનીને પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ?તેમાં કોઈ શંકા નથી કે નજરે જોનારા સાક્ષી સ્વીકારવા જોઈએ સિવાય કે તેને તબીબી પુરાવા દ્વારા સંપૂર્ણપણે નકારી કાઢવામાં આવે.આ સિદ્ધાંત તાજેતરમાં ગંગભવની વિ. રાયપતિ વેંકટ રેડ્ડી, (૨૦૧૩) ૧૫ એસસીસી ૨૯૮ માં સ્વીકારવામાં આવ્યો છે.

XXX XXX XXX

૩૬. તેવી જ રીતે, પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલમાં ડૉક્ટર દ્વારા જણાવવામાં આવેલી હકીકતને સાક્ષીની જુબાનીના આધારે અદાલત દ્વારા નકારી શકાય છે, જો કે આ તદ્દન વિરલ હશે.દયાલ સિંહ વિરુદ્ધ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય, (૨૦૧૨) ૮ એસ. સી. સી. ૨૬૩ માં, પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ અને તે તપાસ કરનાર ડૉક્ટરની મૌખિક જુબાની એ હતી કે મૃતકના શરીર પર કોઈ આંતરિક કે બાહ્ય ઈજાઓ મળી નથી.આ અદાલતે "તબીબી પુરાવા" ને નકારી કાઢ્યા હતા અને ટ્રાયલ કોર્ટ (અને હાઈકોર્ટ) ના દૃષ્ટિકોણને સમર્થન આપ્યું હતું કે અન્ય પુરાવા દ્વારા સમર્થિત સાક્ષીઓની જુબાની પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ અને ડૉક્ટરની જુબાની પર

પ્રબળ રહેશે.તે યોજવામાં આવી હતીઃ(એસ. સી. સી. પૃષ્ઠ ૨૮૬, પરિચ્છેદ ૪૧)

"૪૧. ... [ટ્રાયલ કોર્ટે તપાસ અધિકારીની ઈરાદાપૂર્વકની ભૂલો તેમજ ડૉ. સી. એન. તિવારી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલા પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટની યોગ્ય રીતે  નકારી કરી છે.સાક્ષીઓના સુસંગત નિવેદનો કે જેને અન્ય સાક્ષીઓ દ્વારા સંપૂર્ણ સમર્થન અને સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું, અને ગુનાની તપાસ, જેમાં લાઠીઓની વસૂલાત, તપાસ અહેવાલ, ઘટનાના સ્થળેથી એક આરોપીની પગરીની વસૂલાત, તાત્કાલિક એફ. આઈ. આર. દાખલ કરવી અને મૃતક ખૂબ જ ટૂંકા સમયમાં તેની ઈજાઓને કારણે મૃત્યુ પામે છે, તે ફરિયાદી પક્ષના કેસને વાજબી શંકાની બહાર સ્થાપિત કરે છે.૩ [ડૉક્ટર] અને ૬ [તપાસ અધિકારી] તરફથી આ ભૂલો તેમના તરફથી અહેવાલો અને દસ્તાવેજોને યોજનાબદ્ધ રીતે ખામીયુક્ત રીતે તૈયાર કરવાનો ઈરાદાપૂર્વકનો પ્રયાસ છે જેણે ફરિયાદી પક્ષના કેસને પૂર્વગ્રહયુક્ત બનાવ્યો હોત અને પરિણામે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હોત, પરંતુ ન્યાય કરવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટનો સાચો અભિગમ અને ખાતરી કરવા માટે કે દોષિત નિર્દોષ ન જાય.સાક્ષીના પુરાવા જે વિશ્વસનીય અને વિશ્વાસપાત્ર હતા તેના પર અદાલત દ્વારા ન્યાયી રીતે આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.""

૬૧. ઈજા નંબર ૭ માટે બુલેટના ટ્રેકના સંદર્ભમાં ઘણી દલીલ કરવામાં આવી હતી.જેમ કે મોદીના ન્યાયશાસ્ત્રમાં પહેલેથી જ જણાવવામાં આવ્યું છે, એકવાર ઈજા થઈ જાય પછી ગોળીનો માર્ગ અલગ માર્ગ લઈ શકે છે.ઈજા થયા પછી ગોળી શરીરની અંદર ઘૂસી શકે છે. મોદીના ન્યાયશાસ્ત્રમાં સમજાવ્યા મુજબ પ્રવેશના ઘાને ધ્યાનમાં રાખીને, પપ દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી પદ્ધતિ અને રીતમાં ઈજા ક્યારે થઈ હોઈ શકે તે દિશામાં વધુ પડતું અનુમાન કરી શકાતું નથી. હાઈકોર્ટે ઈજા નંબર ૭ની પ્રશંસા કરતી વખતે એ હકીકતને ધ્યાનમાં લીધી નથી કે સાક્ષીએ જણાવ્યા મુજબ હરેન પંડ્યા બાજુમાં બેઠેલી સીટ પર નીચે પડી ગયો હતો અને તેનો ડાબો પગ ઉપર આવ્યો હતો.

ઉચ્ચ અદાલતે  માત્ર એ આધાર પર કાર્યવાહી કરી છે કે પીડિતા ડ્રાઇવરની સીટ પર બેઠી હતી અથવા બાજુમાં આવેલી સીટ પર લપસી રહી હતી.સાક્ષીના નિવેદનનો ઉપરોક્ત  મુખ્ય ભાગ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે ઈજા કેવી રીતે થઈ હતી.

૬૨. એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે શ્રી પંડ્યાના મોબાઇલ ફોનની તપાસ કરવામાં ન આવે.અમારા મતે, કેસની હકીકતોમાં તે બિલકુલ જરૂરી નહોતું.તે સવારે ચાલવા માટે ઘરની બહાર નીકળ્યો હતો તેમાં કોઈ વિવાદ નથી.

૬૩. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે કારમાંથી અથવા પછીથી મળી આવેલા હથિયારમાંથી કોઈ ફિંગરપ્રિન્ટ્સ લેવામાં આવ્યા ન હતા અને જૂતા મળી આવ્યા ન હતા.અમારા મતે, તે નિષ્ઠુર હત્યાનો કેસ ન હતો જ્યાં કોઈ નજરે જોનાર સાક્ષી ન હતો.આમ, જ્યારે આરોપીએ કારને સ્પર્શ કર્યો નથી, ત્યારે કારમાંથી ફિંગરપ્રિન્ટ્સ લેવાની બિલકુલ જરૂર નહોતી અને આરોપી પાસેથી ગુનાનું હથિયાર પણ મળી આવ્યું છે.થોડા સમય પછી જ્યારે તેની પુનઃપ્રાપ્તિ કરવામાં આવી ત્યારે તેમાંથી ફિંગરપ્રિન્ટ્સ ઉપાડવાની જરૂર નહોતી.જ્યાં મોટી સંખ્યામાં લોકો એકઠા થયા હતા તે હોસ્પિટલમાંથી માત્ર મૃતકના પગરખાં ન મળવું એ કાર્યવાહીના કેસને બદનામ કરવા માટે પૂરતું નથી.

૬૪. ઉચ્ચ અદાલતે પેરા ૧૬માં અવલોકન કર્યું છે કે ડ્રાઇવરની સીટની નજીક નજીવી લોહી મળી આવ્યું હતું.મૃતકના કપડાં તેના ગરદન અને હાથ પર ઇજાઓથી પુષ્કળ રક્તસ્રાવના સંકેતો દર્શાવે છે અને બેઠકની નીચે પડેલા મોબાઇલ ફોન અને ચાવીઓમાં લોહીના ડાઘા હતા.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે સીટ પર તેમજ મોબાઇલ ફોન અને ફ્લોર પર પડેલી ચાવીઓ પર લોહી હતું.

૬૫. નજરે જોનાર સાક્ષીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તે ક્યાં હતો.તેની લાંબી ઉલટતપાસ કરવામાં આવી છે, કપડા પર લોહી મળી આવ્યું હતું, કેટલું, તે ક્યાં મળી આવ્યું હતું તે આંખના સંસ્કરણ અને સમગ્ર ઘટનાને નકારી શકશે

નહીં.

૬૬. જ્યારે લોહી વિશે પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે  સાક્ષી–૮એ જવાબ આપ્યો છે કે, તે નિર્ભર કરશે કે રક્તસ્રાવ આંતરિક હતો કે બાહ્ય.જો આંતરિક રક્તસ્રાવ થાય તો બહાર વધારે લોહી નહીં હોય.સ્થળ પર લોહીનું પ્રમાણ ઈજાના પ્રકાર પર આધાર રાખે છે.ગોળીની ૭ ઈજાઓમાંથી, ૬ આંતરિક ઘા હતા, અને આગળના હાથ પર જ્યાં ઓછામાં ઓછું કે ઓછું લોહી શક્ય હોય, તે બાહ્ય ઘા હતા. પ્રશ્નના જવાબમાં નં.૧૧૧, ડૉક્ટરે કહ્યું છે.

પહેલેથી જ ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ, તે ઈજા પર નિર્ભર કરશે કે શું તે આંતરિક રક્તસ્રાવ હતો અને વ્યક્તિ કેવી રીતે સૂઈ રહી છે, તે કપડાં પર પણ ફેલાઈ શકે છે અને હકીકત એ છે કે મારુતિ કારમાંથી લોહી પણ મળી આવ્યું છે.તે કેટલો જથ્થો પાછો મેળવવો જોઈતો હતો તે જરૂરી નથી.હાઈકોર્ટના નિરીક્ષણ મુજબ તે મોબાઈલ ફોન અને ચાવીઓ પર પણ મળી આવ્યો હતો.નીચેની હકીકતો એ વાતને સમર્થન આપે છે કે  સાક્ષી–૫૫ દ્વારા સૂચવ્યા મુજબ આ ઘટના બની છે.

(અ) આંક. ૧૬૦:ગુનાના સ્થળનો પંચનામા દર્શાવે છે કે લોહી મળી

આવ્યું હતું.

(બી) આંક. ૭૭૪:મોબાઈલ એફ. એસ. એલ. નો અહેવાલ દર્શાવે છે કે સ્થળ પર લોહી મળી આવ્યું હતું.

(સી) આંક. ૫૪૭:સેરોલોજીનો અભિપ્રાય સૂચવે છે કે માનવ લોહી મળી આવ્યું હતું.

(ડી) આંક. ૪૫૮:સી. એફ. એસ. એલ. જૈવિક વિભાગનો અહેવાલ:જૈવિક અહેવાલ દર્શાવે છે કે ૩ની પટ્ટીમાં બી જૂથનું લોહી હતું જે મૃતકનું હતું.

(ઈ) આંક. ૪૫૧:૫ ૩ની પટ્ટી બી જૂથના લોહીને સૂચવે છે.

(એફ) વાય. એ. શેખ ( સાક્ષી– ૧૦૧) નો પુરાવો જેણે જુબાની આપી હતી કે તેણે ૩ની પટ્ટી દ્વારા લોહીનો નમૂનો ઉપાડ્યો છે.

(જી) સત્યમ પટેલ, સાક્ષી– ૪ (પંચ સાક્ષી) નો પુરાવો કે જેમણે તે બેઠક પર યોગ્ય સમયે લોહી જોવા મળ્યું હતું જેને ૩ના નાના ગોળીથી ઘસવામાં આવ્યું હતું જેને પ્રયોગશાળામાં મોકલવામાં આવ્યું હતું.

(જ) પીએમ રિપોર્ટ સૂચવે છે કે છાતીના પોલાણમાં ૨.૨ લિટર જેટલું લોહી હતું.

((i) આંક. ૪૫૭, ૪૫૮ અને ૧૬૯:કપડાનો પંચનામા સૂચવે છે કે કપડાંમાં બી જૂથનું લોહી હતું.

૬૮. સાક્ષી–૮૫ ઉપરાંત કોન્સ્ટેબલ આર શર્માએ એમ પણ જણાવ્યું છે કે જ્યારે મૃતકને હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો ત્યારે તેના શરીરમાંથી લોહી નીકળ્યું ન હતું.

૬૯. પોસ્ટમોર્ટમ ૨૬.૩.૨૦૦૩ ના રોજ કરવામાં આવ્યું હતું.સમય, તેથી, પોસ્ટમોર્ટમ પહેલાં ૫ થી ૬ કલાક હોવાનું કહેવાય છે જે સવારે ૮ વાગ્યાની આસપાસ આવે છે અને સાક્ષી–૫૫ ની આવૃત્તિ સાથે મેળ ખાય છે.

૭૦. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સાક્ષી–૫૫ દ્વારા એફ. આઈ. આર. દાખલ કરવામાં આવી ન હતી.આઇ. જી. પી. શ્રી સુમન દ્વારા પોલીસ કંટ્રોલ રૂમને જાણ કરવામાં આવી હતી.આમ, સાક્ષી–૫૫નું વર્તન  વિશ્વાસપાત્ર નથી, તે નજરે જોનાર સાક્ષી નહોતા.અમારા મતે, અનિલ યાદરામ, સાક્ષી–૫૫ આ ઘટનાની હકીકત ચિટ્ઠી બેંગના માલિક શ્રી નાનુભાઈ એસ. વાલા (સીડબ્લ્યુ૧) ને દેસાઈ હોલમાં જણાવવા ગયા હતા.સાક્ષી–૫૫એ જે રીતે પ્રતિક્રિયા આપી છે તે કોઈ વ્યક્તિ માટે અસામાન્ય નથી.તે પહેલા તે સ્થળના માલિકને હરેન પંડ્યાની હત્યા વિશે જાણ કરવા માંગતો હતો.તે સાક્ષર વ્યક્તિ નહોતા.

૭૧. સી.ડબ્લ્યુ.૧ એ સાક્ષી–૫૫ ના  જુબાનીને પણ સમર્થન આપ્યું છે,

સાક્ષી–પપ દ્વારા સી.ડબ્લ્યુ.૧ માટે ઘટનાનું વર્ણન એકદમ સ્વાભાવિક છે અને વિશ્વાસપાત્ર કરે છે અને સી.ડબ્લ્યુ.૧ નાનુભાઈ દ્વારા જુબાનીની યોગ્ય પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે.એવા સંજોગોમાં, શુક્લા ચાચાને રજૂ ન કરવાથી, જેમણે અનિલ યાદરામ, સાક્ષી–પપ ને રિક્ષામાં લિફ્ટ આપી હતી અને તેમને સીડબ્લ્યુ ૧ ના ઘરે લઈ ગયા હતા, નાનુભાઈએ ફરિયાદી પક્ષની વાતમાં કોઈ અડચણ ઊભી કરી નથી.માત્ર સાક્ષી કન્હૈયાની નિર્દોષતાના આધારે, જુબાનીપપની જુબાનીને નકારી શકાય નહીં. જુબાનીપપ ઘટના સ્થળે પરત ફર્યા ત્યાં સુધીમાં પોલીસ પહોંચી ગઈ હતી અને મૃતકના મૃતદેહને અન્ય વાહનમાં હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યો હતો.અનિલ યાદરામે નાનુભાઈ સી. ડબલ્યુ. ૧ને જણાવ્યું હતું કે હરેન પંડ્યાને ગોળી મારીને મારી નાખવામાં આવ્યો હતો અને "વો ગાડી મેં ઉલતે હોકર કે પડે હૈ" અને તેણે આરોપીઓને તેમના પગ પર ઊતરી જતા જોયા હતા.પીડબ્લ્યુપપના જુબાનીમાંથી એવું ન કહી શકાય કે તેમને ઘટનાની માહિતી મળી હતી, હકીકતમાં તેમણે આબેહૂબ વર્ણન આપ્યું છે કારણ કે પ્રત્યક્ષદર્શીએ નોંધ્યું છે કે પીડબ્લ્યુપપ અથવા સીડબલ્યુ૧ની આરોપી સામે કોઈ દુર્ભાવના અથવા દ્વેષ નહોતો.તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી કે નાનુભાઈ સી. ડબલ્યુ. ૧ ની અદાલતના સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષી તરીકે.એકવાર સાક્ષીની તપાસ થઈ જાય પછી, તેના પુરાવા મૂલ્યને કાયદા અનુસાર ધ્યાનમાં લેવું પડશે.એકવાર તેની તપાસ થઈ જાય પછી ફરિયાદી પક્ષ સામે કોઈ પ્રતિકૂળ તારણ કાઢવાનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.

૭૨. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સીડબ્લ્યુ ૧ એ એમ કહીને સમયરેખા ઘટાડવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો કે  જુબાનીપપ સવારે ૯.૪૫ વાગ્યે આવવાને બદલે સવારે ૯.૧૫ વાગ્યે આવ્યો હતો. સમયના અંદાજ મુજબ, ઉપરોક્ત સાક્ષીની જુબાનીની શુદ્ધતા અંગે કોઈ પ્રતિકૂળ અનુમાન લગાવી શકાતું નથી.વર્ષો પછી જ્યારે અદાલતમાં નિવેદન આપવામાં આવે ત્યારે સમયનો અંદાજ અમુક અંતરથી અલગ હોઈ શકે છે.માત્ર એ હકીકત દ્વારા કે સીડબ્લ્યુ ૧ એ સાક્ષી–૫૫ ને બે વાર પૂછ્યું કે શું તેણે આ ઘટના જોઈ છે, તેણે 'હા' કહ્યું કે તેણે આ ઘટના બે વાર જોઈ છે.તેનાથી ફરિયાદી પક્ષને કોઈ નુકસાન થતું નથી અને સાક્ષી–૫૫ના નિવેદનને કોઈ પણ રીતે શંકાસ્પદ લાગતું નથી.કલમ ૧૬૧ સી.આર.પી.સી. હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનની સરખામણીમાં અમને અદાલતના નિવેદનમાં કોઈ સુશોભન અથવા ભૌતિક સુધારો જોવા મળતો નથી. શું સી.ડબ્લ્યુ.૧ એ સાક્ષી–૫૫ ને પૂછ્યું હતું કે શું તે કલમ ૧૬૧ હેઠળના નિવેદનમાં સત્ય બોલી રહ્યો હતો કે કેમ તે પ્રશ્નને ભૌતિક ચૂક કહી શકાય નહીં.નિવેદનમાં ભૌતિક તથ્યો જણાવવામાં આવ્યા છે અને કલમ ૧૬૧ સી.આર.પી.સી. હેઠળ નિવેદન સાથે ભૌતિક તથ્યોના સંદર્ભમાં કોઈ વિરોધાભાસ નથી. સમયના અંદાજ વિશે પણ આરોપી દ્વારા કંઈપણ કરી શકાતું નથી.

૭૩. આરોપી–૧ વતી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સાક્ષી–૫૫એ તપાસ

દરમિયાન સવારે ૭:૩૦ વાગ્યે ઘટનાના સમયનો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો. તેણે સ્વીકાર્યું કે તેની પાસે ઘડિયાળ નથી.સાચો સમય કોઈ કહી શકતું નથી.ઉપરોક્ત નિવેદન દ્વારા આરોપી દ્વારા કોઈ લાભ કેવી રીતે મેળવી શકાય છે, તે સમજણ પસાર કરે છે કારણ કે તે અસામાન્ય નથી કે વિવિધ વ્યક્તિઓ નજર રાખતા નથી અને તેઓ સમયના રફ અંદાજ દ્વારા જાય છે.પરીક્ષામાં ઘટનાના સમય વિશે વાત કરવાની જરૂર નહોતી, તેમ છતાં તે ઉલટતપાસમાં લાવવામાં આવ્યું છે. ઉલટતપાસમાં કરવામાં આવેલા સમયના અંદાજને નકારી શકાય તેવું કંઈ નથી.સમયની આકારણી અમુક સમયગાળામાં અલગ હોઈ શકે છે.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે જ્યાં સુધી પીડબ્લ્યુ પપ દ્વારા લેવાયેલા સમયની વાત છે, તો આ ઘટના સવારે ૭:૩૦ વાગ્યે બની ન હતી, રજુઆત નિરર્થક છે.વિનંતી કરવામાં આવી છે તેમ, મૃતકને કઈ સ્થિતિમાં હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો, તે બેસવું કે જૂઠું બોલવું તે મહત્વનું નથી.જ્યારે તેઓ પહેલેથી જ મૃત્યુ પામ્યા હતા ત્યારે તેમને હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા.

૭૪. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે સાક્ષી–પપનું વર્તન પ્રત્યક્ષદર્શીના વર્તન સાથે અસંગત છે.સાક્ષીએ લૉ ગાર્ડનમાં નિયમિત ચાલકોનો સંપર્ક કરવો જોઈએ.તેઓ લૉ ગાર્ડનમાં નહોતા ગયા.તે આ ઘટનાનો સાક્ષી હોવાની શક્યતા નથી.તેણે કહ્યું છે કે તે પોલીસ પાસે જવાથી ખૂબ ડરી ગયો હતો અને શુક્લા ચાચાને કહ્યું કે તે પોલીસને જણાવવા માંગે છે.અમારા મતે, સાક્ષીનું એકંદર

વર્તન અકુદરતી નથી કારણ કે તે વ્યક્તિ સમાજના ગરીબ વર્ગની છે અને તેણે ચિલ્ડ્રી બેંગના માલિકને જાણ કરવાનું નક્કી કર્યું છે કે જ્યાં તેની ગાડી પાર્ક કરવામાં આવી હતી, તે સામાન્ય નથી અને સામાન્ય માનવ વર્તન દરમિયાન તે ખૂબ જ સામાન્ય વર્તન છે.

૭૫. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સાક્ષી–૫૫ સ્કેચ એક્સના નિવેદનના આધારે. ૬૨૦ તૈયાર હતા.કલમ ૧૬૧ સી.આર..પી.સી. હેઠળ નોંધાયેલા વર્ણનમાં નિર્ણાયક તફાવત છે. તેમના દ્વારા ઉલ્લેખિત વર્ણનાત્મક લક્ષણો સ્કેચમાં પણ પ્રતિબિંબિત થતા નથી.સાક્ષી–૫૫ની જુબાનીને સ્કેચની ખામીયુક્ત તૈયારી દ્વારા કોઈપણ રીતે બદનામ અથવા દૂષિત કરી શકાતી નથી.અન્યથા પણ સ્કેચના પુરાવાઓનું બહુ મહત્વ નથી.કેટલીકવાર સ્કેચ સાક્ષી દ્વારા આપવામાં આવેલા જુબાની સાથે મેળ ખાતું નથી.

૭૬. ઉચ્ચ અદાલતનું ધ્યાન આંક ૬૨૦ના સ્કેચ ધ્વારા ભટકાવવામાં આવે છે જે સાક્ષી–૫૫એ બનાવ્યા હતા.સાક્ષી–૫૫ એ આવા સ્કેચની કોઈ પણ જાણકારી હોવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. ઉલટતપાસમાં આ સ્કેચને સાક્ષી–૫૫ ની સામે મૂકવામાં આવ્યું ન હતું અને તેનો ખુલાસો મેળવવા માટે કે તે હુમલાખોર સાથે મેળ ખાય છે કે કેમ.આ પાસા પર સાક્ષી–૫૫ની ઉલટ તપાસની ગેરહાજરીમાં, બચાવ પક્ષ વિસંગતતાનો, જો કોઈ હોય તો, કોઈ લાભ લઈ શકતો નથી. આઇ. ઓ. સાક્ષી–૧૨૦ એ જણાવ્યું છે કે આંક

સાક્ષી–૫૫, અનિલ યદરામ પટેલ ની ગેરહાજરીમાં ૬૨૦ તૈયાર કરવામાં આવી હતી.તે કલમ ૧૬૧ સી.આર..પી.સી. હેઠળ નોંધાયેલા તેમના નિવેદનના આધારે જ દોરવામાં આવ્યું હતું, જે રીતે સ્કેચ દોરવામાં આવ્યું હતું તેને વિશ્વસનીય અને વિશ્વસનીય સ્કેચ ગણી શકાય નહીં.આ સંજોગોમાં, આરોપીના સંદર્ભમાં સ્કેચને હાઈકોર્ટ સાથે તોલવું ન જોઈએ કારણ કે તે પીડબ્લ્યુ ૫૫ની ગેરહાજરીમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું.સાક્ષી–૧૦૧ એ જણાવ્યું છે કે તેણે વર્ણનના આધારે સ્કેચ નકશો તૈયાર કરાવ્યો હતો અને તેને ક્રાઈમ બ્રાંચના પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર શ્રી એ. એ. ચૌહાણને સોંપ્યો હતો.

૭૭. પરીક્ષણ ઓળખ પરેડમાં સાક્ષી દ્વારા કરવામાં આવેલી ઓળખને ધ્યાનમાં રાખીને, સાક્ષી–૫૫ ના  નજરે જોનારા સાક્ષી ઓમાં કહેવાતા સ્કેચને કારણે કોઈ ખાડો થતો નથી.તપાસની જટિલ પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લેતા, અમે શોધી કાઢ્યું છે કે આરોપીની ધરપકડના ૨૦ દિવસ પછી ટી. આઈ. પી. યોજવામાં કોઈ અનુચિત વિલંબ થયો ન હતો.આરોપીની ઓળખ પણ થઈ ગઈ હતી.જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) એ પણ પાછળથી આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને હુમલાખોર તરીકે યોગ્ય રીતે ઓળખી કાઢ્યો હતો.આ નિર્ણય સુભાષ અને શિવ શંકર વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય ૧૯૮૭ (૩) એસ. સી. સી. ૩૩૧ પર આધારિત હતો, જેમાં પરીક્ષણ ઓળખ પરેડ ૩ અઠવાડિયા પછી કરવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત કેસની હકીકતોમાં, ઓળખ પર અવિશ્વાસ કરવામાં આવ્યો હતો.નિર્ણય અલગ પડે છે અને તેની પોતાની હકીકતો અને

સંજોગો પર આધાર રાખે છે.

૭૮. ઉચ્ચ અદાલતની ફરજ છે કે તે સાક્ષીઓના પુરાવાની આંતરિક ગુણવત્તાની વિગતોની તપાસ કરે.જેમ કે આ અદાલતે યુ. પી. રાજ્ય વિ. માં નિરીક્ષણ કર્યું છે.સહાય એન્ડ ઓર્સ., એ. આઈ. આર. ૧૯૮૧ એસ. સી. ૧૪૪૨, સાક્ષી–૫૫ ને એ જ પ્રશ્ન પર વારંવાર  ઉલટતપાસ કરવામાં આવ્યું છે કે મારુતિ ફન્ટી ગઙ્કર હોલ ક્રોસ રોડ બાજુથી આવી હતી જેનો તેમણે સામનો કર્યો હતો.હાઈકોર્ટ દ્વારા સાક્ષી–૫૫ની સવારે ૭:૩૦ વાગ્યે ( ચોકકસ) હાજરી શંકાસ્પદ હોવાનું કારણ પણ ખોટું છે, કારણ કે તેઓ ત્યાં હતા કારણ કે તેમણે ચિઙ્કી બેંગમાં તેમની હાથગાડી ઊભી કરી હતી અને આ હકીકતને સી. ડબલ્યુ. ૧, નાનુભાઈ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે, જેઓ તેમને છેલ્લા ૧૫ વર્ષથી ઓળખતા હતા.સાક્ષીના મુસાફરીના સમયના સંદર્ભમાં ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત સમયમર્યાદા કે તેણે સવારે ૧૧ વાગ્યે નહીં પણ ૧૦.૩૦ વાગ્યે પાછા આવવું જોઈએ તે અંદાજ પર આધારિત છે જાણે કે સાક્ષી–૫૫ સાક્ષી ન હતો પરંતુ આરોપી હતો.સાક્ષીનું નિવેદન ઉપરોક્ત પાસાથી હચમચી જતું નથી.સાક્ષી દ્વારા જણાવેલો સમય અંદાજ મુજબ છે કારણ કે તેણે ઘડિયાળ વહન કરી નહોતી.ઉચ્ચ અદાલત  પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે અતિ તકનિકી અભિગમ અપનાવ્યો છે અને નાની વિસંગતતાઓ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવી છે, જે વિજય @ચિની વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ એમપી ૨૦૧૦ (૮) એસસીસી ૧૯૧, અને ભજન સિંહ @હરભજન સિંહ અને અન્ય વિરુદ્ધ કેસના સાક્ષીના

મૂળભૂત  જુબાનીને હલાવી દેતી નથી.હરિયાણા રાજ્ય (૨૦૧૧) ૭ એસસીઆર ૧.

૭૯. સાક્ષી–૫૫ એ શ્રી પંડયાનો કુર્તો જોયો હોવાનો દાવો કરે છે અને કુર્તાના પટ્ટાઓનો રંગ ભુરો હોવાનું જણાવ્યું છે જ્યારે કુર્તાના પટ્ટાઓ લાલ રંગના હોવાનું ઉચ્ચ અદાલત માં નોંધાયું છે.કુર્તાના રંગની ઓળખ કરવામાં મૂંઝવણ થઈ શકે છે અને ઘણા વર્ષો પછી યાદશક્તિ પણ ઝાંખી પડી શકે છે અને લાલ અને ભૂરા રંગમાં બહુ તફાવત નથી.તે એક નાની વિસંગતતા છે જે ઉચ્ચ અદાલત સાથે  મહત્વ ધરાવે છે, જ્યારે તેની અવગણના થવી જોઈએ.

**<u>ઈન આરઈઃપોસ્ટ મોર્ટેમમાં પ્રાપ્ત થયેલાં અન્ય બુલ્લેટ્સ એકસરખાં છે</u>**

૮૦. આરોપી–૧ વતી એ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે મળી આવેલી ગોળીને બેલિસ્ટિક તપાસ માટે મોકલવામાં આવી ન હતી અને કોર્ટમાં રજૂ કરવામાં આવેલી ગોળીઓનો રંગ અને પોસ્ટમોર્ટમ દરમિયાન નોંધવામાં આવેલી વિરૂપતાની સ્થિતિ અલગ અલગ હતી.જો કે, તે સ્પષ્ટ છે કે ડૉક્ટરને એવું કહેવામાં આવ્યું ન હતું કે કોર્ટમાં જે ગોળીઓ રજૂ કરવામાં આવી હતી, તે તે જ નહોતી જે તેને મળી છે.

૮૧. આરોપી વતી આગળ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે રંગ તેના પર

આધાર રાખે છે કે શું તે શુદ્ધ લીડ બુલેટ છે કે ઝિંકના જેકેટથી ઢંકાયેલ લીડ કોર સાથેની બુલેટ છે.રિવોલ્વરમાં શુદ્ધ લીડ બુલેટનો ઉપયોગ થાય છે, પિસ્તોલમાં લીડ કોર સાથે જેકેટવાળી બુલેટનો ઉપયોગ થાય છે.શુદ્ધ લીડ બુલેટ ક્યારેય સફેદ દેખાશે નહીં.તેનો રંગ હંમેશા ભૂરો કાળો રહેશે.જો શુદ્ધ લીડ ગોળીઓથી હરેન પંડ્યાના શરીર પર ઘા થયા હોત, તો પોસ્ટમોર્ટમ સમયે દૂર કરવામાં આવ્યા પછી પણ તે ભૂખરા કાળા રંગના હોત.સી. એફ. એસ. એલ. ને મોકલવામાં આવેલી અને બાદમાં કોર્ટમાં રજૂ કરવામાં આવેલી ગોળીઓ શુદ્ધ લીડ ગોળીઓ હતી જે ક્યારેય સફેદ દેખાઈ શકતી ન હતી.તેથી, આ ગોળીઓ પોસ્ટમોર્ટમ સમયે શરીરમાંથી મળી ન શકી જે સફેદ ધાતુની ગોળીઓ હતી, જે પોસ્ટમોર્ટમ કરી રહેલા ચાર ડોકટરોએ જોઈ હતી.હકીકતમાં, ડૉક્ટરે સ્પષ્ટપણે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે સફેદ ગોળીઓ જપ્ત કરવામાં આવી હતી અને તેને બેલિસ્ટિક તપાસ માટે મોકલવામાં આવી હતી અને તેને સી. એફ. એસ. એલ. માંથી રજૂ કરવામાં આવી છે. અમારા મતે, સાક્ષી–૮ના  ઉલટતપાસમાં એ હકીકત મૂકવી જરૂરી હતી કે કોર્ટમાં જે ગોળીઓ રજૂ કરવામાં આવી હતી તે તે જ નહોતી જે પોસ્ટમોર્ટમ સમયે મળી આવી હતી, જે કરવામાં આવી નથી.આમ આ પાસા પર તેમની જુબાનીને નકારી શકાય નહીં.

૮૨. સાક્ષી–૭૫, ફોરેન્સિક નિષ્ણાત, શ્રી અશોક રાજ અરોરા, વરિષ્ઠ વૈજ્ઞાનિક અધિકારી (બેલિસ્ટિક્સ), આસિસ્ટન્ટ.ભારત સરકારના કેમિકલ એક્ઝામિનરે જણાવ્યું છે કે એક જ પ્રમાણભૂત

હથિંયારથી ૫ ગોળીઓ ચલાવવામા  આવી હતી.તેમણે સીલની સરખામણી કરી.ગોળીઓ અ માંથી ચલાવવામાં આવી હતી.૩૨ રિવોલ્વર.

**<u>ઈન આરઈઃવિદેશી પુરાવા</u>**

૮૩. ડૉક્ટરના જણાવ્યા અનુસાર ગોળીઓ સફેદ ધાતુની બનેલી હતી.જોકે, શબપરીક્ષણ ડૉક્ટર (પીડબ્લ્યુ૮) શ્રી પ્રતીક રવિભાઈ પટેલ ગોળીઓ જોઈને બહાર નીકળી ગયા.૧૮/૧, ૧૮/૨, ૧૮/૩, ૧૮/૪ અને ૧૮/૫ એ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે ગોળીઓનો રંગ ભૂખરા રંગનો છે અને તે સહેજ વિકૃત હતી.તે  ઉલટતપાસ નથી કે આ ગોળીઓ શરીરમાં મળી ન હતી. ઉલટતપાસની ફરજ હતી કે તે ખુલાસો મેળવે કે શું આ ગોળીઓ જે ડૉક્ટર દ્વારા હરેન પંડ્યાના શરીરમાંથી મળી આવી હોવાનું બતાવવામાં આવ્યું હતું અને કહેવામાં આવ્યું હતું તે સમાન ન હતી.જ્યારે ડૉક્ટરે ગોળીઓ જોઈ અને તેમને ઓળખી કાઢ્યા કે તે શરીરમાંથી મળી આવી છે, ત્યારે ડૉક્ટરના નિવેદનથી કોઈ ખામી નથી થતી કે તે સફેદ ધાતુની બનેલી હતી.તે ડૉક્ટરની ધારણા છે કે તેઓ કયા ધાતુથી બનાવવામાં આવ્યા હતા.સાક્ષી દ્વારા અદાલતમાં મળી આવેલી ગોળીઓની યોગ્ય ઓળખ સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી.

૮૪. ફરિયાદી પક્ષે કોર્ટમાં રજૂ કરવા સુધીની પાંચ ગોળીઓની જપ્તીની સાંકળ

સફળતાપૂર્વક સ્થાપિત કરી છે જે મૃતકના શરીરમાંથી મળી આવી હતી.સાક્ષી–૮એ જણાવ્યું છે કે શબપરીક્ષણ દરમિયાન હરેન પંડ્યાના શરીરમાંથી પાંચ ગોળીઓ મળી આવી હતી જે સીલબંધ સ્થિતિમાં (સાક્ષી–૧૭૦) પોલીસ કોન્સ્ટેબલને સોંપવામાં આવી હતી.(સાક્ષી–૧૭૦) ફરજ પરના કોન્સ્ટેબલ બિપિન ભાઈએ જણાવ્યું છે કે તેને સીલબંધ સ્થિતિમાં પાંચ ગોળીઓ મળી હતી અને તેણે પંચ સાક્ષી, ફાલ્ગુન પંડ્યા (સાક્ષી–૨) ની હાજરીમાં સીલબંધ પાંચ ગોળીઓ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર વાય. એ. શેખ (સાક્ષી–૧૦૧) ને સોંપી છે.વધુમાં, (સાક્ષી–૧૦૧), વાય. એ. શેખના પુરાવા સૂચવે છે કે તેણે હરેન પંડ્યાના શરીરમાંથી મળી આવેલી પાંચ ગોળીઓ સાક્ષી– ૧૦૭ને સોંપી છે, જેમણે તપાસ દરમિયાન તે સાક્ષી– ૧૨૦ને ૨૮.૦૩.૨૦૦૩ના રોજ સોંપી હતી.પુરાવા આગળ જણાવે છે કે પીડબ્લ્યુ૧૨૦, ડીવાય. એસ. પી., શ્રી ગુપ્તાએ ઉપરોક્ત પાંચ ગોળીઓ સીલબંધ સ્થિતિમાં ૪.૪.૨૦૦૧ ના પત્ર દ્વારા વી.એસ.જી.એચ./બી/ફોરેન્સીક મેડિસિનને ડિરેક્ટર, સી. એફ. એસ. એલ., નવી દિલ્હી દ્વારા ૨૫.૪.૨૦૦૪ ના પત્ર દ્વારા મોકલી હતી. આંક–૪૪૨ એ રસીદોનો દસ્તાવેજ છે જેના દ્વારા પાંચ ગોળીઓ નવી દિલ્હીની સેન્ટ્રલ ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં સીલ અને નમૂના સાથે મોકલવામાં આવી હતી. આંક–૪૫૮ નિર્દેશ કરે છે કે પાંચ ગોળીઓ પર મળેલું લોહી, કુર્તો પાયજામા અને કારમાંથી ઉઠાવવામાં આવ્યું હતું તે 'બી' જૂથનું હતું.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે સીલ અકબંધ મળી આવી છે અને અપીલકર્તાઓની કસ્ટડીના હકારાત્મક પુરાવા છે.આમ, ગોળીઓ બદલવામાં આવી છે એવી દલીલ કરવી

સંરક્ષણ માટે દૂરગામી અને ઈરાદાપૂર્વકની બાબત છે.ઉપરોક્ત રજુઆત ને મનોરંજન આપવા માટે કોઈ જગ્યા નથી.

૮૫. સાક્ષી–૭૫, શ્રી અશોક રાજ અરોરા, વરિષ્ઠ વૈજ્ઞાનિક અધિકારી, (બેલિસ્ટિક્સ), સહાયક રાસાયણિક પરીક્ષક, ભારત સરકારે તેમના જુબાનીમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તમામ ગોળીઓ સી. એફ. એસ. એલ., નવી દિલ્હીથી સીલ કરેલી સ્થિતિમાં પ્રાપ્ત થાય છે.તેમણે ખાખી કવરની પાછળની બાજુએ લગાવેલી સીલમાં ૧૮/૧ થી ૧૮/૫ અનુચ્છેદ ઓની પણ ઓળખ કરી છે, જે મુદ્દામલ અનુચ્છેદ ૧૮/૫ હોવાનું કહેવાય છે જે તેમણે લગાવેલી સીલ છે.તેમણે જણાવ્યું છે કે તેમણે ૧૮/૧ થી ૧૮/૫ લેખોની તપાસ કરી છે, જેની વિગતો તેમણે આપી છે.તેમણે તેમની તપાસમાં વધુમાં જણાવ્યું છે કે ગોળીઓ કાળા ભૂખરા રંગની હતી પરંતુ જેકેટ સાથેની ગોળીમાં તાંબુ અથવા એલ્યુમિનિયમ રંગ હશે.જો ગોળી સફેદ ધાતુની હોય તો ધાતુ સ્ટીલ અથવા એલ્યુમિનિયમની બનેલી હશે પરંતુ તેણે સફેદ રંગની જેકેટની ગોળી જોઈ નથી કે તપાસ કરી નથી.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે અદાલતમાં જે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે તે એ જ લેખો છે જેની તપાસ ફોરેન્સિક નિષ્ણાત–(સાક્ષી–૭૫) દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

૮૬. આરોપી વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ગુનામાં ઉપયોગમાં લેવાતી ગોળીઓની પ્રકૃતિ જાણવા માટે કપડાં પર રાસાયણિક પરીક્ષણ કરવામાં

આવ્યું નથી.પરીક્ષણ, તેમજ ભંગ ચહેરાના નિશાન, જે સી. બી. આઈ. ફોરેન્સિક મેન્યુઅલમાં સૂચવવામાં આવ્યું છે તે કરવું પડશે.જેકેટ વગરની ગોળીઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેથી રિવોલ્વરનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો તે તારણ કાઢતાં પહેલાં યોગ્ય પુરાવા દ્વારા તેને દૂર કરવા માટે પરીક્ષણ જરૂરી છે.જેકેટ વગરની અને જેકેટવાળી ગોળીઓ બંનેમાં ધાતુ હાજર રહેશે.આ કેસમાં કોઈ તાંબાનું પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું ન હતું, તેથી, તે જાણી શકાયું નથી કે વાસ્તવિક હથિયાર પિસ્તોલ હતું કે રિવોલ્વર.અમારા મતે, ઉપરોક્ત પરીક્ષણની ગેરહાજરીમાં પણ, પુરાવા નિર્ણાયક રીતે સ્થાપિત કરે છે કે રિવોલ્વરનો ઉપયોગ ગુનામાં ગોળીઓ ચલાવવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો અને તે ગુનાનું હથિયાર સાબિત થયું છે અને જપ્ત પણ કરવામાં આવ્યું છે.

૮૭. પુરાવા દર્શાવે છે કે પોલીસ કસ્ટડી દરમિયાન મોહમ્મદ અસગર અલી (આરોપી૧) એ ૨૬.૧.૨૦૦૩ ના રોજ ખુલાસો નિવેદન આપ્યું હતું અને એડિશનલ એસ. પી. ચિકારા અને પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર સાક્ષી–૩ શ્રી રાઠીની હાજરીમાં હથિયારની વસૂલાત માટે સ્થળનો સંકેત આપ્યો હતો.મોહમ્મદ અસગર અલી (આરોપી૧) એ તેમના ખુલાસા નિવેદન (આંક–૬૫૬) માં એવી માહિતીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે કે જેના અનુસાર બે હથિયારો–એટલે કે એક રિવોલ્વર અને એક પિસ્તોલ અને કારતુસ તપાસ મેમો આંક–૧૯૬ દ્વારા ઘટના સમયે પહેરેલા કપડાં આંક–૧ સાથે મળી આવ્યા હતા.સાક્ષી–૧૩, શ્રીનાથસિંહ, પંચ સાક્ષી અને શ્રી ચિકારાએ ઉપરોક્ત પાસાઓ સાબિત કર્યા

છે.આ હથિયારો શાહપુરમાં કમર ફ્લેટ ખાતે બક્કીવાલા સ્ટોવની ટાંકીમાં છુપાયેલા મળી આવ્યા હતા.મેમો એક્ઝિબિટ ૧૯૬ દ્વારા જપ્ત કરાયેલી ઉપરોક્ત ચીજવસ્તુઓ તે જ દિવસે એટલે કે ૨૭.૪.૨૦૦૩ ના રોજ સીલ કરવામાં આવી હતી અને મોહમ્મદ અસગર અલી (આરોપી૧) ના કપડાં સાથે સી.એફ.એસ.એલ. નવી દિલ્હી મોકલવામાં આવી હતી.પી.ડબલ્યુ.–૭પને ફોરવર્ડિંગ લેટર (આંક–૪૪૩) સાથે મટિરિયલ ઓબ્જેક્ટ્સની યાદી મળી.૩૨ બોર રિવોલ્વર બેરિંગ સીરીયલ નંબર બી. ૪૦૩૫૦,૬.૩૨ બોર 'સ્કોટ એન્ડ વેબ્લે' કારતુસ અને ૭.૬૫ મીમી પિસ્તોલ બેરિંગ સીરીયલ નં.૦૩૩૦, સાત ૭.૬૫ મીમી પિસ્તોલ કારતુસ અને એક ૭.૬૫ મીમી ખાલી મેગેઝિન જેમાં સીરીયલ નં.૩૪૯૭ અને આરોપી આરોપી૧ ના કપડાં.

૮૮. ફોરેન્સિક પરીક્ષક દ્વારા કરવામાં આવેલી તપાસના આધારે એવું મંતવ્ય આવ્યું હતું કે તેને ૨૫.૪.૨૦૦૩ ના રોજ મળેલી બોર ફાયર કરેલી ગોળીઓ ત્યાંથી ચલાવવામાં આવી હતી.૩૨ બોર રિવોલ્વર સીરીયલ નંબર બી ૪૦૩૫૦ વધી અને અન્ય કોઈપણ હથિયારોમાંથી નહીં, તે જ બનાવટ, કેલિબર અથવા બોરની પણ નહીં, કારણ કે દરેક હથિયારોની પોતાની વ્યક્તિગત લાક્ષણિકતાઓ હોય છે.

૮૯. શ્રી ગુપ્તા (સાક્ષી–૧૨૦) એ તેમના જુબાનીમાં જણાવ્યું છે કે મોહમ્મદ.અટકાયત કરાયેલા આરોપી યુસુફ મનિયારીએ નિવેદન આપ્યું છે કે

ફરાર આરોપી મુફ્તી સૂફિયાન દ્વારા તેને ૩.૪.૨૦૦૩ ના રોજ કારતુસના પાંચ ખાલી કેસ આપવામાં આવ્યા હતા.તેઓ કપડામાં બાંધેલી તેની દુકાનમાંથી જપ્તી મેમો (આંક–૬૨૮ તારીખ ૧૦.૭.૨૦૦૩) દ્વારા મળી આવ્યા હતા.માહિતી મેમો (આંક–૬૩૯) જાહેર તારીખ ૧૦.૦૭.૨૦૦૩ અનુસાર તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો. (સાક્ષી–૭૫) ને ૧૬.૭.૨૦૦૩ પર પાર્સલ મળ્યું.કુલ મળીને, તેઓએ ચારને પુનઃપ્રાપ્ત કર્યા.૩૨ બોર એસ & ડબલ્યુ બરતરફ કરેલા કારતુસના કેસ.જેમ કે તેમની સાથે સરખામણી કરવાની જરૂર હતી. સીરીયલ નંબર બી ૪૦૩૫૦ ધરાવતી ૩૨ બોર રિવોલ્વર તેમને ફરી એકવાર મળી હતી અને તેમણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે આ પાર્સલ નં.૨૨ માં રહેલા ચાર ૩૨ બોર ફાયર કરેલા કારતુસ ત્યાંથી છોડવામાં આવ્યા હતા. સીરીયલ નંબર બી. ૪૦૩૫૦ ધરાવતી ૩૨ બોર રિવોલ્વર.તેમને એ પણ જાણવા મળ્યું કે રિવોલ્વર કામ કરવાની સ્થિતિમાં હોવા છતાં રિવોલ્વરની ફાયરિંગ પિન સાથે ચેડા કરવામાં આવ્યા હતા.

૯૦. ફરિયાદી પક્ષે વિનંતી કરી હતી કે તે કાયદાની જરૂરિયાત નથી કે શરીરમાંથી મળી આવેલા ગોળીઓ બેલિસ્ટિક નિષ્ણાતને તે નક્કી કરવા માટે મોકલવામાં આવે કે તે આપેલ આર્ટીકલ માંથી છોડવામાં આવી હતી કે નહીં.તેનાથી વિપરીત, શરીરમાંથી ગોળીઓની વસૂલાત સ્પષ્ટપણે ફરિયાદી પક્ષના કેસને સ્થાપિત કરે છે કે મૃતકનું મૃત્યુ ગોળીની ઈજાઓથી થયું હતું.સાક્ષી–૮, સર્જન સફેદ ધાતુની ગોળીઓ/જેકેટવાળી ગોળી વચ્ચેના

તફાવતથી અજાણ છે, કારણ કે સફેદ ધાતુ એક કપરોનિકલ અથવા ઝિંક છે પરંતુ, લીડ બુલેટ ભૂખરા રંગની કાળી હોય છે અને આમ, લીડ બુલેટના સંબંધમાં કપર્રો ઝિંક અથવા કપરોનિકલ જેકેટવાળી બુલેટ સફેદ રંગની ધાતુ હોવાનું કહેવાય છે જ્યારે, ગ્રેશ લીડ બુલેટ સૂચવે છે.

૯૧. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે સાક્ષી–૭૫ દ્વારા ૦૫.૦૫.૨૦૦૩ ના રોજ હથિયારની પ્રથમ તપાસ કરવામાં આવી ત્યારે તેને ફાયરિંગ પિનને નુકસાન થયું ન હતું.સાક્ષી ફરી એકવાર હથિયારની તપાસ કરવાનું અને ક્ષતિગ્રસ્ત ફાયરિંગ પિનની તપાસ કરવાનું કારણ સમજાવી શક્યો ન હતો.બચાવ પક્ષે રજૂઆત કરી હતી કે આ સંજોગોમાં ઓળખ શક્ય નહીં બને.ફરિયાદી પક્ષે રજૂઆત કરી છે કે ઉલ્લંઘનના ચહેરાના નિશાન, જો ઉપલબ્ધ હોય અને પૂરતા પ્રમાણમાં હોય, તો પિન સાથે ચેડા થવાના કિસ્સામાં ઓળખ પ્રદાન કરી શકાય છે.ડૉ. જીતેન્દ્ર કુમાર સિન્હા (ડીડબલ્યુ૮) ની જુબાની પર આરોપી વતી રિલાયન્સને મૂકવામાં આવ્યું છે.તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે આ કેસ સાથે સંબંધિત હથિયારો, ગુનાના કારતુસ, પરીક્ષણ કારતુસ, ખાલી કારતુસ વગેરે જેવા કોઈપણ પ્રદર્શનો જોયા નથી અને ન તો સ્ટીરિયોમાઈક્રોસ્કોપ હેઠળ તે પ્રદર્શનોની તપાસ કરવાનો કોઈ પ્રસંગ મળ્યો છે.(ડી.ડબલ્યુ.૮) ઉલટતપાસમાં પ્રશ્ન કરવામાં આવ્યો હતો કે શું જમીનના પટ્ટાના નિશાન અને ગોળીની સપાટી પર છાપવામાં આવેલા પોલાણ વ્યક્તિગત લાક્ષણિકતાઓના નિશાન હશે.એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે

બાહ્ય ચિહ્નોને કારણે પટ્ટાઓ હોઈ શકે છે જેને તેને સમજાવતી વ્યક્તિગત લાક્ષણિકતા ન કહી શકાય.તે ખોટો બિન–પ્રતિબદ્ધ જવાબ હતો.આ સંજોગોમાં ટ્રાયલ કોર્ટે આ મુદ્દા પર વ્યક્તિગત લાક્ષણિકતાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે અને જહોન ઈ. ડેવિસ દ્વારા "વ્યક્તિગત લાક્ષણિકતાઓ" ના શીર્ષક હેઠળ "ટૂલ માર્ક્સનો પરિચય", ફાયરઆર્મ્સ પર આધાર રાખ્યો છે, લેખકે સ્ટ્રેશન માર્ક્સ તરીકે અવલોકન કર્યું છેઃ"ગોળી પરની "વ્યક્તિગત લાક્ષણિકતાઓ" તે લાક્ષણિકતાઓ છે જે તેને અન્ય તમામ છિદ્રો દ્વારા ચલાવવામાં આવતી ગોળીઓથી અલગ પાડે છે.વ્યવહારીક રીતે કહીએ તો, આ શબ્દ જમીન અને ખાંચની છાપ સાથે તે સૂક્ષ્મ પટ્ટાને લાગુ પડે છે જે આપેલ બોરની અંદર અનિયમિતતાઓની લાક્ષણિકતા દ્વારા ઉત્પન્ન થાય છે.આ  નિશાનના આધારે આખરે ગોળીઓને ચોક્કસ હથિયારથી ઓળખવામાં આવે છે.

૯૨. તે સ્પષ્ટ છે કે છોડવામાં આવેલી દરેક ગોળી જમીન અને ખાંચની છાપ સાથે સૂક્ષ્મ પટ્ટાના સ્વરૂપમાં વ્યક્તિગત લાક્ષણિકતાઓ ધરાવે છે.ગોળીઓને આખરે આ સ્ટ્રીયાના આધારે ચોક્કસ શસ્ત્રો સાથે ઓળખવામાં આવે છે.ડી. ડબલ્યુ. ૮ એ એમ પણ જણાવ્યું છે કે ૯૫ ટકા કેસોમાં, માત્ર ગુણ દાખલ કરવાથી જ હથિયારોની ઓળખની મંજૂરી મળે છે, પરંતુ ફાયરિંગ પિન સાથે કોઈ ચેડા થવાની સ્થિતિમાં, નિષ્ણાત ઉલ્લંઘનના ચહેરાના નિશાનની તપાસ કરશે, જેની સરખામણી ટેસ્ટ ફાયર્ડ કારતુસ સાથે કરવી પડશે જેથી આ અભિપ્રાયની પુષ્ટિ થઈ શકે કે કારતુસ ઉપરોક્ત હથિયારોમાંથી છોડવામાં

આવ્યા છે.

૯૩. હરેન પંડ્યાના શરીરમાં મળી આવેલી ગોળીઓ અને આરોપી–૧ના કહેવા પર હથિયારનો ખુલાસો કરવાની અધિનિયમ  અને તેની શોધ સી. એફ. એસ. એલ., નવી દિલ્હીને મોકલવામાં આવી હતી, જેમાં એવું મંતવ્ય આપવામાં આવ્યું છે કે તેમને પ્રમાણભૂત હથિયાર ( ૩૨ બોરની રિવોલ્વર) થી છોડવામાં આવ્યા છે, જે મળી આવ્યા હતા.

૯૪. ફરિયાદી પક્ષે રજૂઆત કરી હતી કે તે જ કારતુસ જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા, જેમ કે ડૉ. કુલદિપ જયંતીલાલ જોશી (સાક્ષી–૨૦), સીએમઓ, વી. એસ. હોસ્પિટલ, ડૉ. અનિલ શર્મા (સાક્ષી–૧૯) અને બિપિનચંદ્ર મહેતા (સાક્ષી–૭૦), પંચ સાક્ષી સાક્ષી–૧૦, વાય. એ. શેખ (સાક્ષી–૧૦૧) વગેરે દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું. જીવવિજ્ઞાન વિભાગે તેનું પરીક્ષણ કર્યા પછી સાક્ષી– ૭૫, શ્રી અરોરા દ્વારા આ પ્રાપ્ત થયા હતા.આ હથિયાર ૨૭.૦૪.૨૦૦૩  ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું અને ૨જી/૩જી મે ૨૦૦૩ના રોજ સી. એફ. એસ. એલ. ને મોકલવામાં આવ્યું હતું. તે એક હકીકત છે કે શરૂઆતમાં જ્યારે નિષ્ણાતે પ્રથમ વખત રિવોલ્વરની તપાસ કરી ત્યારે તેને એ હકીકતનો ખ્યાલ નહોતો આવ્યો કે ઉપરોક્ત હથિયારની ફાયરિંગ પિન સાથે ચેડા કરવામાં આવ્યા છે.જ્યારે ફરી એકવાર આરોપી (આરોપી૧૭) ના કહેવા પર મળી આવેલા

કારતુસના કેસને પ્રયોગશાળામાં પરીક્ષણ માટે મોકલવામાં આવ્યા, ત્યારે તેમને સમજાયું કે ફાયરિંગ પિન સાથે ચેડા કરવામાં આવ્યા છે.જો કે, નિશાનના દર્શક ચિહ્નો સ્થિતિને સ્પષ્ટ કરે છે.

૯૫. મેજર  નિશાન, જનરલ ગ્રોસ કાઉન્ટર અને વાજબી સંખ્યામાં ફાઈનર નિશાન વચ્ચેનો પત્રવ્યવહાર ઓળખ સાબિત કરશે.કોઈ બે ગોળીઓ બોરમાંથી પસાર થવામાં ચોક્કસપણે સમાન પરિસ્થિતિઓનો સામનો કરતી નથી, ન તો અનુરૂપ  નિશાન હંમેશા "સમાન" નમૂના પર સમાન લંબાઈની સ્થિતિમાં દેખાય છે.

૯૬. ડૉ. અરોરાએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે અદાલત સમક્ષ તેમની જુબાની આપતી વખતે જે સમાનતાઓ જોવા મળે છે તે ક્યારેય સંપૂર્ણ ઓળખ હોતી નથી કારણ કે ચેડા કરાયેલ ફાયર પિન દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા સ્ટ્રાઇકિંગ વિસ્તારને ધ્યાનમાં રાખીને અને તેની સરખામણી બિન–ચેડા કરાયેલ ફાયરિંગ પિન સાથે કરવામાં આવે છે.

૯૭. આમ, ડીડબલ્યુ૮નો પુરાવો એ પણ સ્પષ્ટ કરે છે કે જો તેઓ પુનરાવર્તિત હોવાનું જણાય તો એકલા ભંગ ચહેરો અભિપ્રાયની પુષ્ટિ કરવા માટે પૂરતો છે અને વ્યક્તિગત હથિયારોને કારણે થતા પ્રહારોની પુનરાવર્તિત

લાક્ષણિકતા પણ ચોક્કસ હથિયારો સાથે સંબંધિત હોઈ શકે છે.આ કિસ્સામાં, બીજી વખત મળી આવેલી ફાયરિંગ પિન સાથે ચેડાથી થતા તફાવતની અવગણના કરતી વખતે, મૂળભૂત પદ્ધતિના નિશાન તે જ રહે છે જે દરેક રિવોલ્વર માટે વ્યક્તિગત છે અને આવા અન્ય કોઈ હથિયારમાં જોવા મળતા નથી.આમ, પુરાવા એ સાબિત કરવા માટે નિર્ણાયક છે કે મૃતક હરેન પંડ્યાના શરીરમાંથી મળી આવેલી ગોળીઓ ચલાવવા માટે રિવોલ્વરનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.તબીબી પુરાવા, આમ, સાક્ષી–૫૫ ના જુબાનીને સમર્થન આપે છે.

૯૮. સાક્ષી–૮ જેણે પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ તૈયાર કર્યો હતો તેને બચાવ પક્ષના સાક્ષી ડી. ડબલ્યુ. ૬ના નિવેદન પર આધાર રાખીને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે, જેમણે ૫ અને ૬ ઈજાઓને વાતચીત કરતી ઈજાઓ ગણાવી હતી.તન્વીબેન પંકજકુમાર દિવેટીયા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, (૧૯૯૭) ૭ એસ. સી. સી. ૧૫૬ કેસમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે શબપરીક્ષણ ડૉક્ટરના અહેવાલને હળવાશથી નકારી શકાય નહીં કારણ કે તેણે ઈજાઓ જોઈ હતી.તન્વીબેન પંકજકુમાર દિવેટીયા (ઉપરોક્ત) માં પેરા ૩૫ પર, આ અદાલતે આ રીતે ચુકાદો આપ્યો હતોઃ

> “૩૫.....આપણે અહીં એ પણ સૂચવી શકીએ કે જે ડૉક્ટરે પોસ્ટમોર્ટમ કરાવ્યું હતું, તેમને મૃતકની ઈજાઓ ખૂબ નજીકથી જોવાની

તક મળી હતી.પોસ્ટમોર્ટમ તપાસ કરનારા ડૉક્ટરે જાણીજોઈને ખોટો અહેવાલ આપ્યો હોવાના કોઈ સચોટ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, તેના પુરાવાને નકારી શકાય તેમ નથી અને અમારા મતે, કેસની હકીકતોમાં, પોસ્ટમોર્ટમ તપાસ કરનારા ડૉક્ટરના અભિપ્રાયને ડૉ. શરીફના નિષ્ણાત અભિપ્રાય કરતાં પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ.

૯૯. ઈશ્વૈયા અને અન્ન વી.કર્ણાટક રાજ્ય, (૧૯૯૪) ૨ એસ. સી. સી. ૬૭૭, આ અદાલતે આ સંબંધમાં આ રીતે નિરીક્ષણ કર્યું છેઃ

"૯.....અમારા મતે, ઉચ્ચ અદાલતે હળવાશથી ચુકાદો આપ્યો છે કે ઉપરોક્ત ડૉક્ટર પાસે મૃતકના મૃતદેહ અને વ્યક્તિ પરની ઈજાઓ જોવાનો કોઈ પ્રસંગ નહોતો અને માત્ર પોસ્ટમોર્ટમના અહેવાલ પરથી જ ઉપરોક્ત ડૉક્ટરે નિષ્ણાતનો અભિપ્રાય આપ્યો હતો.તેનાથી વિપરીત, બે ડોકટરો કે જેમણે મૃતકનું પોસ્ટમોર્ટમ કરાવ્યું હતું, તેમને મૃતકની વ્યક્તિની ઈજાઓ જોવાનો અને તપાસવાનો પ્રસંગ મળ્યો હતો અને તેઓએ સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે મૃત્યુ શ્વાસ રૂંધાઈ જવાને કારણે થયું હતું અને તે હત્યાનો કેસ હતો.

**<u>સ્થળ નકશામાં દખલગીરી</u>**

૧૦૦. સી. બી. આઈ. ના આઈ. ઓ. સાક્ષી–૧૨૦એ વિરોધાભાસી જવાબ આપ્યો હોવાના આધારે સ્થળના નકશાને  ગુમરાહ કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી.તેમણે કહ્યું કે મૂળ સ્થળનો નકશો પેન્સિલ દ્વારા દોરવામાં આવ્યો હતો અને બાદમાં શાહીમાં દોરવામાં આવ્યો હતો.તે સ્પષ્ટ રીતે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેને ફરીથી દોરતી વખતે, પાછળથી, આરોપી અસગર અલીનું નામ ઉલ્લેખવામાં આવ્યું હતું કારણ કે તે સમયે તે જાણીતું હતું.આરોપીના નામનો ઉલ્લેખ કરવાથી કોઈ નુકસાન થતું નથી અને સાક્ષી–૧૨૦ દ્વારા આપવામાં આવેલા સ્પષ્ટીકરણ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે નામ પછીથી ઉમેરવામાં આવ્યું છે.

૧૦૧. ઉચ્ચ અદાલત  આરોપી–૧ ના નામના સંદર્ભમાં અંતર્વેશન અને સ્થળ નકશાના સંદર્ભમાં ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા પણ શંકા વ્યક્ત કરી છે.સીબીઆઈ, સાક્ષી–૧૨૦ના આઈ. ઓ. ડૉ. ગુપ્તાએ ઉપરોક્ત પાસાને નીચેની રીતે સમજાવ્યું છેઃ

"પ્રશ્નકર્તાઃતમને આંક–૩૮૭ બતાવવામાં આવી રહ્યું છે.નીચે, અસગરાલી શબ્દ લખવામાં આવ્યો છે, અને પછી શું તેને નોંધ 3 માં તપાસવામાં આવ્યો છે?

જવાબઃબૃહદદર્શક કાચમાંથી તેને જોઈને હું કહું છું કે હું કહી શકતો નથી.સાક્ષી

જણાવે છે કે આંક–૩૮૭ ની સાઇટ યોજના તે સમયે ૨૯/૩/૦૩ પર પેન્સિલથી દોરવામાં આવી હતી, અને દરેક જગ્યાએ, નોટિંગ પેન્સિલથી કરવામાં આવી હતી.તેને આરોપપત્ર સાથે જોડતી વખતે, તે ખૂબ જ મંદ હતું અને તેથી, તેને સ્કેચ પેન અને ચિંત્રની મદદથી સ્પષ્ટ કરવામા  આવ્યું હતું અને પેન્સિલથી બનાવેલ લખાણને બહાર કાઢવામાં આવ્યું છે અને નીચે લખેલી નોંધ આરોપપત્ર દાખલ કરતી વખતે લખવામાં આવી હતી.તેથી, આ કાગળ પર કેટલાક પેન્સિલના નિશાન છે.એવું લાગે છે કે 'એ', 'ડી' અને લૉગાર્ડન, એનસીસી ગ્રાઉન્ડ અને એચપી કાર વગેરેની જગ્યાએ લખેલું છે.સમગ્ર સ્કેચ પર લખાણ મારા સહયોગી પી. આઈ. શ્રી વિજયવીરસિંહે તેમના હસ્તાક્ષરમાં બનાવ્યું છે.નોંધનો મુદ્દો–૩ અને ૪ ભૂંસી નાંખ્યા પછી લખવામાં આવ્યો હશે જે વિજયવીરસિંહે ખોટો લખ્યો હશે.તેથી તેને દૂર/ભૂંસી નાખવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ અસગરાલીએ તેને લખ્યું છે તે અભિપ્રાય સાથે હું સહમત નથી.

પ્રશ્નકર્તાઃનોટ ૩ અને આંક–૩૮૭માં અસગરાલીનું નામ લખ્યા પછી, તમે તેને ભૂંસી નાખ્યું છે?

જવાબઃહું આ વિચાર સાથે સહમત નથી.તે સાચું નથી અને હું આ દ્રષ્ટિકોણ સાથે સહમત નથી કે ૨૯/૩/૦૩ પર, અમે જાણતા હતા કે અમે આ કેસમાં અસગરાલીને બુક કરાવીશું.તેને ફસાવવામાં આવવાનો છે, અને તેનું નામ લખવામાં આવ્યું હતું અને બાદમાં જ્યારે સમજાયું કે તે ૨૯/૩/૦૩ તારીખનો

દસ્તાવેજ હતો, ત્યારે તેનું નામ બોલવામાં આવ્યું હતું."

ઉચ્ચ અદાલત  ઉપરોક્ત નિવેદનની નોંધ લેવી જોઈતી હતી કે કયા સંજોગોમાં પછીથી નામ ઉમેરવામાં આવ્યું.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું તેમ તે સ્પષ્ટ રીતે એક ભૂલ હતી.

**<u>જાગરુટિબેનની બિનપરીક્ષા, ડબલ્યુ/ઓ. હરેન પંડયા</u>**

૧૦૨. આરોપી વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે હરેન પંડ્યાની પત્ની સુશ્રી જગરુતીબેનની તપાસ થવી જોઈતી હતી જેથી તે સાબિત થઈ શકે કે ગુનો સવારે લગભગ ૭:૩૦ વાગ્યે થયો હતો, જેમ કે તેમણે કલમ ૧૬૧ હેઠળ નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે મૃતક સવારે લગભગ ૭ વાગ્યે ઘર છોડી ગયો હતો. મૃતકના કેટલાક મિત્રો અને પી. એ. વગેરે.બાદમાં તેઓ સ્થળ પર પહોંચ્યા પણ તેમની તપાસ કરવામાં આવી નથી.અમારા મતે, જગરુતીબેન અને અન્ય વ્યક્તિઓ નજરે જોનાર સાક્ષી ન હોવાથી તેમાં કોઈ ખામી નથી.કોઈ પણ શંકાના કિસ્સામાં, તેમની બચાવ પક્ષના સાક્ષી તરીકે તપાસ થઈ શકી હોત.જાગૃતિબેનની તપાસ કરવામાં આવે તો પણ એ હકીકત સાબિત થઈ હોત કે મૃતક સવારે ૭ વાગ્યે લૉ ગાર્ડન માટે રવાના થયો હતો અને તે સવારે ૭.૧૦ વાગ્યે ત્યાં પહોંચ્યો હોત. ઉપરોક્ત પાસામાંથી કોઈ લાભ મેળવી શકાતો નથી.જાગૃતિબેનની તપાસ ન થવાને કારણે કાર્યવાહી સામે કોઈ પ્રતિકૂળ

તારણ કાઢી શકાતું નથી.સમયનો અંદાજ અલગ અલગ હોઈ શકે છે અને જાગૃતિબેન અનુસાર, મૃતક લો ગાર્ડન માટે જ રવાના થયા હતા જ્યાં તેઓ સવારે ફરવા જતા હતા.

ઇન આરઈઃકૉલ રેકોર્ડ્સ

૧૦૩. ફરિયાદી પક્ષ વતી સોલિસિટર જનરલે રજૂઆત કરી છે કે કાવતરાના સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન આરોપી વ્યક્તિઓના તમામ કોલ રેકોર્ડ્સ અને હરેન પંડ્યાની હત્યાના દિવસે લૉ ગાર્ડન નજીક આરોપી વ્યક્તિઓના ફોનનું ટાવર લોકેશન આરોપી વ્યક્તિઓ સામે મજબૂત પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા છે.આરોપી વ્યક્તિઓ પાસે મોબાઇલ ફોન હતા અને ષડયંત્રને અમલમાં મૂકવા માટે, કોલ વિગતોના રેકોર્ડમાં દર્શાવ્યા મુજબ, તેમના મોબાઇલ અથવા લેન્ડલાઇન ફોન દ્વારા ગુના પહેલા, દરમિયાન અને પછી એકબીજા સાથે સતત સંપર્કમાં હતા.મોબાઇલ ફોન નં.૯૮૨૫૪૯૧૪૨૧ નો ઉપયોગ આરોપી૧ દ્વારા કરવામાં આવતો હોવાથી, લૉ ગાર્ડન નજીકના વિસ્તારમાં સવારે ૭.૩૩ વાગ્યે તેનું સ્થાન અને આરોપી૧૪ એ ૨૫.૩.૨૦૦૩ પર આરોપી૭, આરોપી૮ અને આરોપી૯ ને ત્રણ નવા BSNL સિમ પ્રદાન કરે છે અને લૉ ગાર્ડન નજીક ૨૫.૩.૨૦૦૩ અને ૨૬.૩.૨૦૦૩ પર તેમનું સ્થાન લો ગાર્ડન વિસ્તારમાં કેટલાક આરોપીઓની હાજરીના મજબૂત સમર્થનકારી પુરાવા હતા.આરોપી–૧, આરોપી–૨ અને આરોપી–૧૮ દ્વારા મોકલવામાં આવેલા ઈમેઈલના પ્રિન્ટઆઉટમાં બહાર આવ્યું છે કે તેઓ એક સામાન્ય હેતુને આગળ

વધારવા માટે કામ કરી રહ્યા હતા અને તેમાંથી કેટલાકની હાજરી ઉદયપુર અને અમદાવાદમાં પણ હતી, તેમ છતાં ઈમેઈલ સંદેશાઓના લખાણમાં કોઈ ચોક્કસ યોજના જાહેર કરવામાં આવી ન હતી.એ ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે મોબાઇલ ફોન, સિમ કાર્ડની વિગતો અને આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા ઉપરોક્ત ફોન હેન્ડસેટ અને સિમ કાર્ડનો ઉપયોગ સાબિત કરવા માટે રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓ પર વ્યાપક કાર્યવાહી કરી છે.

**<u>ઈન આરઈઃઆરોપી૧ અને આરોપી૬ દ્વારા વપરાયેલ મોટરબાઈકઃ</u>**

૧૦૪. ગુનાના સમયે આરોપી૧ અને આરોપી૬ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી મોટરબાઈક યોગ્ય રીતે જપ્ત કરવામાં આવી હતી.મોટરબાઈકને લગતી તમામ હકીકતો નીચે મુજબ છેઃ

(i) આરોપી૧૦ એ પી.ડબલ્યુ.–૫૪ પાસેથી મોટરસાયકલ નં.જી.જે.ISS ૫૯૩૪ ખરીદી હતી અને ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૩ના પ્રથમ સપ્તાહમાં આરોપી૧ને અમદાવાદમાં તેની અવરજવર માટે આપી હતી.

((૨) ગુનો કર્યા પછી, આરોપી૧૦ દ્વારા મોટરસાયકલને સાક્ષી–૪૫ને સોંપવામાં આવી હતી, જ્યારે તે અમદાવાદથી ૪.૪.૨૦૦૩ પર ભાગી રહી હતી અને ત્યારબાદ સાક્ષી–૪૫એ તેને કાલુપુર રેલવે સ્ટેશનની પાર્કિંગમાં પાર્ક કરી હતી, જ્યાંથી રાત્રે દરમિયાન ૨૪/૨૫.૪.૨૦૦૩ ના રોજ સાક્ષી–૨૪ની હાજરીમાં સીબીઆઈ દ્વારા તે મળી આવી હતી.

(iii) ડિસેમ્બર ૨૦૦૨માં, આરોપી૧૩ના નિર્દેશો પર, સાક્ષી–૫૭ (પ્રતિકૂળ સાક્ષી પરંતુ કલમ ૧૬૪ સી.આર.પી.સી. હેઠળ નિવેદનમાં ૩ ચોરાયેલી મોટર હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલોની વ્યવસ્થા કરી અને તેને આરોપી૪ને સોંપી.ત્યારબાદ, આરોપી–૪એ તેની સાથે એક જાળવી રાખ્યો અને એ૧૪ અને આરોપી–૫ને એક–એક સોંપી દીધો.પાછળથી, આ મોટરસાયકલોનો ઉપયોગ ૧૧.૩.૨૦૦૩,૨૫.૩.૨૦૦૩ અને ૨૬.૩.૨૦૦૩ પર ગુનાના કમિશનમાં કરવામાં આવ્યો હતો.

(iv) ચોરી થયેલી મોટરસાયકલમાંથી એક અમદાવાદથી ભાગી જતી વખતે આરોપી૧૦ દ્વારા ૩/૪.૪.૨૦૦૩ પર સાક્ષી–૪પને સોંપવામાં આવી હતી.પી. ડબલ્યુ. ૪૫ એ તેને અપ્સરા આરાધના થિયેટરમાં પાર્ક કર્યું હતું અને બાદમાં પી. એસ. કાગદાપીઠ દ્વારા લાવવામાં આવ્યું હતું, જ્યાંથી ૨૫.૪.૨૦૦૩ પર પી. ડબલ્યુ. ૪૫ના નિર્દેશ પર સી. બી. આઈ. દ્વારા તેને જપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું.

(v) પી.ડબલ્યુ.–૫૨ પાસેથી આરોપી૭ અને આરોપી૮ દ્વારા નં.જી.જે.ICH ૫૧૮૯ ધરાવતી નકલી નંબર પ્લેટ તૈયાર કરવામાં આવી હતી.આ નંબર પ્લેટ ગુના બાદ બીજી હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ પર મૂકવામાં આવી હતી.

(vi) ઉપરોક્ત મોટરસાયકલને આરોપી૧૦ અને આરોપી૧૧ દ્વારા તારાપુર હાઇવે પર અમદાવાદથી ભાગી જતી વખતે ત્યજી દેવામાં આવી

હતી.નકલી નંબર પ્લેટને મોટરસાયકલમાંથી દૂર કરવામાં આવી હતી અને રસ્તાની બાજુના ઝાડમાં ફેંકી દેવામાં આવી હતી, જે ૧૨.૬.૨૦૦૩ ના રોજ પી.ડબલ્યુ.–૮૬ની હાજરીમાં આરોપી૧૦ના પોઇન્ટિંગ આઉટ પર કલમ ૨૭ પુરાવા અધિનિયમ હેઠળ મળી આવી હતી.આ મોટરસાયકલ પી. એસ. કોથ દ્વારા કબજે કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ સી. બી. આઈ. દ્વારા પી. એસ. કોઠ પાસેથી ૧૨.૬.૨૦૦૩ ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવી હતી.

અમદાવાદ ખાતે આરોપી૧ની હાજરી ફોન નંબરના ઉપયોગ અને પી.ડબલ્યુ.–૯૫ દ્વારા સાબિત થાય છે.

૧૦૫. આરોપી આરોપી–૧નો મોબાઇલ ફોન ગાયબ થવાના સંદર્ભમાં, આઈ. ઓ., સાક્ષી–૧૨૦ને એવો કોઈ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો ન હતો કે મુદ્દામલમાંથી આરોપી–૧નો મોબાઇલ ગાયબ થઈ ગયો હતો.એક ડી. આઈ. જી. શ્રી બેહરા દ્વારા તેની ધરપકડ પર આરોપી–૧ પાસેથી કોઈ મોબાઇલ ફોન કે કોઈ સિમ કાર્ડ જપ્ત કરવામાં આવ્યું ન હતું.હકીકતમાં, યુસુફભાઈ, સાક્ષી–૯૫ જે એક સ્વતંત્ર સાક્ષી છે, જે એ૧ જેવા જ શાહી એપાર્ટમેન્ટ્સમાં રોકાયા હતા, તેમણે સાબિત કર્યું છે કે એ૧ સંબંધિત સમય દરમિયાન મોબાઇલ નં.૯૮૨૫૪૯૧૪૨૧ નો ઉપયોગ કરી રહ્યો હતો.

**<u>નજરે જોનારાનું સ્થળ નકશામાં અંકિત નથી</u>**

૧૦૬. સ્થળના નકશામાં કોઈ ચોક્કસ સ્થળે નજરે જોનાર સાક્ષીની હાજરી ન બતાવવાના સંદર્ભમાં, ફરિયાદી પક્ષે તોરી સિંહ અને અન્ન વિરુદ્ધ આ અદાલતના નિર્ણય પર ભરોસો મૂક્યો છે.યુ. પી. રાજ્ય, આરોપીIR ૧૯૬૨ SC ૩૯૯.સ્થળ નકશાના સંદર્ભમાં એવું જોવા મળ્યું છે કે તે સાક્ષીની સાંભળેલી વાતો પર આધારિત હશે.જ્યાં સુધી ઇન્સ્પેક્ટરે પોતે સ્થળ પર જોયું હતું તે બધું જ સૂચવે છે ત્યાં સુધી સ્થળનો નકશો સ્વીકાર્ય રહેશે.સાક્ષી દ્વારા ઇન્સ્પેક્ટરને આપેલા નિવેદનોના આધારે સ્થળના નકશા પર મૂકવામાં આવેલ કોઈપણ નિશાન કલમ ૧૬૨ સી.આર.પી.સી. ની સ્પષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને અસ્વીકાર્ય રહેશે. આ અદાલતે આ રીતે અવલોકન કર્યું છેઃ

> “૭. અમારો અભિપ્રાય છે કે આ દલીલોમાંથી કોઈ પણ દલીલને કોઈ બળ નથી.ચાલો આપણે સૌપ્રથમ એવી દલીલ કરીએ કે જો તે આંક માં ચિહ્નિત સ્થળ પર હોય તો મૃતકને શરીરના તે ભાગ પર ફટકારવામાં આવે તેવી શક્યતા ખૂબ જ ઓછી હતી જ્યાં તેને ખરેખર ઈજા થઈ હતી. કેએ૯.આ દલીલની માન્યતા મુખ્યત્વે તે સ્થળ પર આધારિત છે જે સ્કેચમેપ પર ચિહ્નિત થયેલ છે. કે. એ. ૯ એ સ્થળ છે જ્યાં મૃતકને ઇજાઓ થઈ હતી.પ્રથમ સ્થાને, નકશો પોતે માપવા માટે નથી પરંતુ તે માત્ર એક રફ સ્કેચ છે અને તેથી કોઈ એવું માની શકતું નથી કે નકશા પર ચિહ્નિત થયેલ સ્થળ પ્લેટફોર્મ સાથે ચોક્કસ સંબંધમાં છે.બીજા

સ્થાને, સ્કેચમેપ પરનું નિશાન સબ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા મૂકવામાં આવ્યું હતું, જે દેખીતી રીતે આ ઘટનાના સાક્ષી ન હતા.તેઓ પ્રત્યક્ષદર્શીઓના નિવેદનો લીધા પછી જ તેને ત્યાં મૂકી શક્યા હોત.સ્કેચમેપ પર સ્થળની નિશાની ખરેખર સાક્ષીઓ દ્વારા તેમને આપેલા નિવેદનોના આધારે સબ–ઇન્સ્પેક્ટરના નિષ્કર્ષને રેકોર્ડ પર લાવી રહી છે.અમારા મતે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૬૨ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને આ સ્વીકાર્ય નહીં હોય, કારણ કે તે સબ–ઇન્સ્પેક્ટરના નિવેદન સિવાય બીજું કંઈ નથી કે પ્રત્યક્ષદર્શીઓએ તેમને કહ્યું હતું કે મૃતક તે સમયે આવી અને આવી જગ્યાએ હતો જ્યારે તેને માર મારવામાં આવ્યો હતો.સ્કેચમેપ ત્યાં સુધી સ્વીકાર્ય રહેશે કારણ કે તે બધું સૂચવે છે કે સબ ઇન્સ્પેક્ટરે પોતાને સ્થળ પર જોયો હતો; પરંતુ સબ ઇન્સ્પેક્ટરને સાક્ષીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિવેદનોના આધારે સ્કેચ નકશા પર મૂકવામાં આવેલ કોઈપણ નિશાન ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૨ની સ્પષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને અસ્વીકાર્ય રહેશે કારણ કે તે તપાસ દરમિયાન પોલીસને આપવામાં આવેલા નિવેદનથી વધુ નહીં હોય.આપણે આ સંબંધમાં ભાગીરથી ચૌધરી વિરુદ્ધ રાજા સમ્રાટ, ૧૯૨૬ (૫૫૦) I નો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ. , જ્યાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે સાક્ષીઓના નિવેદનો અથવા અન્ય વ્યક્તિઓ પાસેથી નકશો તૈયાર કરતા તપાસ અધિકારી દ્વારા પ્રાપ્ત માહિતી ધરાવતા નકશા જ્યુરી સમક્ષ મૂકવા અયોગ્ય હતા અને જે તપાસ

અધિકારીએ ફોજદારી કેસમાં નકશો બનાવ્યો હતો તેણે પોતે જે જોયું હતું તેનાથી વધુ કંઈ મૂકવું જોઈએ નહીં.કલકત્તા ઉચ્ચ ન્યાયાલયે ફરીથી ઈબ્રા અકાંડા વિરુદ્ધ સમ્રાટ, એ. આઈ. આર. ૧૯૪૪ ૩૩૯માં આ જ મત વ્યક્ત કર્યો હતો. , જ્યાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે પોલીસ તપાસ દરમિયાન સાક્ષીઓ પાસેથી મેળવેલી અને નકશામાં અનુક્રમણિકામાં નોંધાયેલી કોઈપણ માહિતી સંબંધિત સાક્ષીઓ દ્વારા સાબિત થવી જોઈએ, તપાસ અધિકારી દ્વારા નહીં, અને જો આવી માહિતી તપાસ અધિકારીના પુરાવા દ્વારા સાબિત કરવાની માંગ કરવામાં આવે, તો તે સ્પષ્ટ રીતે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬૨ વિરુદ્ધ ઉલ્લંઘન કરશે."

૧૦૭. પ્રતાપ સિંહ અને અન્ય વી.એમ. પી. રાજ્ય, ૨૦૦૫ (૧૩) એસ. સી. સી. ૬૨૪, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જો સાક્ષીઓ સ્થળ યોજનામાં પ્રતિબિંબિત ન હોય તો પણ, તે કાર્યવાહી દરમિયાન આવા સાક્ષીઓને રજૂ કરવા માટે ફરિયાદી પક્ષને પ્રતિબંધિત કરતું નથી.સાક્ષી–૫૫ ને સ્થળની યોજના સાથે સામનો કરવામાં આવ્યો નથી અને સાક્ષીને કોઈ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો નથી, તેથી ઉપરોક્ત ભૂલના આધારે તેના  નજરે જોનારા સાક્ષી ને નકારી શકાય નહીં.

**<u>આઈ. ઓ. સ્થળ પર નથી</u>**

૧૦૮. ઉચ્ચ અદાલત  એ કારણનો પણ ઉપયોગ કર્યો છે કે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર સાક્ષી–૧૦૧ ગુનાના સ્થળે ૨૬.૩.૨૦૦૩  ના રોજ બપોરે ૨ વાગ્યે તપાસ કરવાના હતા.તેમને બપોરે ૨.૧૫ વાગ્યે પોસ્ટમોર્ટમમાં હાજર બતાવવામાં આવ્યા હતા. સાક્ષી–૧૦૧ આ સંબંધમાં તેમણે સમજાવ્યું છે કે તેમણે કાગળો હેડ કોન્સ્ટેબલને સોંપી દીધા છે.પોસ્ટમોર્ટમ કદાચ બપોરે ૨.૧૫ વાગ્યે કરવામાં આવ્યું હશે પરંતુ તે સમયે તે પોસ્ટમોર્ટમ રૂમમાં હાજર ન હતા.સ્થળ પર તેની હાજરી અંગે સાક્ષીઓનું નિવેદન માન્ય હોવું જોઈતું હતું.

**<u>આરોપી૧ માંથી રિવોલ્વર અને પીસ્ટોલની પુનઃપ્રાપ્તિઃ</u>**

૧૦૯. ફાયરિંગ પિનમાં છેડછાડ કરવામાં આવી હોવા છતાં, ભૌતિક પ્રયાસ વાર્તા કહી રહ્યા છે અને એકંદર પુરાવા આત્મવિશ્વાસને પ્રેરિત કરે છે અને ફરિયાદી કેસમાં કોઈ ઘટાડો થતો નથી.અમારા મતે હરેન પંડ્યાના શરીરમાંથી મળી આવેલી રિવોલ્વર અને ગોળી સાથે આરોપી૧ મેચમાંથી જપ્ત કરાયેલી ગોળીઓ અને કારતુસ.અમે એ૧ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી રજુઆત ને નકારી કાઢીએ છીએ.આ વસૂલાત અમદાવાદ ખાતે એ૧ના ભાડાના ફ્લેટમાંથી થઈ હતી.કોઈની પાસે સ્થળ અને જ્ઞાનની પહોંચ નહોતી.આમ, આરોપી૧ના કિસ્સામાં પુનઃપ્રાપ્તિ શંકાસ્પદ નથી.

૧૧૦. સાક્ષી–૭૬નું નિવેદન, અખ્તર રિવોલ્વર, પિસ્તોલ અને કારતુસની

૨૬.૪.૨૦૦૩ અને ૨૭.૪.૨૦૦૩ ની વચ્ચેની રાત્રે આરોપી૧ને આભારી ખુલાસા અને શોધના સંદર્ભમાં બિલકુલ નથી.સાક્ષી–૭૬ એ મોટરસાયકલ અંગે જુબાની આપી છે.અમારા મતે, આરોપી દ્વારા રજૂ કરાયેલ ફ્લેટ પર કોણે બે તાળાઓ મૂક્યા હતા તે સમજાવવું પોલીસનું કામ નહોતું.કે ૨ તાળાઓ મૂકવાનું સમજાવવામાં નિષ્ફળતા માટે કોઈ પ્રતિકૂળ નિષ્કર્ષ કાઢી શકાતો નથી.કોઈ પણ કિસ્સામાં, તાળાઓ માટે સીબીઆઈને જવાબદાર ઠેરવી શકાય નહીં.

૧૧૧. ઉચ્ચ અદાલત  અવલોકન કર્યું છે કે અપીલકર્તાઓના વકીલ દ્વારા આપવામાં આવેલી છૂટછાટ, વિશાળ રેકોર્ડ અને પુરાવાના દરેક ભાગ વિશેના વિવાદોની સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને, બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલની દરેક દલીલ સાથે વ્યવહાર કરવો જરૂરી નથી.તેને હાઈકોર્ટનો યોગ્ય અભિગમ કહી શકાય નહીં.ઉચ્ચ અદાલત  સમગ્ર પૃષ્ઠભૂમિની તપાસ કરવી જોઈતી હતી કે કયા તથ્યો અને સંજોગો પ્રવર્તે છે અને શું ષડયંત્રનો કેસ બનાવવા માટે સાંકળ પૂર્ણ થઈ હતી.કાવતરું શોધવા માટે તે એકદમ જરૂરી હતું.હાઈકોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ નિર્દોષતા સંપૂર્ણપણે બિનજરૂરી હતી અને મૂળભૂત રીતે ખોટા અભિગમ પર આધારિત છે.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા તર્ક અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ખૂબ કાળજી સાથે, વિસ્તૃત રીતે કરવામાં આવેલા સાક્ષીઓના પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે ઉચ્ચ અદાલતની જવાબદારી હતી.ઉચ્ચ અદાલત  કારણોને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગઈ છે અને નિષ્કર્ષ પર પહોંચી

ગઈ છે.

**<u>ઈન આરઈઃપોટાની કલમ ૩૨:૧૧૨.</u>**

હવે આપણે આ પ્રશ્નને વિચારણા માટે લઈએ છીએ કે શું પોટા ની કલમ ૩૨ ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય પાલન કર્યા પછી કબૂલાતના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા છે કે કેમ. પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ નોંધાયેલ આરોપી વ્યક્તિઓની કબૂલાત ગુનાહિત કાવતરામાં દરેક આરોપી વ્યક્તિની સંડોવણી સાબિત કરે છે.પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો છે કે શું કલમ ૩૨ હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલ સલામતીનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી.૧૧૩. પી. ઓ. ટી. એ. ની ખંડ ૩૨માં ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ અથવા ભારતીય પુરાવા અધિનિયમ માં કંઈપણ હોવા છતાં બિનજરૂરી ખંડ  છે અને પોલીસ અધિકારીઓને કરવામાં આવેલી અમુક કબૂલાતને સ્વીકાર્ય બનાવે છે.જો કે, તે જ કલમ ૩૨ ની જોગવાઈઓને આધિન છે જે અહીં નીચે કાઢવામાં આવી છેઃ

> "૩૨. પોલીસ અધિકારીઓને આપેલા અમુક કબૂલાત ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ.—(૧) સંહિતા અથવા ભારતીય પુરાવા અધિનિયમ , ૧૮૭૨ (૧૮૭૨ નો ૧) માં કંઈપણ હોવા છતાં, પરંતુ આ કલમની જોગવાઈઓને આધિન, પોલીસ અધિક્ષક કરતાં નીચલા દરજ્જાના પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત

અને આવા પોલીસ અધિકારી દ્વારા લેખિતમાં અથવા કેસેટ, ટેપ અથવા સાઉન્ડ ટ્રેક જેવા કોઈપણ યાંત્રિક અથવા ઈલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણ પર રેકોર્ડ કરવામાં આવે છે, જેમાંથી અવાજ અથવા છબીઓ પુનઃઉત્પાદિત કરી શકાય છે, આ અધિનિયમ  અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો હેઠળના ગુના માટે આવી વ્યક્તિની સુનાવણીમાં સ્વીકાર્ય રહેશે.

(૨) પોલીસ અધિકારીએ પેટા કલમ (૧) હેઠળ કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈપણ કબૂલાત નોંધાવતા પહેલા, આવી વ્યક્તિને લેખિતમાં સમજાવવું પડશે કે તે કબૂલાત કરવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે આમ કરે છે, તો તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ થઈ શકે છેઃપરંતુ જ્યાં આવી વ્યક્તિ ચૂપ રહેવાનું પસંદ કરે છે, ત્યાં પોલીસ અધિકારી તેને કોઈ પણ કબૂલાત કરવા માટે દબાણ અથવા ઉશ્કેરશે નહીં.

(૩) કબૂલાત ધમકી અથવા પ્રલોભનથી મુક્ત વાતાવરણમાં નોંધવામાં આવશે અને તે વ્યક્તિ જે ભાષામાં કરે છે તે જ ભાષામાં હશે.

(૪) જે વ્યક્તિ પાસેથી પેટા કલમ (૧) હેઠળ કબૂલાત નોંધવામાં આવી છે, તેને મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટની અદાલત અથવા મુખ્ય જયુડી.મેજિસ્ટ્રેટની અદાલત સમક્ષ કબૂલાતના મૂળ નિવેદન સાથે રજૂ કરવામાં આવશે, જે યાંત્રિક અથવા ઈલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણ પર લખાયેલું અથવા નોંધાયેલું છે.

(૫) મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય  જયુડી. મેજિસ્ટ્રેટ, આ રીતે રજૂ કરાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદન, જો કોઈ હોય

તો, રેકોર્ડ કરશે અને તેની સહી અથવા અંગૂઠાની છાપ મેળવશે અને જો કોઈ ત્રાસની ફરિયાદ હોય, તો આવી વ્યક્તિને તબીબી તપાસ માટે સહાયક સિવિલ સર્જન કરતાં નીચલા દરજ્જાના તબીબી અધિકારી સમક્ષ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવશે અને ત્યારબાદ તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે."

૧૧૪. અધિનિયમ ની કલમ ૩૨માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓમાં નીચેની સલામતીઓ પૂરી પાડવામાં આવી છેઃ

(I).પોલીસ અધિક્ષક કરતાં નીચલા દરજ્જાના પોલીસ અધિકારી સમક્ષ વ્યક્તિ દ્વારા કબૂલાત કરવી.

((૨).તેને લેખિતમાં અથવા કેસેટ, ટેપ અથવા સાઉન્ડટ્રેક જેવા કોઈપણ યાંત્રિક અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણ પર રેકોર્ડ કરવું પડે છે.

(૩).કબૂલાત નોંધાવતા પહેલા પોલીસ અધિકારીએ આરોપીનું લેખિત મૂલ્યાંકન કરવું પડે છે કે તે કબૂલાત કરવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે કબૂલાત કરે છે, તો તેનો ઉપયોગ તેની સામે થઈ શકે છે.

(૪).તે આરોપીને કોઈ પણ કબૂલાત કરવા માટે દબાણ કરવામાં આવશે નહીં.

(૫).કબૂલાત ધમકી અથવા પ્રલોભનથી મુક્ત વાતાવરણમાં નોંધવામાં

આવશે.

(૬).કબૂલાત જે ભાષામાં કરવામાં આવે છે તે જ ભાષામાં નોંધવાની છે.

(૭).જે વ્યક્તિએ કબૂલાત કરી છે તેને ૪૮ કલાકની અંદર નોંધાયેલ કબૂલાત સાથે ચીફ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા સીજેએમની અદાલતમાં રજૂ કરવામાં આવશે.

(૮).સી.એમ.એમએ/સી.જી.એમ. આ રીતે રજૂ કરાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદન, જો કોઈ હોય તો, રેકોર્ડ કરશે અને તેના પર તેની સહી અથવા અંગૂઠાની છાપ મેળવશે.જો આવી વ્યક્તિ દ્વારા ત્રાસની કોઈ ફરિયાદ હોય, તો તેને તબીબી તપાસ માટે સહાયક સિવિલ સર્જન અથવા કોઈ ઉચ્ચ હોદ્દાના અધિકારી પાસે મોકલવામાં આવશે.

(૯).વ્યક્તિને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે, પોલીસ કસ્ટડીમાં નહીં.

૧૧૫. સી. બી. આઈ. વતી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે તમામ વન સંરક્ષિત સુરક્ષાનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે.આરોપી વ્યક્તિઓ વતી હાજર રહેલા સુશ્રી નિત્ય રામકૃષ્ણન અને અન્ય વિદ્વાન વકીલો દ્વારા આ રજુઆત ને નકારી કાઢવામાં આવી છે.

૧૧૬. પ્રથમ, આપણે તપાસ કરીએ છીએ કે કલમ ૩૨ ના મૂળભૂત સલામતીનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે કે નહીં.ડી. એસ. પી., સી. બી. આઈ. એ ૧૮.૬.૨૦૦૩ પર એ. સી. બી., ગાંધી નગરના એસ. પી. ને પત્ર લખ્યો હતો કે આરોપી અસગર અલીએ સ્વેચ્છાએ કબૂલાત નિવેદન આપવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી છે.પોલીસ અધિક્ષકને પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ તેમનું નિવેદન નોંધવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત સંદેશાવ્યવહાર પ્રાપ્ત કર્યા પછી, એસ. પી., એ. સી. બી., સી. બી. આઈ. એ નોંધ્યું છે કે તેમણે ડે. એસ. પી. આરોપીની કસ્ટડી અન્ય કોઈ અધિકારીને સોંપીને સાંજે ૭ વાગ્યે આરોપી વ્યક્તિને તેની સામે રજૂ કરશે.એસ. પી. દ્વારા નીચેની કાર્યવાહી નોંધવામાં આવી હતી.

> "આજે ૧૮.૬.૨૦૦૩ પર મને ડૉ. S.K.Gu પી.t આરોપી, ડે. એસ. પી., સી. બી. આઈ., એસ. આઈ. સી. I, નવી દિલ્હી, (કેમ્પ ગાંધી નગર), સી. બી. આઈ. આર. સી. ૫ (એસ)/૨૦૦૩ <આઈ. ડી. ૧> દિલ્હીમાં મને આતંકવાદ નિવારણ અધિનિયમ , ૨૦૦૨ (પોટા) ની કલમ ૩૨ હેઠળ આરોપી અસગર અલીનું કબૂલાત નિવેદન નોંધવા વિનંતી કરે છે.તદનુસાર, મેં ડૉ. એસ. કે. ગુપ્તાને નિર્દેશ આપ્યો કે તેઓ અન્ય કોઈ અધિકારીને કસ્ટડી સોંપીને સાંજે ૭ વાગ્યે મારી સમક્ષ આરોપીઓને રજૂ કરે."

૧૧૭. આરોપી અસગર અલીને એસ. પી. સમક્ષ રજૂ કરવા અંગે તેણે નીચેની કાર્યવાહી નોંધી છેઃ

" આતંકવાદ નિવારણ અધિનિયમ , ૨૦૦૨ની કલમ ૩૨ હેઠળ કાર્યવાહી.

આરોપી અસગર અલી, એસ/ઓ મોહમ્મદ. ૨૭ વર્ષીય વઝીર અલી, આર/ઓ હાઉસ, દારુસાફા કોલોની, નલગોંડા, હૈદરાબાદને આજે ૧૮ જૂન, ૨૦૦૩ના રોજ સાંજે ૭ વાગ્યે એસ. પી., સી. બી. આઈ./એ. સી. બી. ના ચેમ્બરમાં એ. એસ. આઈ. શ્રી ઈશ્વર ચંદ શર્મા દ્વારા કેસ નં. સીબીઆઈ આરસી. ૫ (એસ)/૨૦૦૩– સી.બી.આઇ. દિલ્હી (જગદીશ તિવારી કેસ) ".

૧૧૮. જ્યારે તે ગયો ત્યારે તેને રજૂ કરનાર એએસઆઈને રૂમની બહાર જવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે માત્ર એસપી અને આરોપી જ રૂમની અંદર રહ્યા હતા.એસ. પી. એ ફરીથી કેટલાક પ્રશ્નો પૂછ્યા હતા અને તેમને કેસની તમામ વિગતોથી વાકેફ કર્યા હતા અને તેમની પાસેથી એ પણ નક્કી કર્યું હતું કે શું તેઓ કબૂલાત નિવેદન આપવા માગે છે કે નહીં.આરોપીને કહેવામાં આવ્યું હતું

કે તે આવું નિવેદન આપવા માટે કાયદેસર રીતે બંધાયેલો નથી.જો આવું કોઈ નિવેદન આપવામાં આવ્યું હોય, તો તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે થઈ શકે છે.તેને એ પણ પૂછવામાં આવ્યું હતું કે શું તે કોઈ ડર, દબાણ અથવા લોભમાં હતો કે પછી તેને કોઈએ માર માર્યો હતો, શારીરિક અને માનસિક રીતે ત્રાસ આપ્યો હતો.તે નિવેદન આપવા માટે સંમત થયો અને કોઈ પણ પ્રકારના ભય, દબાણ અથવા લોભ હેઠળ રહેવાનો અથવા કોઈ પણ રીતે માર મારવાનો અથવા યાતના આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.તેમને કહેવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ કબૂલાત નિવેદન આપવા માટે કાયદેસર રીતે બંધાયેલા નથી.એસ. પી. એ એક તારણ પણ નોંધ્યું હતું કે તેના વ્યક્તિ પર કોઈ શારીરિક ઈજા, હિંસાના નિશાન નહોતા.એસ. પી. એ આરોપી મોહમ્મદને રાખવા માટે લેખિતમાં આદેશ આપ્યો હતો.અસગર અલી તેના  પુર્નવિચારણાના હેતુ માટે તેનું મન નક્કી કરવા માટે કે તે ખરેખર કબૂલાત નિવેદન આપવા માંગતો હતો કે નહીં અને  પુર્નવિચારણાના સમયગાળા દરમિયાન કોઈને પણ તેને મળવાની મંજૂરી નથી.૧૮.૬.૨૦૦૩ પર નીચેના પ્રશ્નો મૂકવામાં આવ્યા હતાઃ

“મેં એ. એસ. આઈ. ઈશ્વર ચંદ શર્માને રૂમની બહાર જવા કહ્યું અને તે ચાલ્યો ગયો.ત્યારબાદ માત્ર હું અને આરોપી જ રૂમની અંદર રહ્યા.

મેં આરોપીઓને નીચેના પ્રશ્નો પૂછ્યા અને આરોપીઓએ પ્રશ્નોના જવાબો આપ્યા.

પ્ર. મને તમારું નામ, તમારા પિતાનું નામ, તમારી ઉંમર અને સરનામું જણાવો?

ઉ. મારું નામ અસગર અલી છે, પુત્ર મોહમ્મદ.વઝીર અલી, વય ૨૮ વર્ષ, આર/ઓ હાઉસ નંબર ૮/૩/૧૧૩, દારુસાફા કોલોની, નલગોંડા, હૈદરાબાદ.

પ્ર. શું તમારી શૈક્ષણિક લાયકાત છે?

ઉ. હું ૧૦માં નાપાસ છું.

પ્ર. તમારો વ્યવસાય શું છે?

જવાબઃ હું કરિયાણું અને સામાન્ય દુકાનોનો વ્યવસાય કરતો હતો.

પ્ર. તમારી ક્યારે અને કયા ગુના માટે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી?

જવાબઃ મને સી. બી. આઈ. દ્વારા જગદીશ તિવારી કેસમાં ૧૨.૬.૨૦૦૩ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

પ્ર. શું તમે જાણો છો કે હું પોલીસ અધિક્ષક છું?

જવાબઃ હા, હું જાણું છું.

પ્ર. શું તમે જાણો છો કે તમને મારી સામે કેમ રજૂ કરવામાં આવ્યા?

જવાબઃ હા, હું જાણું છું કે મને મારી કબૂલાત નોંધાવવા માટે તમારી સામે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.

પ્ર. શું તમે તમારો ગુનો કબૂલ કરવા માંગો છો?

એ. હા સર.

પ્ર. શું તમે જાણો છો કે તમે કાયદેસર રીતે પાંચ કબૂલાતના નિવેદનો માટે બંધાયેલા નથી, અને જો તમે આવું કોઈ નિવેદન આપો છો, તો તેનો ઉપયોગ તમારી વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે કરવામાં આવશે?

જવાબઃ મને આ વિશે કંઈ ખબર નથી.પણ તમે મને સમજાવ્યો છે અને તેથી હું હવે તે સમજી ગયો છું.

પ્ર. શું તમે કોઈ ડર, દબાણ અથવા લોભ હેઠળ આ કબૂલાત નિવેદન આપી રહ્યા છો?

એ. ના. હું આ નિવેદન સ્વેચ્છાએ આપું છું.

પ્ર. શું તમને કોઈએ માર માર્યો છે અથવા શારીરિક અને માનસિક રીતે ત્રાસ આપ્યો છે?

એ. ના.

ઉપરોક્ત પ્રશ્નોના જવાબો આરોપી દ્વારા પોતાની મરજીથી આપવામાં આવ્યા હતા અને પ્રશ્નો અને જવાબોને વાંચીને આરોપીઓને સમજાવવામાં આવ્યા હતા અને તેણે તેમને સાચા હોવાનું સ્વીકાર્યું હતું અને તેના પર સહી કરી હતી.

સહી / અવાચ્ય
મોહંમદ.અસગર અલી

સહી / અવાચ્ય

વિનાયક પી. આપ્ટે
પોલીસ અધિક્ષક
સીબીઆઈ/એ. સી. બી., ગાંધી નગર "

૧૧૯. ૨૧.૬.૨૦૦૩ ના રોજ આરોપીને ફરીથી કહેવામાં આવ્યું કે તે ઉપર જણાવ્યા મુજબ કબૂલાત નિવેદન આપવા માટે બંધાયેલો નથી.એસ. પી. દ્વારા ૨૧.૬.૨૦૦૩ ના રોજ નોંધાયેલી કાર્યવાહી અહીં નીચે દર્શાવેલ છેઃ

“આ સમયે, મેં આરોપીને ચેતવણી આપી હતી કે તે કબૂલાત નિવેદન આપવા માટે કાયદેસર રીતે બંધાયેલો નથી અને જો તે આવું કોઈ નિવેદન આપશે, તો તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે કરવામાં આવશે.

મેં આરોપીની વ્યક્તિની તપાસ કરી અને તેના વ્યક્તિ પર કોઈ દેખીતી અથવા દૃશ્યમાન ઈજા અથવા હિંસાના કોઈ નિશાન મળ્યા નહીં.

મેં આરોપી મોહમ્મદને રાખવાનો આદેશ આપ્યો.અસગર અલી એકલા ચિંતનના હેતુથી પોતાનું મન નક્કી કરવા માટે કે તે ખરેખર પોતાનું કબૂલાત નિવેદન આપવા માંગે છે કે નહીં.મેં વધુમાં સૂચના આપી હતી કે ચિંતનના સમયગાળા દરમિયાન કોઈને પણ તેમને મળવાની મંજૂરી ન આપવામાં આવે.

સહી / અવાચ્ય
મોહંમદ.અસગર અલી

સહી / અવાચ્ય
વિનાયક પી. આપ્ટે
પોલીસ અધિક્ષક
સીબીઆઈ/એ. સી. બી., ગાંધી નગર "

૧૨૦. ૬૫ કલાક વીતી ગયા પછી, આરોપીને ચેતવણી આપવામાં આવ્યા પછી, તેને એસ. પી. સમક્ષ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, જેમણે નોંધ્યું છે કે તેના ચિંતનના સમયગાળા દરમિયાન, કોઈ પણ વ્યક્તિને તેને મળવાની મંજૂરી નહોતી.ફરી એકવાર ચેતવણી આપવામાં આવી હતી.તેમને પૂછવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ કબૂલાત નિવેદન કેમ આપવા માગે છે.તેને ફરી એકવાર કબૂલાતના નિવેદનનું પરિણામ કહેવામાં આવ્યું હતું કે તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ થઈ શકે છે, જેના પર તેણે જવાબ આપ્યો કે તે તેને સારી રીતે જાણે છે.એસ. પી. દ્વારા તૈયાર કરાયેલી નોંધ નીચે મુજબ છેઃ

> “હવે ૬૫ કલાકથી વધુ સમય વીતી ગયો છે જ્યારે આરોપીઓને ચેતવણી આપવામાં આવી હતી અને તેમને ચેમ્બર ઓફ એસ. પી./સી. બી. આઈ./એ. સી. બી., ગાંધીનગરમાં રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.ચિંતનના સમયગાળા દરમિયાન, કોઈ પણ વ્યક્તિને તેમને મળવાની કે તેમની સાથે વાત કરવાની મંજૂરી નહોતી.
>
> ચેમ્બર ઓફ એસ. પી., સી. બી. આઈ., એ. સી. બી., ગાંધી નગરમાં મારા અને આરોપી મોહમ્મદ સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિ નથી.અસગર અલી. તેને ફરીથી નીચેના પ્રશ્નો પૂછવામાં આવે છે.

પ્ર. ૧૮.૬.૨૦૦૩ થી લાંબા સમયગાળા દરમિયાન કબૂલાત નિવેદન આપવા માટે તમે શું નિર્ણય લીધો છે?

જવાબઃ મેં મારું કબૂલાત નિવેદન આપવાનું નક્કી કર્યું છે.

પ્ર. તમે કબૂલાત નિવેદન આપવા શા માટે તૈયાર છો?

ઉ. કારણ કે હું મારો બોજ ઓછો કરવા માંગુ છું અને હું મારો ગુનો કબૂલ કરવા માંગુ છું.

પ્ર. હું તમને ફરી એકવાર ચેતવણી આપું છું કે તમે કબૂલાત નિવેદન આપવા માટે કાયદેસર રીતે બંધાયેલા નથી અને જો તમે આવું કોઈ નિવેદન આપશો, તો તેનો ઉપયોગ તમારી વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે કરવામાં આવશે?

જવાબઃ હા, હું સારી રીતે જાણું છું.

સહી / અવાચ્ય
મોહંમદ.રઉફ.
એસ. ડી./અમાન્ય
૨૧.૬.૨૦૦૩"

૧૨૧. ત્યારબાદ એસ. પી. દ્વારા તેમનું કબૂલાત નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું. કબૂલાત નિવેદન નોંધ્યા પછી, અસગર અલીએ તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા

છે.એવો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે કબૂલાતનું નિવેદન વાંચીને આરોપીઓને સમજાવવામાં આવ્યું છે.તેમણે તે સાચું હોવાનું સ્વીકાર્યું છે.એસ. પી. એ નિવેદનમાં નીચેની નોંધ જોડી છે કે તેણે આરોપીને જાણ કરી છે કે તે પોતાનું કબૂલાત નિવેદન આપવા માટે બંધાયેલો નથી.જો તે આપે તો તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ થઈ શકે છે.તેણે કોઈ ડર કે દબાણ વિના સ્વેચ્છાએ તે આપ્યું છે અને તે તેના દ્વારા રેકોર્ડ કરવામાં આવ્યું છે, આરોપીને વાંચવામાં આવ્યું છે.તે આરોપી દ્વારા સાંભળવામાં આવ્યું છે, સમજવામાં આવ્યું છે અને સાચું હોવાનું સ્વીકારવામાં આવ્યું છે અને આરોપી દ્વારા જે પણ આપવામાં આવ્યું છે તે કબૂલાત નોંધવામાં આવી છે.ઉપરોક્ત કાર્યવાહીનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છેઃ

“ઉપરોક્ત નિવેદન વાંચવામાં આવ્યું છે અને આરોપીને સમજાવવામાં આવ્યું છે જે તેણે સાચું હોવાનું સ્વીકાર્યું છે.

સહી/અસગર અલી.
સહી/વિનાયક.પી. આપ્ટે
સુપ્રિ.પોલીસ
સીબીઆઇ/એ. સી. બી.
ગાંધીનગર

આ તબક્કે મેં આરોપીને જાણ કરી કે તે પોતાનું કબૂલાત નિવેદન આપવા માટે બંધાયેલો નથી.મેં આરોપીને એ પણ જાણ કરી કે જો તે પોતાનું કબૂલાત નિવેદન આપશે તો તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે કરવામાં

આવશે.મને વિશ્વાસ છે કે આરોપીએ સ્વેચ્છાએ અને કોઈપણ દબાણ, ભય અને ઉગ્રતા વિના પોતાનું કબૂલાત નિવેદન આપ્યું હતું.કબૂલાતનું નિવેદન મારા દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે નોંધવામાં આવ્યું છે અને વારંવાર વાંચવામાં આવ્યું છે અને આરોપીને સમજાવવામાં આવ્યું છે અને સમગ્ર કબૂલાતનું નિવેદન આરોપી દ્વારા સાંભળવામાં આવ્યું છે, સમજવામાં આવ્યું છે અને સાચું હોવાનું સ્વીકારવામાં આવ્યું છે.આરોપી દ્વારા જે પણ આપવામાં આવ્યું છે તે જ કબૂલાત નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું છે.

સહી/૨૧.૬.૦૩
વિનાયક પી. આપ્ટે
સુપ્રિ.પોલીસમાંથી
સીબીઆઈ/એ. સી. બી. ગાંધીનગર

આરોપી અસગર અલીને ડો. એસ. કે. ગુપ્તાને સોંપવામાં આવ્યો છે. એસ. પી., એસ. આઈ. સી. આઈ., સી. બી. આઈ., નવી દિલ્હી કેમ્પ ગાંધી નગરમાં આજે બપોરે ૩ વાગ્યે.

સહી/૨૧.૬.૦૩
વિનાયક પી. આપ્ટે
સુપ્રિ.પોલીસમાંથી
સીબીઆઈ/એ. સી. બી. ગાંધીનગર "

ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, એ સ્પષ્ટ છે કે પોટાની કલમ ૩૨ (૧), (૨) અને (૩) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે.

૧૨૨. ૨૧.૬.૨૦૦૩ પર આરોપીને સીબીઆઈ, અમદાવાદ માટે વિશેષ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.આરોપીઓને રજૂ કરવા માટે પોટાની કલમ ૩૨ (૪) હેઠળ પણ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.એવો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે એસ. પી., સી. બી. આઈ., એ. સી. પી. દ્વારા નોંધવામાં આવેલ કબૂલાત નિવેદન આરોપી દ્વારા સ્વેચ્છાએ ભય, ધમકી અથવા પ્રલોભન વિના કરવામાં આવ્યું છે. મેજિસ્ટ્રેટે આરોપીને પૂછ્યું છે કે શું કસ્ટડીમાં કબૂલાત નિવેદન રેકોર્ડ કરતી વખતે સીબીઆઈ દ્વારા તેની સાથે દુર્વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હતો કે ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હતો, જેના જવાબમાં તેણે નકારમાં જવાબ આપ્યો હતો.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેમણે સ્વેચ્છાએ કબૂલાત નિવેદન આપ્યું છે.તેના પર, તેને ૪.૭.૨૦૦૩ સુધી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યો હતો.

૧૨૩. અહીં ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય છે કે પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ પીડબ્લ્યુ ૨૧ દ્વારા આરોપી વ્યક્તિઓનું કબૂલાત નિવેદન નોંધતી વખતે સમાન પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે.

૧૨૪. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રાજ્ય (એન. સી. ટી. દિલ્હી) વિરુદ્ધ નવજોત સંધુ વગેરે, (૨૦૦૫) ૧૧ એસ. સી. સી. ૬૦૦ (ત્યારબાદ 'સંસદ હુમલો કેસ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) માં આ અદાલતના નિર્ણયના આધારે, પોટાએ કર્તાર સિંહના કેસ (૧૯૯૪) ૩ એસ. સી. સી. ૫૬૯ માં દર્શાવેલ માર્ગદર્શિકાઓને તેમાં સમાવી લીધી છે, અને ટાડા અધિનિયમ માં સભાન સુધારો થયો છે. તેથી, મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ પુષ્ટિ કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં તેને સમજવા માટે ટાડા કોઈ માર્ગદર્શક નથી.સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છેઃ

"૧૫૬. પહેલેથી જ નોંધ્યું છે તેમ, પોટાએ અનુચ્છેદ ૨૧ની ફિલસૂફી અને સંલગ્ન બંધારણીય જોગવાઈઓને અનુરૂપ પોટાની કડક જોગવાઈઓમાં નિષ્પક્ષતા અને વાજબીતાનું તત્વ પ્રદાન કરવા માટે, કર્તાર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, (૧૯૯૪) ૩ એસ. સી. સી. ૫૬૯ અને ડી. કે. બાસુ વિરુદ્ધ ડબલ્યુ. બી. રાજ્ય, (૧૯૯૭) ૧ એસ. સી. સી. ૪૧૬માં વર્ણવેલ માર્ગદર્શિકાને તેમાં સમાવી લીધી છે.આ આરોગ્યપ્રદ સલામતીઓ પોટાની કલમ ૩૨ અને ૫૨માં સમાયેલી છે. પોટા ની કલમ ૩૨ માં સમાવિષ્ટ પેરેંપ્ટરી પ્રિસ્ક્રિપ્શનો આ પ્રમાણે છેઃ

(ક) પોલીસ અધિકારી આરોપીને ચેતવણી આપશે કે તે કબૂલાત

કરવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે આમ કરે છે, તો તેનો ઉપયોગ તેની સામે થઈ શકે છે [પેટા કલમ (૨) મુજબ].(બી) કબૂલાત ધમકી અથવા પ્રલોભનથી મુક્ત વાતાવરણમાં નોંધવામાં આવશે અને તે વ્યક્તિ જે ભાષામાં કરે છે તે જ ભાષામાં હશે [પેટા કલમ (૩) દ્વારા].(સી) જે વ્યક્તિ પાસેથી પેટા કલમ (૧) હેઠળ કબૂલાત નોંધવામાં આવી છે તેને મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય જ્યુડી. મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ કબૂલાતના મૂળ નિવેદન સાથે ૪૮ કલાકની અંદર રજૂ કરવામાં આવશે.(ડી) સી. એમ. એમ./સી. જે. એમ. એ આ રીતે રજૂ કરાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા આપેલું નિવેદન જો કોઈ હોય તો તે રેકોર્ડ કરશે અને તેની સહી મેળવશે અને જો કોઈ ત્રાસની ફરિયાદ હોય, તો આવી વ્યક્તિને તબીબી તપાસ માટે રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવશે.નિવેદન નોંધ્યા પછી અને તબીબી તપાસ કર્યા પછી, જો જરૂરી હોય તો, તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે [પેટા કલમ (૫) દ્વારા].

પેટા કલમ (૨) અને (૩) નો આદેશ નવો નથી.ટાડા હેઠળ પણ લગભગ સમાન પ્રિસ્ક્રિપ્શનો હતા.હકીકતમાં, આવા આદેશની પરિપૂર્ણતા વૈધાનિક સત્તા દ્વારા કબૂલાત નોંધવાની પ્રક્રિયામાં અંતર્નિહિત છે.જે અનિવાર્યપણે ગર્ભિત છે તે, કદાચ, સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે.પરંતુ ટાડામાં જે નોંધપાત્ર સલામતીનો અભાવ હતો તે પેટા

કલમો (૪) અને (૫) માં જોવા મળે છે.

૧૫૭. કબૂલાત કરનારને સીજેએમ દ્વારા ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે, જેની સામે તેને રજૂ કરવામાં આવે છે, તે આદેશ પાછળનો ઉચ્ચ હેતુ એવું વાતાવરણ પૂરું પાડવાનો છે જેમાં તે ઈચ્છે તો પોલીસ સામે ફરિયાદ કરવા માટે નિઃસંકોચ હોય.કોર્ટમાં રજૂ કર્યા પછી તે પોલીસ કસ્ટડીની બેડીઓમાંથી મુક્ત થઈ જશે તેવી લાગણી, જો દૂર નહીં થાય, તો તે ભય મનોવિકૃતિને ઘટાડશે, જેનાથી તે પકડાઈ શકે છે.કલમ ૩૨ માં સમાવિષ્ટ વિવિધ સલામતીનું કડક પાલન કરવું જોઈએ કારણ કે તે વ્યક્તિની વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા સાથે સંબંધિત છે.જો કે, અમે અહીં એક ચેતવણી ઉમેરીએ છીએ.ન્યાયિક રિમાન્ડની જોગવાઈનો કડક અમલ અને કબૂલાતને માત્ર તેનું પાલન ન કરવાના આધારે અમાન્ય ઠેરવવી કેટલીકવાર કેટલીક વ્યવહારુ મુશ્કેલીઓ રજૂ કરી શકે છે.એવી પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ શકે છે કે કસ્ટડીમાં રહેલા વ્યક્તિ દ્વારા કબૂલાત કર્યા પછી પણ વધુ તપાસના હેતુ માટે પોલીસ કસ્ટડીની જરૂર પડી શકે છે.તે તબક્કે વ્યક્તિને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવાથી તપાસમાં વિલંબ થઈ શકે છે.કેટલીકવાર, આરોપીની મદદથી તપાસકર્તા દ્વારા લેવામાં આવતા આગળના પગલાંમાં કોઈ વિલંબ થતો નથી.જોકે કલમ ૩૨ (૫) માં આ જોગવાઈને પોલીસને ઉપલબ્ધ તપાસની સત્તાઓ સાથે સુસંગત બનાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં

આવશે.તે જ સમયે, એ વાત પર ભાર મૂકવાની જરૂર છે કે કબૂલાત કરનારને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવાની જવાબદારીની હળવી અવગણના કરી શકાતી નથી.માત્ર પોલીસ દ્વારા પૂછવા પર પોલીસ કસ્ટડી આપી શકાતી નથી.એ યાદ રાખવું જોઈએ કે કબૂલાત કરનાર વ્યક્તિને સીજેએમ સમક્ષ રજૂ કર્યા પછી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવો એ સામાન્ય નિયમ છે અને આ પ્રક્રિયાગત સુરક્ષાને તેની યોગ્ય પ્રાધાન્યતા આપવી જોઈએ.સીજેએમને સંતોષ થવો જોઈએ કે તે એકદમ જરૂરી છે કે કબૂલાત કરનારને કોઈપણ વિશેષ કારણોસર પોલીસ કસ્ટડીમાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે.તેને પોલીસ કસ્ટડીમાં પાછા મોકલવાનો આ પ્રકારનો માર્ગ અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ યોગ્ય રીતે મન લગાવીને જ કરી શકાય છે.મોટાભાગે, સીજેએમ દ્વારા કાર્યવાહી નોંધવામાં આવે તે પછી તરત જ કલમ ૩૨ (૫) ના પાલનમાં આવી વ્યક્તિને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવાથી થોડા દિવસો પછી પોલીસ દ્વારા અરજી પર વિચારણા કરવામાં આવે તો તે આગળની તપાસમાં ભૌતિક તફાવત લાવી શકશે નહીં.સીજેએમની એ વિચારણા કરવાની ફરજ છે કે શું અરજી એ કબૂલાતનો વિવાદ કરતી વખતે સંબંધિત વ્યક્તિને પોલીસ કસ્ટડીમાં પાછા લાવવાનો માત્ર એક કાવતરું છે અથવા તે જરૂરિયાત અને તાકીદને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવેલી અરજી છે.તેથી અમારું માનવું છે કે ન્યાયિક કસ્ટડીની જરૂરિયાતનું પાલન ન કરવું એ કબૂલાતને ભ્રમિત કરતું નથી, જો કે તેનું પાલન ન કરવું એ કબૂલાતની

ચકાસણી કરતી વખતે ધ્યાનમાં લેવાના મહત્વપૂર્ણ પરિબળોમાંથી એક હોવું જોઈએ."

૧૨૫. આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે કલમ ૩૨ માં કરવામાં આવેલી વિવિધ જોગવાઈઓમાં સલામતીની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.કલમ ૩૨માં વિશિષ્ટ જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે.ટાડામાં જે નોંધપાત્ર સલામતીનો અભાવ હતો તે પેટા વિભાગો (૪) અને (૫) માં જોવા મળે છે.કલમ ૩૨ (૫) ની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે સામાન્ય રીતે વ્યક્તિને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવી જોઈએ.અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં, પોલીસ કસ્ટડી આપી શકાય છે અને અન્યથા નહીં.સામાન્ય કસ્ટડીની જરૂરિયાતનું પાલન ન કરવું એ કબૂલાતને કરતું નથી.તાત્કાલિક કેસમાં આરોપી વ્યક્તિઓને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યા છે અને કલમ ૩૨ની જોગવાઈઓનું ચુસ્તપણે પાલન કરવામાં આવ્યું છે.

૧૨૬. આરોપી વ્યક્તિઓ વતી સંસદ પરના હુમલાના કેસની તાકાત પણ રજૂ કરવામાં આવી હતી કે મેજિસ્ટ્રેટે કલમ ૩૨ (૫) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવા માટે કબૂલાત અથવા ઓછામાં ઓછો તેનો સારાંશ વાંચ્યો હોવો જોઈએ.મેજિસ્ટ્રેટે આરોપીને અગાઉથી ખાતરી આપવી જોઈએ કે તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી શકાય છે અને ત્યારબાદ તે પૂરતું નથી કે તે તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દે.આરોપીનું નિવેદન એસ. પી. દ્વારા વાંચવામાં આવે છે

અને જો તે સાચું હોવાનું સ્વીકારવામાં આવે છે, તો પછી તેણે તેની સહી કરી હતી.કલમ ૩૨ (૪) એ જરૂરી છે કે જે વ્યક્તિની કબૂલાત નોંધવામાં આવી છે તેને ૪૮ કલાકની અંદર કબૂલાતના સામાન્ય નિવેદન સાથે મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે.મેજિસ્ટ્રેટ આ રીતે રજૂ કરાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદન, જો કોઈ હોય તો, રેકોર્ડ કરશે અને તેની સહી અથવા અંગૂઠાની છાપ મેળવશે.જો ત્રાસની કોઈ ફરિયાદ હોય તો તબીબી તપાસનો આદેશ આપવો પડશે અને ત્યારબાદ તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે.

૧૨૭. જ્યારે આપણે ઓર્ડર શીટ્સ વાંચીએ છીએ, ત્યારે તે સ્પષ્ટ થાય છે કે મેજિસ્ટ્રેટે આરોપી દ્વારા આપેલું નિવેદન નોંધ્યું છે અને સહીઓ મેળવી છે.મેજિસ્ટ્રેટે સ્પષ્ટ રીતે પૂછપરછ કરી છે કે શું કસ્ટડીમાં હતા ત્યારે સીબીઆઈ દ્વારા તેમની સાથે દુર્વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હતો કે તેમને ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હતો, કારણ કે તેમણે કબૂલાત નિવેદન નોંધ્યું હતું, જેનો તેમણે નકારમાં જવાબ આપ્યો હતો.આરોપીને પૂછવામાં આવ્યું કે તે શું કહેવા માંગે છે જેના જવાબમાં તેણે કહ્યું કે તેણે સ્વૈચ્છિક કબૂલાત નિવેદન આપ્યું છે.ત્યારબાદ તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યો હતો.એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે એસ. પી. રેન્કના અધિકારીએ યોગ્ય રીતે નોંધ્યું છે કે તેણે નિવેદન વાંચી લીધું છે અને આરોપીએ તે સાચું હોવાનું સ્વીકાર્યું છે, કારણ કે કલમ ૩૨ ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય પાલન કરવામાં આવ્યું છે, તેથી મેજિસ્ટ્રેટને કલમ ૩૨ (૪) અને (૫) માં લાગુ કરવામાં આવેલી સ્પષ્ટ ભાષાને ધ્યાનમાં

રાખીને મેજિસ્ટ્રેટને આદેશિત ફરજો યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યા છે.

૧૨૮. આરોપી વતી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે મેજિસ્ટ્રેટે કબૂલાત ધરાવતું સીલબંધ પરબિડીયું ખોલવાની કાળજી લીધી ન હતી અને તેને આરોપી સમક્ષ વાંચ્યું ન હતું.મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિરુદ્ધ ભારત ચગનલાલ રાઘાણી અને અન્ય, (૨૦૦૧) ૯ એસ. સી. સી. ૧ કેસમાં, આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કબૂલાત ધરાવતું સીલબંધ પરબિડીયું ખોલવાની અને તેને આરોપી સમક્ષ વાંચવાની કોઈ જરૂર નથી.આ અદાલત દ્વારા નીચેના અવલોકનો કરવામાં આવ્યા છેઃ

> "૩૬. ટાડા નિયમોના નિયમ ૧૫ના ઉપનિયમ (૫) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ટાડા અધિનિયમ ની કલમ ૧૫ હેઠળ નોંધાયેલ કબૂલાત તાત્કાલિક મુખ્ય મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ અથવા મુખ્ય જયુડી. મેજિસ્ટ્રેટને મોકલવામાં આવશે, જે વિસ્તાર પર અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે જેમાં આવી કબૂલાત નોંધવામાં આવી છે અને આવા મેજિસ્ટ્રેટ આ રીતે પ્રાપ્ત કબૂલાતનો રેકોર્ડ નિયુક્ત અદાલતને મોકલશે જે ગુનાની નોંધ લઈ શકે છે.નિયમ ૧૫ આવા મેજિસ્ટ્રેટને પોલીસ અધિકારી દ્વારા નોંધાયેલ કબૂલાત નિવેદન ધરાવતું પરબિડીયું ખોલવા અથવા કબૂલાતની સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિ અંગે પોતાને સંતુષ્ટ કરવા માટે ફરજ પાડતો નથી.મેજિસ્ટ્રેટ, વધુમાં વધુ, આરોપીનું નિવેદન રેકોર્ડ કરી શકે છે જો

કથિત સતામણી, ત્રાસ અથવા તેના જેવા સંબંધમાં કરવામાં આવે.જો નિયમ ૧૫ના પેટા નિયમ (૫) માં ઉલ્લેખિત મેજિસ્ટ્રેટે કબૂલાતના નિવેદનની સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિની ખાતરી કરવી હોય, તો કલમ ૧૫ દ્વારા પોલીસ અધિકારીને કબૂલાતનું નિવેદન નોંધવા માટે અધિકૃત કરવાનો હેતુ નિરાશાજનક રહેશે.તેથી, નિયુક્ત ન્યાયાધીશે એવું માનવું યોગ્ય ન હતું, તેથી તે અયોગ્ય છે.

> "મેજિસ્ટ્રેટ તરફથી આરોપીઓને પૂછપરછ કરવી ફરજિયાત હતી કે શું તેમણે ઉપરોક્ત નિવેદનો સ્વેચ્છાએ આપ્યા હતા કે અન્યથા અને તે તેણીને મોકલવામાં આવેલા કબૂલાતના નિવેદનોના રેકોર્ડના ભાગ રૂપે રચવામાં આવવો જોઈએ.

નિયુક્ત ન્યાયાધીશે એવું કહીને પણ ભૂલ કરી છે કે મેજિસ્ટ્રેટે તેના પર સોંપવામાં આવેલી ફરજો યોગ્ય રીતે નિભાવી નથી.અવલોકનોઃ

> "જો તેણીએ કબૂલાતના નિવેદનોની નીચે એક મેમોરેન્ડમ નોંધ્યું હોત કે તેણે આરોપીઓને ઉપરોક્ત નિવેદનોમાંના દાવાઓ વિશે સવાલ કર્યો હતો અને તેણીએ ઉપરોક્ત કબૂલાતના નિવેદનોને સ્વૈચ્છિક અને સાચા ગણાવ્યા હતા, તો તે ઘટનામાં, કબૂલાતના

નિવેદનોએ અદાલતનો વિશ્વાસ પ્રેરિત કર્યો હોત કે તેઓ કોઈપણ પ્રભાવથી મુક્ત છે.મેજિસ્ટ્રેટ પાસેથી આ અર્થમાં બહેતર પોસ્ટમેનનું પદ લેવાની, કબૂલાતના નિવેદનો પ્રાપ્ત કરવાની અને તેમને અન્ય પરબિડીયુંમાં મૂકીને ટાડા કોર્ટમાં મોકલવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી.જે ક્ષણે તેણીને કબૂલાતના નિવેદનો પ્રાપ્ત થાય છે, તે તેણીને શા માટે મોકલવામાં આવે છે તે તેના માટે થવું જોઈએ? તેણીએ તેમની સાથે શું કરવું જોઈએ?જો મેજિસ્ટ્રેટ સાવચેતીભર્યા હોત, તો તેણીને એવું લાગ્યું હોત કે તેણીએ આરોપીની પૂછપરછ કરવી જરૂરી છે કે શું તેઓએ નિવેદનમાં નોંધાયેલી રીતમાં ખરેખર કબૂલાત કરી છે અને તે ઘટનામાં, સામાન્ય રીતે, તેણી કબૂલાતના નિવેદનો નીચે એક મેમોરેન્ડમ બનાવવાનું ભૂલી ન હોત.કબૂલાતના નિવેદનોની નીચે આ અસર માટે તેણીનું લખાણ ન્યાયના હેતુ માટે ખૂબ મદદરૂપ થયું હોત "

૧૨૯. ફરિયાદી પક્ષે મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ દાખલ કરેલી અરજી પોલીસ રિમાન્ડ માટે નહોતી પરંતુ તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવા માટે હતી.આમ, જ્યારે આરોપીને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે એવું ન કહી શકાય કે તેને ખબર નહોતી કે તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવશે.કોઈપણ ત્રાસની કોઈ ફરિયાદ ન હોવાથી અને એસ. પી. એ એ હકીકત પણ નોંધી હતી કે તેના શરીર પર ત્રાસ અથવા ઈજા અથવા હિંસાના

કોઈ નિશાનની કોઈ ફરિયાદ નહોતી, તેથી તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો.

૧૩૦. આદમભાઈ સુલેમાનભાઈ અજમેરી અને ઓઆરએસ. વિ. માં નિર્ણયગુજરાત રાજ્ય, (૨૦૧૪) ૭ એસ. સી. સી. ૭૧૬ જેમાં કબૂલાત નિવેદન ૧૧ મહિના પછી આપવામાં આવ્યું હતું અને આરોપીઓને તેઓ કબૂલાત નિવેદન આપવા માંગતા હતા કે કેમ તે પ્રતિબિંબિત કરવા માટે માત્ર ૧૫ મિનિટનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ તે નોંધવામાં આવ્યો હતો, અને એવું લાગે છે કે કેસનો રેકોર્ડ પણ તે પ્રતિબિંબિત કરતો નથી કે તે વાંચવામાં આવ્યો હતો.એવું લાગતું નથી કે ઉપરોક્ત કેસમાં તે પોલીસ અધિક્ષક દ્વારા વાંચવામાં આવ્યું હતું.તે ગમે તે હોય.તાત્કાલિક કેસમાં જરૂરિયાત પૂર્ણ કરવામાં આવી છે કારણ કે એસ. પી. એ વાંચી છે અને એટલી રીતે રેકોર્ડ કરવામાં આવી છે કે તેણે વાંચી લીધું છે અને તે સાચું હોવાનું સ્વીકારવામાં આવ્યું છે અને ત્યારબાદ આરોપીએ તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.મૂળ નિવેદનો હિન્દી ભાષામાં નોંધવામાં આવ્યા હતા જે આરોપી વ્યક્તિઓ તેમના પોતાના શબ્દોમાં જાણતા હતા.

૧૩૧. નાથુ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૫૬ એસ. સી. ૫૬ પર આધાર રાખીને, આરોપી વ્યક્તિઓ વતી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે કબૂલાતની સત્યતા પર શંકા કરવા માટે પોલીસ કસ્ટડી લંબાવવી પૂરતી

છે.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, કબૂલાત ૪.૬.૨૦૦૩ થી ૨૨.૬.૨૦૦૩ સુધી નોંધવામાં આવી છે.તાત્કાલિક કેસમાં આરોપીઓની મે અને જૂનમાં જુદી જુદી તારીખે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને કેટલાકને એક કેસમાંથી બીજા કેસમાં કસ્ટડીમાં લેવામાં આવ્યા હતા અને પછી પોલીસ રિમાન્ડ પર લેવામાં આવ્યા હતા, અને વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં એવી કોઈ લાંબી કસ્ટડી નહોતી કે જેથી પોલીસ કસ્ટડીના હકીકતને કારણે કબૂલાતના નિવેદનને કોઈપણ રીતે શંકાસ્પદ બનાવી શકાય.પોલીસ કસ્ટડીની અસર દરેક કેસની હકીકતો પર નિર્ભર રહેશે.કબૂલાતના નિવેદન પર પોલીસ કસ્ટડીની શું અસર થાય છે તે એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને પણ ધ્યાનમાં લેવું પડશે કે શું આરોપીઓને વિચારવા માટે પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હતો કે જે તાત્કાલિક કેસમાં આપવામાં આવ્યો હતો.તેમની પાસે કાનૂની સહાય પણ હતી કારણ કે તેમની ધરપકડ થયા પછી તેઓએ વકીલો સાથે પણ વાતચીત કરી હતી અને પછી એસ. પી. એ તેમને આ પ્રકારનું નિવેદન આપવાના પરિણામો લેખિતમાં સમજાવ્યા હતા.એસ. પી. એ ખાતરી કરી કે તેઓ કોઈ ભય અથવા લોભ વગેરે હેઠળ ન હોય અને તેમને ત્રાસ ન આપવામાં આવે.ત્યારબાદ કબૂલાત નિવેદન આપવામાં આવ્યું હતું.ચિંતન માટે પણ પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હતો.આમ, ઉપરોક્ત નિર્ણયથી કોઈ લાભ મેળવી શકાતો નથી.

૧૩૨. આરોપી૧ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે ધ્યાન દોર્યું છે કે તે

૧૭.૪.૨૦૦૩ થી ૨૩.૫.૨૦૦૩ સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં રહ્યો હતો.ત્યારબાદ તેને ન્યાયિક રિમાન્ડ માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો અને ફરીથી ૧૨.૬.૨૦૦૩ ના રોજ પોલીસ રિમાન્ડ પર લેવામાં આવ્યો હતો.અન્ય પોટા કેસમાં તેની કબૂલાત પછી, આરોપી૧ ને ૧૬.૫.૨૦૦૩ થી ૨૩.૫.૨૦૦૩ સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં પરત મોકલી દેવામાં આવ્યો હતો.આમ, એ૧એ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ ૧૦ મિનિટની રજૂઆત દરમિયાન બોલવાનો આત્મવિશ્વાસ ગુમાવી દીધો હતો અને તેને ખાતરી નહોતી કે તેને ફરીથી પોલીસ રિમાન્ડ પર મોકલવામાં આવશે.અમારા મતે રજુઆત  પાયાવિહોણી છે.તેને લાંબી પોલીસ કસ્ટડી ન કહી શકાય.જ્યારે ઘણા આરોપી વ્યક્તિઓ વિવિધ કેસોમાં સામેલ હોય છે અને એક આરોપી શ્રેણીબદ્ધ કેસોમાં સામેલ જોવા મળે છે, ત્યારે દેખીતી રીતે, તેની પોલીસ રિમાન્ડ ચોક્કસ કેસમાં લેવી પડે છે.તેનો અર્થ એ નથી કે તેને અન્ય કેટલાક કિસ્સાઓમાં પોલીસ રિમાન્ડ પર મોકલવામાં આવ્યો છે, જે કબૂલાત પર પ્રતિકૂળ અસર કરશે.જેની કલ્પના કરવામાં આવી છે તે એ છે કે સમાન ગુનાના સંદર્ભમાં, એકવાર તે તેની કબૂલાતના સંદર્ભમાં કોર્ટમાં નિવેદન આપે તે પછી તેને સામાન્ય રીતે પોલીસ રિમાન્ડને આધિન ન કરવો જોઈએ, જેમ કે આપણે કલમ ૩૨ (૪) અને (૫) હેઠળ જોઈએ છીએ, તેને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવો પડશે.તેનું બરાબર પાલન કરવામાં આવ્યું છે.આ કેસમાં એવું ન કહી શકાય કે તેમને લાંબા સમય સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અથવા તેમણે વિશ્વાસ ગુમાવી દીધો હતો કે તેમને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં નહીં આવે.

૧૩૩. આરોપી વતી વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે શિવપ્પા વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય, (૧૯૯૫) ૨ એસ. સી. સી. ૭૬ કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને, કબૂલાતના નિવેદનો નોંધતા પહેલા મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તપાસ કરવી જોઈએ.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ, વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારીને વિદાય આપવામાં આવે છે અને કબૂલાત સ્વીકારવામાં આવે છે, તેથી કલમ ૧૬૪ સી.આર.પી.સી. પર આધારિત ઉપરોક્ત નિર્ણય આકર્ષિત થતો નથી, અન્યથા જ્યારે આપણે શિવપ્પા (ઉપરોક્ત) ની જેમ કલમ ૧૬૪ સી.આર.પી.સી. ના સંદર્ભમાં નિર્ધારિત ઉપરોક્ત પરીક્ષણ લાગુ કરીએ છીએ, ત્યારે અમારા મતે કલમ ૩૨ (૧), (૨) અને (૩) હેઠળ એસ. પી. અને કલમ ૩૨ ની પેટા કલમ ૪ અને ૫ હેઠળ સંબંધિત મેજિસ્ટ્રેટે નિર્ધારિત કાયદા અનુસાર તેમની ફરજો અસરકારક રીતે નિભાવી છે. આ અદાલત દ્વારા ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં જેમાં આ અદાલતે નિરીક્ષણ કર્યું હતું:

> "૬. કલમ ૧૬૪ સી. આર. પી. સી. ની સાદી ભાષા અને કલમ ૧૬૪ સી. આર. પી. સી. હેઠળ આરોપીના કબૂલાતના નિવેદનો નોંધવા અંગે હાઈકોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમો અને માર્ગદર્શિકા પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ કબૂલાતની સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિની ખાતરી કરવા માટે મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તપાસ પર ભાર મૂકે છે.આ તપાસ

અધિનિયમ  ૧૬૪ સીઆરપીસી હેઠળ આરોપીનું કબૂલાત નિવેદન નોંધતી મેજિસ્ટ્રેટની ફરજનો સૌથી મહત્વપૂર્ણ અને મહત્વપૂર્ણ ભાગ હોવાનું જણાય છે. મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા એવા પ્રશ્નો પૂછવામાં નિષ્ફળતા કે જેનાથી તે કબૂલાતની સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિની ખાતરી કરી શકે, તે આરોપીની કબૂલાતના પુરાવા મૂલ્યથી એટલી ભૌતિક રીતે દૂર કરે છે કે તેના પર કાર્યવાહી કરવી સલામત રહેશે નહીં.માત્ર સ્વરૂપમાં જ નહીં પરંતુ ટૂંકમાં કલમ ૧૬૪ સીઆરપીસીની જોગવાઈઓ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમોનું સંપૂર્ણ અને પૂરતું પાલન અનિવાર્ય છે અને તેનું પાલન ન કરવું કબૂલાત નોંધવા માટે મેજિસ્ટ્રેટના અધિકારક્ષેત્રના મૂળ સુધી જાય છે અને કબૂલાતને વિશ્વસનીયતાના અયોગ્ય બનાવે છે.કબૂલાતનું નિવેદન નોંધવા માટે આગળ વધતા પહેલા, આરોપી પાસેથી તેને કઈ કસ્ટડીમાંથી રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને આવી કસ્ટડીમાં તેની સાથે જે વ્યવહાર કરવામાં આવી રહ્યો હતો તેની તપાસ થવી જોઈએ જેથી તે સુનિશ્ચિત કરી શકાય કે આરોપીના મનમાં હજુ પણ છૂપાયેલા ફરિયાદી પક્ષમાં રસ ધરાવતા સ્ત્રોતમાંથી કોઈ પણ પ્રકારના બાહ્ય પ્રભાવની કાર્યવાહીની શંકાને કોઈ અવકાશ નથી.જો મેજિસ્ટ્રેટને આવી તપાસ પર ખબર પડે કે આવી ધારણા માટે આધાર છે, તો તેણે આરોપીને તેનું નિવેદન આપવા માટે કહેવામાં આવે તે પહેલાં તેને ચિંતન માટે પૂરતો સમય આપવો જોઈએ અને પોતાને ખાતરી આપવી જોઈએ કે ચિંતનના સમય દરમિયાન તે સંપૂર્ણપણે

પોલીસ પ્રભાવની બહાર છે.આરોપીને ખાસ કરીને કારણ પૂછવું જોઈએ કે તે એવું નિવેદન શા માટે આપવા માંગે છે જે ચોક્કસપણે સુનાવણી દરમિયાન તેના સ્વાર્થની વિરુદ્ધ જશે, પછી ભલે તે પછીથી કબૂલાત પાછી ખેંચવાનો પ્રયાસ કરે.સાવચેતી રાખવા ઉપરાંત, કલમ ૧૬૪ની પેટા કલમ (૨) ના પ્રથમ ભાગમાં ખાસ કરીને એવી ચેતવણી આપવામાં આવી છે કે આરોપી નિવેદન આપવા માટે બંધાયેલો નથી અને જો તે આવું કરે તો તેનો ઉપયોગ તેની સામે પુરાવા તરીકે થઈ શકે છે, જે સુનાવણીમાં ગુનામાં તેની સંડોવણીના સંબંધમાં છે, એટલે કે, તેને સાદા ભાષામાં, પોલીસ અથવા તેના જેવા બાહ્ય એજન્ટોના કોઈપણ પ્રકારના પકડાયેલા ત્રાસ અથવા દબાણથી રક્ષણની ખાતરી આપવી જોઈએ, જો તે નિવેદન આપવાનો ઇનકાર કરે અને ખાતરી આપવામાં આવે કે જો તેણે કબૂલાત કરવાનો ઇનકાર કર્યો હોય તો પણ તેને રિમાન્ડ આપવામાં આવશે નહીં પોલીસ કસ્ટડીમાં."

૧૩૪. આલોક નાથ દત્તા અને ઓઆરએસ. વિ. માં નિર્ણયપશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય (૨૦૦૭) ૧૨ એસ. સી. સી. ૨૩૦, જે આરોપી વતી આધાર રાખે છે તે કલમ ૧૬૪ <આઇ. ડી. ૧> પર આધારિત છે. જે તદ્દન અલગ છે જેમાં કબૂલાત મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવે છે.કલમ ૩૨ એ તેનાથી અલગ છે.એસ. પી. રિમાન્ડ માટે અધિકૃત છે અને તેણે તમામ સલામતીનું પાલન કર્યું છે.આમ, ઉપરોક્ત કારણોસર નિર્ણય લાગુ પડતો નથી.

૧૩૫. સંસદ પરના હુમલાના કેસ (ઉપરોક્ત) ના બળ પર, તે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કબૂલાત અને સત્યની સ્વૈચ્છિકતાની બેવડી કસોટી પર.કબૂલાતને ભૌતિક વિગતોમાં સમર્થન આપવું આવશ્યક છે.તે કબૂલાતના સત્ય સાથે અવિભાજ્ય રીતે જોડાયેલું છે.આ કોર્ટે નોંધ્યું હતું કે:

> "૩૬. પછી આપણી પાસે શંકરિયા વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય, (૧૯૭૮) ૩ એસ. સી. સી. ૪૩૫ નો કેસ છે, જેનો નિર્ણય ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે લીધો હતો.સરકારિયા, જે., એ કબૂલાતનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે લાગુ કરવાના બેવડા પરીક્ષણોની નોંધ લીધી:(૧) શું કબૂલાત સંપૂર્ણપણે સ્વૈચ્છિક હતી, અને (૨) જો એમ હોય તો, શું તે સાચું અને ભરોસાપાત્ર છે.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ધ્યાન દોર્યું કે જો પ્રથમ કસોટી સંતુષ્ટ ન થાય તો બીજી કસોટી લાગુ કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.પછી કોર્ટે એક વ્યાપક પદ્ધતિ સૂચવી જેના દ્વારા કબૂલાતનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય.એવું કહેવામાં આવ્યું હતું:(એસ. સી. સી. પૃષ્ઠ ૪૪૩, પરિચ્છેદ ૨૩)
>
> > "અદાલતે કબૂલાતની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવી જોઈએ અને આસપાસના સંજોગો અને કેસની સંભાવનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને

તેની સરખામણી બાકીના પુરાવા સાથે કરવી જોઈએ.જો આવી તપાસ અને સરખામણી પર, કબૂલાત ઘટનાઓની સંભવિત સૂચિ હોવાનું જણાય છે અને સ્વાભાવિક રીતે બાકીના પુરાવા અને આસપાસના સંજોગો સાથે બંધબેસે છે, તો તે બીજી કસોટીને સંતુષ્ટ કરી શકે છે."

૩૭. પરમાનંદ પેગુ વિરુદ્ધ આસામ રાજ્ય, (૨૦૦૪) ૭ એસ. સી. સી. ૭૭૯ માં, આ અદાલતે પ્યારેલાલ ભાર્ગવ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય, ૧૯૬૩ સપ્લીમેન્ટમાં વપરાયેલી "સામગ્રીની વિગતોની પુષ્ટિ" અભિવ્યક્તિ તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું.(૧) એસ. સી. આર. ૬૮૯ એ આ રીતે સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરીઃ(એસ. સી. સી. પૃષ્ઠ ૭૯૦, પરિચ્છેદ ૨૦)

"'સામગ્રીની વિગતોની પુષ્ટિ' અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરીને, કોર્ટે સુબ્રમણ્યમ ગૌંડન વિરુદ્ધ મદ્રાસ રાજ્ય, ૧૯૫૮ એસ. સી. આર. ૪૨૮ માં જે સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે તેની વિરુદ્ધ કોઈ દરખાસ્ત રજૂ કરી નથી.ઉપરોક્ત અભિવ્યક્તિનો અર્થ એ નથી કે સમગ્ર સામગ્રીની વિગતોની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ થવી જોઈએ.સુબ્રમણ્યમ ગૌંડન કેસમાં દર્શાવ્યા મુજબ, કબૂલાતના સામાન્ય વલણને અનુરૂપ વ્યાપક સમર્થન છે."

પરિચ્છેદ ૧૮ અને ૧૯માં કાનૂની સ્થિતિનું વિશ્લેષણ પણ નોંધવા યોગ્ય છેઃ(એસ. સી. સી. પૃષ્ઠ ૭૮૮)

"૧૮. આમ કબૂલાતની સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિ અંગેના નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા પછી, કબૂલાતની સત્યતાની અદાલત દ્વારા ચકાસણી થવી જોઈએ.હકીકત એ છે કે કબૂલાત સ્વેચ્છાએ કરવામાં આવી છે, ધમકી અને પ્રલોભનથી મુક્ત, તેના સત્યના અનુમાનિત પુરાવા તરીકે ગણી શકાય.તેમ છતાં, એવા સંજોગો હોઈ શકે છે જે સૂચવે છે કે કબૂલાત સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે સાચી ન હોઈ શકે, જે કિસ્સામાં તે તેના પુરાવા મૂલ્યનો મોટાભાગનો હિસ્સો ગુમાવે છે.

૧૯. કબૂલાતના સત્યની ખાતરી આપવા માટે, આ અદાલતે, નિર્ણયોની શ્રેણીમાં, વિવેકનો નિયમ વિકસાવ્યો છે કે જે અદાલતે અન્ય પુરાવાઓમાંથી સમર્થન તરફ ધ્યાન આપવું જોઈએ.જો કે, દરેક ચોક્કસ સામગ્રીના સંદર્ભમાં સમર્થનની જરૂર નથી.મોટે ભાગે, સમર્થન હોવું જોઈએ જેથી સંપૂર્ણ રીતે લેવામાં આવેલી કબૂલાત અન્ય પુરાવા દ્વારા સાબિત થયેલા તથ્યોમાં બંધબેસે.હકીકતમાં, અદાલતને તમામ દ્રષ્ટિકોણથી ખાતરી હોવી જોઈએ કે પાછી ખેંચાયેલી કબૂલાત હકીકતમાં સ્વૈચ્છિક હતી અને તે સાચી હોવી જોઈએ.""

૧૩૬. ઉપરોક્ત દરખાસ્ત સાથે કોઈ વિવાદ નથી.જો કે, તે કેસની પ્રકૃતિ અને દરેક કેસમાં હકીકતો અને સંજોગો અને પુરાવા પર નિર્ભર કરશે કે શું કબૂલાતનું નિવેદન સાચું છે અને તેની પુષ્ટિ થાય છે કે કેમ.તે દરેક કિસ્સામાં જોવું જોઈએ.સંસદ પરના હુમલાના કેસમાં (ઉપરોક્ત) પોટા અધિનિયમ ની કલમ ૫૨ (૨) ના સંદર્ભમાં કેટલાક અવલોકનો કરવામાં આવ્યા છે જેમાં ખાસ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને પોલીસ સ્ટેશનમાં લાવવામાં આવે તે જલદી કાનૂની વ્યવસાયીની સલાહ લેવાના તેના અધિકાર વિશે જાણ કરવામાં આવશે.કલમ ૫૨ (૩) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે તેની ધરપકડની માહિતી તરત જ પરિવારના સભ્ય અથવા સંબંધીને આપવામાં આવશે.કલમ ૫૨ (૪) કહે છે કે ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને આરોપી વ્યક્તિની પૂછપરછ દરમિયાન તેનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા વકીલને મળવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે.આ સંદર્ભમાં સંસદ પરના હુમલાના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા અવલોકનો કરવામાં આવ્યા છેઃ

> "૧૮૨. સંસદે સલાહપૂર્વક મિરાન્ડા વિ. એરિઝોના, ૩૮૪ યુ. એસ. ૪૩૬, વિધિવત રક્ષણ રજૂ કર્યું હતું, જે નંદિની સતપથી વિ. પી. એલ. દાની, (૧૯૭૮) ૨ એસ. સી. સી. ૪૨૪ માં નોંધપાત્ર રીતે પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં કલમ ૫૨ ની પેટા કલમો (૨) અને (૪) માં સ્પષ્ટ રીતે કાયદો બનાવીને ધરપકડ કરનારને વકીલની

સલાહ લેવાના તેના અધિકારની જાણ કરવાની અને તેને વકીલને મળવાની મંજૂરી આપવાની જવાબદારી.આવા પ્રિસ્ક્રિપ્શનનો સ્પષ્ટ ઉદ્દેશ કેદીને અન્યથા કડક કાયદામાં ન્યાયી અને માનવીય અભિગમના તત્વને રજૂ કરવાનો હતો, જેના કારણે આરોપીઓને સખત પરિણામો મળે.આ જોગવાઈઓને ખાલી ઔપચારિકતાઓ તરીકે ગણવી જોઈએ નહીં.એવું ન કહી શકાય કે પેટા કલમ (૨) અને (૪) હેઠળ આ જવાબદારીઓના ઉલ્લંઘનનો કબૂલાત પર કોઈ સંબંધ અને અસર નથી.તે અપેક્ષા રાખવી ખૂબ વધારે છે કે પોટા ગુનાઓના સંબંધમાં કસ્ટડીમાં રહેલી વ્યક્તિને કબૂલાત અને તેના માટે ઉપલબ્ધ પ્રક્રિયાગત સલામતીઓ સંબંધિત પોટા  ની જોગવાઈઓની અસ્પષ્ટતા ખબર હોવી જોઈએ.ધારણા અન્યથા હોવી જોઈએ.વકીલની હાજરી અને સલાહ, ધરપકડ કરાયેલા વ્યક્તિને મનોવૈજ્ઞાનિક સહાય પૂરી પાડવા ઉપરાંત, તેને પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કબૂલાત નિવેદન આપવાની અસરોને સમજવામાં મદદ કરશે અને તેને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કર્યા પછી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં રહેવાના અધિકાર જેવા અન્ય અધિકારો વિશે જાગૃત થવામાં પણ સક્ષમ બનાવશે.કલમ ૩૨ (૪) અનુસાર સીજેએમ સમક્ષ રજૂ થયા પછી તે પોલીસ કસ્ટડીના બંધન હેઠળ નહીં હોય તે હકીકત તેને પોલીસ વર્તન અથવા તેની સાથે કરવામાં આવેલી વર્તણૂક વિશે સીજેએમ સમક્ષ પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે નિઃસંકોચ બનાવે છે.સી. જે. એમ. સમક્ષ હાજર થયા પછી તરત જ પોતાને ફરીથી પોલીસ કસ્ટડીમાં

મોકલવાનો ડર એ પોલીસ માટે પ્રતિકૂળ કંઈપણ બોલવા સામે અવરોધક પરિબળ હશે.આ જ કારણ છે કે કલમ ૩૨ની પેટા કલમ (૫) માં ન્યાયિક કસ્ટડીની જોગવાઈ રજૂ કરવામાં આવી છે.આ જ ઉદ્દેશ કલમ ૧૬૪ સી. આર. પી. સી. ની પેટા કલમ (૩) ની પાછળ હોવાનું જણાય છે, જોકે તેમાં માનવામાં આવેલી પરિસ્થિતિ કંઈક અલગ છે.

૧૮૩. કલમ ૫૨ની પેટા કલમ (૩), જે ડી. કે. બાસુ (ઉપરોક્ત) માર્ગદર્શિકા પર આધારિત છે, તેની જવાબદારીના ઉલ્લંઘનને કારણે કબૂલાત પર કાર્યવાહી કરવામાં મુશ્કેલી વધી છે.કલમ ૫૨ (૩) માં આદેશ આપવામાં આવ્યો છે કે ધરપકડની માહિતી પોલીસ અધિકારી દ્વારા તરત જ પરિવારના સભ્યને અથવા તેની ગેરહાજરીમાં, ટેલિગ્રામ, ટેલિફોન અથવા અન્ય કોઈપણ માધ્યમથી આવી વ્યક્તિના સંબંધીને જાણ કરવામાં આવશે અને આ હકીકત પોલીસ અધિકારી દ્વારા ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિની સહી હેઠળ નોંધવામાં આવશે.સાક્ષી–૮૦ પોટા ના આઈ. ઓ. એ માત્ર એટલું જ કહ્યું હતું કે "આરોપીઓના નજીકના સંબંધીઓને તેમની ધરપકડ વિશે જાણ કરવામાં આવી હતી કારણ કે મને રેકોર્ડમાંથી જાણવા મળ્યું હતું".તેમને ખબર નહોતી કે સંબંધીઓને આપવામાં આવેલી માહિતીના સંદર્ભમાં આરોપીની ધરપકડ કરતા પોલીસ અધિકારીએ કોઈ રેકોર્ડ તૈયાર કર્યો હતો કે કેમ.તે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે અફઝલના મોહમ્મદ નામના સંબંધી.બારામુલાના

ગુલામ બોહરાને ફોન દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી.કોઈ સાક્ષીએ આ અંગે વાત કરી ન હતી.ધરપકડ મેમોના અવલોકન સૂચવે છે કે ગુલામ બોહરાનું નામ અને તેનો ફોન નંબર "સંબંધીઓને જાણ કરવી" એવા કોલમની સામે નોંધવામાં આવ્યો છે.અફઝલની ધરપકડના મેમોની ગિલાનીના ભાઈ દ્વારા પુષ્ટિ કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે, જે ફરિયાદી પક્ષ અનુસાર પોલીસ સેલમાં હાજર હતા.પરંતુ, તે પેટા કલમ (૩) નું પાલન કરવા સમાન નથી કારણ કે તે ન તો પરિવારનો સભ્ય છે, ન તો સંબંધી છે, ન તો નજીકના મિત્ર તરીકે ઓળખાય છે.અમે આ ભૂલ તરફ ધ્યાન દોરી રહ્યા છીએ કારણ કે જો સંબંધોને જાણ કરવામાં આવી હોત, તો તે વ્યક્તિઓ વકીલ સાથે બેઠક ગોઠવશે અથવા અન્યથા કાનૂની સલાહ માંગશે તેવી દરેક શક્યતા હતી."

૧૩૭. તે આરોપીઓનો કેસ નથી કે જ્યારે કાયદાની કલમ ૫૨ હેઠળ પોલીસ દ્વારા ધરપકડ કર્યા પછી તેમની પૂછપરછ કરવામાં આવી ત્યારે તેમને વકીલની સલાહ લેવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો ન હતો. પોટા અધિનિયમ ની કલમ ૫૨ અહીં નીચે દર્શાવેલ છેઃ

"૫૨. ધરપકડ (૧) જ્યાં પોલીસ અધિકારી કોઈ વ્યક્તિની ધરપકડ કરે છે, તે ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિની કસ્ટડી મેમો તૈયાર કરશે.(૨) ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને પોલીસ સ્ટેશનમાં લાવવામાં આવે તે જલદી

કાનૂની વ્યવસાયીની સલાહ લેવાના તેના અધિકાર વિશે જાણ કરવામાં આવશે.

(૩) જ્યારે પણ કોઈ વ્યક્તિની ધરપકડ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેની ધરપકડની માહિતી પોલીસ અધિકારી દ્વારા તરત જ પરિવારના સભ્યને અથવા તેની ગેરહાજરીમાં આવી વ્યક્તિના સંબંધીને તાર, ટેલિફોન અથવા અન્ય કોઈ માધ્યમ દ્વારા જાણ કરવામાં આવશે અને આ હકીકત પોલીસ અધિકારી દ્વારા ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિની સહી હેઠળ નોંધવામાં આવશે.

(૪) ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને આરોપી વ્યક્તિની પૂછપરછ દરમિયાન તેનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા વકીલને મળવાની મંજૂરી આપવામાં આવશેઃપરંતુ આ પેટા કલમની કોઈ પણ બાબત કાયદાકીય વ્યવસાયીને પૂછપરછના સમયગાળા દરમિયાન હાજર રહેવાનો અધિકાર આપશે નહીં.

સંસદ પરના હુમલાના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો આ કેસને આગળ લઈ જતા નથી કારણ કે આરોપીઓને તેમની ધરપકડ પછી કાનૂની સહાય મળી રહી હતી અને તેઓ ક્યારેય તેનાથી વંચિત રહ્યા ન હતા, અને આ તેમનો કેસ નથી કે તેઓએ કબૂલાત કરતા પહેલા વિચારણાના સમયગાળા દરમિયાન વકીલની સહાય માંગી હતી અને તેમને નકારી કાઢવામાં આવ્યા હતા.

૧૩૮. સંસદ પરના હુમલાના કેસમાં, આ અદાલત દ્વારા આ રજુઆત ના પ્રકાશમાં નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે કે કબૂલાતને સંભાવનાઓ અને માનવીય વર્તણૂકના કુદરતી માર્ગના દૃષ્ટિકોણથી ખરેખર ન્યાય આપી શકાતો નથી, જોકે આ અદાલતે ટિપ્પણી કરી છે કે તે બુદ્ધિગમ્ય અને પ્રેરણાદાયક હતા.

૧૩૯. આરોપી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ કરવામાં આવેલી સહ–આરોપીની કબૂલાત  ગુનો કરનાર સિવાય અન્ય કોઈની સામે સ્વીકાર્ય નથી. સંસદ પરના હુમલાના કેસ પર આધાર મૂકવામાં  આવ્યો છે, જેમાં આ અદાલતે આ રીતે નિરીક્ષણ કર્યું છેઃ

> "૪૯. હવે, ચાલો આપણે આ પ્રશ્નની તપાસ કરીએ કે શું પોટા  ની કલમ ૩૨ (૧) સહ–આરોપીની કબૂલાતને તેના વ્યાપક દાયરામાં લે છે કે કેમ. પોટા ની કલમ ૩૨ (૧), જે ઉચ્ચ કક્ષાના પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી કબૂલાતને સુનાવણીમાં સ્વીકાર્ય બનાવે છે, તે સહ આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતના ઉપયોગ વિશે સ્પષ્ટપણે કંઈ કહેતી નથી.કલમ ૩૨ (૧) ના અંતિમ ભાગમાં આ શબ્દો છેઃ

“આ અધિનિયમ  અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો હેઠળના ગુના માટે આવી વ્યક્તિની સુનાવણીમાં તે સ્વીકાર્ય રહેશે.”

જોકે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ગોપાલ સુબ્રમણ્યમની દલીલ છે કે કલમ ૩૨ (૧) નો અર્થ એવો થઈ શકે છે કે તેમાં સહઆરોપીઓની કબૂલાતની સ્વીકાર્યતાનો પણ સમાવેશ થાય.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, ટાડાની કલમ ૧૫ (૧) માં સમાવિષ્ટ શબ્દો "આવી વ્યક્તિની સુનાવણીમાં" અભિવ્યક્તિને અનુસરીને "પોટા" અથવા સહ આરોપી, ઉશ્કેરનાર અથવા કાવતરાખોર "માં શબ્દોને બાકાત રાખવાથી કોઈ ભૌતિક ફરક પડતો નથી.તે તેમની રજુઆત  છે કે "સહ આરોપી" વગેરે શબ્દોનો સમાવેશ ટાડાના ૧૯૯૩ના સુધારા દ્વારા પુષ્કળ સાવધાની સાથે કરવામાં આવ્યો હતો, એટલા માટે નહીં કે ટાડાના બિન–સુધારેલા વિભાગમાં સહ આરોપીની કબૂલાતને આવરી લેવામાં આવી ન હતી.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, "આવી વ્યક્તિની સુનાવણીમાં સ્વીકાર્ય રહેશે" શબ્દસમૂહ માત્ર કબૂલાત કરનાર સામે સ્વીકાર્યતાને પ્રતિબંધિત કરતું નથી.તે કબૂલાતના નિર્માતા સાથે સંયુક્ત રીતે કેસ ચલાવવામાં આવી રહેલા તમામ લોકો સુધી વિસ્તરે છે, જો કે તેઓ પણ કબૂલાતથી પ્રભાવિત હોય.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ "આવી વ્યક્તિની સુનાવણીમાં" નિર્ણાયક શબ્દો પર

પ્રકાશ પાડે છે અને દલીલ કરે છે કે કબૂલાત માત્ર નિર્માતા સામે સ્વીકાર્ય નહીં હોય પરંતુ નિર્માતાની સુનાવણીમાં સ્વીકાર્ય હશે જે અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે સંયુક્ત રીતે સુનાવણી હોઈ શકે છે.અમારું ધ્યાન સી. આર. પી. સી. અને  પોટા ની જોગવાઈઓ તરફ દોરવામાં આવ્યું છે જે સંયુક્ત સુનાવણીની જોગવાઈ કરે છે જેમાં આરોપી પર માત્ર  પોટા હેઠળના ગુનાઓ માટે જ નહીં પરંતુ આઈ. પી. સી. હેઠળના ગુનાઓ માટે પણ કેસ ચલાવી શકાય છે. અમને આ દરખાસ્તને સ્વીકારવામાં કોઈ મુશ્કેલી નથી લાગતી કે સંયુક્ત સુનાવણી થઈ શકે છે અને અભિવ્યક્તિ "આવી વ્યક્તિની સુનાવણી" એ સુનાવણીનો સમાવેશ કરી શકે છે જેમાં કબૂલાત કરનાર આરોપી પર અન્ય આરોપી સાથે સંયુક્ત રીતે કેસ ચલાવવામાં આવે છે.તેમાંથી, શું એવું બને છે કે એક આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત ચોક્કસ શબ્દોની ગેરહાજરીમાં અન્ય લોકો સામે સમાન રીતે સ્વીકાર્ય છે?અમારા મતે, જવાબ નકારાત્મક હોવો જોઈએ.કલમ ૩૨ (૧) ના સાદા વાંચન પર, પોલીસ અધિકારી સમક્ષ આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત કબૂલાત કરનાર સામે તેની સુનાવણી દરમિયાન સ્વીકાર્ય રહેશે.તે કેટલાક અન્ય આરોપીઓ સાથે સંયુક્ત સુનાવણી હોઈ શકે છે; પરંતુ, અમે કલમની ભાષાને વિસ્તૃત કરી શકતા નથી જેથી સહ–આરોપીની કબૂલાતને સ્વીકાર્યતાના દાયરામાં લાવી શકાય.કાયદાની ભાષામાં આવા વિસ્તરણની જરાય જરૂર નથી, ખાસ કરીને એવા કાયદાના

કિસ્સામાં કે જે ગંભીર દંડાત્મક પરિણામો સાથે વ્યક્તિની મુલાકાત લે છે [ન્યાયમુર્તિ અહમદી, ન્યાયમુર્તિ (તે સમયે હતા તે પ્રમાણે) ની ટિપ્પણીઓ અનુસાર, ન્યાયમુર્તિ (૧૯૯૦) ૪ એસ. સી. સી. ૭૬, એસ. સી. સી. પી.૮૬, જેનો ઉલ્લેખ કર્તાર સિંહ કેસમાં મંજૂરી સાથે કરવામાં આવ્યો હતો.અમે અપેક્ષા રાખીએ છીએ કે આ વિભાગમાં વધુ સ્પષ્ટ અને પારદર્શક શબ્દોનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે જેથી સહ–આરોપીની કબૂલાતને સ્વીકાર્યતાની જાળમાં નિર્માતાની કબૂલાતની સમકક્ષ દોરવામાં આવે.આરોપી માટે આવા મહત્વ અને ગંભીર પરિણામનો પુરાવા નિયમ ખામીયુક્ત ભાષામાં વ્યક્ત કરી શકાયો ન હોત.આપણને એવું લાગે છે કે પોટાના ઘડવૈયાઓ દ્વારા "સહઆરોપી" વગેરે શબ્દોને છોડીને, ગુણદોષોને ધ્યાનમાં રાખીને સભાન પ્રસ્થાન કરવામાં આવ્યું હતું. આ ચોક્કસ શબ્દો ટાડાના ૧૯૯૩ના સુધારા દ્વારા કલમ ૧૫ (૧) માં સભાનપણે ઉમેરવામાં આવ્યા હતા, જેથી જ્યારે પોટા લાગુ કરવામાં આવ્યો ત્યારે સહ આરોપીઓના કબૂલાતને આવરી લેવા માટે સંસદના ધ્યાનમાંથી બચી શક્યા ન હોત.દેખીતી રીતે, સંસદે તેના વિવેકબુદ્ધિથી વિચાર્યું હશે કે પુરાવાના સામાન્ય કાયદા હેઠળ સહઆરોપીઓની કબૂલાતને લગતા કાયદાને તેનો પ્રભાવ પાડવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ, જે પેરા ૨૫૫ પરના કર્તાર સિંહ કેસમાંના અવલોકનોમાંથી સંકેત મેળવે છે.તેથી, પોલીસ અધિકારી દ્વારા નોંધાયેલ કબૂલાતનો ઉપયોગ કબૂલાત કરનાર સામે ટાડા હેઠળ

મેળવેલી કાનૂની સ્થિતિને સ્થાનાંતરિત કર્યા વિના કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. અમે આ દલીલને સ્વીકારી શકતા નથી કે "સહઆરોપી" વગેરે શબ્દો ટાડાની કલમ ૧૫ (૧) માં ઉમેરવામાં આવ્યા હતા.

૫૦. તેથી અમારો મત છે કે આ તમામ મહત્ત્વની બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, સહ–આરોપીની કબૂલાતને કલમ ૩૨ (૧) ની વ્યાપક મર્યાદામાં ન લાવવી જોઈએ.પરિણામે, તે અનુસરે છે કે કલમ ૩૨ (૧) હેઠળ પોલીસ અધિકારી દ્વારા નોંધાયેલા આ કેસમાં પ્રથમ અને બીજા આરોપીની કબૂલાત, સહ–આરોપી સામે અથવા એકબીજાની વિરુદ્ધ કોઈ લાભદાયી નથી.અમે હાઈકોર્ટ સાથે પણ સંમત છીએ કે આવા કબૂલાતને કોર્ટ દ્વારા પુરાવા અધિનિયમ ની કલમ ૩૦ હેઠળ ધ્યાનમાં લઈ શકાતી નથી. કારણ એ છે કે પુરાવા અધિનિયમ ની કલમ ૨૫ અને ૨૬ના આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને, પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરાયેલી કબૂલાત અથવા કોઈ વ્યક્તિ પોલીસ કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે કરાયેલી કબૂલાત, આવી વ્યક્તિ સામે સાબિત કરી શકાતી નથી. જો કોઈ કબૂલાત છે જે પુરાવા અધિનિયમ ની જોગવાઈઓ અનુસાર પુરાવા માટે લાયક ઠરે છે, તો, અલબત્ત, ઉક્ત કબૂલાતને પોટા હેઠળ સુનાવણીનો સામનો કરી રહેલા સહ–આરોપી સામે ગણી શકાય. પણ, અહીં એવું નથી.”

આ અદાલતે માત્ર એટલું જ નિર્ધારિત કર્યું છે કે આરોપીની કબૂલાત સહઆરોપી વ્યક્તિ સામે સ્વીકાર્ય નથી અને જ્યારે ટાડા સહઆરોપી સામે કબૂલાતને સ્વીકાર્ય બનાવે છે, ત્યારે એવું ન કહી શકાય કે સહઆરોપી શબ્દો ટાડાની કલમ ૧૫ (૧) માં ઉમેરવામાં આવ્યા હતા.અભિવ્યક્તિ દ્વારા, તેઓ આરોપી સામે સ્વીકાર્ય હતા જેનો ઉપયોગ પોટાની કલમ ૩૨ માં કરવામાં આવ્યો નથી. તે તેના નિર્માતા સામે સુસંગત અને સ્વીકાર્ય છે.

૧૪૦. બીજી બાજુ, વિદ્વાન સોલિસિટર જનરલે કેહર સિંહ વિરુદ્ધ રાજ્ય (દિલ્હી વહીવટીતંત્ર), (૧૯૮૮) ૩ એસ. સી. સી. ૬૦૯ના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છેઃ

> "૨૭૮.કલમના વિશ્લેષણ પરથી એ જોવા મળશે કે કલમ ૧૦ ત્યારે જ અમલમાં આવશે જ્યારે અદાલતને સંતોષ થશે કે બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓએ એકસાથે ગુનો કરવા માટે કાવતરું ઘડ્યું છે એવું માનવા માટે વાજબી આધાર છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રથમ દૃષ્ટિએ પુરાવા હોવા જોઈએ કે તે વ્યક્તિ તેના કાવતરાખોર સામે તેના કૃત્યોનો ઉપયોગ કરી શકાય તે પહેલાં કાવતરામાં પક્ષકાર હતો.એકવાર આવા પ્રાથમિક પુરાવા અસ્તિત્વમાં આવ્યા પછી, સામાન્ય હેતુના સંદર્ભમાં

કાવતરાખોરોમાંથી કોઈ એક દ્વારા જે કંઈપણ કહેવામાં આવ્યું, કરવામાં આવ્યું અથવા લખવામાં આવ્યું હોય, તે કહેવાતા હેતુને પ્રથમ વખત ધ્યાનમાં લીધા પછી, તે અન્ય લોકો સામે સુસંગત છે.તે માત્ર કાવતરાના અસ્તિત્વને સાબિત કરવાના હેતુથી જ નહીં પણ તે સાબિત કરવા માટે પણ સુસંગત છે કે બીજી વ્યક્તિ તેમાં પક્ષકાર હતી.એ વાત સાચી છે કે સરદાર સરદૂલ સિંહ કવીશર વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, (૧૯૬૪) ૨ એસસીઆર ૩૭૮ માં સુબ્બા રાવ, જજ ના અવલોકનો એ દલીલને સમર્થન આપે છે કે કાવતરાખોરો વચ્ચેના પુરાવાઓની સ્વીકાર્યતા અંગ્રેજી કાયદા કરતાં વધુ ઉદાર હશે.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે કહ્યું:(એસ. સી. આર. પૃષ્ઠ ૩૯૦)

"ઉપરોક્ત કૃત્યોનું પુરાવા મૂલ્ય બે સંજોગો દ્વારા મર્યાદિત છે, એટલે કે, આ કૃત્યો તેમના સામાન્ય હેતુના સંદર્ભમાં અને તેમાંથી કોઈ એક દ્વારા આવા હેતુને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા પછીના સમયગાળાના સંદર્ભમાં હશે.'તેમના સામાન્ય હેતુના સંદર્ભમાં' અભિવ્યક્તિ ખૂબ જ વ્યાપક છે અને અંગ્રેજી કાયદામાં 'આગળ વધારવામાં' શબ્દો કરતાં તેને વ્યાપક અવકાશ આપવા માટે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાય છે; પરિણામે, સહ-કાવતરાખોર દ્વારા જે કંઈપણ કહેવામાં આવ્યું, કરવામાં આવ્યું અથવા લખવામાં આવ્યું, તે કાવતરું રચાયા પછી, તે કાવતરાના ક્ષેત્રમાં પ્રવેશતા પહેલા અથવા તેણે તેને છોડ્યા પછી

બીજાની વિરુદ્ધ પુરાવા હશે.""

૧૪૧. અમારા મતે, કોઈપણ આરોપી વ્યક્તિ સામે કલમ ૩૨ (૫) ની જોગવાઈઓ હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલ સલામતીનું કોઈ ઉલ્લંઘન થયું નથી.કબૂલાતને અસ્વીકાર્ય ન કહી શકાય.કલમ ૩૨ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યું છે.

૧૪૨. આરોપી વ્યક્તિઓ વતી એ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કબૂલાતની નોંધ ખોટી હતી.આરોપીઓને એકાંતમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને તેમને કયા સમયે બોલાવવામાં આવશે તેની જાણ કરવામાં આવી ન હતી.પીડબ્લ્યુ ૨૧ એ સ્વીકાર્યું છે કે તેમાંથી કોઈએ તેને વચ્ચે બોલાવ્યો નથી.અમારા મતે, ચિંતનનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો જે આ કેસમાં પૂરતો હતો અને આરોપીઓને તક આપ્યા પછી કે શું તેઓ કબૂલાત કરવા માગે છે કે કેમ તે કહેવામાં આવ્યું કે તેનો ઉપયોગ તેમની વિરુદ્ધ થઈ શકે છે, તે ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતના પાલનનો કેસ હતો અને તે કેસ નથી કે આરોપીએ તે સમયગાળા દરમિયાન કાનૂની સહાય માંગી હતી અને તેનાથી વંચિત રહ્યા હતા.કબૂલાતની અસરના કાયદાકીય પાસાને આરોપી વ્યક્તિઓને અગાઉથી લેખિતમાં ઘણા શબ્દોમાં યોગ્ય રીતે જાણ કરવામાં આવી હતી, અને કબૂલાત કરવાના પરિણામ પર વિચાર કરવા માટે પર્યાપ્ત સમય આપવામાં આવ્યો હતો.વકીલ દ્વારા વધુ કંઈ સલાહ આપી શકાતી ન હતી.આમ, એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને વકીલની સહાય પૂરી

પાડવા માટે સ્વયંસેવી ન કરીને કે કેસ, જ્યાં તે વિચારણાના સમય દરમિયાન પૂછવામાં આવ્યો ન હતો, તે જરૂરી હતું તેવી ધારણા પર પણ, કોઈ પણ આરોપી વ્યક્તિઓને કોઈ પૂર્વગ્રહ થયો હોવાનું કહી શકાય નહીં કારણ કે તેમને ચિંતન માટે પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હતો, શું તેઓ કબૂલાત કરવા માંગતા હતા કારણ કે તેનો ઉપયોગ તેમની સામે થઈ શકે છે.આમ, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૧,૨૨ (૩) અને ૨૦ (૩) માંથી આવતા કોઈપણ બંધારણીય અધિકારોનું ઉલ્લંઘન થયું ન હતું.પહેલેથી જ ઉલ્લેખ કર્યો છે કે જ્યારે રિમાન્ડ વગેરેની માંગ કરવામાં આવી ત્યારે મુખ્ય કેસમાં પણ વકીલો દ્વારા તેમને મદદ કરવામાં આવી હતી કે કેમ તે જોવામાં આવ્યુ હતુ. સાક્ષી–૨૧એ જણાવ્યું છે કે કબૂલાતની સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિ પર પોલીસ કસ્ટડીની કોઈ સુસંગતતા નથી, જે વકીલ અનુસાર સ્થાયી ન્યાયશાસ્ત્રની વિરુદ્ધ છે, તે પણ એ કારણોસર અસમર્થનીય છે કારણ કે કલમ ૩૨ પોલીસ અધિકારી સમક્ષ સ્વૈચ્છિક કબૂલાતને સ્વીકાર્ય બનાવે છે.

૧૪૩. આરોપી વ્યક્તિઓ વતી એવી રજૂઆત પણ કરવામાં આવી હતી કે 'સુરક્ષા', 'પ્રબંધ', 'પૂર્વા', 'નેત્રિત્વ', 'અનુસેર', 'હત્યા', 'સંપર્ક' વગેરે જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ, જે અત્યંત સંસ્કૃત શબ્દો છે, તે ક્યારેય દખ્ખણ/હૈદરાબાદ પ્રદેશના આરોપી–૧ની પૃષ્ઠભૂમિના મુસ્લિમ માટે સ્વયંભૂ નહીં થાય."હૈદરાબાદના રહેવાસી આરોપી–૧ની પૃષ્ઠભૂમિ જેવા મુસ્લિમ માટે અને અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ માટે આ રજુઆત  વાજબી નથી.તે ઘણા પરિબળો

પર આધાર રાખે છે.પ્રથમ, ઉપરોક્ત શબ્દોને સંસ્કૃતકૃત ન કહી શકાય.બીજું, તે મુસ્લિમની શૈક્ષણિક પૃષ્ઠભૂમિ પર નિર્ભર કરશે જેમાં તેનો ઉછેર થયો છે.માત્ર આરોપી–૧ મુસ્લિમ છે તે હકીકત દ્વારા, એવું ન કહી શકાય કે તે આ શબ્દો જાણતો નથી, ખાસ કરીને જ્યારે તે તેના પોતાના શિક્ષણ અને પારિવારિક પૃષ્ઠભૂમિ પર આધાર રાખે છે જેમાં તેનો ઉછેર થયો છે.મુસ્લિમોમાં પણ અત્યંત સંસ્કારી અને સાહિત્યિક પરિવારો જોવા મળે છે જેઓ માત્ર ઉર્દૂ જ નહીં પરંતુ ઘણી ભાષાઓ જાણે છે અને તેમના તહજીબ માટે પણ જાણીતા છે.આમ ઉપરોક્ત શબ્દોના ઉપયોગને કારણે કબૂલાતના નિવેદનની કરવામાં આવેલી ટીકા કે તેઓ એ૧ અથવા અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લઈ શકાયા ન હોત તે માત્ર અયોગ્ય જ નથી પણ અસ્વીકાર્ય પણ છે અને તે જ જવાબદાર છે અને આથી તેને નકારી કાઢવામાં આવે છે.

૧૪૪. કબૂલાતના નિવેદનમાં આરોપીઓએ મોબાઇલ નંબરનો ઉલ્લેખ કર્યો છે જે તેને અવિશ્વસનીય બનાવે છે તેવું ન કહી શકાય.મોબાઇલ નંબર યાદ રાખવા અને તેનું વર્ણન કરવું અસામાન્ય નથી.

૧૪૫. સાક્ષી–૨૧ દ્વારા કબૂલાતના રેકોર્ડિંગને બદનામ કરવા માટે પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ૩૭ કલાક સુધી સતત કબૂલાત નોંધવી માનવીય રીતે શક્ય નથી.દર્શાવેલ ચાર્ટને ધ્યાનમાં લેતા તે ૩૯ કલાક માટે જમા કરવામાં આવ્યો નથી.ફરિયાદી પક્ષ વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સાક્ષી–૨૧

દ્વારા લેવામાં આવેલો સમય ચોક્કસ નથી અને તેની ગણતરી આરોપીઓને આપવામાં આવેલા પ્રતિબિંબ સમયના આધારે કરવામાં આવી છે.આ સંબંધમાં સાક્ષી–૨૧ એ આ રીતે કહ્યું છેઃ

> "આંક. ૨૨૭. આંક. ૨૨૮ અને આંક. ૨૨૯ માત્ર ૪ કલાક પહેલા પૂર્ણ થયું હતું.એ. તે રેકોર્ડ જોઈને સાચું છે કે આરોપી રેહાનનું નિવેદન ૧૧.૨૫ પી.એમ. પર ૬.૬.૨૦૦૩ પર પૂર્ણ થયું હતું, જ્યારે હું રેકોર્ડ (ઇ. ૨૩૨) પરથી જોઈ શકું છું કે ૧૬ કલાકથી વધુ સમય પસાર થઈ ગયો છે અને તેથી એવું ન કહી શકાય કે આરોપી પરવેઝના કબૂલાતના નિવેદનનું રેકોર્ડિંગ બરાબર સવારે ૪ વાગ્યે શરૂ થયું હતું.

રજુઆત  ખોટી ગણતરી પર આધારિત છે અને સાક્ષી–૨૧ ની જુબાની દ્વારા સમજાવવામાં આવે છે.કુલ રેકોર્ડિંગનો સમયગાળો ૨૦ થી ૨૨ કલાકનો છે અને ૩૯ કલાકનો નથી.

૧૪૬. દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે આરોપીએ એક ગ્લાસ પાણી માંગ્યું હતું, ત્યારે આ કબૂલાતના નિવેદનને વિશ્વાસપાત્ર બનાવે છે.એક પોલીસ અધિકારીએ આ તમામ પાસાઓ યાદ રાખવા જોઈએ નહીં અને ઘણા વર્ષો સુધી તેમના વિશે જણાવવું જોઈએ નહીં અને આરોપીએ પાણી માંગ્યું હતું કે

નહીં તે આધાર પર નિવેદનોને નકારી શકાતા નથી.

૧૪૭. એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું ત્યારે મોહમ્મદ પરવેઝને સિવિલ હોસ્પિટલમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જે કબૂલાતના નિવેદનને અવિશ્વસનીય બનાવે છે.સવારે ૧૦ વાગ્યે હોસ્પિટલમાં પરવેઝ શેખ, આરોપી–૯ ની હાજરી અંગે તેની ક્રોસ એક્ઝામિનેશન દરમિયાન સાક્ષી–૨૧ સમક્ષ આવો કોઈ પ્રશ્ન મૂકવામાં આવ્યો નથી. પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ જરૂરી ૪૮ કલાકની અંદર આરોપી–૯ ને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ તા. ૯.૬.૨૦૦૩ ના રોજ રજુ કરવો જરૂરી હતો. ન તો તેણે કબૂલાતના નિવેદનની લેખિત પીછેહઠમાં એવું કહ્યું હતું કે જ્યારે કબૂલાતનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હોવાનું કહેવાય છે ત્યારે તે હોસ્પિટલમાં હતો.સાક્ષી–૨૧ દ્વારા કબૂલાતના રેકોર્ડિંગને ઉલટતપાસમાં મૂકવા અને તેનો ખુલાસો મેળવવા માટે તેને બદનામ કરવું જરૂરી હતું. ઉલટતપાસ એ પ્રક્રિયાની બાબત નથી પરંતુ મારૌતી બંસી તેલી વિરુદ્ધ બધાઈ વિરુદ્ધ તુકારામ કુંબી, એ. આઈ. આર. ૧૯૪૫ નાગપુર ૬૦, કર્નિદન સારદા વિરુદ્ધ શૈલજા કાંત મિત્રા, એ. આઈ. આર. ૧૯૪૦ પટના ૬૮૩, એ. ઈ. જી. કારાપિએટ વિરુદ્ધ એ. વાય. ડર્ડેરિયન, એ. આઈ. આર. ૬૧ કેલ. માં દર્શાવ્યા મુજબ પદાર્થની બાબત છે. ૩૫૯, અને જય શંકર પ્રસાદ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, IR ૧૯૬૩ SC ૧૯૦૬.

૧૪૮. એક મહિના પછી એક જ દિવસે તમામ આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા કબૂલાત પાછા ખેંચવાના સંદર્ભમાં, અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા કારણો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તેઓએ પાછા ખેંચવા માટે વિવિધ કારણો આપ્યા છે.અદાલતે દરેક આરોપીની વ્યક્તિગત રીતે સુનાવણી કરી છે.આરોપી–૧ એ જણાવ્યું છે કે ખાલી કાગળો પર તેમની સહીઓ મેળવવામાં આવી હતી.આરોપી–૨ એ કહ્યું છે કે એ હકીકત છે કે એન્કાઉન્ટરના ડરથી તેણે નિવેદન આપ્યું છે.એ૨ કહે છે કે કબૂલાત બળજબરીથી મેળવવામાં આવી છે.આરોપી–૪ કહે છે કે તેને કબૂલાત કરવાની ફરજ પાડવામાં આવી હતી.આરોપીપ નું નિવેદન પણ આવું જ છે.આરોપી–૬ કહે છે કે તેણે કોઈ કબૂલાત નિવેદન આપ્યું નથી, તેની સહીઓ મેળવવામાં આવી છે.આરોપી–૭ કહે છે કે  ગમે તે ઉપાયે દ્વારા, તેને આ કબૂલાત કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું અને તેને તે કરવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું.આરોપી–૮ કહે છે કે તેને કબૂલાત કરવાની ફરજ પાડવામાં આવી હતી.જ્યારે તેમણે સહી કરવાનો ઇનકાર કર્યો ત્યારે ૨ દિવસ માટે આંખે પાટા લગાવાયા હતા.આરોપી–૯ કહે છે કે કબૂલાત બળજબરીથી કરવામાં આવે છે, તેને સહી કરવાની ફરજ પાડવામાં આવી હતી.તેમણે લેખિત કબૂલાત પર હસ્તાક્ષર કર્યા.આરોપી–૧૨ કહે છે કે તેની કબૂલાત બળજબરીથી કરવામાં આવી હતી અને તેને ધમકી હેઠળ મેળવવામાં આવી હતી.આરોપી૧૩એ પણ આવું જ નિવેદન આપ્યું હતું.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે આરોપી વ્યક્તિઓએ જ્યારે તેમને રજૂ કરવામાં આવ્યા ત્યારે પ્રથમ તક પર તેમની કબૂલાત પાછી ખેંચી નથી.પીછેહઠ પાછળના કારણો પણ  વિશ્વાસપાત્ર

નથી.યોગ્ય સલામતી અને રેકોર્ડ પરના અન્ય સમર્થનકારી પુરાવાઓનું પાલન કર્યા પછી કબૂલાતના નિવેદનો જે વિગતો સાથે નોંધવામાં આવ્યા છે તે એ હકીકતનો સંકેત આપે છે કે પાછા ખેંચવાના કારણો, જણાવ્યા મુજબ, સાચા નથી.પોલીસ દ્વારા તેમને ત્રાસ આપવામાં આવ્યો હોવાનો કોઈ આરોપ નથી.તેની ગેરહાજરીમાં, તે વિશ્વાસને પ્રેરિત કરતું નથી કે તેઓએ ખાલી કાગળો વગેરે પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે. એક સામાન્ય નિવેદન હતું કે તેઓ કેટલાક આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા ભય હેઠળ હતા.હકીકત એ છે કે કલમ ૩૨ હેઠળ કલ્પના કરાયેલ ઉચ્ચ કક્ષાના અધિકારી એસ. પી. દ્વારા નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા છે, જેને કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં હળવાશથી નકારી શકાય નહીં.

૧૪૯. મોહમ્મદ અમીન અને અન્ય વી.સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન, ૨૦૦૮ (૧૫) એસ. સી. સી. ૪૯ આ અદાલતે અવલોકન કર્યું:

> “૬૯. જો અપીલકર્તાઓના કબૂલાતની ઉપરોક્ત ગણેલા પરિબળોના પ્રકાશમાં તપાસ કરવામાં આવે, તો તે સ્પષ્ટ થાય છે કે કબૂલાત નોંધાવ્યાના એક વર્ષથી વધુ સમય પછી બળજબરી, ધમકી, યાતના વગેરે અંગે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપો તેમના વકીલોની ચાતુર્યની ઉપજ છે.કલમ ૩૧૩ સી. આર. પી. સી. હેઠળ તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલા નિવેદનો પણ વિચાર્યા પછીના પરિણામ હતા

કારણ કે બચાવ પક્ષ દ્વારા કોઈ નક્કર કારણ રજૂ કરવામાં આવ્યું નથી કે જ્યારે અપીલકર્તાઓ આરોપી–૪ થી આરોપી–૮ ને અમદાવાદ ખાતે મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા ત્યારે તેઓ તેમના કબૂલાતમાંથી કેમ પાછા ફર્યા ન હતા અને તે પછી હકીકત હોવા છતાં કે તેઓ એકથી વધુ રીતે કાનૂની સહાય મેળવી શક્યા હતા.તેથી, અમે માનીએ છીએ કે ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાઓ આરોપી૪ થી આરોપી૮ અને આરોપી૧૦ ની કબૂલાત પર આધાર રાખીને કોઈ ભૂલ કરી નથી અને અમને અપીલકર્તાઓ આરોપી૪ થી આરોપી૮ અને આરોપી૧૦ ની કબૂલાતને નકારી કાઢવા માટે કોઈ માન્ય આધાર મળતો નથી.

કોઈ દુર્વ્યવહાર થયો ન હોવાથી, ત્રાસની કોઈ સ્પષ્ટ ફરિયાદ, કબૂલાત સ્વૈચ્છિક હોવાનું જણાય છે અને તમામ આરોપી વ્યક્તિઓને ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા.કબૂલાતની અનુગામી પીછેહઠનું કોઈ પરિણામ નથી, તે જ એક પાછળનો વિચાર છે.

૧૫૦. સીબીઆઈ વતી હાજર રહેલા વિધ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલે વિનંતી કરી હતી કે આરોપી–૪ અને આરોપી–૫ને  તા.૨૯.૦૫.૨૦૦૨ ના રોજ ટિફિન બોમ્બ કેસમાં દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે, જેમાં હિન્દુ વિસ્તારો તરફ જતી બસોમાં ટિફિન બોમ્બ મૂકવામાં આવ્યા હતા અને ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી–૧ અને આરોપી–૩ને પણ આઈપીસીની કલમ ૧૨૦બી અને પોટા

અધિનિયમ ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૦૭ હેઠળ અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે કાવતરામાં દોષિત ઠેરવ્યા છે. તે જ હિંદુ સમુદાયમાં આતંક પેદા કરવાના ગુનાહિત કાવતરાની સાંકળનો એક ભાગ છે, જેના કારણે હરેન પંડ્યાની હત્યા થઈ છે.સંબંધિત કેસ હિંદુ નેતાઓને ખતમ કરવા અને ગોધરા પછીની ઘટનાઓનો બદલો લેવાના કાવતરાની કડી અને ભાગ પણ પ્રદાન કરે છે.પી.ડબલ્યુ.–૩૯ એ ૬.૬.૨૦૦૩ પર એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ, પી.ડબલ્યુ.–૧૪ સમક્ષ ટી.પી. કાર્યવાહીમાં આરોપી આરોપી૧ અને આરોપી૩ ની પણ ઓળખ કરી છે.હરેન પંડ્યાની હત્યાના સંદર્ભમાં રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાના પ્રકાશમાં આપણે રજુઆતોની તપાસ કરવી પડશે.

**<u>પરિષદ અને સંકલન</u>**

૧૫૧. આ નિર્ણય ટાડા, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૨૦એ અને પુરાવા અધિનિયમ ની કલમ ૧૦ પર આધારિત હોવાથી, તે સંસદ પરના હુમલાના કેસમાં નિર્ણય છે જે માર્ગદર્શન પૂરું પાડવાનું છે કારણ કે તે પોટાની કલમ ૩૨ની જોગવાઈ પર હતો. સી. બી. આઈ. દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ નોંધાયેલા તમામ આરોપીઓની કબૂલાત સ્વૈચ્છિક છે અને તેથી તેના પર આધાર રાખી શકાય છે.કબૂલાત વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે, એસપી સીબીઆઈ (સાક્ષી–૨૧) દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી છે.

**ઈન આરઈઃઆરોપી–૧નું સંમેલન (મોહમ્મદ અસગર અલી)**

૧૫૨. આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા કબૂલાત કરવામાં આવી હતી કે તેને અન્ય છોકરાઓ સાથે પાકિસ્તાનમાં તાલીમ માટે તૈયાર થવા માટે સહઆરોપી અબ્દુલ રઉફ દ્વારા કહેવામાં આવ્યું હતું.તેમને અબ્દુલ રઉફ દ્વારારૂ૨૦,૦૦૦/આપવામાં આવ્યા હતા અને તેઓ હૈદરાબાદથી કલકત્તા ગયા હતા.કલકત્તાના એક પરવેઝે તેમને બાંગ્લાદેશ લઈ જવાનું વચન આપ્યું હતું.લગભગ દોઢ મહિના સુધી તેઓ બાંગ્લાદેશમાં હતા અને તેઓ આરોપી–૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) સાથે સતત સંપર્કમાં હતા.બાંગ્લાદેશના ઢાકામાં તેમના રોકાણ દરમિયાન તેમને અફદાન નામ આપવામાં આવ્યું હતું.શિબિરમાં તેમને લગભગ એક મહિના સુધી પિસ્તોલ, બંદૂક, એલ. એમ. જી., ગ્રેનેડ વગેરે જેવા હથિયારોની તાલીમ આપવામાં આવી હતી.તેણે કબૂલાત પણ કરી હતી કે તેણે તાલીમ માટે કરાચી જતા પહેલા સુલેમાન સાથે વાત કરી હતી, જે મુસ્લિમો પર થયેલા અત્યાચારથી વ્યથિત હતો.તેમને રસૂલ પક્ષ દ્વારા ઉદયપુર જવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું, જ્યાં તેમને અત્યાચારનો બદલો લેવા માટે અમદાવાદ લઈ જવામાં આવશે અને હૈદરાબાદના વતની હોવાને કારણે, કોઈ પણ તેમને અમદાવાદમાં ઓળખી શકશે નહીં અને હિંદુઓમાં આતંક પેદા કરી શકશે.

૧૫૩. વધુમાં કબૂલાત કરવામાં આવી હતી કે ડિસેમ્બર ૨૦૦૨માં તે ઉદયપુર પહોંચ્યો હતો અને ૩૧.૧૨.૨૦૦૨ થી ૫.૧.૨૦૦૩ સુધી અફદાન યુસુફના

નામે મુસાફિરખાનામાં રોકાયો હતો.આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા કબૂલાત કરવામાં આવી હતી કે તેને રસૂલ ખાન પાર્ટી તરફથી એક ઇમેઇલ મળ્યો હતો જેમાં તેને ઉદયપુરમાં રહેતા ઉસ્માનનું સરનામું અને ફોન નંબર આપવામાં આવ્યો હતો.ઉદયપુરથી હૈદરાબાદ પરત ફર્યા બાદ તેણે આરોપી–૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) પાસેથી ૨,૦૦૦–૩,૦૦૦ રૂપિયા લીધા હતા.તેમને તેમના ઇમેલ પર એક સંદેશ પણ મળ્યો હતો કે સોહેલ ખાન તેમને અમદાવાદ લઈ જવા માટે ઉદયપુર આવશે. તારીખ ના રોજ, સોહેલ ખાન, સલીમ પાશા અને હાજી ફારુક ટાટા ઈન્ડિકા કારમાં ઉદયપુર ગયા અને તેઓ સવારે અમદાવાદ માટે રવાના થયા.તેઓ પહેલા હાજી ફારૂકના નિવાસસ્થાને ગયા અને ત્યારબાદ સોહેલ ખાનના ઘરે ગયા જ્યાંથી તેમને બાપુનગરના લોખંડવાલી ચૉલ લઈ જવામાં આવ્યા હતા.તેણે આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) નો સંપર્ક કર્યો અને મુસાફિરખાનાનું સરનામું આપ્યું અને તેને અમદાવાદ પણ બોલાવ્યો.તેને સોહેલ ખાનનો મોબાઇલ નંબર એટલે કે ૯૪૨૬૦૩૪૯૩૭ આપવામાં આવ્યો હતો અને સોહેલ ખાનને આ મિત્ર વિશે જાણ પણ કરવામાં આવી હતી.તે સોહેલ ખાન અને પરવેઝ સાથે ગયો અને શફીને અમદાવાદ રેલવે સ્ટેશન નજીક હોટલ ગાર્ડનમાં લાવ્યો.ત્યારબાદ, આરોપી–૧ અને શફીને એમ. બી. ફ્લેટમાં અને ત્યાંથી સુંદરમનગરના રોયલ એપાર્ટમેન્ટમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા.તેને સિમ કાર્ડ નંબર સાથેનો મોબાઇલ ફોન આપવામાં આવ્યો હતો.૯૮૨૫૪૯૮૪૨૧ અને એક સુઝુકી સમુરાઇ મોટરસાયકલ પણ.તે મોડર્ન સાયબર કાફે દ્વારા સુલેમાન (રસૂલ પાર્ટી) ના

સંપર્કમાં હતો.માર્ચ ૨૦૦૩માં એ૧૦ અને એ૧૧ તેમને મળવા ગયા હતા.સોહેલ ખાને ભાજપ નેતા જગદીશ તિવારીને તેમનું પ્રથમ નિશાન બનાવ્યું કારણ કે તેમણે રમખાણો દરમિયાન ટોળાનું નેતૃત્વ કર્યું હતું.પરવેઝે તેને જગદીશ તિવારીની દુકાન બતાવી.

૧૫૩(અ)તા.૯.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) તેને નિશાન બનાવવા માટે જગદીશ તિવારીના સ્થાને ગયા, પરંતુ જગદીશ તિવારી ઉપરોક્ત માર્ગ પરથી પસાર થયો ન હતો.તા.૧૦.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, તેઓ જગદીશ તિવારીને અનુસર્યા, પરંતુ તેઓ જગદીશ તિવારીને મારી શક્યા નહીં.તેઓએ તે મુજબ સોહેલ ખાનને જાણ કરી અને જગદીશ તિવારીને તેની મેડિકલ સ્ટોરમાં મારી નાખવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો.તા.૧૧.૦૩.૨૦૦૩ના રોજ, શફીઉદ્દીને દવા માંગી અને જ્યારે જગદીશ તિવારી દવા લેવા તરફ વળ્યા, ત્યારે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ તેમના પર ગોળીબાર કર્યો અને ગોળી સીધા તેમના પેટમાં ગઈ.તેણે બીજી ગોળી પણ ચલાવી, પરંતુ ગોળી બહાર ન આવી શકી.જગદીશ તિવારી રેફ્રિજરેટરની પાછળ છુપાઈ જાય છે.તેણે તરત જ સોહેલ ખાનને તેના મોબાઈલ નંબર પર ફોન કર્યો.૯૪૨૬૭૩૯૯૨૭, પરંતુ તેમનો સંપર્ક થઈ શક્યો ન હતો, તેથી તેમણે પરવેઝને તેમના મોબાઈલ નંબર પર જાણ કરી હતી.૯૪૨૬૨૨૭૩૪૯ આ ઘટના વિશે અને તેને સોહેલ ખાનને પણ જાણ કરવાનું કહ્યું.ત્યારબાદ, તેઓએ સોહેલ ખાનના ઘરે તેમના શર્ટ બદલ્યા

અને હથિયારથી નાખુશ હતા અને તેને પરત કરવા માંગતા હતા.આરોપી૧૧ અને આરોપી૧૦ તેમને રોયલ એપાર્ટમેન્ટમાં છોડી ગયા.

૧૫૩(બી)તા.૧૭/૧૮.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, સોહેલ ખાને હરેન પંડ્યાને તેમના આગામી લક્ષ્ય તરીકે નામ આપ્યું.મુફ્તી સૂફિયાને તેની હત્યાનો આદેશ આપ્યો હતો.સોહેલ ખાને તેને કહ્યું હતું કે હરેન પંડ્યા લૉ ગાર્ડનમાં સવારે ફરવા જતો હતો અને ત્યાં તેની હત્યા થઈ શકે છે.

૧૫૩(સી). તારીખ ૨૪.૦૩.૨૦૦૩ ના રોજ, સોહેલ ખાન તેને લૉ ગાર્ડન લઈ ગયો અને યુનુસ અને પરવેઝ તેમને મળ્યા.તે દિવસે હરેન પંડ્યા લૉ ગાર્ડન નહોતા આવ્યા., તેઓ જુમ્મા મસ્જિદ ગયા અને જ્યાં તેઓ અનસ, રેહાન અને ગોરુને મળ્યા.૨૫.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, તેને જાલીવાલી મસ્જિદના શૌચાલયમાં અનસ દ્વારા છ ગોળીઓ સાથે કાળા રંગની ભરેલી રિવોલ્વર આપવામાં આવી હતી.ગોરુ તેને લૉ ગાર્ડનમાં લઈ ગયો.તે હરેન પંડ્યા સાથે ચાલતો હતો, પરંતુ ગણવેશમાં એક માણસને જોઈને તેણે બગીચાની અંદર હરેન પંડ્યાને ન મારવાનું નક્કી કર્યું અને તેને મારી નાખવાની યોજના પડતી મૂકી અને ગોરુ સાથે શાહપુર પાછો આવ્યો.હથિયાર અનસ માચિસવાલાને પરત કરવામાં આવ્યું હતું અને શાહનવાઝે તેને બીજા દિવસે આ કાર્ય પૂર્ણ કરવા કહ્યું હતું.

૧૫૩(ડી).બીજા દિવસે જાલીવાલી મસ્જિદની અંદર, તેમને અનસ માચિસવાલા દ્વારા ભરેલી રિવોલ્વર આપવામાં આવી હતી.કબૂલાત કરવામાં આવી હતી કે હરેન પંડ્યા મારુતિ ફ્રન્ટી કારમાં ત્યાં આવ્યો હતો અને કાર તેની નિયમિત જગ્યાએ પાર્ક કરી હતી.તેણે કબૂલાત પણ કરી હતી કે તેણે ડ્રાઇવર સીટની બારીમાંથી હરેન પંડ્યા પર પાંચ ગોળીઓ ચલાવી હતી અને યુનુસની મોટરબાઈક પર ભાગી ગયો હતો.તેઓ શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડ ગયા અને તેમણે સોહેલ ખાનને ફોન કર્યો અને તેમને જાણ કરી કે કામ પૂર્ણ થઈ ગયું છે. રેહાન તેની આગળ હતો અને સોહેલ ખાન અને અનસ માચિસવાલા ઓટો રિક્ષામાં રાહ જોઈ રહ્યા હતા.પાંચ ખાલી કારતુસ અનસ માચિસવાલાને સોંપવામાં આવ્યા હતા અને પોતાની સુરક્ષા માટે યુનુસની પિસ્તોલ તેની પાસે રાખવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ તેઓ શાહી એપાર્ટમેન્ટમાં ગયા અને ત્યાં ત્રણ દિવસ રોકાયા.સલામતીના હેતુથી સોહેલ ખાને તેને શાહી એપાર્ટમેન્ટ ખાલી કરવાનું કહ્યું હતું.અનસ માચિસવાલા, સોહેલ ખાન અને મુફ્તી સુફિયાને તેમના કાર્યની પ્રશંસા કરી હતી.તેમને  કાણોદર ગામમાં સિકંદરના ઘરે રહેવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ તેમણે તેમને રાખવાની ના પાડી હતી અને તેઓ કાણોદર મસ્જિદમાં રોકાયા હતા.બાદમાં, તેને શાહપુર પોલીસ સ્ટેશનની પાછળના ફ્લેટ નં.૪ B માં ખસેડવામાં આવ્યો હતો.

૧૫૩(ઇ).બીજા દિવસે સોહેલ ખાને જુહાપુરા, અફઝલ મસ્જિદ નજીક

આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને બોલાવ્યો.તેને મોહંમદનો ફોન આવ્યો.અયુબ જેને હોટલમાં બોલાવવામાં આવ્યો હતો.તેમના રહેવાની વ્યવસ્થા સિલ્વર ફ્લેટ નંબર ૨માં કરવામાં આવી હતી, જ્યાં ડૉ. હારૂન રહેતો હતો અને આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) પણ ત્યાં લગભગ એક અઠવાડિયા સુધી રોકાયો હતો.તેણે અફઝલ મસ્જિદમાં સાયબર સ્પેસ કાફેમાં તેના મિત્રો સાથે ચેટ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું.એવું કહેવામાં આવે છે કે હરેન પંડ્યાની હત્યા કર્યા પછી તેની સાથે થયેલા દુર્વ્યવહારથી તે ખૂબ જ નારાજ હતો, રઉફને પત્ર લખીને તેણે તેને વિનંતી કરી કે તેણે પાકિસ્તાનમાં સુલેમાનને આ હકીકતની જાણ કરવી જોઈએ પરંતુ બીજા દિવસે તેને કોઈ સંદેશ મળ્યો નહીં અને તેથી, બીજા દિવસે તેણે હૈદરાબાદ જવાનું પસંદ કર્યું.તા.૭.૪.૨૦૦૩ ના રોજ જ્યારે અયુબ તેના માટે ભોજન લાવ્યો, ત્યારે તેણે તેને રેલવે સ્ટેશન પર મૂકવાની વિનંતી કરી, મુંબઈ માટે પોતાની ટિકિટ મેળવી.તે પોતે ખૂબ જ મૂંઝવણમાં હતો અને પરસેવો પાડતો હતો અને તેણે અયુબને સાચી વાત કહી હતી અને અયુબ ખૂબ જ ડરી ગયો હતો.હૈદરાબાદમાં તેઓ ઇફ્તિખારના ઘરે ગયા અને ત્યાં રઉફને મળ્યા અને સુલેમાન સાથે વાત કર્યા બાદ તેમને પાકિસ્તાન લઈ જવા વિનંતી કરી.તેમને રાહ જોવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ તેઓ ડરી ગયા હોવાથી તેઓ એકલા બાંગ્લાદેશ જવાનું વિચારી રહ્યા હતા.રઉફે તેને એમ પણ કહ્યું હતું કે હાજી ફારુક અને પરવેઝ પોલીસથી છુપાઈને હૈદરાબાદ પહોંચ્યા હતા.હૈદરાબાદથી કલકત્તા અને બાંગ્લાદેશ જતા રસ્તામાં પોલીસે તેની ધરપકડ કરી હતી.કબૂલાત તેના દ્વારા

સહી કરવામાં આવી હતી.

૧૫૪. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ની કબૂલાતમાં ભૌતિક વિગતોમાં સમર્થનનો અભાવ છે.આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ તેની કબૂલાતમાં જણાવ્યું હતું કે તે પહેલાંથી જ સ્થળ પર ઊભો હતો.સાક્ષી–૫૫નું નિવેદન પણ આવું જ છે.આરોપી–૧ની કબૂલાતમાં સાક્ષીની હાજરીનો ઉલ્લેખ નથી.સાક્ષી–૫૫ દાવો કરે છે કે તેણે તેના પર બૂમો પાડી હતી.આરોપી આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ની કબૂલાતનો અર્થ બારીમાંથી ઊંધું વળવું નથી, પરંતુ હરેન પંડ્યા શૂટિંગ સમયે પાણી પીતો હોવાનું કહેવાય છે."જૈસે ગાડી ખડી કરકે પાની પીને કે લિએ બોટલ કા ઢક્કન ખોલા મૈં ગાડ़ી કી તરફ઼ ઘૂમા ઔર ડ્રાઇવર કી તરફ઼ સે થોડ़ા ખુલે શીશે સે હરેન પંડયા પર પાંચ ફ઼ાયર કિયે "નો ઉપયોગ કરે છે.અમારા મતે, કારમાંથી પાણીની બોટલ ન મળવી એ કોઈ પણ પ્રકારની  ગંભીર બાબત નથી કારણ કે તેને સંબંધિત ગુના સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી.કારમાં મળી આવેલી દરેક સામગ્રીને જપ્ત કરવાની જરૂર નહોતી.સાક્ષી સાક્ષી–૫૫એ એમ પણ કહ્યું છે કે હરેન પંડ્યાએ બોટલમાંથી પાણી પીધું હતું.આરોપી–૧ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ વતી કોઈ વિરોધાભાસ કરવામાં આવ્યો નથી.

૧૫૫. આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ની કબૂલાતને રેકોર્ડ પરના અન્ય વિવિધ પુરાવાઓ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે જેમ કે ફોન કોલ્સ,

હથિયારની પુનઃપ્રાપ્તિ, વાહન, રૂમ ભાડે લેવા વગેરે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કબૂલાતમાં જણાવ્યા મુજબ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) નું વર્તન આત્મવિશ્વાસને પ્રેરિત કરતું નથી.કારતુસ કેસ અને હથિયારોને સાચવવા અને સ્થળ પરથી ભાગી જવા માટે ખૂની માટે કિંમતી સમય પસાર કરવા માટે કોઈ કલ્પનીય કારણ નથી.આરોપી માટે ખાલી કારતુસ સાચવવાનું વાજબી ન હતું.ઘટના સ્થળેથી તેમના સાજા થવાની સંભાવના હતી.જો તેણે તેમને ઘટના સ્થળે ફેંકી દીધા હતા, જેમ કે, અમારા મતે, આરોપી આરોપી– ૧ માટે તેમને લઈ જવું અસામાન્ય ન હતું અને તે સ્થળ પરથી ભાગી જવા માંગતો હતો કારણ કે તેણે તેમને સ્થળ પર ફેંકી દેવામાં સમય બગાડ્યો ન હતો અને પુરાવા છોડી દીધા હતા.

૧૫૬. આરોપી આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) વતી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સીબીઆઇનો કેસ એ છે કે આરોપી–૯ એ આરોપી–૧ લો ગાર્ડનમાં આવ્યો નથી એમ કહેવા માટે આરોપી–૧ પર સવારે ૭:૧૮ વાગ્યે ફોન કર્યો હતો.હત્યા બાદ સવારે ૭.૩ વાગ્યે આરોપી–૧એ લૉ ગાર્ડનથી કેટલાક કિલોમીટર દૂરથી આરોપી–૧૪ને ફોન કર્યો હતો.૮. ૧૭ વાગ્યે, આરોપી૧ એ ફરીથી લગભગ ૧૫૧૭ કિમી દૂરથી આરોપી૧૪ ને બોલાવ્યો.તે આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે એ બતાવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી કે આ આરોપી– ૭ અને આરોપી– ૯ અથવા આરોપી– ૧ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા ફોન હતા અથવા કબૂલાત સિવાય વાતચીતનું સ્વરૂપ બતાવવા માટે.તેમાંથી

એક નંબરનું કોલ લોકેશન પણ ખૂટે છે.એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ સિદ્ધાંતને અંકિત મૂલ્ય પર લેવાનો અર્થ એ છે કે આરોપી–૧ સવારે ૭:૧૯ પહેલાં સ્થળ પર પહોંચ્યો ન હતો. ઉપરાંત, તેણે સવારે ૭.૨૯ પહેલાં સ્થળ છોડ્યું હોવું જરૂરી છે કારણ કે તે સ્થળ સુધી પહોંચવામાં ૪૫ મિનિટનો સમય લાગશે જ્યાંથી સવારે ૭.૩૩ વાગ્યે કોલ કરવામાં આવ્યો હતો.આમ હત્યાનો સમય સી. બી. આઈ. કેસ અનુસાર બાહ્ય સીમા પર સવારે ૭:૧૯ થી ૭:૨૮ ની વચ્ચે હોય છે, જો કબૂલાતને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે તો તે વધુ ઓછું છે કારણ કે તે કહે છે કે આરોપી–૧ શ્રી પંડ્યાના આગમનની થોડી મિનિટો પહેલાં ઇચ્છતો હતો.

૧૫૭. આ ઘટના પછી, આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ પોતાના મોબાઇલમાંથી આરોપી–૧૪ સોહેલના મોબાઇલ પર સવારે ૭.૩૩.૨૭ વાગ્યે ફોન કર્યો અને સવારે ૮.૧૭ વાગ્યે આ મોબાઇલ ફોનનું લોકેશન લૉ ગાર્ડન વિસ્તારમાં આરોપી–૧ અસગર અલીની હાજરીની પુષ્ટિ કરે છે.આ હકીકતો આંક–૪૬૭ દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી છે.  (૯૮૨૫૪૯૪૪૨૧ નો સી.ડી.આર.) અને આંક ૭૭૫ દ્વારા પણ. .સાક્ષી–૩૩ હેમંત કુમાર રતિલાલ પટેલ, સહાયકવસ્ત્રાપુર ટેલિફોન એક્સચેન્જના વિભાગીય ઇજનેરે ટાવરના સ્થાનના આધારે આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા મોબાઇલ નંબરનું સ્થાન સાબિત કર્યું હતું.ટ્રાયલ કોર્ટે આ પાસાને વિસ્તૃત રીતે હાથ ધર્યું છે.

૧૫૮. તા.૨૫.૩.૨૦૦૩ ના રોજ હરેન પંડ્યાની હત્યાનો ત્યજી દેવાયેલા/૨૬ કરાયેલા પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.સીડીઆર અને કોલ રેકોર્ડ સૂચવે છે કે ઉપરોક્ત તારીખે લો ગાર્ડન વિસ્તારમાં આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ની હાજરી હતી.ઘટના પછી તા.૨૬.૩.૨૦૦૩ ના રોજ સોહેલના મોબાઇલ પર કોલ કરવામાં આવ્યો હતો અને કહેવામાં આવ્યું હતું કે કામ થઈ ગયું છે.સી. બી. આઈ. ના કોલ રેકોર્ડ્સ પણ આ જ વાતને સમર્થન આપે છે.

૧૫૯. અમારા મતે, એક કે બે મિનિટનો ભાગ્યે જ કોઈ ફરક પડે છે જ્યારે આરોપી૧ થી આરોપી૧૪ દ્વારા જ્યાંથી કોલ કરવામાં આવ્યા હતા ત્યાંથી થોડા મિનિટમાં અને ૧૫ થી ૧૭ કિમીના અંતરે મુસાફરી કરવી શક્ય છે.૪૫ મિનિટમાં ફોન કરો.સેલ ફોનનું સ્થાન નજરે જોનારની જુબાનીને પણ સમર્થન આપે છે અને એ હકીકતને વિશ્વાસ આપે છે કે હત્યા લૉ ગાર્ડન નજીકના સ્થળે થઈ હતી.વધુમાં, આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને ટ્રેક કરવા માટે, નલગોંડા ખાતે લેન્ડલાઇનનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.એ સાબિત થયું હતું કે આરોપી૧ એ ફોન નં.૯૮૨૫૪૯૪૨૫૧ નો ઉપયોગ કર્યો હતો.કબૂલાતમાં પણ નંબર જણાવવામાં આવ્યો છે.ઘટનાની આગલી તારીખે પણ, આરોપી–૧ દ્વારા ફોનનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો, જે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે.

૧૬૦. શૂટર આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના સંદર્ભમાં કબૂલાતના સમર્થનકારી પુરાવા છે.તેણે જગદીશ તિવારી પર ગોળીબાર કર્યો અને હરેન પંડ્યાની હત્યા કરી, જેમ કે પાકિસ્તાનથી પરત ફર્યા બાદ ડિસેમ્બર ૨૦૦૨માં તેણે કબૂલાતમાં જણાવ્યું હતું.તેઓ ઉદયપુર પહોંચ્યા અને મુસ્લિમ મુસાફિરખાના ખાતે રોકાયા, જે મુસ્લિમ મુસાફિરખાના (સાક્ષી–૩૦) (આંક–૨૯૭) ના મેનેજર મોહમ્મદ જમીલ નાસિર મોહમ્મદના જુબાની દ્વારા પુષ્ટિ આપે છે અને મહેમાન રજિસ્ટર (આંક–૨૯૮) પણ રજૂ કર્યું છે.એન્ટ્રી નં. ૫૮૪૬ (આંક–૨૯૮) આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના ૩૧.૧૨.૨૦૦૨ થી ૫.૧.૨૦૦૩ ના રોકાણના સંદર્ભમાં બનાવવામાં આવ્યું હતું, જેના પર આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૬૧. તેમને ઉદયપુર પહોંચવા અને ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન (સાક્ષી–૨૯) નો સંપર્ક કરવા માટે ઈમેઇલ દ્વારા આરોપી– ૧૮ તરફથી સંદેશ પણ મળ્યો હતો.ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન (સાક્ષી–૨૯) દ્વારા તેમની જુબાનીમાં આ વાતની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી.આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) આઈડી૧ પર ઉદયપુર પહોંચ્યો અને મુસ્લિમ મુસાફિરખાનામાં એક દિવસ રોકાયો.એન્ટ્રી નં.૮૬૮૨ (આંક– ૨૯૯) તેમના રોકાણ અંગે મુલાકાતી રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવ્યું હતું.ત્યારબાદ, તેઓ ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન (સાક્ષી–૨૯) સાથે તેમના ઘરે ૨૩ દિવસ રહ્યા અને ચેતક સર્કલમાં ગયા અને

કોમ્પ્યુટર સેન્ટરમાં કોમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કર્યો.ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન (સાક્ષી–૨૯) દ્વારા તેની જુબાનીમાં પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી.તેણે હીરો હોન્ડાની ચોરાયેલી બાઇક પણ ખરીદી હતી, આ હકીકતને નપ૭ (પ્રતિકૂળ સાક્ષી) દ્વારા આ જુબાનીમાં સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.તેઓ સલીમ પાશાને મળ્યા અને આરોપી– ૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ઉદયપુર પહોંચ્યા અને મુસ્લિમ મુસાફિરખાનામાં એક દિવસ રોકાયા.આ હકીકતને ડૉ. મોહમ્મદ ઐઝાઝ અલી, પ્રિન્સિપલ સાયન્ટિફિક ઓફિસર (ડોક્યુમેન્ટ) સીએફએસએલ, નવી દિલ્હી દ્વારા અહેવાલ (આંક–પ૨૪) દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું અને તેમણે આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ના રોકાણ માટે મુલાકાતી રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રી નં.૮૬૯૯ (આંક–૩૦૦) ના સંદર્ભમાં પણ સકારાત્મક અભિપ્રાય આપ્યો હતો.અમદાવાદ પહોંચ્યા પછી, આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને મુશ્તાક અહમદ મુનીર (સાક્ષી–૬૩) ની માલિકીના બાપુનગરના લોખંડવાલીચલી ખાતેના એક ઓરડામાં રાખવામાં આવ્યા હતા, જે મુશ્તાક અહમદ મુનીર (સાક્ષી–૬૩) દ્વારા તેમના જુબાનીમાં (આંક–૬૫૨) સાબિત થયું હતું.તેણે કબૂલાત પણ કરી હતી કે જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પર ગોળીબાર કર્યા પછી તેણે મોબાઇલ નંબર પર આરોપી– ૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ને ફોન કર્યો હતો.૯૪૨૬૦૩૯૯૩૭.ઓ૨પી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ વધુમાં કબૂલાત કરી હતી કે તા.૨૫.૩.૨૦૦૩ ના રોજ હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનો ત્યજી દેવાયેલો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.સીડીઆર કોલ રેકોર્ડે લૉ ગાર્ડન

વિસ્તારમાં તેમની હાજરી દર્શાવી હતી.તેણે કબૂલાત કરી કે તા. ૨૬.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, ઘટના પછી, તેણે આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ને ફોન કર્યો અને કહ્યું:"કામ પૂરું થયું ".તેણે વધુમાં કબૂલાત કરી હતી કે તેણે પિસ્તોલને પોલિથીનની થેલીમાં લપેટીને રોયલ એપાર્ટમેન્ટમાં સ્ટોવના કેરોસીન તેલના ટેન્કરમાં રાખી હતી.આ હથિયાર આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના કહેવા પર જપ્તી મેમો આંક– ૧૯૬ દ્વારા મળી આવ્યું હતું.

૧૬૨. તેમની સામેના એકંદર પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારું માનવું છે કે હરેન પંડ્યાની હત્યા અને પોટા ગુના માટે હાઈકોર્ટ દ્વારા તેમને નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે અને ટ્રાયલ કોર્ટના આદેશ મુજબ દોષિત ઠેરવવામાં આવે અને સજા પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે.

**<u>રી માંઃઆરોપી૪ (કલીમ અહમદ કરીમી)</u>**

૧૬૩. આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) વતી વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી રાજુ રામચંદ્રને રજૂઆત કરી હતી કે આ કાવતરાનો કેસ છે, જે સંપૂર્ણપણે પોટા હેઠળ કબૂલાત પર આધારિત છે, જે પોલીસ કસ્ટડીના અનુચિત લાંબા સમયગાળા પછી મેળવવામાં આવી હતી.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે કાવતરાનો રંગ માત્ર કબૂલાતના ઉપયોગ દ્વારા આપવામાં આવે છે.કેહર સિંહ (સુપ્રા) પર રિલાયન્સ મૂકવામાં આવ્યું છે, જેના પર પહેલેથી જ વિચાર

કરવામાં આવ્યો છે.વધુમાં, કે. આર. પુરુષોત્તમન વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય, (૨૦૦૫) ૧૨ એસસીસી ૬૩૧ ના નિર્ણય પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી હતી, જેમાં આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

> "૧૩. કાવતરું રચવા માટે, ગેરકાયદેસર અધિનિયમ  અથવા ગેરકાયદેસર રીતે અધિનિયમ  કરવા માટે બે અથવા વધુ વ્યક્તિઓના મનની મુલાકાત એ પ્રથમ અને પ્રાથમિક શરત છે અને તે જરૂરી નથી કે તમામ કાવતરાખોરોએ કાવતરાની દરેક વિગતો જાણવી જોઈએ.ન તો તે જરૂરી છે કે દરેક કાવતરાખોરો દરેક કાવતરાના કૃત્યોમાં સક્રિય ભાગ લે.કાવતરાખોરો વચ્ચેની સમજૂતીને જરૂરી સૂચિતાર્થ દ્વારા અનુમાન કરી શકાય છે.મોટાભાગના કિસ્સાઓમાં, કાવતરાઓ પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા દ્વારા સાબિત થાય છે, કારણ કે કાવતરું ભાગ્યે જ એક ખુલ્લું પ્રકરણ હોય છે.કાવતરાનું અસ્તિત્વ અને તેના ઉદ્દેશો સામાન્ય રીતે કેસના સંજોગો અને કાવતરામાં સામેલ આરોપીઓના વર્તન પરથી અનુમાન કરવામાં આવે છે.કાવતરાના પુરાવાની પ્રશંસા કરતી વખતે, પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાને સંચાલિત કરતા જાણીતા નિયમને ધ્યાનમાં રાખવો અદાલતની ફરજ છે, એટલે કે દરેક દોષિત સંજોગો વિશ્વસનીય પુરાવા દ્વારા સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત થવા જોઈએ અને સાબિત થયેલા સંજોગો એવી ઘટનાઓની સાંકળ બનાવવી જોઈએ કે જેમાંથી આરોપીના અપરાધ વિશેનો એકમાત્ર અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ સુરક્ષિત રીતે

કાઢી શકાય અને દોષ વિરુદ્ધ કોઈ અન્ય પૂર્વધારણા શક્ય ન હોય.ફોજદારી કાવતરું એ દંડ સંહિતામાં એક સ્વતંત્ર ગુનો છે.ગેરકાયદેસર કરાર દંડ સંહિતા હેઠળ ગુનાની રચના કરવા માટે અનિવાર્ય છે અને સિદ્ધિ નથી.કાવતરામાં બે અથવા વધુ વ્યક્તિઓ વચ્ચેની યોજના અથવા ગોઠવણનો સમાવેશ થાય છે જે સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત અથવા અંશતઃ અભિવ્યક્ત અને અંશતઃ ગર્ભિત હોઈ શકે છે.યોજનાનું માત્ર જ્ઞાન, ચર્ચા પણ પોતે કાવતરું નહીં બને.ષડયંત્રનો ગુનો કરારની સમાપ્તિ સુધી ચાલુ રહેશે."

૧૬૪. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન, હૈદરાબાદ વિરુદ્ધ કે. નારાયણ રાવ, (૨૦૧૨) ૯ એસસીસી ૫૧૨ ના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખ્યો છે, જેમાં આ અદાલતે આ રીતે અભિપ્રાય આપ્યો છેઃ

"૨૪. ગુનાહિત કાવતરાના ગુનાના ઘટકો એ છે કે જે વ્યક્તિઓ પર કાવતરું કરવાનો આરોપ છે તેમની વચ્ચે સમજૂતી હોવી જોઈએ અને ઉપરોક્ત સમજૂતી ગેરકાયદેસર અધિનિયમ  કરવા માટે અથવા ગેરકાયદેસર માધ્યમો દ્વારા એવું અધિનિયમ  કરવા માટે હોવી જોઈએ જે પોતે ગેરકાયદેસર ન હોય.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ગુનાહિત કાવતરાનો સાર એ ગેરકાયદેસર અધિનિયમ  કરવા માટેની સમજૂતી છે અને આવા કરારને સીધા પુરાવા દ્વારા અથવા પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા

દ્વારા અથવા બંને દ્વારા અને સામાન્ય અનુભવની બાબતમાં સાબિત કરી શકાય છે કે કાવતરું સાબિત કરવા માટે સીધા પુરાવા ભાગ્યે જ ઉપલબ્ધ હોય છે.તદનુસાર, આરોપીની સંડોવણી વિશે નિર્ણય લેવા માટે ઘટના પહેલા અને પછી સાબિત થયેલા સંજોગો પર વિચાર કરવો પડશે.જો કેટલાક કૃત્યો કરવામાં આવ્યા હોવાનું સાબિત થાય તો પણ, તે સ્પષ્ટ હોવું જોઈએ કે તેઓ કથિત કાવતરામાં પક્ષકાર રહેલા આરોપી વ્યક્તિઓ વચ્ચે કરવામાં આવેલા કરારને અનુસરીને કરવામાં આવ્યા હતા.દોષ અંગેના આવા સાબિત સંજોગોમાંથી તારણો ત્યારે જ મેળવી શકાય છે જ્યારે આવા સંજોગો અન્ય કોઈ વાજબી સમજૂતી માટે અસમર્થ હોય.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કાવતરાના ગુનાને માત્ર શંકા અને ધારણાઓ અથવા અનુમાન પર સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હોવાનું માની શકાતું નથી જે નક્કર અને સ્વીકાર્ય પુરાવા દ્વારા સમર્થિત નથી."

૧૬૫. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે સી. બી. આઈ. નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને ઉલટાવી દેવા માંગે છે, જ્યાં ઉચ્ચ અદાલતે આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાના આધારે કબૂલાતને નકારી કાઢી છે.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યારે ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલો મત સંભવિત દૃષ્ટિકોણ હોય ત્યારે નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને ઉલટાવી ન શકાય અને તેથી રાજસ્થાન રાજ્ય વિરુદ્ધ ઈસ્લામ અને અન્ય, (૨૦૧૧) ૬ એસ. સી. સી. ૩૪૩ માં નિર્ધારિત પરિમાણ મુજબ કોઈ દખલગીરી થવી જોઈએ નહીં,

જેમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું:

"૧૬. નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલની વિચારણા કરતી અપીલ અદાલત દ્વારા અનુસરવાનો સિદ્ધાંત એ છે કે જ્યારે આવું કરવા માટે અનિવાર્ય અને નોંધપાત્ર કારણો હોય ત્યારે જ દખલ કરવી.આમ, આવા કિસ્સાઓમાં, આ અદાલત સામાન્ય રીતે દખલ નહીં કરે સિવાય કે:

(i) પુરાવાના મૂલ્યાંકનમાં કેટલીક સ્પષ્ટ નબળાઈને કારણે આ તારણ પરિવર્તિતથાય છે.(યુ. પી. રાજ્ય વિ.સહાય, (૧૯૮૨) ૧ એસ. સી. સી. ૩૫૨ એસ. સી. સી. પેરા ૨૦૨૨ ખાતેઃએર પેરા ૧૯૨૧.)

((૨) તારણ વિપરીત છે.(એમ. પી. વી. નું રાજ્યબચ્ચુદાસ, (૨૦૦૭) ૯ એસ. સી. સી. ૧૩૫ એસ. સી. સી. પેરા ૧૦ પર અને પંજાબ રાજ્ય વિ. પરવીન કુમાર, (૨૦૦૫) ૯ એસ. સી. સી. ૭૬૯ એસ. સી. સી. પેરા ૯ પર.)

(૩) આ આદેશમાં કાયદા અને તથ્યની નોંધપાત્ર ભૂલો છે.(રાજેશ કુમાર વિ. ધરમવીર, (૧૯૯૭) ૪ એસસીસી ૪૯૬ એસસીસી પેરા ૫ પર.)

((૪) આ આદેશ કાયદાની ખોટી ધારણા અથવા પુરાવા ઉપર રાખેલ

બિનજરૂરી આધાર પર આધારિત છે.(યુ. પી. રાજ્ય વિ.અબ્દુલ, (૧૯૯૭) ૧૦ એસસીસી ૧૩૫; યુ. પી. રાજ્ય વિ.પ્રેમી, (૨૦૦૩) ૯ એસસીસી ૧૨ એસસીસી પેરા ૧૫ પર.)

(૫) ઉચ્ચ અદાલત ખોટો અભિગમ અપનાવ્યો છે જેના પરિણામે અન્યાય થયેલ છે.(સ્ટેટ ઓફ ટી. એન. વી.સુરેશ, (૧૯૯૮) ૨ એસ. સી. સી. ૩૭૨ એસ. સી. સી. પર પેરા ૩૧ અને ૩૨; એમ. પી. વી. નું રાજ્યપલ્ટન મલ્લાહ, (૨૦૦૫) ૩ એસ. સી. સી. ૧૬૯ એસ. સી. સી. પેરા ૮.)

(૬) નિર્દોષ છૂટવું એ અપ્રસ્તુત આધારો પર આધારિત છે. (અરુણાચલમ વિ. પી. એસ. આર. સાધનાનથમ, (૧૯૭૯) ૨ એસ. સી. સી. ૨૯૭ એસ. સી. સી. પેરા ૪.)

(૭) ઉચ્ચ અદાલત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ઉલટાવીને પોતાની જાતને સંપૂર્ણપણે ખોટી દિશા આપી છે.(ગૌરી શંકર શર્મા વિ. યુ. પી. રાજ્ય, (૧૯૯૦) સપ.એસસીસી ૬૫૬)

(૮) ચુકાદો ગંભીર કાયદાકીય નબળાઈઓથી દૂષિત છે.(મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિરુદ્ધ નરસિંહરાવ ગંગારામ પિમ્પલ, (૧૯૮૪) ૧ એસ. સી. સી. પેરા ૪૫ પર એસ. સી. સી. ૪૪૬:એર પેરા ૪૫.)

૧૭. નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને ઉલટાવતા, આ અદાલત ધ્યાનમાં

રાખે છે કે આરોપીની તરફેણમાં નિર્દોષતાની ધારણા નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ દ્વારા મજબૂત બને છે અને જો ઉચ્ચ અદાલતનો મત વાજબી અને રેકોર્ડ પરની  દસ્તાવેજો પર આધારિત હોય, તો આ અદાલતે દખલ ન કરવી જોઈએ.જો કે, જો આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે નિર્દોષતા વાજબી દ્રષ્ટિકોણ પર આધારિત નથી, તો તે સમગ્ર દસ્તાવેજોની સમીક્ષા કરી શકે છે અને નિર્દોષતાને રદ કરતા ન્યાયી નિર્ણય પર આવવા માટે અનુચ્છેદ  ૧૩૬ હેઠળ આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્ર પર કોઈ મર્યાદા રહેશે નહીં.[એસસીસી પેરા ૪૫ પર રાજ્ય (દિલ્હી વહીવટીતંત્ર) વિરુદ્ધ લક્ષ્મણ કુમાર, (૧૯૮૫) ૪ એસસીસી ૪૭૬ અને એસસીસી પેરા ૪ પર ધર્મ વિરુદ્ધ નિર્મલ સિંહ, (૧૯૯૬) ૭ એસસીસી ૪૭૧ જુઓ.]"

આ અદાલતે ચેતવણી આપી છે કે જો ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો મત વાજબી ન હોય તો, આ અદાલત સમગ્ર સામગ્રીની સમીક્ષા કરી શકે છે અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદાને રદ કરીને ન્યાય આપવા માટે અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળ આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્ર પર કોઈ મર્યાદા રહેશે નહીં.

૧૬૬. આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) હરેન પંડ્યાની હત્યાના કાવતરાનો ભાગ હતો. તા.૦૭.૧૨.૨૦૦૨ના રોજ, તેઓ આરોપી૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) અને અન્ય બે લોકો સાથે ઉદયપુર ગયા અને ઉસ્માન ખાન નવાબ

ખાન (સાક્ષી–૨૯) ના ઘરની મુલાકાત લીધી.તેમણે ઉદયપુર ખાતેના પી. સી. ઓ. ના એ ૧૮ સાથે પણ વાત કરી હતી.તેને આરોપી૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) ના નિર્દેશ પર હુસૈનમિયાન અમિરમિયાન શેખ (સાક્ષી–૫૭) પાસેથી ચોરાયેલી ત્રણ હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલો મળી હતી.તેણે એક મોટરસાયકલ પોતાની પાસે રાખી હતી અને અન્ય બે આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ને સોંપી દીધી હતી. તારીખ ૨૪.૦૪.૨૦૦૩ના રોજ, તેણે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને જૂની જામા મસ્જિદમાં બોલાવ્યો અને તે જ રાત્રે આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) ને ત્રણ હથિયારો સોંપ્યા.એપ (અનસ માચિસવાલા) ના કહેવા પર હથિયાર મળી આવ્યું હતું.આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) અને આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) એ સુરતની મુલાકાત લીધી હતી અને મૌલાના તાહિર પાસેથી બે હથિયારો ખરીદ્યા હતા.ફરિયાદી પક્ષ અનુસાર, આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) એ હથિયારો તેની દુકાનમાં રાખ્યા હતા અને આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) ને હરેન પંડ્યાની હત્યા કરવા માટે આરોપી–૧ની રાત્રે તે જ હથિયારો આપ્યા હતા.

૧૬૭. ફરિયાદી પક્ષે પોટાની કલમ ૩૨ હેઠળ કબૂલાતના નિવેદન પર આધાર રાખ્યો છે, જોકે આરોપી– ૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) તા.૨૫.૪.૨૦૦૩ થી ૫.૬.૨૦૦૩ સુધી પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો.તેને તા.૧૭.૬.૨૦૦૩ સુધી ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ તા.૨૪.૬.૨૦૦૩ ના

રોજ, તેને ચિંતન માટે સમય આપવામાં આવ્યા બાદ તેણે કબૂલાત કરી હતી.જે દિવસે તેને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો તે દિવસે તેણે તેના કબૂલાતના નિવેદન પર તેની સહી સ્વીકારી હતી.બાદમાં, તેણે કબૂલાત પાછી ખેંચતી વખતે કહ્યું કે તેની સહી બળજબરીથી મેળવવામાં આવી હતી.

૧૬૮. આરોપી વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે માત્ર યોજનાનું જ્ઞાન એ કાવતરું નહીં બને, જેમ કે કે. આર. પુરુષોત્તમન વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય (ઉપરોક્ત) માં જોવા મળ્યું છે.પહેલેથી જ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે તેમ, કાવતરું માત્ર શંકા અને ધારણાઓ અથવા તારણો પર સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હોવાનું માનવામાં આવશે નહીં જે નક્કર અને સ્વીકાર્ય પુરાવા દ્વારા સમર્થિત નથી.

૧૬૯. આગળ સીબીઆઈ વિરુદ્ધ વી. કે. નારાયણ રાવ, (૨૦૧૨) ૯ એસસીસી ૫૧૨ અને કેહર સિંહ (સુપ્રા) પર આધાર રાખવામાં આવ્યું છે.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે હુસૈનમિયા અમિરમિયા શેખ (સાક્ષી–૫૭) એ આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) ની સૂચના પર ત્રણ મોટરસાયકલોની ચોરી કરી હતી અને આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) ને આપી હતી.હુસૈનમિયા અમિરમિયા શેખ (સાક્ષી–૫૭) પ્રતિકૂળ બની ગયો છે અને કહ્યું છે કે તેણે મોટરસાયકલની ચોરી અંગે તા.૧૧.૪.૨૦૦૩ ના રોજ કોઈ નિવેદન આપ્યું નથી.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેમણે ક્રાઈમ બ્રાંચમાં

કોઈ નિવેદન આપ્યું નથી અને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ લેખિત કાગળ પર માત્ર તેમની સહીઓ લેવામાં આવી હતી.તેમણે કલમ ૧૬૪ સી.આર.પી.સી. હેઠળ પણ તેમના નિવેદનને નકારી કાઢ્યું છે.તેમણે રજૂઆત કરી છે કે સહીઓ બળજબરીથી કરવામાં આવી હતી.કલમ ૧૬૪ સી.આર.પી.સી. હેઠળનું નિવેદન પુરાવાનો મૂળ ભાગ નથી અને દિલ્હી રાજ્ય વિરુદ્ધ શ્રી રામ લોહિયા, IR ૧૯૬૦ SC ૪૯૦ માં જણાવ્યા મુજબ સમર્થનની જરૂર છે.

૧૭૦. આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) વતી એ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ફરિયાદી પક્ષે જાવેદ અબ્દુલ રાશિદ ખાન પઠાણ ( સાક્ષી–૪૫) ની જુબાની પર આધાર રાખ્યો છે, જેમણે ઘટના પછી કથિત રીતે બે મોટરસાયકલોનો નિકાલ કર્યો હતો.તેમણે એમ પણ કહ્યું હતું કે તેમને નિવેદન આપવા માટે મજબૂર કરવામાં આવ્યા હતા.તેણે નકારી કાઢ્યું છે કે અપ્સરા સિનેમા પાસેથી મળી આવેલી મોટરસાયકલ તેની હાજરીમાં જપ્ત કરવામાં આવી હતી અને તેણે એ વાતનો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે પીએસ કાગડાપીઠ ખાતે તેને મોટરસાયકલ બતાવવામાં આવી હતી.તેમણે રેલવે સ્ટેશન પરથી મળી આવેલી સુઝુકી સમુરાઇ મોટરસાયકલની વસૂલાતનો ઇનકાર કર્યો છે.સાક્ષીએ તેનું સમર્થન ન કર્યું હોવાથી, મોટરસાયકલની પુનઃપ્રાપ્તિ શંકાસ્પદ બની જાય છે અને તેના પર વિશ્વાસ કરી શકાતો નથી.વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે હરેન પંડ્યાની હત્યાના ગુનામાં મોટરસાયકલોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોવાના કોઈ પુરાવા નથી.મોટરસાયકલની કથિત

ચોરીની તારીખ ૨૦૦૨ છે, જે હરેન પંડ્યાની હત્યાનું કાવતરું ઘડવામાં આવ્યું હતું, જે માર્ચ ૨૦૦૩માં થયું હતું.આ ખરીદીનો અર્થ હરેન પંડ્યાની હત્યાનું કોઈ કાવતરું ન હોઈ શકે.

૧૭૧. આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) વતી આગળ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સુરતથી શસ્ત્રો ખરીદવાના આરોપ અંગે તેના કબૂલાતના નિવેદન પર આધારિત છે, જે કાયદાથી દૂર છે અને તેથી અસ્વીકાર્ય છે.આ આરોપ અંગે કલમ ૩૨ હેઠળ કબૂલાતનો ઉપયોગ આરોપી– ૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) સામે સંસદ પરના હુમલાના કેસમાં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદા મુજબ કરી શકાતો નથી.તેના કબજામાં કોઈ હથિયાર મળ્યું ન હતું અને ન તો તેણે કોઈ શોધ કરી હતી.કબૂલાત અપ્રમાણિક છે.આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) ને પોટા ૧૨/૨૦૦૩ માં દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને વર્તમાન કેસમાં પોટા કલમ ૩ (૩) હેઠળ, કાવતરાના સામાન્ય આરોપ તેમજ શસ્ત્ર અધિનિયમ  માટે, આ સજાઓ તે પહેલાથી જ ભોગવી ચૂક્યો છે.હરેન પંડ્યાની હત્યાના કથિત કાવતરાના સમયગાળાને લગતા તમામ આરોપો માટે તેણે સજા ભોગવી છે.ઉચ્ચ અદાલત તેમને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૦ હેઠળ ગુનામાંથી મુક્ત કરી દીધા છે.

૧૭૨. તે સ્પષ્ટ છે કે હુસૈનમિયા અમિરમિયા શેખ ( સાક્ષી–૫૭) પ્રતિકૂળ

બન્યા હોવા છતાં, તેમનું નિવેદન કલમ ૧૬૪, સી.આર.પી.સી. (આંક–૫૪૬) હેઠળ નોંધવામાં આવ્યું હતું.આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ના કબૂલાતના નિવેદનને ભાવેશભાઈ નગીંદાસ શાહ ( સાક્ષી–૧૦૩) ની હાજરીમાં પીએસ કાગડાપીઠમાંથી જપ્ત કરાયેલી મોટરસાયકલો દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.ભાવેશભાઈ નગીંદાસ શાહ (સાક્ષી–૧૦૩) પીએસ કાગડાપીઠમાંથી મોટરસાયકલની વસૂલાતની પુષ્ટિ કરે છે.ભગવાન સિંહ સામંતસિંહ રાઠોડ ( સાક્ષી–૫૦) એ પણ જપ્તી મેમો આંક– ૩૫૬ દ્વારા પીએસ કોઠ વિસ્તારમાંથી મોટરસાયકલની પુનઃપ્રાપ્તિની પુષ્ટિ કરી છે.આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) ના કહેવા પર હથિયાર પણ મળી આવ્યું હતું.આથી, આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) દ્વારા મેળવેલા હથિયારની પુનઃપ્રાપ્તિ દ્વારા તેની કબૂલાતની પુષ્ટિ થાય છે.એ સ્પષ્ટ છે કે આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) આરોપી–૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) નો નજીકનો સહયોગી હતો અને તેણે આરોપી–૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) અને બાકીના સાથીઓ વચ્ચે કડી તરીકે કામ કર્યું છે.તેને ત્રણ મોટરસાયકલો મળી હતી જે ૨૦૦૨માં ચોરી થઈ હતી અને આરોપી૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) ના નિર્દેશ પર એક મોટરસાયકલ તેની પાસે રાખી હતી અને અન્ય બે આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ને સોંપી હતી.તે પણ સ્પષ્ટ છે કે તેણે ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૨માં સુરતથી બે હથિયારો ખરીદ્યા હતા. તા.૧૧.૩.૨૦૦૩ ના રોજ જગદીશ તિવારીની ગોળીબારીની ઘટના પછી, તેણે ૧૭/૧૮.૩.૨૦૦૩,૨૨.૩.૨૦૦૩,૨૪.૩.૨૦૦૩ અને ૨૫.૩.૨૦૦૩

તારીખોની બેઠકોમાં હાજરી આપી હતી, જ્યાં હરેન પંડ્યાની હત્યાની પદ્ધતિઓ તૈયાર કરવામાં આવી હતી.તેણે આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી૧૩ (મુફ્તી સુફિયાન) પાસેથી ૧૭/૧૮.૩.૨૦૦૩ પર મળેલું હથિયાર તેની દુકાનમાં રાખ્યું હતું. તા.૨૪.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, તેણે ત્રણ હથિયારો એપ (અનસ માચિસવાલા) ને સોંપ્યા જે તેની દુકાનમાં રાખવામાં આવ્યા હતા.તા.૨૫.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, હરેન પંડ્યા પર નિષ્ફળ પ્રયાસ બાદ તેણે આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) પાસેથી તે હથિયારો પરત મેળવ્યા હતા.પાછળથી રાત્રે, તેણે ફરીથી આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) ને શસ્ત્રો સોંપ્યા કારણ કે બીજા દિવસે હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનો હતો.

૧૭૩. તે પણ સ્પષ્ટ છે કે તેણે ૨૫.૩.૨૦૦૩ ની રાત્રે જુનૈદના બંગલામાં ચોરાયેલી મોટરસાયકલની પ્લેટની સંખ્યા બદલવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.તે પણ સ્પષ્ટ છે કે તેને આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) પાસેથી ગોળીઓના ખાલી કારતુસ મળ્યા હતા, જે કથિત રીતે હરેન પંડ્યા પર ગોળી ચલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમને આરોપી૧૩ (મુફ્તી સુફિયાન) ને સોંપવામાં આવ્યા હતા, જે આખરે મળી આવ્યા હતા.આ ઘટનાના થોડા દિવસો પછી, તે આરોપી૧૩ (મુફ્તી સુફિયાન) ની સૂચના પર આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને આશ્રય આપવા માટે કાણોદર ખાતે સિકંદર ભાઈ પાસે લઈ ગયો, જેમણે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) રાખવાની ના પાડી અને પછી તેણે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને શાહપુરના

ફ્લેટમાં છોડી દીધો.આમ, કાવતરું કબૂલાતના નિવેદન દ્વારા સમર્થિત છે.આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) એ કાવતરું ઘડ્યું હતું અને તે સ્પષ્ટ રીતે હરેન પંડ્યાની હત્યાના કાવતરાનો ભાગ હતો.આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) ને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટાની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચીને કલમ ૩ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૭૨ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૨૦ બી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે, તેને રૂ. ૫,૦૦૦/ડિફોલ્ટ કલમ સાથે દંડ સાથે આજીવન કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.જો કે, ઉચ્ચ અદાલતે પોટા ની કલમ ૩ (૩) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો છે અને તેની પુષ્ટિ કરી છે અને સજાને ઘટાડીને તે જેલમાં પહેલાથી જ રૂ. ૫,૦૦૦/દરેકના દંડ સાથે પસાર કરી ચૂક્યો છે, અને દંડની ચુકવણી ન કરવામાં આવે તો, તેને ૬ મહિના માટે આર. આઈ. ભોગવવી પડશે.ઉચ્ચ અદાલત આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) ને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦બી સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૨ અને પોટા કલમ ૩ (૨) (એ) હેઠળ દંડનીય કલમ ૩ (૧) હેઠળ આરોપમાંથી મુક્ત કર્યો છે. તેણે વાહનો અને હથિયારોની ખરીદી કરી હતી અને કાવતરામાં તેની સક્રિય ભૂમિકાને કારણે, તે પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચીને કલમ ૩ (૧) અને ટ્રાયલ કોર્ટના આદેશ મુજબ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી સાથે વાંચીને કલમ ૩ (૩) હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે.

**ઈન આરઈઃઆરોપીપ (અનસ માચીસવાલા)**

૧૭૪. આરોપી વતી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) ના કહેવા પર કથિત રીતે મળી આવેલા ઈમેઈલ્સ બનાવટી છે.પંચ સાક્ષી સંજય રમેશભાઈ બ્રાહ્મણે (સાક્ષી–૬૫) ની જુબાની પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સંબંધિત  આંક પર આરોપી દ્વારા સહી કરવામાં આવી ન હતી.વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ભારતીય પુરાવા અધિનિયમ , ૧૮૭૨ની કલમ ૬૫બીને ધ્યાનમાં રાખીને આરોપીઓના કોલ રેકોર્ડ અસ્વીકાર્ય છે.તે આરોપી વિરુદ્ધ કંઈ સાબિત કરતું નથી કારણ કે તેઓ એકબીજાને જાણતા હતા અને તેથી એક જ વિસ્તારમાં તેમની હાજરી અથવા એકબીજા સાથે વાત કરવાથી કોઈ શંકા પેદા થવી જોઈએ નહીં.બી. એસ. એન. એલ. કોલ રેકોર્ડ્સ સ્પષ્ટ રીતે તારીખોના રેન્ડમ ક્રમ અને માહિતીના ગુમ થયેલા ટુકડાઓને કારણે કમ્પ્યુટર જનરેટેડ નથી અને ભારતીય પુરાવા અધિનિયમ , ૧૮૭૨ ની કલમ ૬૫ બી ની દ્રષ્ટિએ, રેકોર્ડ્સને મૂળ કમ્પ્યુટરમાંથી પુનઃઉત્પાદિત કરી શકાતા નથી.આમ, ભારતીય પુરાવા અધિનિયમ , ૧૮૭૨ની કલમ ૬૫એ અને ૬૫બી હેઠળની જોગવાઈ સંતોષાતી નથી.

૧૭૪(અ).જ્યાં સુધી અનસ માચિસવાલા (આરોપી–૫) ના કબૂલાતના નિવેદનની વાત છે, ત્યાં સુધી ૨૪ કલાક પ્રતિબિંબ સમય આપવાની પ્રક્રિયાગત સુરક્ષાનું યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યું હતું.તેમને તમામ

સાવચેતીઓ આપવામાં આવી હતી.સ્વૈચ્છિકતાની ખાતરી કરવામાં આવી હતી.તપાસ દરમિયાન કોઈ શારીરિક ઈજાના કોઈ ચિહ્નો મળ્યા ન હતા, ન તો તેને કોઈ પણ રીતે ધમકી આપવામાં આવી હતી.

૧૭૪(બી).આરોપી–૫ની કબૂલાતમાં બહાર આવે છે કે તે મુફ્તી સૂફિયાન (આરોપી–૧૩) જ હતા જેમણે ૨૦૦૨ના રમખાણોનો બદલો લેવા માટે બધાને ઉશ્કેર્યા હતા.તે (આરોપીપ) ટિફિન બોક્સ બોમ્બ માટે અન્ય છોકરાઓને ઉશ્કેરવાની તેની ભૂમિકાનું વર્ણન કરે છે.આરોપી–૫ પાકિસ્તાનમાં તેમણે મેળવેલી હથિયારોની તાલીમનું વર્ણન કરે છે.તેમણે અન્ય લોકોનું પણ નામ લીધું છે જેમણે પાકિસ્તાનમાં પણ તાલીમ મેળવી હતી.તાલીમ પછી, તેઓ કરાચીમાં રોકાયા હતા, જ્યાં તેઓ સતત સોહેલ ખાન (આરોપી૧૪નાસતા ફરતા) ના સંપર્કમાં હતા, જે બદલામાં રસૂલ પાર્ટી (આરોપી૧૮નાસતા ફરતા) સાથે ખૂબ મૈત્રીપૂર્ણ હતા.આરોપી–૫ વધુમાં જણાવે છે કે તેઓ અમદાવાદ પરત ફર્યા પછી, કલીમ (આરોપી–૪) દ્વારા તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે હુસૈનબાબા (સાક્ષી–૫૭) દ્વારા આરોપી–૧૩ના કહેવા પર ત્રણ હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી.આમાંથી એક મોટરસાયકલ અનસ (આરોપીપ) ને આપવામાં આવી હતી, જેની નોંધણી નં. જી.જે.૧બી.ડી.૫૭૩૯.

૧૭૪(સી).આરોપી–૫ એ આરોપી–૫ અને આરોપી–૪ દ્વારા સુરતથી

લાવવામાં આવેલા શસ્ત્રો વિશે પણ બોલે છે.આરોપીપ, આરોપી૭ (રેહાન) અને આરોપી૮ (ગોરુ) ના ફોનમાં દાખલ કરવા માટે આરોપી૧૪ દ્વારા આરોપીપ ને ત્રણ સિમ કાર્ડ આપવામાં આવ્યા હતા.પરવેઝ, ગોરુ અને રેહાનના કોડ શબ્દો "પી", "જી" અને "આર" પણ તેના ફોનમાં આરોપી–૫ દ્વારા આપવામાં આવ્યા હતા.આ આરોપી૧૪ ના ઉદાહરણ પર કરવામાં આવ્યું હતું.જગદીશ તિવારી પરના હુમલાના સંબંધમાં, આરોપીપ જણાવે છે કે જ્યારે તે એક દિવસ આરોપી૧૩, આરોપી૧૪ અને આરોપી૪ સાથે બેઠો હતો, ત્યારે તે આરોપી૧૪ જ હતો જેણે કહ્યું હતું કે મેડિકલ સ્ટોરના તિવારીએ કોમી રમખાણોમાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી હતી.તિવારીને "મહમાન" દ્વારા દૂર કરવા જોઈએ.જગદીશ તિવારીને તા.૧૧.૦૩.૨૦૦૩ ના રોજ ગોળી મારવામાં આવી હતી.આરોપી–૫ જણાવે છે કે તેને બીજા દિવસે આ વિશે જાણ થઈ હતી.આ ઘટના પછી, આરોપી૪ એ બંને હથિયારો પાછા લઈ લીધા.

૧૭૪(ડી).વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૧૫મી અને ૧૬મી માર્ચે આરોપી–૧૩એ તેમને (આરોપી–૫) કહ્યું હતું કે હરેન પંડ્યાને આગળ મારી નાખવામાં આવશે.આરોપી–૫ ૧૭ અને ૧૮ માર્ચ, ૨૦૦૩ના રોજ જૂની જામા મસ્જિદ ખાતે યોજાયેલી બેઠકોમાં હાજરી આપી હતી.આરોપી– ૧૪, આરોપી–૮, આરોપી–૭ અને આરોપી–૪ એ પણ તે બેઠકોમાં હાજરી આપી હતી.આરોપી–૧૪ એ હરેન પંડ્યાને આગામી લક્ષ્ય તરીકે નામ આપ્યું કારણ કે, આરોપી–૧૪ અનુસાર, હરેન પંડયાએ સાંપ્રદાયિક રમખાણો દરમિયાન મુસ્લિમો પર

અત્યાચારો કર્યા હતા ઉપરાંત પાલડી મસ્જિદના ધ્વંસમાં મોટી આગેવાની લીધી હતી.આરોપી–૫ વર્ણવે છે કે કેવી રીતે લૉ ગાર્ડનની રેકી કરવાનું કાર્ય સૌપ્રથમ આરોપી–૧૨ને સોંપવામાં આવ્યું હતું અને આરોપી–૧૨ની નિષ્ફળતા પર તે પરવેઝને સોંપવામાં આવ્યું હતું.૨૩.૦૩.૦૩ અને ૨૪.૦૩.૦૩ ની ઘટનાઓ પણ વર્ણવવામાં આવી છે.તા. ૨૩.૦૩.૦૩ ના રોજ હરેન પંડ્યા લૉ ગાર્ડનમાં આવ્યા ન હતા.તા.૨૪.૦૩.૦૩ ના રોજ, હરેન પંડ્યા દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી મારુતિ ફ્રન્ટ કારનો નોંધણી નંબર લૉ ગાર્ડનમાં નોંધવામાં આવ્યો હતો.એવું કહેવામાં આવે છે કે હરેન પંડ્યાને મારવાના પ્રથમ પ્રયાસને રદ કર્યા પછી, તા.૨૫.૦૩.૦૩ ની રાત્રે, મોટરસાયકલની નંબર પ્લેટ આરોપી૪ અને આરોપી૧૪ દ્વારા બદલવામાં આવી હતી.

૧૭૪(ઇ).તા.૨૬.૦૩.૨૦૦૩ ની સવારે, આરોપી૫ એ આરોપી૬ ને ભરેલી પિસ્તોલ અને આરોપી૧ ને ભરેલી રિવોલ્વર સોંપી હતી.આરોપી–૧એ હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનું કામ હાથ ધર્યા પછી, આરોપી–૧ આરોપી–૬ અને રહેમાન સાથે શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડમાં આવ્યો, જ્યાં આરોપી–૫ ઓટોરિક્ષા પર હાજર હતો.આરોપી૬ એ પિસ્તોલ અને હેલ્મેટને ઓટોરિક્ષામાં રાખ્યું હતું, પરંતુ આરોપી૧ એ કોઈપણ હર્થિયાર આપવાનો ઇનકાર કયો  હતો પરંતુ પાંચ ખાલી કારતુસ સોંપ્યા હતા.

૧૭૫. સાક્ષી–૨૧, સાક્ષી–૧૨૦, સાક્ષી–૧૨૨ અને સાક્ષી–૯૧ના પુરાવા

પુષ્ટિ કાર્યવાહી સહિત તમામ પ્રક્રિયાઓનું યોગ્ય પાલન દર્શાવે છે.સાક્ષી–૧૦૮એ આંધ્રપ્રદેશમાંથી આરોપી–પની ધરપકડ કરી હતી.તેની આરોપી૪ અને આરોપી૧૨ સાથે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.પિસ્તોલ અને ઈમેઇલ પ્રિન્ટઆઉટ બંનેનો ખુલાસો, શોધ અને જપ્તી સાક્ષી–૬૫ (પંચ સાક્ષી) દ્વારા સમર્થિત છે.આ સાક્ષીની હાજરીમાં આરોપીપના કહેવા પર પિસ્તોલ મળી આવી હતી.ઈમેઇલ આઈડી અને પાસવર્ડ આરોપીપ દ્વારા આપવામાં આવ્યા હતા.આ સાક્ષીની હાજરીમાં ઈમેઇલ્સના પ્રિન્ટઆઉટ બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા.આ સાક્ષીએ ઉપરોક્ત સંબંધમાં તમામ દસ્તાવેજી પુરાવાને સમર્થન આપ્યું હતું.આંક–૬૮૫ એ સાક્ષી–૧૧૫ દ્વારા આર્મ્સ અધિનિયમ  હેઠળ આરોપીપ સહિત અનેક આરોપીઓ સામે કાર્યવાહી કરવા માટે આપવામાં આવેલી મંજૂરી છે. અન્ય આરોપીઓમાં આરોપી–૧, આરોપી–૩ અને આરોપી–૬ સામેલ છે.કલમ ૩૯, આર્મ્સ અધિનિયમ  હેઠળ આ મંજૂરી સાક્ષી–૧૧૫ દ્વારા આપવામાં આવી હતી, જે તે સમયે અમદાવાદ શહેરના પ્રભારી પોલીસ કમિશનર હતા.૨૮.૦૨.૦૨ ના જાહેરનામા દ્વારા, ગુજરાત રાજ્યને પોટા હેઠળ સૂચિત વિસ્તાર જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. સૂચિત વિસ્તારમાં માત્ર હથિયાર રાખવો એ પોટા ની કલમ ૪ મુજબ ગુનો છે.

૧૭૬. સાક્ષી–૮૭ એ આરોપીપ ના ઉદાહરણ પર શોધાયેલ હથિયાર સાથે સંકળાયેલી બાબતો અંગે અભિપ્રાય આપ્યો હતો.આ સાક્ષી સી. એફ. એસ. એલ., નવી દિલ્હીમાં વરિષ્ઠ વૈજ્ઞાનિક અધિકારી હતા.સાક્ષી–૮૭એ

અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે શરીરમાંથી મળી આવેલી ગોળી એ હતી કે એપના કહેવા પર મળી આવેલી ૭.૬૫ એમએમની પિસ્તોલમાંથી જગદીશ તિવારીને ગોળી ચલાવવામાં આવી હતી.જગદીશ તિવારીની દુકાનમાંથી મળી આવેલા ત્રણ ખાલી કારતુસને પણ તે જ હથિયારથી છોડવામાં આવ્યા હતા, જે શસ્ત્ર અધિનિયમ , ૧૯૫૯ મુજબ એક હથિયાર છે.સાક્ષી– ૮૭,૬૫,૧૦૮ અને ૧૨૦ના પુરાવાઓમાં કોઈ આંતર વિસંગતતાઓ નથી.

૧૭૭. આરોપી વ્યક્તિઓના આંતર સેલ્યુલર મોબાઇલ સંચાર માટે, સાક્ષી– ૧૧, સાક્ષી–૧૭, સાક્ષી–૩૩ સાક્ષી–૩૬ અને સાક્ષી–૪૬ની સાક્ષીઓ ખાસ કરીને સુસંગત છે.તેમના ઉપરાંત, સાક્ષી–૨૫,૨૬,૩૫,૪૦ પણ સમર્થનકારી પુરાવા પૂરા પાડે છે.આ પુરાવા સામે, આરોપીપ માંથી મોબાઇલ હેન્ડસેટની વસૂલાત ન થવી, હકીકતમાં, તેની સામે ગુનાહિત સંજોગો હશે.

૧૭૮. આમ એ સ્પષ્ટ છે કે એપએ કાવતરાના તમામ તબક્કાઓમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી, શરૂઆતથી જ, હરેન પંડ્યાની હત્યા અને ત્યારબાદ પોતે સહિત વિવિધ આરોપીઓના ફરાર થવા સુધી.તેઓ વિવિધ મસ્જિદોમાં ઘણી બેઠકોમાં હાજર હતા જ્યાં કાવતરાના વિવિધ પાસાઓ ઘડવામાં આવ્યા હતા અને અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા.તેમણે ગેરકાયદેસર રીતે મેળવેલા હથિયારોની ખરીદી, સંચાલન અને સંગ્રહમાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવી હતી.૭.૬૫ હકીકતમાં એમએમ પિસ્તોલ તેના કહેવા પર મળી આવી હતી અને

જમ્મ કરવામાં આવી હતી.સાક્ષી–૬૯ દ્વારા ફરિયાદી પક્ષને ટેકો ન આપવા સાથે કોઈ મોટું મહત્વ જોડી શકાય નહીં.સૌ પ્રથમ, આ સાક્ષી આરોપી–પનો પ્રથમ પિતરાઇ ભાઇ હતો.બીજું, તેમનું કલમ ૧૬૪ સીઆરપીસી નિવેદન રેકોર્ડ પર છે.આ નિવેદન બળજબરીથી બહાર કાઢવામાં આવ્યું હોવાની કોઈ પણ સત્તામંડળને ક્યારેય ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૭૯. આમ, તેને યોગ્ય રીતે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટા ની કલમ ૩ (૧) આર/ડબલ્યુ ૩ (૩) તેમજ હરેન પંડ્યાની હત્યાના ગુના માટે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી અને ૧૨૦ બી સાથે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩ (૧) આર/ડબલ્યુ ૩ (૩) હેઠળ ગુના માટે સજા ફટકારવામાં આવી હતી.તે જ પુનઃસ્થાપિત થાય છે.

**ઈન આરઈઃઆરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશ્વાલા)**

૧૮૦. આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સરેશવાલા) વતી વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી રાજુ રામચંદ્રને રજૂઆત કરી હતી કે ઘટના સમયે લૉ ગાર્ડન વિસ્તારમાં તેમની હાજરી સ્થાપિત થઈ નથી.આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદી પક્ષ મુજબ તે મસ્જિદમાં ૨૫.૩.૨૦૦૩ ની બેઠકમાં હાજર હતો.આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) એ તેને કહ્યું કે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) આરોપી–૧ (મોહમ્મદ

અસગર અલી) ને હરેન પંડ્યાની હત્યા કરવા માટે મોટરસાયકલ પર લો ગાર્ડન લઈ જશે.આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) એ તેને આ હેતુ માટે કાળા રંગની હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ અને આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) નું સિમ કાર્ડ ધરાવતું મોબાઇલ સાધન પણ આપ્યું હતું.પિસ્તોલ અંગે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવા અધિનિયમ ની કલમ ૨૭ હેઠળ ડિસ્ક્લોઝર મેમોના આધારે શોધ કરવામાં આવી છે અને તે શ્રીનાથ સિંહ શંભૌ સિંહ (સાક્ષી–૧૩) ની હાજરીમાં મળી આવ્યો છે.સી. ડી. આર. કોલ રેકોર્ડ મોબાઇલ નં.૯૪૨૬૩૨૫૭૭૪ રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યું છે.

૧૮૧. પિસ્તોલનો ખુલાસો મેમો આંક–૧૯૬ અને તેની જપ્તી આંક– ૧૯૫ દ્વારા રેકોર્ડ પર સાબિત થઈ છે.આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) ના કબૂલાતના નિવેદનમાં ખુલાસો થયો હતો કે તેને કબૂલાતના પાસા પર વિચાર કરવા માટે ૭૨ કલાકનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો.તેમણે પરવેઝ અને ગોરુ સાથે પાકિસ્તાનમાં તાલીમ લીધી હોવાનું જણાવ્યું હતું.તા.૨૯.૫.૨૦૦૨ ના રોજ એ.એમ.ટી.એસ. વિસ્ફોટોમાં તેની ભૂમિકાની વિગતો આપ્યા પછી, તેઓએ આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) દ્વારા આપવામાં આવેલા નાણાંમાંથી દેશી રિવોલ્વર પણ ખરીદી હતી.મસાકે તેમને નેતાઓની હત્યા કરીને લોકોમાં આતંક પેદા કરવા કહ્યું હતું.તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે ૧૫૨૦ મહેમાનો અમદાવાદ આવવાના છે અને એ ૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) એ તે બધા માટે વ્યવસ્થા કરવી

પડશે.તા.૯.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) એ આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) ના મોબાઇલ પર ફોન કર્યો અને કહ્યું કે તેમને સિદી સૈયદ જલીવાલી મસ્જિદમાં મળવાની જરૂર છે.તેઓ આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) ને પણ મળ્યા અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ તેમને આતંક પેદા કરવા કહ્યું કારણ કે તેમને વ્યાપક તાલીમ આપવામાં આવી હતી.પ્રથમ લક્ષ્ય જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) હતું.તા.૧૮.૦૩.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) એ તેમના નિવાસસ્થાને મુલાકાત કરી અને કહ્યું કે તે હરેન પંડ્યા છે જે હત્યા માટે આગળ છે અને તેની હત્યા સાથે, ગુજરાતમાં આતંક પેદા થશે.આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) હરેન પંડ્યાને મારવા માટે રેકી કરી રહ્યો હતો.તા.૨૫.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) એ આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ને ફોન કર્યો અને તેને અલ ફઝલ મસ્જિદ નજીક પાન ગલ્લા આવવા કહ્યું.તા.૨૫.૩.૨૦૦૩ ના રોજ, હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનો નિષ્ફળ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.તા.૨૬.૦૩.૨૦૦૩ના રોજ, તેણે આરોપી આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને લો ગાર્ડન ખાતે મોટરસાયકલ પર લઈ જવાની જરૂર હતી જેથી હરેન પંડ્યાને મારી શકાય.આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) એ તેને કહ્યું કે તેને લૉ ગાર્ડનમાં હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ આપવામાં આવશે.આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) એ તેને એમ પણ કહ્યું કે તેને પિસ્તોલ આપવામાં આવશે અને જો કોઈ તેનો પીછો કરી રહ્યું હોય, તો તે હવામાં ગોળીબાર કરી શકે છે.આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) ને આરોપીક (મોહમ્મદ યુનુસ

સારેશવાલા) માટે નવું સિમ કાર્ડ મળ્યું જેનો ઉપયોગ આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ @ગોરુ) ના મોબાઈલ ફોનમાં થતો હતો.સવારે ૭ વાગ્યે, તેમણે મહેમાનને લૉ ગાર્ડન લઈ જવાની જરૂર હતી.સનરાઇઝ બંગલો સોસાયટીમાં આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) એ બંને હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલોની નંબર પ્લેટ બદલી હતી અને આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) એ તેમને નોંધણી નંબર ૧૧૧૦ ધરાવતી મોટરસાયકલ આપી હતી..તે સવારે ૬:૩૦ વાગ્યે તે મોટરસાયકલ પર લકી રેસ્ટોરન્ટ ગયો હતો.તેણે જુહાપુરા ખાતે સંદેશ અખબાર ખરીદ્યું અને સવારે ૬.૫૬ વાગ્યે લકી રેસ્ટોરન્ટમાં પહોંચ્યો અને ત્યાં સુધીમાં આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) ત્યાં પહોંચ્યો અને તેને જાલીવાલી મસ્જિદમાં બોલાવ્યો અને બાથરૂમમાં તેને આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) દ્વારા પિસ્તોલ આપવામાં આવી અને કહ્યું કે તે તાળું મારીને ભરેલું હતું.ત્યારબાદ તેઓ આરોપી-૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) સાથે નહેરુ બ્રિજ ગયા હતા.તેણે હેલ્મેટ પહેર્યું હતું અને ઠાકુરદાસ હોલના દ્વાર પાસે તેણે અખબાર વાંચવાનો ઢોંગ કર્યો હતો.તેણે આરોપી-૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ને વિરુદ્ધ બાજુથી પસાર થતો જોયો અને તેની તરફ માથું નમાવ્યું.તેણે ૪ થી ૫ ગોળીઓનો અવાજ સાંભળ્યો હતો.તેણે મોટરસાયકલ સ્ટાર્ટ કરી અને હેલ્મેટ પહેર્યું.લગભગ ૧ થી ૧/૨ મિનિટ પછી, મેહમાન તેની પાસે ગયો અને પાછળની સીટ પર બેસવા લાગ્યો.તેઓ ગુજરાત કોલેજથી ગાંધીધામ રેલવે સ્ટેશનથી નહેરુ બ્રિજ તરફ ગયા હતા.ત્યાંથી તેઓ શાહબુદ્દીન દરગાહથી શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડ ગયા, જ્યાં તેઓ આરોપી-૧૪

(સોહેલ ખાન પઠાણ) અને આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) ને મળ્યા, જે ઓટોરિક્ષામાં રાહ જોઈ રહ્યા હતા.ારોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) બે ઓટોરિક્ષા બદલીને પોતાની મોટરસાયકલ પર આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) સાથે ગયો હતો.તેઓ જુહાપુરા ખાતેના તેમના નિવાસસ્થાને ગયા હતા.હરેન પંડ્યાના નિધન વિશે જાણીને તેઓ ખૂબ જ ખુશ થયા હતા.

૧૮૨. તેમના કબૂલાતના નિવેદનને અલ્પેશ રણછોડભાઈ પટેલ (સાક્ષી–૧૧), શ્રીનાથસિંહ શંભૌસિંહ (સાક્ષી–૧૩), મનોજકુમાર બલદેવભાઈ (સાક્ષી–૧૭), હેમંતકુમાર રતીલાલ પટેલ (સાક્ષી–૩૩) અને રાજેન્દ્રસિંહ એસ. ચિકારા (સાક્ષી–૧૧૦) દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.તેઓ સિમ કાર્ડની વસૂલાતના સાક્ષી છે.રાજેશ રણછોડભાઈ પટેલ (સાક્ષી–૧૧) અને મનોજકુમાર બલદેવભાઈ (સાક્ષી–૧૭) બીએસએનએલ સિમ કાર્ડ સંબંધિત સાક્ષી છે, જેનો ઉપયોગ હરેન પંડ્યાની હત્યાના કાવતરા દરમિયાન આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા એકબીજા સાથે સંપર્કમાં રહેવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.ારોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના કહેવા પર ૭.૫૦ એમએમની પિસ્તોલ નં.ઇઇ૩૩૦ની શોધ ફ્લેટ નં.૪/બી માંથી થઈ હતી, બાટીવાલા સ્ટોવમાંથી કમર ફ્લેટ્સ અને શ્રીનાથસિંહ શંભૌસિંહ (સાક્ષી–૧૩) આ શોધના સાક્ષી હતા.જયંતીભાઈ વિઠ્ઠલદાસ સુથાર (સાક્ષી–૨૭) એ એ/૧૨, સનરાઇઝ એપાર્ટમેન્ટ, જુહાપુરા, અમદાવાદ ખાતે મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા (આરોપી–૬) ના ઘરની લેન્ડલાઇન સાબિત કરી છે અને આરોપી–૬

(મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) દ્વારા કલમ ૩૧૩, હેઠળ નોંધાયેલા તેમના વધુ નિવેદનમાં તે સ્વીકારવામાં આવ્યું છે. ઉપરોક્ત પુરાવાઓ દ્વારા ગુનાહિત સંજોગો સાબિત થાય છે.કામર ફ્લેટ ખાતે શોધના સમયે રાજેન્દ્ર સિંહ એસ. ચિકારા (સાક્ષી–૧૧૦) હાજર હતા.ગુના દરમિયાન ઉપયોગમાં લેવાતી મોટરબાઈક આરોપીક (મોહમ્મદ યુનુસ સરેશવાલા) ચલાવતી હતી અને તેને જાવેદ અબ્દુલ રાશિદ ખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) ને સોંપવામાં આવી હતી.એ સ્પષ્ટ છે કે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) એ પણ ષડયંત્ર દરમિયાન અને હરેન પંડ્યાની હત્યાની તારીખે લોજિસ્ટિક સપોર્ટ પૂરો પાડ્યો હતો.તેમણે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને માત્ર લૉ ગાર્ડન જ નહીં, પરંતુ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) તેમને સોંપવામાં આવેલું કાર્ય પૂરું કરે અને તેમને શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડમાં પાછા લઈ જાય ત્યાં સુધી અખબાર વાંચવાના બહાને ઠાકરભાઈ દેસાઈ હોલની નજીક રાહ જોઈ હતી.તેને નંબર ધરાવતી એક પિસ્તોલ પણ આપવામાં આવી હતી.૩૩૦ દ્વારા આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) તેની પોતાની સુરક્ષા માટે અને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ની સુરક્ષા માટે પણ.બાકીના જૂથ સાથે એક (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) ની નિકટતા, આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને લૉ ગાર્ડન લઈ જવાનું અને અખબાર વાંચવાના બહાને હરેન પંડ્યાની હત્યા સુધી રાહ જોવાનું અને ત્યારબાદ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડમાં લઈ જવાનું અને હથિયાર અને વાહન સોંપવાનું અને દરેક વસ્તુને ઝીણવટભરી વિગતો સાથે પૂર્ણ કરવાનું તેનું સ્પષ્ટ અધિનિયમ

કબૂલાતના નિવેદનોમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે.

૧૮૩. આરોપી વતી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષી અનિલરામ યાદવરામ પટેલ (સાક્ષી–૫૫) એ ઘટના સ્થળે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) ની હાજરી અંગે કોઈ સંદર્ભ આપ્યો નથી.વધુમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે ફરિયાદી પક્ષે મોબાઇલ નંબરના કોલ વિગતોના રેકોર્ડના આધારે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) નું સ્થાન નક્કી કરવા માટે બીએસએનએલ અધિકારી (સાક્ષી–૩૩) હેમંતકુમાર રતિલાલ પટેલનાં પુરાવા પર આધાર રાખ્યો છે.૯૪૨૬૩૨૫૭૭૪.એવો આરોપ છે કે આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) એ મોબાઇલ નંબરના આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) ને ત્રણ સિમ કાર્ડ આપ્યા હતા.૯૪૨૬૩૨૫૭૬૫, આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) પાસે મોબાઇલ નંબર છે.૯૪૨૬૩૨૫૭૭૪ અને મોબાઇલ નંબરના આરોપી–૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ).૯૪૨૬૩૨૫૭૬૮.બી. એસ. એન. એલ. અધિકારી (સાક્ષી–૩૩) હેમંતકુમાર રૈતલાલ પટેલ દ્વારા તેમની જુબાનીમાં તા.૨૬.૦૩.૨૦૦૩ ની સવારે ઉપરોક્ત ત્રણ મોબાઇલ નંબરના આધારે કોલની વિગતો અને સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તા.૨૬.૩.૨૦૦૩ ના રોજ નીચેના કોલ કરવામાં આવ્યા હતા:

i. આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) એ ૭ વાગ્યે બે વાર આરોપી૭

(રેહાન પુથવાલા) નો સંપર્ક કર્યો:૧૮:૩૫ અને ૭:૧૮:૪૩.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, આરોપી–૯નું સ્થાન લૉ ગાર્ડન હતું અને આરોપી–૭નું સ્થાન નહેરુ બ્રિજ હતું.

II.૭ વાગ્યે:૩૪:૪૩ બીજો ફોન આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) દ્વારા આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) ને કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તકનીકી વિલંબને કારણે તેમનું સ્થાન શોધી શકાયું ન હતું.

વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેસવાલા) દ્વારા તે તારીખે સવારે ૭ વાગ્યાથી સવારે ૮:૩૦ વાગ્યા વચ્ચે કોઈ કોલ કરવામાં આવ્યો ન હતો અથવા પ્રાપ્ત થયો ન હતો.આથી, ઘટના સ્થળે આરોપી૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેસવાલા) ની હાજરી નિર્ણાયક રીતે સ્થાપિત થઈ નથી.

૧૮૪. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે બી. એસ. એન. એલ. અધિકારી (સાક્ષી–૩૩) હેમંતકુમાર રૈતલાલ પટેલ દ્વારા રજૂ કરાયેલ સી. ડી. આર. ટાઈપ કરેલા સ્વરૂપમાં છે અને કોઈ પણ સંજોગોમાં, તે પુરાવા અધિનિયમ ની કલમ ૬૫ બી હેઠળ અસ્વીકાર્ય છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેસવાલા) હરેન પંડ્યાની

હત્યા બાદ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડમાં લઈ ગયો હતો તે દર્શાવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી.આરોપીક (મોહંમદ યુનુસ સારેસવાલા) દ્વારા લઈ જવામાં આવેલી પિસ્તોલની વસૂલાતના સંદર્ભમાં, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તે આરોપીક (મોહંમદ યુનુસ સારેસવાલા) ના કહેવા પર નહીં, પરંતુ આરોપી૧ (મોહંમદ અસગર અલી) દ્વારા કરવામાં આવેલા કથિત ખુલાસામાંથી મળી આવી હતી, જે ફક્ત નિવેદનના નિર્માતાને બાંધે છે અને આરોપીક (મોહંમદ યુનુસ સારેસવાલા) સામે તેનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.આરોપી–ક (મોહમ્મદ યુનુસ સારેસવાલા) વિરુદ્ધ પુરાવા અધિનિયમ ની કલમ ૨૭ હેઠળ તે અસ્વીકાર્ય છે કારણ કે તે માત્ર જાહેરાત કરનારને જ બંધનકર્તા બનાવે છે.આમ, હરેન પંડ્યાની હત્યાના કાવતરામાં સંડોવણી માટે તેને દોષી ઠેરવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી.

૧૮૫. અમારા મતે, આરોપી વતી રજૂ કરાયેલી રજુઆતો પાયાવિહોણી છે.અલ્પેશ રણછોડભાઈ પટેલ (સાક્ષી–૧૧), શ્રીનાથસિંહ શંભૌસિંહ (સાક્ષી–૧૩), મનોજકુમાર બલદેવભાઈ (સાક્ષી–૧૭), હેમંતકુમાર રતિલાલ પટેલ (સાક્ષી–૩૩) અને રાજેન્દ્રસિંહ એસ. ચિકારા (સાક્ષી–૧૧૦) કબૂલાતના નિવેદનને સમર્થન આપતા સાક્ષીઓ છે.તેઓ સિમ કાર્ડની વસૂલાતના સાક્ષી પણ છે.અલ્પેશ રણછોડભાઈ પટેલ (સાક્ષી–૧૧) અને મનોજકુમાર બલદેવભાઈ (સાક્ષી–૧૭) બીએસએનએલ સિમ કાર્ડના સાક્ષી

છે, જેનો ઉપયોગ એક ઘટના દરમિયાન એકબીજાના સંપર્કમાં રહેવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.૭. ૫ મીમી પિસ્તોલ નં.ફ્લેટ નં.૪/બી ના આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના કહેવા પર ૩૩૦, કમર ફ્લેટ્સ બાટીવાલા સ્ટોવમાંથી હતા અને શ્રીનાથસિંહ શંભૌસિંહ (સાક્ષી–૧૩) તે શોધના સાક્ષી હતા.પોતાની જુબાનીમાં તેણે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ આરોપી દ્વારા તેને આપવામાં આવેલા બે હથિયારો છુપાવ્યા હોવાની વિસ્તૃત ચર્ચા કરી હતી.જયંતીભાઈ વિઠ્ઠલદાસ સુથાર (સાક્ષી–૨૭) એ જુહાપુરા ખાતેના એ/૧૨, સનરાઇઝ એપાર્ટમેન્ટ ખાતે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) ના ઘરે લેન્ડલાઇન નંબર સાબિત કર્યો હતો અને આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેસવાલા) દ્વારા પણ આ હકીકત સ્વીકારવામાં આવી હતી.મોબાઇલ ફોનના સ્થાનના રેકોર્ડમાં પુરાવા દ્વારા સાબિત થયેલા ગુનાહિત સંજોગો પણ બહાર આવ્યા હતા.જ્યારે શોધ કરવામાં આવી ત્યારે રાજેન્દ્ર સિંહ એસ. ચિકારા (સાક્ષી–૧૧૦) કમર ફ્લેટમાં હાજર હતા.ગુનાના કમિશન દરમિયાન વપરાયેલી મોટરબાઈકને જાવેદ અબ્દુલ રાશિદ ખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) ને સોંપવામાં આવી હતી, જે ફરિયાદી પક્ષના કેસનો વિરોધ કરવા લાગ્યો હતો.તે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને સ્થળ પર લઈ ગયો હતો અને તેને પણ પાછો લાવ્યો હતો અને એક હથિયાર પણ લઈ ગયો હતો.બાકીના જૂથ સાથે તેની નિકટતા અને હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાના કાવતરામાં તેની સંડોવણીને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેસવાલા) ને આઈપીસીની કલમ ૧૨૦ બી સાથે વાંચીને

અને પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને સજા સંભળાવવામાં આવી હતી.

**ઈન આરઈઃઆરોપી–૭ (રેહાન પુથવાલા)**

૧૮૬. આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) સામેના પુરાવા એ છે કે તા.૯.૩.૨૦૦૩ ના રોજ તે આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા), આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ), આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ), આરોપી૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) સાથે જાલીવાલી મસ્જિદમાં હાજર હતો, જ્યાં આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ ખુલાસો કર્યો હતો કે જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) રમખાણોમાં તેની ભૂમિકાને કારણે તેમનું લક્ષ્ય હશે અને કાર્ય મહેમાન (આરોપી૧–મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા પૂર્ણ કરવામાં આવશે જે આવ્યો છે. હૈદરાબાદથીતા. ૧૭–૧૮.૦૩.૨૦૦૩ ના રોજ, તેમણે જૂની જામા મસ્જિદ ખાતેની બેઠકમાં હાજરી આપી હતી જ્યાં આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ ખુલાસો કર્યો હતો કે હરેન પંડ્યા તેમનું આગામી લક્ષ્ય હશે અને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) હત્યાને અંજામ આપશે.તેમણે જૂની જામા મસ્જિદમાં તા.૨૨.૩.૨૦૦૩ ના રોજ યોજાયેલી બેઠકમાં પણ હાજરી આપી હતી જ્યાં આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ આરોપી–૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) ને લૉ ગાર્ડનમાં હરેન પંડ્યાના રેકીનું કામ સોંપ્યું હતું. તારીખ ના રોજ સવારે લગભગ ૭ વાગ્યે, આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) એ તેના મોબાઇલનો ઉપયોગ કરીને આરોપી૧ (મોહમ્મદ

અસગર અલી) ને ફોન કર્યો જેમાં આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) એ અનુક્રમે મામા અને કાકા તરીકે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) ના નંબર સંગ્રહિત કર્યા હતા. તારીખ ૨૪.૦૩.૨૦૦૩ ના રોજ , તેઓ જૂની જામા મસ્જિદ ખાતેની બેઠકમાં હાજર હતા જ્યાં આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને આરોપી૪ (કલીમ અહમદ) દ્વારા ફોન કરીને બોલાવવામાં આવ્યો હતો.આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ના નિર્દેશ પર, આરોપી–૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને સ્થળાકૃતિથી પરિચિત કરાવવા માટે લૉ ગાર્ડન લઈ ગયો.આ બેઠકમાં, તેમને હરેન પંડ્યાની હત્યા કર્યા પછી આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) ને એસ્કોર્ટ કરવા માટે નહેરુ બ્રિજ પર હાજર રહેવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું.આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) એ તેને બીજે દિવસે સવારે ઉપયોગ કરવા માટે બીએસએનએલનું એક સિમ કાર્ડ સોંપ્યું.સી. ડી. આર. મોબાઇલ નં.૯૮૨૫૩૯૮૫૧૬ અને મોબાઇલ નંબરની પ્રિન્ટ આઉટ કરો.૯૪૨૬૩૨૫૭૭૫ આંકમાં અનુક્રમે ૪૬૯ અને ૩૧૦ દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

૧૮૭. રેકોર્ડ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તે પાકિસ્તાનમાં તાલીમ માટે જઈ શક્યો ન હતો કારણ કે રમઝાનના મહિના દરમિયાન તેના માતાપિતા યુએસએથી આવવાના હતા અને તેણે નાપસંદ કરવાનું નક્કી કર્યું હતું.જોકે, તેમણે તાલીમ

માટે ગયેલા તમામ લોકોને સંપૂર્ણ લોજિસ્ટિક સપોર્ટ પૂરો પાડ્યો છે.દુબઈના અનસ માચિસવાલા (આરોપીપ) અને કલકત્તાના અન્ય લોકોએ પણ તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો.તેઓ આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) સાથે નિયમિત સંપર્કમાં હતા અને કલકત્તામાં મુશ્કેલીમાં ફસાયેલા તેમના મિત્રોને મદદ કરી છે.તેના પૂછવા પર, તેને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) @મહેમાન, જે હૈદરાબાદથી આવી રહ્યો છે, તે હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનું કામ કરશે અને બાકીના સભ્યોએ માત્ર લોજિસ્ટિક સપોર્ટ આપવો પડશે.તેમણે જૂની જુમ્મા મસ્જિદમાં સોહેલ ખાન પઠાણ (આરોપી૧૪) અને અનસ માચિસવાલા (આરોપીપ) દ્વારા બોલાવવામાં આવેલી તા.૨૨.૩.૨૦૦૩ ના રોજની બેઠકમાં પણ હાજરી આપી છે, જ્યાં આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) ને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) દ્વારા લો ગાર્ડનની રેકી કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કારણ કે આરોપી૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) આમ કરી શક્યા ન હતા.તેનો પોતાનો મોબાઈલ નંબર હતો.૯૮૨૫૩૯૮૫૧૬, જ્યાં તેણે મોબાઈલ નંબર ખવડાવ્યો હતો.૯૮૨૫૪૯૮૨૪૧ એ૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને મોબાઈલ નં.૯૮૨૫૩૧૧૫૧૦ એપ (અનસ માચિસવાલા) અનુક્રમે મહેમાન અને કાકા તરીકે.એ પણ સ્પષ્ટ છે કે તે નહેરુ બ્રિજના ખૂણે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) ના આવવાની રાહ જોતો હતો.તેઓ તેમને શાહપુર મિલ્સ કમ્પાઉન્ડમાં લઈ ગયા જ્યાં આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) અને

આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ઓટોરિક્ષામાં તેમની રાહ જોઈ રહ્યા હતા.આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) ને હેલ્મેટ અને હથિયારો સોંપવા માટે તે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) સાથે પણ ગયો હતો અને આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) એ તેને હરેન પંડ્યાની હત્યા વિશે સંક્ષિપ્ત વિગતો આપી હતી.નકલી નંબર પ્લેટ મેળવવા માટે તે આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ @ગોરુ) સાથે પણ ગયો હતો.તેમની મોબાઇલ ફોન ડિરેક્ટરીએ તપાસમાં મુખ્ય લીડ આપી હતી અને દરેક તબક્કે તેમની સક્રિય ભૂમિકા અને ખુલ્લેઆમ અધિનિયમ  ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓમાંથી દેખાય છે.

૧૮૮. એ પણ સ્પષ્ટ છે કે આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ), આરોપી–૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) અને આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) નો ગાઢ મિત્ર છે.તેણે વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) ને પોતાનું કબૂલાત નિવેદન આપ્યું છે અને તેની પુષ્ટિ દહ્યાભાઈ મથુરભાઈ પટેલ (સાક્ષી–૯૧) દ્વારા કરવામાં આવી હતી.જોકે હુસૈનમિયા અમિરમિયા શેખ (સાક્ષી–૫૭) એ પોતાના નિવેદનને સમર્થન આપ્યું નથી, તેમ છતાં તેણે કહ્યું છે કે તે આરોપી–૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) દ્વારા આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ કરીમી) ને ઓળખતો હતો અને આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) સહિત તમામ આરોપીઓને પણ જાણતો હતો."સ્ટાર નંબર પ્લેટ" દુકાનના માલિક શેખ મોહમ્મદ રિયાઝ હુસૈનમિયાન પિરમિયાં (સાક્ષી–૫૨)

એ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ @ગોરુ) અને આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) એ નંબર પ્લેટ માટે સંપર્ક કર્યો હતો અને ડિલિવરી પણ લીધી હતી અને મે ૨૦૦૩ના અંતમાં તેમણે તેમની દુકાન સીબીઆઈ અધિકારીને બતાવી હતી જ્યાંથી નંબર પ્લેટ તૈયાર કરવામાં આવી હતી.નકલી નોંધણી ધરાવતી મોટરસાયકલ નં.જી.જે.૧સી.એચ.૫૧૮૯ મૂળરૂપે ગૌરાંગ ગાંધીના હતા.આ મોટરસાયકલની ચોરી થઈ ગઈ હતી અને મૂળ માલિક ગૌરાંગ ગાંધીએ ચોરી થયેલ વાહનને અન્ય કોઈ વ્યક્તિના નામે ટ્રાન્સફર ન કરવાની વિનંતી કરી હતી.અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, નકલી નંબર પ્લેટ તારાપુર હાઈવે નજીક ઝાડીઓમાંથી મળી આવી હતી અને તે આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) હતો જે મોટરસાયકલને તારાપુર હાઈવે પર છોડી ગયો હતો જ્યારે તે અને આરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) ભરૂચથી સુરત પૂણે અને હૈદરાબાદ ભાગી રહ્યા હતા અને આ મોટરસાયકલ પીએસ કોઠને મળી આવી હતી.મોટરસાયકલની શોધ પીએસ કોઠ ખાતે તૈનાત પીએસઆઈ ભગવાન સિંહ સામંતસિંહ રાઠોડ (આરોપી–૫૦) દ્વારા યોગ્ય રીતે સાબિત થઈ છે.હરેન પંડ્યાની હત્યા કર્યા બાદ આરોપીઓએ કાયદાની પકડમાંથી પોતાને બચાવવા માટે નકલી નંબર પ્લેટ લગાવી હતી.સિરાજભાઈ મુસ્તફાભાઈ (આરોપી–૬૦) એ અન્ય આરોપીઓ સાથે આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) ની તેમના પાન પાર્લરની મુલાકાત વિશે જણાવ્યું છે.

૧૮૯. પોટા કલમ ૫૦ હેઠળ આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) ને કુલદિપ ચંદ

કપૂર (સાક્ષી–૧૧૭) દ્વારા આપવામાં આવેલી મંજૂરી; સ્ટાર નંબર પ્લેટની દુકાનમાંથી બહાર નીકળવા સંબંધિત તપાસ અધિકારી ડૉ. સુશીલકુમાર એસ. ગુપ્તા (સાક્ષી–૧૨૦) ની જુબાની; અને નકલી નંબર પ્લેટ બનાવવાના ખુલાસા અને સ્ટાર નંબર બુકની રફ બિલ બુક તરફ ધ્યાન દોરવા અને જપ્ત કરવાના પંચ સાક્ષી બાબરભાઈ માલજિભાઈ રબારી (સાક્ષી–૩૪) ની જુબાની આરોપી–૭ (રેહાન પી. ) વિનાયક પ્રભાકર આપ્ટે (સાક્ષી–૨૧) દ્વારા રેકોર્ડ કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૯૦. તે સ્પષ્ટ છે કે તેને બીએસએનએલ સિમ કાર્ડ મોબાઇલ નંબર આપવામાં આવ્યો હતો.૯૪૨૬૩૨૫૭૬૫. અને તે સવારે નહેરુ બ્રિજ પર હાજર હતો અને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) ને શાહપુર મિલ્સ કમ્પાઉન્ડ સુધી લઈ ગયો, જ્યાં આરોપી૫ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ઓટોરિક્ષા સાથે તેમની રાહ જોઈ રહ્યા હતા. તેઓ સવારે લગભગ ૭.૧૫ વાગ્યે નહેરુ બ્રિજ કોર્નર પહોંચ્યા અને જ્યારે તેઓ તેમના માર્ગ પર હતા ત્યારે તેમને આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) નો ફોન આવ્યો.મોટરસાયકલ પર આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સરેશવાલા) ને જોઈને, તે તેમને શાહપુર મિલ કમ્પાઉન્ડમાં લઈ ગયો, જ્યાં આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) અને આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ઓટોરિક્ષા સાથે રાહ જોઈ રહ્યા હતા અને આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા)

ને સિમ કાર્ડ પરત કરી દીધું.તેણે આરોપીઙ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી મોટરસાયકલ દર્યાપુરના અનમ ફ્લેટ્સની પાર્કિંગમાં તા. ૨૮.૩.૨૦૦૩ ના રોજ પાર્ક કરી હતી.હરેન પંડ્યાની હત્યાના ૨૩ દિવસ પછી, આરોપી–૫ (અનસ માચિસવાલા) ના નિર્દેશ પર, તે આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) સાથે શેખ મોહમ્મદ રિયાઝ હુસૈનમિયા પિરમિયા (સાક્ષી–૫૨) પાસે ગયો અને નંબર ધરાવતી ખોટી નંબર પ્લેટ તૈયાર કરી.આ હકીકત શેખ મોહમ્મદ રિયાઝ હુસૈનમિયા પિરમિયા (સાક્ષી–૫૨) દ્વારા દસ્તાવેજ આંક– ૩૭૯ અને બાબરભાઈ માલજિભાઇ રબારી (સાક્ષી–૩૪) દસ્તાવેજ આંક–૩૧૧ દ્વારા તેમના જુબાની દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી છે.

૧૯૧. આરોપી વતી શ્રી રાજુ રામચંદ્રન, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આરોપી–૬ (મોહમ્મદ યુનુસ સારેશવાલા) ને એસ્કોર્ટ કરવાની કોઈ જરૂર નથી, જે અમદાવાદનો સ્થાનિક રહેવાસી છે.સી.ડી.આર. (આંક– ૩૧૦) એ નંબરનું સ્થાન બતાવવામાં નિષ્ફળ ગયું છે જેનો ઉપયોગ આરોપીઙ (રેહાન પુથાવાલા) દ્વારા તા.૨૬.૩.૨૦૦૩ ના રોજ કરવામાં આવી રહ્યો હતો અને પુરાવાઓમાં સી.ડી.આર. અસ્વીકાર્ય હતું.આરોપી સામેના આરોપો સત્યથી દૂર હતા અને પાયાવિહોણા પણ હતા.શેખ મોહમ્મદ રિયાઝ હુસૈનમિયાન પિરમિયાન (સાક્ષી–૫૨) નો પુરાવો નબળાઈઓથી ભરેલો છે.આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) એ મોટરસાયકલની ખોટી નંબર પ્લેટ માટે તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો કે કેમ તે અંગે શંકા છે.રજૂ કરવામાં આવેલી રસીદમાં

કોઈ નામ નથી અને તેણે સ્પ્લેન્ડરને ભૂંસી નાખ્યું છે અને ૫૧૮૯ નંબરની એન્ટ્રી સામે યામાહા લખ્યું છે, જ્યારે તે તેનો મૂળ કેસ છે કે તેને યામાહા માટે નંબર પ્લેટ તૈયાર કરવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું જેને પછીથી સ્પ્લેન્ડરમાં બદલવામાં આવ્યું હતું.જોબ બુક તા.૨૨.૫.૨૦૦૩ ના રોજ મળી આવી છે જ્યારે તેણે કહ્યું નથી કે સીબીઆઈ ૨૩.૫.૨૦૦૩ પહેલાં તેની દુકાન પર આવી છે.નિવેદન કમ્પ્યુટર પર ટાઈપ કરવામાં આવે છે, પરંતુ શેખ મોહમ્મદ રિયાઝ હુસૈનમિયા પિરમિયા (સાક્ષી–૫૨) ની દુકાન પર કોઈ કમ્પ્યુટર નથી અને આરોપી– ૭ (રેહાન પુથાવાલા) ના કહેવા પર બનાવેલ તરીકે ઓળખવા માટે કોર્ટમાં નંબર પ્લેટનો સામનો કરવામાં આવ્યો નથી.

૧૯૨. અમારા મતે રજુઆતો પાયાવિહોણી છે.શેખ મોહમ્મદ રિયાઝ હુસૈનમિયા પિરમિયા (સાક્ષી–૫૨) માટે જૂઠું બોલવાનું કોઈ કારણ નથી અને તે સ્પષ્ટ છે કે તે એક વિશ્વસનીય સાક્ષી છે અને આરોપી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલી મોટરસાયકલની નકલી નંબર પ્લેટ મળી આવી હતી અને તેનો ઉપયોગ ગુના સમયે કરવામાં આવ્યો હતો.શેખ મોહમ્મદ રિયાઝ હુસૈનમિયા પિરમિયા (સાક્ષી–૫૨) આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) અને આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) એ નંબર પ્લેટ માટે તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો.આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) અને આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) ના કહેવા પર સીબીઆઈ અધિકારીઓને તે સ્થળ વિશે જાણ થઈ જ્યાં નંબર પ્લેટ તૈયાર કરવામાં આવી છે.મોટરસાયકલની ચોરી થઈ હતી અને તારાપુર હાઈવે નજીક

ઝાડીઓમાંથી નકલી નંબર પ્લેટ મળી આવી છે.આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) એ મોટરસાયકલને તારાપુર હાઇવે પર ઝાડમાં છોડી દીધી હતી.આ મોટરસાયકલની પુનઃપ્રાપ્તિ ભગવાન સિંહ રાઠોડ (સાક્ષી–૫૦) દ્વારા સાબિત થાય છે, જેની પુષ્ટિ અલ્પેશ રણછોડભાઈ રાઠોડ (સાક્ષી–૮૬ પંચ સાક્ષી) દ્વારા કરવામાં આવી છે અને તપાસ અધિકારી, સીબીઆઈ અને ડૉ. સુશીલકુમાર એસ. ગુપ્તા (સાક્ષી–૧૨૦) ની જુબાની દ્વારા સાબિત થાય છે.વાહનનો ઉપયોગ હરેન પંડ્યાની હત્યામાં કરવામાં આવ્યો હતો અને આરોપીઓએ પોતાને કાયદાની પકડમાંથી બચાવવા અને ઓળખ ન થાય તે માટે નકલી નંબર પ્લેટ લગાવી હતી.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા સ્થાપિત આરોપી–૭ (રેહાન પુથાવાલા) સામે અપરાધની સ્થિતિ સાબિત થઈ છે.

૧૯૩. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા રેહાન પુથાવાલા પર લાદવામાં આવેલી દોષિતતા અને સજા પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૩) તેમજ હરેન પંડ્યાની હત્યા કરવા માટે આઈપીસીની કલમ ૧૨૦ બી આર/ડબલ્યુ કલમ ૩૦૨ હેઠળ યોગ્ય હોવાનું જણાયું છે.

**ઇન આરઈઃઆરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ @ગોરુ)**

૧૯૪. વિદ્વાન વકીલની દલીલ છે કે આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ) સામે કોઈ રેકોર્ડ અથવા લેખિત પુરાવા નથી કે તેણે નંબર પ્લેટ માટેનો આદેશ

આપ્યો છે.એવું પણ માનવામાં આવે છે કે સ્ટાર નંબર પ્લેટની જોબ વર્કબુકમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યા હતા.નંબર પ્લેટને ગુના સાથે જોડતા કોઈ સ્વતંત્ર પુરાવા નથી.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદી પક્ષે સ્થાનિક પોલીસ કસ્ટડીમાં પહેલેથી જ ત્યજી દેવાયેલી બાઇકો ઉપાડી લીધી છે અને આરોપી પર તે જ લાદવામાં આવી છે.વસૂલવામાં આવેલી દરેક મોટરસાયકલ વાવેતરની વસૂલાત છે અને તેને આ કેસ સાથે ખોટી રીતે જોડવામાં આવી છે.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પી. એસ. કોઠ દ્વારા જપ્ત કરાયેલી મોટરસાયકલનું જોડાણ સ્થાપિત કરવા માટે કોઈ સ્વતંત્ર પુરાવા નથી, જેનો સી. બી. આઈ. એ ગુના સાથે નંબર પ્લેટ ૫૧૮૯ સાથે સંબંધ હોવાનો દાવો કર્યો હતો.પંચનામામાં મોટરસાયકલ પર નંબર પ્લેટની હાજરી અથવા ગેરહાજરી અને સુશીલકુમાર એસ. ગુપ્તા (સાક્ષી–૧૨૦) ની જુબાનીમાં વિસંગતતાઓ શંકા પેદા કરે છે.વધુમાં વિનંતી કરવામાં આવે છે કે મે ૨૦૦૩માં પ્રસારણને કારણે, સી. બી. આઈ. ને મોટરસાયકલ પીએસ કોઠ ખાતે હોવાની જાણ થઈ હતી.આ પ્રસારણ સૂચવે છે કે સી. બી. આઈ. ને મે મહિનામાં જ મોટરસાયકલ વિશે જાણ હતી અને તા.૧૨.૬.૨૦૦૩ ના રોજ પી. એસ. કોઠ પાસેથી મોટરસાયકલની પુનઃપ્રાપ્તિ ફરિયાદી પક્ષના કેસને અનુરૂપ કરવામાં આવી હતી.કોર્ટના નિર્દેશો છતાં, કોઈ પ્રસારણ દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી.એવું કહેવામાં આવે છે કે ૮૯૭૩ નંબર પ્લેટ ધરાવતી મોટરસાયકલ અપ્સરા સિનેમાના પાર્કિંગમાંથી કાગડાપીઠ પીએસ દ્વારા તા.૯/૧૦.૪.૨૦૦૩ ના રોજ મળી આવી હતી અને તેને સીબીઆઈ દ્વારા

તા.૨૫.૪.૨૦૦૩ ના રોજ જપ્ત કરવામાં આવી હતી.જો કે, જાવેદ અબ્દુલ રાશિદખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) કાગડાપીઠ પીએસ ખાતે મોટરસાયકલ બતાવવાનો ઇનકાર કરે છે અને એમ પણ જણાવે છે કે સીબીઆઇએ તેની હાજરીમાં તેને જપ્ત કરી નથી.એવી પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત મોટરસાયકલના મૂળ માલિક અશોકભાઈ અંબાલાલ શાહ (સાક્ષી–૩૬) એ જુબાની આપી છે કે જે દિવસે તેણે મોટરસાયકલની ચોરીની ફરિયાદ દાખલ કરી હતી તે દિવસેથી તે તેની ચોરાયેલી મોટરસાયકલ વિશે પૂછપરછ કરવા માટે નિયમિતપણે (દર ૧૫૩૦ દિવસે) કાગડાપીઠ પીએસની મુલાકાત લેતો હતો.આમ, તે સંપૂર્ણપણે અગમ્ય છે કે શા માટે અમદુજી પાબજી ચાવડા (સાક્ષી–૪૬) એ તેને તરત જ જાણ કરી ન હતી જ્યારે બાઇક મળી આવી હતી.

૧૯૫. વધુમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ભગવાન સિંહ સામંતસિંહ રાઠોડ (સાક્ષી–૫૦) એ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે મે ૨૦૦૩માં જપ્ત કરાયેલી મોટરસાયકલ વિશે કરવામાં આવેલ પ્રસારણ સૂચવે છે કે સીબીઆઇને નંબર પ્લેટની પુનઃપ્રાપ્તિ સમયે મોટરસાયકલ વિશે જાણ હતી અને પછીથી બંને વચ્ચે બનાવટી જોડાણ કર્યું હતું.

૧૯૬. આરોપી૮ ને ૭૮ કલાકનો પ્રતિબિંબ સમય આપવામાં આવ્યો હતો.તેમને તમામ જરૂરી ચેતવણીઓ અને સ્પષ્ટતા આપવામાં આવી

હતી.તેમનું કબૂલાત નિવેદન તા.૦૮.૦૬.૦૩ ના રોજ નોંધવામાં આવ્યું હતું.તા.૦૮.૦૬.૦૩ ના રોજ સવારે ૪ વાગ્યે સાક્ષી–૧૨૦ ને કસ્ટડી સોંપવામાં આવી હતી.જ્યારે તેમને સવારે ૧૦.૪૦ વાગ્યે સાક્ષી–૯૧ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ત્યારે તેમણે કોઈ ફરિયાદ કરી ન હતી.તેમની મૌખિક પૂછપરછ તા.૨૯.૦૭.૦૩ ના રોજ કરવામાં આવી હતી; તા.૧૧.૦૮.૦૩ ના રોજ લેખિત  પૂછપરછ

૧૯૭. આરોપી–૮એ જણાવ્યું હતું કે તેણે પાકિસ્તાનમાં શસ્ત્રોની તાલીમ લીધી હતી.તે યુનુસ (આરોપી–૬), પરવેઝ (આરોપી–૯) અને મુનાવર બેગ @કેપ્ટન નામની અન્ય વ્યક્તિ સાથે ઢાકા થઈને ત્યાં ગયો હતો.આ માટે નકલી પાસપોર્ટનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં આરોપી–૮નું નામ અબ્દુલ કરીમ હતું.આ ઉપરાંત, તેમણે અન્ય વ્યક્તિઓ, જેમ કે કલીમ (આરોપી૪), અનસ (આરોપીપ), યુનુસ (આરોપી૬), પરવેઝ (આરોપી૯) શાહનવાઝ (આરોપી૧૨) અને રસૂલ ખાન પાર્ટી (આરોપી૧૮) સાથે તેમના નજીકના જોડાણ વિશે પણ વાત કરી હતી.રેહાન (આરોપી–૭) સાથેના તેના જોડાણનું એક ચોક્કસ ઉદાહરણ હરેન પંડ્યાની હત્યા પછી આવ્યું હતું.આ હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલની નંબર પ્લેટ બદલવાના સંબંધમાં હતું, જે સ્ટાર નંબર પ્લેટની દુકાન પર કરવામાં આવી હતી.આરોપી૮ આ હેતુ માટે આરોપી૭ સાથે ગયો હતો.નંબર પ્લેટ નોંધણી નં. આનાસ (એપ) દ્વારા આ કાર્ય માટે જીજે૧સીએપ૧૮૯ સૂચવવામાં આવ્યું હતું.નંબર પ્લેટ બદલતા પહેલા, તેમણે

અસગર અલી (આરોપી૧) ને તા.૨૫.૦૩.૦૩ ના રોજ લૉ ગાર્ડન લઈ જવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.આના માટે કાળા રંગની હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો; તે અનસ (આરોપીપ) દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવી હતી.હરેન પંડ્યાની હત્યાની યોજના તે દિવસે (એટલે કે તા.૨૫.૦૩.૦૩ ના રોજ) રદ કરવામાં આવી હતી કારણ કે તે સ્થળ ખૂબ ગીચ હોવાનું જણાયું હતું.બીજા દિવસે, એટલે કે તા.૨૬.૦૩.૦૩ ના રોજ, તે યુનુસ (આરોપી૬) હતો જેને હરેન પંડ્યાની હત્યા માટે આરોપી૧ ને લૉ ગાર્ડન લઈ જવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું.

૧૯૮. મોટા ભાગે, આરોપી–૮નું કબૂલાત નિવેદન આરોપી–૬ જેવું જ છે.જો કે તેણે તેને ખાલી કાગળો પર સહી કરાવવાની ફરજ પાડીને તેના કબૂલાતના નિવેદનને બળજબરીથી બહાર કાઢવાની ફરિયાદ કરી હતી, તેમ છતાં ટ્રાયલ કોર્ટે તેના મોડા પાછા ખેંચવાને ધ્યાનમાં રાખીને આને વધુ મહત્વ આપ્યું ન હતું, જે કાનૂની સલાહ પર હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું, જેમાં કોઈ પણ ન્યાયિક અધિકારીને અગાઉથી ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હતી અને કલમ ૩૨, પોટાના તમામ સલામતીનું એસ. પી. દ્વારા યોગ્ય રીતે પાલન કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૯૯. સાક્ષી–૨૧, સાક્ષી–૧૨૦ અને સાક્ષી–૯૧ આરોપી–૮ના કબૂલાતના નિવેદનના સંદર્ભમાં વિનંતીનો સમકાલીન રેકોર્ડ, પ્રારંભિક પૂછપરછ, જે

સાવચેતી આપવામાં આવી હતી અને પોટા કલમ ૩૨ (૪) હેઠળ પુષ્ટિ પ્રક્રિયા સાબિત કરે છે.વધુમાં, એ૭ના અપરાધને સાબિત કરવા માટે તપાસ કરાયેલા તમામ સાક્ષીઓની એલની સંડોવણીને પણ સાબિત કરવા માટે તપાસ કરવામાં આવે છે.સમર્થનકારી પુરાવા સાક્ષી– ૧૧, સાક્ષી–૧૭, સાક્ષી–૨૧, સાક્ષી– ૪૫, સાક્ષી–૫૨, સાક્ષી–૬૦, સાક્ષી– ૭૭, સાક્ષી–૯૧, સાક્ષી– ૧૧૪, સાક્ષી–૧૧૭ અને સાક્ષી–૧૨૦માંથી પણ બહાર આવે છે.સાક્ષી– ૧૧૯ અને સાક્ષી–૩૩ (બી. એસ. એન. એલ., અમદાવાદ ખાતે અનુક્રમે સબ ડિવિઝનલ એન્જિનિયર અને ડિવિઝનલ એન્જિનિયર તરીકે કાર્યરત) ની ડિપોઝિશન સેલ ફોન રેકોર્ડ્સના સંબંધમાં છે.

૨૦૦. તા.૨૫.૦૩.૦૩ ના રોજ આરોપી૮  આરોપી૧ને લો ગાર્ડન લઈ જવાયો.કાવતરાની યોજના મુજબ તે દિવસે હરેન પંડ્યાની હત્યા થવાની હતી.આ મિશનને તા.૨૫.૦૩.૦૩ ના રોજ રદ કરવું પડ્યું હતું.તા.૨૬.૦૩.૦૩ માટે (એટલે કે જે દિવસે હરેન પંડ્યાની હત્યા કરવામાં આવી હતી) આરોપી૮નું આરોપી૧ને લૉ ગાર્ડન લઈ જવાનું કામ આરોપી૬ને સોંપવામાં આવ્યું હતું.આ આરોપી૧૪ના કહેવા પર કરવામાં આવ્યું હતું, જેથી વારંવાર મુલાકાત લેવાથી આરોપી૮નું આવરણ ઉડી ન જાય.વધુમાં, હરેન પંડ્યાની હત્યા પછી, ચોરાયેલી હીરો હોન્ડા મોટરબાઈક માટે નકલી નંબર પ્લેટ મેળવવામાં આવી હતી.નકલી નંબર પ્લેટ પર નોંધણી નં. જી.જે.૧સી.એચ ૫૧૮૯, જ્યારે મોટરબાઈકમાં અગાઉ પ્લેટ બેરિંગ રજિસ્ટ્રેશન

નં. જી.જે.૨૧૬૪.સાક્ષી–૫૨ની દુકાન સ્ટાર નંબર પ્લેસ પર નકલી નંબર પ્લેટ બદલવામાં આવી હતી.આરોપી૮ સાક્ષી–૫૨ સાથે અગાઉથી પરિચિત હતું.ચોરાયેલી મોટરબાઈક આરોપી૧૩ (ફરાર આરોપી) ના કહેવા પર સાક્ષી–૫૭ દ્વારા ખરીદવામાં આવી હતી.આરોપી–૧૦ના કહેવા પર નંબર પ્લેટ મળી આવી હતી, જેણે મોટરસાયકલને તારાપુર હાઈવે પર છોડી દીધી હતી.

૨૦૧. આરોપી૮ ની પરિમલ ગાર્ડનથી તા.૦૩.૦૪.૦૩ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.સાક્ષી–૧૧૪ અને ડિ.ડબલ્યુ. ની થાપણો આ પાસા પર અસર કરે છે.ડીડબલ્યુ૩ એ૮ના પડોશમાં રહેતો હતો.આ સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે આરોપી૮ ને રાત્રે પોલીસ લઈ ગઈ હતી; સમય લગભગ ૨.૩૦; તારીખ ૨જી કે ૩જી એપ્રિલ, ૨૦૦૩ હતી.આ ઘટનાના લગભગ ત્રણ વર્ષ પછી ડિ.ડબલ્યુ.૩ પદભ્રષ્ટ થયું હતું.કોઈ સહાયક દસ્તાવેજો નથી.તે ખૂબ જ અવિશ્વસનીય છે કે કોર્ટ સમન્સ પ્રાપ્ત થાય તે પહેલાં, આ સાક્ષીને તે શું થયું તે વિશે કોઈ જાણકારી નહોતી, ન તો તેણે આરોપી૮ (ડિ.ડબલ્યુ.૩ ના પાડોશીના પુત્ર) ના સંબંધમાં કોઈ પૂછપરછ કરી હતી.તેવી જ રીતે, તે પોતે ચોક્કસ તારીખ અંગે અચોક્કસ છે.તેથી, જો દલીલ કરવામાં આવે તો પણ, તેના સંસ્કરણને માનવામાં આવતું હતું, તે હજુ પણ કાર્યવાહીને નુકસાન પહોંચાડશે નહીં.આમ, આરોપી–૮ની ધરપકડ અંગે શંકા કરવા જેવું કંઈ નથી.

૨૦૨. કોલ રેકોર્ડ્સના ફોર્મેટમાં કથિત વિસંગતતાઓ માટે, આ ફરિયાદી

પક્ષના કેસને ખોટી સાબિત કરવા માટે નહીં જાય.તેની ધરપકડ સમયે તેના ખિસ્સામાંથી સિમ કાર્ડ મળી આવ્યું હતું.મોબાઈલ નંબર ૯૪૨૬૦૦૭૨૪૦ અને ૯૮૨૫૩૮૪૨૪૧ (હચ) ઈ.એમ.આઈ. નંબર ૪૪૮૪૭૮૫૨૭૪૭૭૬૩૦ ધરાવતા મોબાઈલ ફોન સાથે આરોપી૮ સાથે સંકળાયેલા હતા.રેકોર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી–૮ (મોહમ્મદ રિયાઝ @ગોરુ) ને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટા ની કલમ ૩ (૩) સાથે વાંચીને કલમ ૩ (૧) તેમજ હરેન પંડ્યાની હત્યા કરવા માટે આઈપીસીની કલમ ૧૨૦ બી અને ૧૨૦ બી સાથે વાંચીને કલમ ૩ (૧) હેઠળ યોગ્ય રીતે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને સજા સંભળાવવામાં આવી હતી.એ જ પુનઃસ્થાપિત થાય છે.

**<u>ઈન આરઈઃઆરોપી–૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ)</u>**

૨૦૩. ટૂંકમાં, પાકિસ્તાનમાં તેની તાલીમ અને ત્યાંથી પરત ફરવાની વિગતો, એ. એમ. ટી. એસ. વિસ્ફોટોમાં તેની જાણકારી અને ભૂમિકા, જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પર હુમલો અને હરેન પંડ્યાની હત્યાનો નિવેદનમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.આરોપી–૯ ષડયંત્રના સમગ્ર ક્રમમાં અન્ય લોકો દ્વારા ભજવવામાં આવેલી ભૂમિકાની વિગતો પણ પ્રદાન કરે છે.૬૦ તેમને ચિંતનના કલાકો આપવામાં આવ્યા હતા.વિનંતી ૦૪.૦૬.૦૩ પર આપવામાં આવી હતી.આ નિવેદન તા.૦૭.૦૬.૦૩ ના રોજ નોંધવામાં આવ્યું હતું.નિવેદન નોંધ્યા પછી ફરીથી ઈચ્છાશક્તિની ચકાસણી કરવામાં આવી હતી.આરોપી૯

એ તેના પર સહી કરી.સાંજે ૪.૫ વાગ્યે તેમની કસ્ટડી સાક્ષી-૧૨૦ને સોંપવામાં આવી હતી.બીજા દિવસે રવિવાર હોવાથી, તેને તા.૦૯.૦૬.૦૩ ના રોજ સવારે ૧૦.૩૫ વાગ્યે સાક્ષી-૯૧ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.પોલીસ સામે કોઈ ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હતી.પોલીસ દ્વારા કોઈ શારીરિક કે માનસિક દુર્વ્યવહારની ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હતી.તેના પછીના ન્યાયિક રિમાન્ડનું વોરંટ આંક૩૨૪ છે.

૨૦૪. તેઓ ભારત-બાંગ્લાદેશ સરહદ થઈને પાકિસ્તાનમાં તાલીમ માટે ગયા હતા.આરોપી૪એ તેમને કહ્યું હતું કે જેમની પાસે પાસપોર્ટ નથી તેમણે પણ ત્યાં જવું પડશે.આરોપી૯ જણાવે છે કે રેહાન (આરોપી૭) તે કરી શક્યો ન હતો, કારણ કે તેના (આરોપી૭ના) માતા-પિતા યુએસએથી આવતા હતા, અનસ (આરોપી૫), શાહનવાઝ (આરોપી૧૨), સોહેલ ખાન (આરોપી૧૪) અને યુનુસ (આરોપી૬) બધા પાકિસ્તાનમાં તાલીમ માટે ગયા હતા.બે કોડેડ સંદેશાઓ પણ મોકલવામાં આવ્યા હોવાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, એક-એક આરોપી૧૮ અને આરોપી૧૮ની પત્ની વતી; પહેલું આરોપી૪ માટે મોકલવામાં આવ્યું હતું, બીજું આરોપી૮ અને આરોપી૬ માટે પત્રના રૂપમાં.

૨૦૫. આરોપી૯ તા.૦૯.૦૩.૦૩ ના રોજ જાલીવલ્લી મસ્જિદ ખાતેની બેઠકમાં હાજર હતો.તેઓ જણાવે છે કે હાજરી આપનારાઓમાં આરોપી૪ અને આરોપી૧૪ સામેલ હતા.ત્યાં, આરોપી૧૪ એ બે બાબતો જાહેર કરી.પ્રથમ, કે

જગદીશ તિવારી તેમનું લક્ષ્ય હશે અને બીજું કે હૈદરાબાદથી બે 'મહેમાનો' ને પણ બોલાવવામાં આવ્યા હતા; જે બંનેએ પાકિસ્તાનમાં તાલીમ લીધી હતી.એવું કહેવામાં આવે છે કે જગદીશ તિવારી પર ગોળીબાર એક અખબાર દ્વારા આરોપી–૯ની જાણમાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ તેઓ આરોપી૭ અને આરોપી૧૨ને મળ્યા હતા.તેમની સાથે આરોપી૯ એ જૂની જામા મસ્જિદમાં આરોપી૪, આરોપી૫, આરોપી૧૨ અને આરોપી૧૪ ને મળ્યા હતા.આ વખતે હરેન પંડ્યાને તેમનું લક્ષ્ય બનાવવામાં આવ્યું હતું.હરેન પંડયાએ રમખાણો દરમિયાન તેમજ પાલડી મસ્જિદના ધ્વંસમાં પણ ખૂબ જ સક્રિય રીતે કામ કર્યું હોવાનું કહેવાય છે.આરોપી૧૪ એ ખુલાસો કર્યો કે એક શાર્પશૂટર આ પરિપૂર્ણ કરવા માટે બહારથી આવ્યો હતો.

૨૦૬. આરોપી૯ જણાવે છે કે તેમને સોંપવામાં આવેલું પ્રથમ કાર્ય લૉ ગાર્ડનની રેકી હાથ ધરવાનું હતું.આ તેમના હાથમાં આવ્યું કારણ કે અગાઉ આરોપી ૧૨ એ જ કાર્ય હાથ ધરવામાં નિષ્ફળ રહ્યું હતું.તેથી, જૂની જામા મસ્જિદ ખાતેની તા.૨૨.૦૩.૦૩ ના રોજની બેઠકમાં, આરોપી૯ ને આ કાર્ય આરોપી૧૪ દ્વારા સોંપવામાં આવ્યું હતું.આરોપી૧૪એ લૉ ગાર્ડનમાં/તેની આસપાસ હરેન પંડ્યાની હિલચાલના કેટલાક પાસાઓ જાહેર કર્યા હોવાનું કહેવાય છેઃકે હરેન પંડ્યા દરરોજ લૉ ગાર્ડનમાં સવારે ફરવા જાય છે, અને ઠાકરભાઈ દેસાઈ હોલ તરફ પ્રવેશતા, હરેન પંડ્યા તેમની સફેદ મારુતિ ફ્રન્ટ કાર ચિલ્ડ્રન્સ પાર્ક નજીક પાર્ક કરે છે.તા.૨૨.૦૩.૦૩ ની બેઠક પછી સવારે

તેમનું લક્ષ્ય ન દેખાતા, આરોપી૯ ફરી એકવાર તેની મોટરબાઈક પર તા.૨૪.૦૩.૦૩ ના રોજ લૉ ગાર્ડન ગયો.આ પ્રસંગે તેમને હરેન પંડ્યા મળ્યા હતા.તેને તેની મારુતિ ફ્રન્ટ કારનું રજિસ્ટ્રેશન નંબર પણ મળ્યું હતું. જી.જે.૧પી.૪૬૦૬.ત્યારબાદ ૨૫.૦૩.૦૩ અને ૨૬.૦૩.૦૩ ના રોજ જે આવ્યું તેનો પણ આરોપી૯ દ્વારા ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં એ પણ સામેલ છે કે ૨૫.૦૩.૦૩ ના રોજ હરેન પંડ્યાની હત્યાની યોજના કેમ રદ કરવામાં આવી હતી.આ બંને દિવસોમાં, આરોપી૯ એચ. એ. કોલેજની સામે લૉ ગાર્ડનની નજીકમાં હાજર હતું.છેવટે, તેણે હરેન પંડ્યાને ન૧ દ્વારા માર્યા જતા જોયો.આરોપી૯ એ જોયું કે કોઈએ આરોપી૧ ને અનુસર્યું ન હતું.ઉપરોક્ત ઉપરાંત, આરોપી૯ વિવિધ કાવતરાખોરો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા મોબાઇલ નંબરની વિગતો પણ પ્રદાન કરે છે.આરોપી૭ નો નંબર ૯૮૨૫૩૯૮૧૫૬ હતો, આરોપી૧ નો નંબર ૯૮૨૫૪૯૮૪૨૧ હતો અને આરોપીપ નો નંબર ૯૮૨૫૩૧૧૫૧૦ હતો.આરોપી૭ના મોબાઇલ ફોન દ્વારા જ આરોપી૧ને ૨૩.૦૩.૦૩ પર સવારે ૭ વાગ્યે લૉ ગાર્ડન પહોંચવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું.

૨૦૭. બચાવ પક્ષે કબૂલાત નોંધવાની સમગ્ર પ્રક્રિયા પર હુમલો કર્યો હતો.ખાસ કરીને, આરોપી૯ની કબૂલાતનું સ્વૈચ્છિક રેકોર્ડિંગ અસંભવિત હોવાનું કહેવાયું હતું.આ માટે, સાક્ષી–૨૧ના જુબાનીના અમુક પાસાઓને સેવામાં દબાવવામાં આવ્યા હતા.ડી. કે. બાસુના કેસમાં માર્ગદર્શિકાના પાલનના ભાગરૂપે આરોપીઓને તબીબી તપાસ માટે મોકલવામાં આવ્યા

હતા.ન૨૧એ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે આરોપી–૯નું કબૂલાત નિવેદન નોંધવામાં લગભગ ૧૨ કલાક અને ૫૦ મિનિટનો સમય લાગ્યો હતો.કબૂલાત નોંધતી વખતે કોઈ પ્રકારનો વિક્ષેપ પડ્યો ન હતો.રેકોર્ડિંગ સવારે લગભગ ૪ વાગ્યે શરૂ થયું; સાંજે ૪:૩૦ વાગ્યે સમાપ્ત થયું.૦૭.૦૬.૦૩ પર તબીબી તપાસ માટે સિવિલ હોસ્પિટલમાં આરોપીને રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.તબીબી કાગળો (ઉદા. ૭૭૩) અન્ય આરોપીઓ સાથે તેની હાજરી દર્શાવો.સીબીઆઈના શ્રી આઈ. સી. શર્માએ સવારે ૧૦ વાગ્યાની આસપાસ તબીબી તપાસ માટે આરોપી–૭, આરોપી–૮, આરોપી–૯, આરોપી–૧૦ અને આરોપી–૧૧ લીધા હતા.ઉપરોક્ત સ્થિતિ સાથે, બચાવ પક્ષની દલીલ હતી કે નિવેદનનું અવિરત રેકોર્ડિંગ થઈ શક્યું ન હોત.આમ, સાક્ષી–૨૧એ પોતાને નુકસાન પહોંચાડ્યું.તેથી કબૂલાત નિવેદન શંકાસ્પદ રજૂ કરવામાં આવે છે,.

૨૦૮. ઉપરોક્ત બચાવ દલીલોમાં કોઈ તથ્ય નથી.ડિફેન્સે ઉપરોક્ત પાસાઓ તરીકે તેને ઉલટતપાસ કરવા માટે સાક્ષી–૨૧ ને પાછા બોલાવવાનું કહ્યું ન હતું.જો તબીબી કાગળો મોડા રજૂ કરવામાં આવ્યા હોય, તો પણ બચાવ પક્ષને તેને પાછા બોલાવવાની માંગણી કરતા કોઈ અટકાવતું ન હતું.આમ તે તારણ કાઢી શકાતું નથી કે સાક્ષી–૨૧એ પોતાને નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું.હકીકતમાં, સાક્ષી–૨૧ આરોપી વ્યક્તિઓને દર ૪૮ કલાકમાં તબીબી તપાસ માટે મોકલવા માટે ફરજ બજાવતી હતી.તબીબી તપાસ માટે બાહ્ય સમયમર્યાદા ડી. કે. બાસુ માર્ગદર્શિકા હેઠળ આપવામાં આવી છે.આ આદેશનું પ્રમાણિક પાલન

ફરિયાદી પક્ષના કેસ વિરુદ્ધ ન ગણી શકાય.એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે આરોપીℓ ને આપવામાં આવેલા ૬૦ કલાકના પૂરતા સમય દરમિયાન, તેને તબીબી તપાસ માટે મોકલવામાં આવ્યો ન હતો.આંક નું અવલોકન દર્શાવે છે કે આરોપીℓ ને છેલ્લે તા.૦૩.૦૬.૦૩ ના રોજ સવારે ૯.૩૫ વાગ્યે સિવિલ હોસ્પિટલમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો.આ પાસું તા.૦૭.૦૬.૦૩ ના રોજ તબીબી તપાસ માટે આરોપીℓ મોકલવાની જરૂરિયાત પર પણ પ્રકાશ પાડે છે.

૨૦૯. છેલ્લે, કબૂલાતને બળજબરીથી બહાર કાઢવાની બચાવની દલીલ પણ નોંધવી જોઈએ, જો તેને નકારી કાઢવી હોય તો.કથિત યાતનાનો કોઈ પુરાવો નથી.આ વાતને સમર્થન આપતા કોઈ તબીબી પુરાવા નથી.બીજી બાજુ, મℓની કબૂલાત માટે પૂરતી પુષ્ટિ ઉપલબ્ધ છે.એકંદરે પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટે તેને દોષી ઠેરવ્યો હતો અને પોટા સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩ (૧) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩ (૩) તેમજ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી અને આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી સાથે વાંચીને હરેન પંડ્યાની હત્યા કરવા બદલ યોગ્ય સજા ફટકારી હતી.તે જ પુનઃસ્થાપિત થાય છે.

**ઈન આરઈઃઆરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ)**

૨૧૦. આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) અને આરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ

ફારૂક) વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેઓ હરેન પંડ્યાની હત્યાના કાવતરામાં સામેલ નહોતા.આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ને થોડા કલાકો પછી હત્યાની જાણ થઈ.અન્ય આરોપીઓ સાથે તેમની ભાગીદારી કાવતરું નહીં બને.તેમને મુસ્લિમો સામેના અત્યાચારોનો બદલો લેવા માટે સામાન્ય કાવતરું ઘડવા બદલ સજા કરવામાં આવી છે.તેમના પર એક નહીં પણ બે વાર કેસ ચલાવવામાં આવ્યો છે અને તેમને સજા કરવામાં આવી છે અને તેમણે ૮ વર્ષથી વધુ સમય કસ્ટડીમાં પસાર કર્યો છે.તેઓ જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) ના કેસમાં પણ આરોપી હતા.હરેન પંડ્યાની હત્યાની પૂર્વ પોસ્ટ ફેક્ટો જાણકારીની કબૂલાત પુરાવાઓમાં અસ્વીકાર્ય છે.તેમના નિવેદનો પોટા સલામતીની કલમ ૩૨ હેઠળ સ્વીકાર્ય નથી, જેનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું, જે પાસાની આપણે પહેલેથી જ ચર્ચા કરી છે અને નકારી કાઢી છે.

૨૧૧. આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે હરેન પંડ્યાની હત્યામાં તેની કોઈ ચોક્કસ ભૂમિકા નથી.તેણે પુરાવા અધિનિયમ ની કલમ ૨૭ હેઠળ ખુલાસો કર્યો હતો, જે તેના ઘરમાંથી કેટલાક સાહિત્યની બરતરફી તરફ દોરી જાય છે અને તેણે ખુલાસો કર્યો છે કે નંબર પ્લેટ દૂર કરીને અને ૪/૫.૪.૨૦૦૩ પર હવા કાઢીને બાઇકને અયોગ્ય બનાવીને તેણે તારાપુર હાઇવે પર મોટરબાઈક છોડી દીધી હતી.તપાસ અધિકારી, સી. બી. આઈ. (સાક્ષી–૧૨૦) એ નંબર પ્લેટ નં.૫૧૮૯

ઝાડીઓમાંથી, જોકે, તેને કોઈ બાઇક મળી ન હતી, તે નજીકના કોઠ પોલીસ સ્ટેશનમાં ગયો, જ્યાં તેને ખબર પડી કે મે ૨૦૦૩ માં, કોઠ પોલીસ સ્ટેશનને તારાપુર હાઇવે પર એક ત્યજી દેવાયેલી બાઇક મળી હતી.

૨૧૨. આરોપી વતી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બાઇક ભગવાન સિંહ સામંતસિંહ રાઠોડ (સાક્ષી–૫૦) દ્વારા ચલાવી શકાતી ન હતી, તેમ પીએસઆઈ કોઠ પોલીસ સ્ટેશને તા.૫.૪.૨૦૦૩ ના રોજ જણાવ્યું હતું.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ટાયરને ડિફ્લેટેડ કરવામાં આવ્યા હતા અને નીચે ફેંકી દેવામાં આવ્યા હતા.તેને પોલીસ સ્ટેશનમાં લાવી શકાયો ન હોત.કોઠ પોલીસ સ્ટેશને મે ૨૦૦૩માં આ સમાચાર પ્રસારિત કર્યા હતા અને આ રીતે સીબીઆઈને તેના વિશે ખબર પડી હતી.ભગવાન સિંહ સામંતસિંહ રાઠોડ (સાક્ષી–૫૦) ના નિવેદન પર પણ પ્રતિકૂળ ટિપ્પણી કરવામાં આવી છે કે મોટરસાયકલના આગળના ભાગમાં જોઈને એક સફેદ રંગની નંબર પ્લેટ હતી, પરંતુ તેના પર કોઈ નંબર લખવામાં આવ્યો ન હતો.તા.૩.૫.૨૦૦૩ ના રોજ, જ્યારે મોટરસાયકલ જપ્ત કરવામાં આવી હતી, ત્યારે તે ઊભી સ્થિતિમાં હતી, તેથી તે તેને પોલીસ સ્ટેશનમાં લાવ્યો હતો અને દરેક પોલીસ સ્ટેશનમાં મોટરસાયકલ વિશે પ્રસારણ કર્યું હતું કારણ કે તે લાવારિસ મળી આવી હતી.જાહેરાત નિવેદન એ પ્લેટને દૂર કરવા અને ફેંકી દેવાની સંખ્યાનો ઉલ્લેખ કરે છે.

૨૧૩. ફરિયાદી પક્ષના કેસ અનુસાર, આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) નો સાચો ભાઈ છે અને કાવતરાના સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન, તેની રહેઠાણ, શસ્ત્રો, દારૂગોળો, મોબાઇલ ફોન અને સિમ કાર્ડ પ્રદાન કરવાની મુખ્ય ભૂમિકા હતી.જાન્યુઆરી ૨૦૦૩માં, આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ તેને ખુલાસો કર્યો કે આરોપી–૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) ના નિર્દેશો અનુસાર, એક મહેમાન (આરોપી–૧ મોહમ્મદ અસગર અલી) ને અમદાવાદમાં બદલો લેવા માટે ઉદયપુરથી લાવવામાં આવશે.આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) આરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) અને તુર્ક સલીમ પાસા મજારીરુલે ઇસ્લામ (પીડબ્લ્યુ૪૯) સાથે ટાટા ઇન્ડિકા કારમાં ઉદયપુર ગયા હતા અને મહેમાન (આરોપી–૧ મોહમ્મદ અસગર અલી) ને અમદાવાદ લાવ્યા હતા અને તેમની સાથે તેમનો પરિચય કરાવવામાં આવ્યો હતો.તેઓ રેલવે સ્ટેશન, અમદાવાદ પણ ગયા અને આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ને લોખંડવાલી ચાલી લાવ્યા.તેણે અને આરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) એ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ને એમ. બી. કોમ્પ્લેક્સમાં અને પછી ફ્લેટ નં.૪૦૧, રોયલ એપાર્ટમેન્ટમાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી હતી.તેણે અબ્દુલ બાંકી અબ્દુલ બારી અન્સારી (સાક્ષી–૪૪) ને ફ્લેટ માટે રૂ. ૫,૦૦૦/– ની એડવાન્સ ચુકવણી પણ કરી હતી.આ હકીકતને અબ્દુલ બાંકી અબ્દુલ બારી અન્સારી (સાક્ષી–પ્રતિકૂળ સાક્ષી) દ્વારા તેમના જુબાનીમાં સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.તેણે સુઝુકી સમુરાઇ મોટરસાયકલ પણ ખરીદી હતી, જેના પર નંબર ન હતો.

આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) દ્વારા ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૩માં શૂટર આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) માટે આપવામાં આવેલા નાણાંમાંથી અબ્દુલ સમદ અબ્બાસાલી (સાક્ષી–૫૪) પાસેથી જીજે૧એસએસપ૯૩૪.આ હકીકતને અબ્દુલ સમદ અબ્બાસાલી (સાક્ષી–૫૪) દ્વારા તેમના જુબાનીમાં સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.તેમણે આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી–૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) વચ્ચે મધ્યસ્થી તરીકે કામ કર્યું હતું.જગદીશ તિવારી પરના હુમલાના લગભગ પ૬ દિવસ પહેલા, તેમને આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) દ્વારા આરોપી–૪ (કલીમ અહમદ) ની દુકાન પર બોલાવવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) એ ખુલાસો કર્યો હતો કે આરોપી–૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) ના નિર્દેશો અનુસાર, જગદીશ તિવારી તેમનું નિશાન હતું.તેણે આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ના નિર્દેશ પર જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) અને તેની દુકાન તરફ આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) તરફ ધ્યાન દોર્યું. તેણે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) પાસેથી બે હથિયારો એકત્રિત કર્યા અને તેમને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ને આપ્યા.

૨૧૪. તે ફરિયાદી પક્ષનું વલણ છે કે ૯.૩.૨૦૦૩ પર, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) એ જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પર નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો હતો જ્યાં તે આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) સાથે આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) અને આરોપી૩ (મોહમ્મદ)

સાથે મોટરસાયકલોની અદલાબદલી કરવા માટે અફઝલ કોલ્ડ ડ્રિંકમાં તેમની રાહ જોતો હતો. શફીઉદ્દીન).જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પર તા. ૧૧.૩.૨૦૦૩ ના રોજના હુમલા પછી, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) એ તેને તેના મોબાઇલ પર બે વાર ફોન કર્યો હતો.જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પર હુમલો કર્યા પછી, તેઓ તેમના ઘરે ગયા અને કપડાં બદલ્યા.તેમણે આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) સાથે તેમને રોયલ એપાર્ટમેન્ટ્સમાં ઉતાર્યા હતા.

૨૧૫. આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) સામે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ આગળ છે કે જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પર હુમલાના ૩૪ દિવસ પછી, આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ના નિર્દેશ પર, તેણે આરોપી૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ને જયપુર જવા માટે એસટી બસ સ્ટેન્ડ પર છોડી દીધો હતો.તા.૧.૪.૨૦૦૩ ના રોજ, તેમને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે રોયલ એપાર્ટમેન્ટમાં ફ્લેટ નં.૪૦૧ ખાલી કરવામાં આવ્યો છે.તા. ૦૧.૦૪.૨૦૦૩ના રોજ, તે અબ્દુલ બાંકી અબ્દુલ બારી અન્સારી (સાક્ષી–૪૪) પાસે ગયો અને ચૂકવણી કરેલી એડવાન્સ રકમમાંથી ૩,૫૦૦/– નો ચેક એકત્રિત કર્યો.ત્યારબાદ, આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ની સૂચના પર, તેણે સુઝુકી સમુરાઇ અને હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલો જાવેદ અબ્દુલ રાશિદખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) ને સોંપી અને તેમને કોઈ પાર્કિંગની જગ્યાએ રાખવા કહ્યું.આ હકીકતને જાવેદ અબ્દુલ રાશિદખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) દ્વારા તેમના જુબાની (આંક–૫૫૮) માં સમર્થન

આપવામાં આવ્યું હતું.૪.૪.૨૦૦૩ પછી, તે આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) સાથે હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ પર અમદાવાદથી ભાગી ગયો, જેને તેઓએ તેની નંબર પ્લેટ કાઢીને તારાપુર હાઈવે પર છોડી દીધી હતી.ત્યારબાદ તેઓ ભરૂચ ગયા અને અખ્તર અલી અને ઉસ્માન અલીના ખોટા નામોમાં રહ્યા. તે સુરત ગયો અને ખોટા નામે બિસ્મિલ્લાહ હોટેલમાં રોકાયો અને સુરતથી તે પૂણે થઈને હૈદરાબાદ ગયો અને હોટેલ બ્લૂસ્ટારમાં રોકાયો.ભરૂચ અને હૈદરાબાદમાં તેમના રોકાણ વિશેની કબૂલાતને આંક– ૭૫૭ અને ૫૨૭ એટલે કે બંને હોટલના મુલાકાતી રજિસ્ટર દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.તેઓ હૈદરાબાદમાં આરોપી૪ (કલીમ અહમદ), આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા), આરોપી૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી), આરોપી૧૩ (મુફ્તી સૂફિયાન) અને આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ને મળ્યા હતા.અન્ય આરોપીઓની ધરપકડ વિશે તા.૨૬.૪.૨૦૦૩ ના રોજ એક અખબારમાં સમાચાર જોયા પછી, તેણે આરોપી– ૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) સાથે અમદાવાદ પાછા ફરવાનું નક્કી કર્યું.આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) સામેના આરોપો હરિકિશન હરપાલ મીણા (સાક્ષી–૨૩) દ્વારા પંચ સાક્ષી તરીકે સાબિત કરવામાં આવ્યા હતા.રાજેન્દ્ર સિંહ એસ. ચિકારા (સાક્ષી–૧૧૦) એ ગાંધીનગર ખાતે કેન્દ્રીય આબકારી અને કસ્ટમ્સ વિભાગમાં કાર્યરત હરિકિશન હરપાલ મીણા (સાક્ષી–૨૩) ને આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ના કહેવા પર તૈયાર કરવામાં આવેલા મેમો તરફ ધ્યાન દોરવા પંચ સાક્ષી તરીકે બોલાવ્યા હતા.આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) એ ફરાર ભાઈ આરોપી–૧૪ (સોહેલ ખાન

પઠાણ) સાથે મળીને કામ કર્યું છે.તેમણે ષડયંત્રને અમલમાં મૂકવા માટે તમામ લોજિસ્ટિક સપોર્ટ પૂરા પાડ્યા છે અને જેઓ બહારથી આવ્યા હતા અને તેમના પરિવહન, મોટરસાયકલો, હથિયારો અને દારૂગોળો પૂરો પાડ્યા હતા તેમના રહેવાની વ્યવસ્થા કરી છે.

૨૧૬. એવા પુરાવા છે કે તેણે ષડયંત્રને અમલમાં મૂકવા માટે શરૂઆતથી જ તમામ લોજિસ્ટિક સમર્થન પૂરું પાડ્યું છે અને તેને આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.તા.૨૩.૪.૨૦૦૩ ના રોજ તેઓ સીબીઆઈ ઓફિસ, ગાંધીનગરથી ટાટા સુમો જીપમાં ગયા અને આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) તેમને ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડના ફ્લેટમાં હાઉસ નં.૨૦૬, બ્લોક નં.૬૧, ઓલ્ડ બાપુનગર, અમદાવાદ લઈ ગયા જ્યાં તેઓ ત્રણ દિવસ રોકાયા અને ત્યાંથી ફ્લેટ નં.૯૦૨, ધોબી કી ચાવલ નજીક આરોપી૩ બ્લોક, રખિયાલ જ્યાં તેઓ પણ ત્રણ દિવસ રોકાયા અને પછી હાઉસ નં.૫૨૨, બ્લોક નં.૧૦૫, મોમીન મસ્જિદ નજીક બાપુનગર, જે આરોપી૧૪ (સોહેલ) નું ઘર છે, ત્યાં ગયા. ખાન પઠાણ) અને આરોપી–૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) અને ત્યાંથી એક બજાજ કાવાસાકી બોક્સર મોટરસાયકલ જેની નોંધણી નં.જીજે૧બીજી૩૮૪૯ તેની આરસી બુક સાથે જપ્ત કરવામાં આવી હતી, જેના માટે મેમો આંક– ૨૭૦ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના પર હરિકિશન હરપાલ મીના (સાક્ષી–૨૩) તેમજ આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૧૭. અબ્દુલ બાંકી અબ્દુલ બારી અન્સારી (સાક્ષી–૪૪) એ સમર્થન આપ્યું હતું કે તેણે રોયલ એપાર્ટમેન્ટમાં ફ્લેટ ૧,૪૦૦/– ના નિશ્ચિત ભાડા પર ભાડે લીધો હતો અને ૫,૦૦૦/– જમા કરાવવામાં આવ્યા હતા.એપ્રિલ ૨૦૦૩માં તે ખાલી કરવામાં આવી હતી અને ભાડાની રકમ બાદ કર્યા પછી, તેણે આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ને આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ની તરફેણમાં સેવિંગ્સ બેંક એકાઉન્ટ નં.૨૨૪૪ માંથી આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ની તરફેણમાં જારી કરેલા ચેક દ્વારા ૩,૪૦૦ રૂપિયા પરત કર્યા હતા અને આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા તેને રોકડમાં ફેરવવામાં આવ્યો હતો.આ હકીકત સીબીઆઈના સબ ઇન્સ્પેક્ટર સત્યેન્દ્ર શ્રીરામાયન પાંડે (સાક્ષી–૧૦૫) દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી, જેમણે ઉપરોક્ત ચેક બુક જપ્ત કરી હતી અને ઉપરોક્ત ખાતાની બેંક વિગતો પણ મેળવી હતી.૨૨૪૪ ગુજરાત ઔદ્યોગિક સહકારી બેંકના શાખા વ્યવસ્થાપક શાંતિકુમાર નર્મદાશંકર પાંડ્ય (સાક્ષી–૩૭) એ પણ આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા તેને આપવામાં આવેલી ચલણી નોટોના મૂલ્યની વિગતો તા.૩.૪.૨૦૦૩ ના રોજ આપીને રકમ પાછી ખેંચી લેવા અંગે સ્પષ્ટતા કરી હતી.ચેક પરનું હસ્તાક્ષર આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) નું હોવાનું પણ સાબિત થયું હતું.સુઝુકી સમુરાઇ કાળા રંગની મોટરસાયકલ નં.જી.જે.૧એસ.એસ.૫૯૩૪ જાવેદ અબ્દુલ રસિદખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) ના કહેવા પર મળી આવ્યો હતો.સિલ્વર ઓટો કન્સલ્ટન્ટના માલિક અબ્દુલ સમદ અબ્બાસાલી (સાક્ષી–

૫૪), જે સેકન્ડહેન્ડ ટુવ્હીલર્સના વેચાણ અને ખરીદીનું કામ કરે છે, તેણે પર ઇન્ડિયા ઓટો કન્સલ્ટન્ટના સંજાબ અખ્તર મહેબૂબ અખ્તર (સાક્ષી–૭૬) પાસેથી ઉપરોક્ત મોટરસાયકલ ખરીદી અને ડિલિવરી નોટબુક પર હસ્તાક્ષર કર્યા અને ત્યારબાદ તેણે આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ને વેચી દીધી.તે મુજબ ડિલિવરી નોટબુકમાં એન્ટ્રી કરવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત મોટરસાયકલના મૂળ માલિક અનિલ મહેતા હતા, જેમણે તેને સંજાબ અખ્તર મહેબૂબ અખ્તર (સાક્ષી–૭૬) ને વેચી દીધી હતી.હરેન પંડ્યાની હત્યા કર્યા પછી, ઉપરોક્ત મોટરસાયકલ આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) દ્વારા તા.૩.૪.૨૦૦૩ ના રોજ જાવેદ અબ્દુલ રાશિદખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) ને સોંપવામાં આવી હતી અને આ હકીકત જાવેદ અબ્દુલ રાશિદખાન પઠાણ (સાક્ષી–૪૫) દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત મોટરસાયકલ મેગ્નેટ સિસ્ટમ કાર પાર્કિંગ, કાલુપુર રેલ્વે સ્ટેશન પરથી તા.૧૭.૪.૨૦૦૩ ના રોજ ત્યજી દેવાયેલી હાલતમાં મળી આવી હતી.

૨૧૮. નકલી નોંધણી ધરાવતી અન્ય એક મોટરસાયકલ નં.જી.જે.૧સી.ડી૮૯૭૩ અપ્સરા અરાધના થિયેટરમાં મળી આવ્યો હતો.આ મોટરસાયકલનો મૂળ નોંધણી નંબર જી.જે.૧સી.એચ.૬૬૯૨ હતો અને તેની માલિકી રુતુલ અશોક શાહની હતી અને તેના પિતા અશોકભાઈ અંબાલાલ શાહ (સાક્ષી–૩૬) એ જણાવ્યું હતું કે આ મોટરસાયકલ ન્યૂ કલોથ માર્કેટમાંથી ચોરી થઈ હતી.અપ્સરા અરાધના સિનેમાના મેનેજર કમલેશ

બામનરાવ મરાઠે (સાક્ષી–૪૦) ની સૂચના પર, ઉપરોક્ત મોટરસાયકલ કાગડાપીઠ પોલીસ સ્ટેશનના અધિકારીઓ દ્વારા લાવવામાં આવી હતી.એ પણ સ્પષ્ટ છે કે સી. બી. આઈ. ના પત્રના જવાબમાં જનકરાય રવિશંકર પંડ્યા (સાક્ષી–૨૫) એ હીરો હોન્ડા સ્પ્લેન્ડરના સંબંધમાં નોંધણીના કાગળો રજૂ કર્યા હતા.જી.જે.૧સી.જે.૬૬૯૨ અને અનિલ મહેતાની માલિકીની સુઝુકી સમુરાઇ તેમજ બજાજ કાવાસાકી બોક્સરની નોંધણી નં.જીજે ૧બીજી૩૮૪૯ ૨૭૮,૨૭૯ અને ૨૮૨ પ્રદર્શિત કરે છે.બીજી હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ જેની નોંધણી નં.જી.જે.૭ક્યુ૨૧૬૪ તારાપુર હાઇવે પર મળી આવ્યો હતો જે મૂળરૂપે ગૌરાંગ કિરીટ ગાંધીનો હતો અને નકલી નંબર પ્લેટ સ્ટાર નંબર પ્લેટમાંથી જી.જે. ૧સી.એફ. ૫૧૮૯ તરીકે તૈયાર કરવામાં આવી હતી.સુશીલ કુમાર એસ. ગુપ્તા (સાક્ષી–૧૨૦) અને અર્પેસ રણછોડભાઈ રાઠોડ (સાક્ષી–૮૬) ની હાજરીમાં આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ના કહેવા પર ઉપરોક્ત મોટરસાયકલ તારાપુર–બગોદરા હાઇવે નજીક કોઈ નંબર વગર મળી આવી હતી.તે ભગવાન સિંહ સામંતસિંહ રાઠોડ (સાક્ષી–૫૦), પ્રભારી, પીએસઆઈ, કોઠ પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ, આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ના રહેણાંક સ્થળમાંથી છ સીડી અને લેખિત સામગ્રી પણ મળી આવી હતી, જેમાં ગુજરાતમાં ગોધરાની ઘટના પછી મુસ્લિમોની દુર્દશા દર્શાવવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત પુરાવા હરેન પંડ્યાની હત્યાના કાવતરામાં આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) ની ભૂમિકાને સ્પષ્ટ રીતે સાબિત કરે છે અને તેને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટા હેઠળ અને હરેન પંડ્યાની

હત્યા માટે યોગ્ય રીતે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો છે.

**ઇન આરઈઃઆરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ ફારુક)**

૨૧૯. આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાદાન ફરાસત દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે કબૂલાત સિવાય આરોપીએ૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) સામે કોઈ પુરાવા નથી.એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે જ્યારે બાઈક તારાપુર હાઈવે પર ત્યજી દેવામાં આવી ત્યારે તે આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) સાથે હતો.તેને ટેકો આપવા માટે કોઈ પુરાવા નથી.તેની સામેનો બીજો આરોપ એ છે કે તે એવા લોકોના જૂથ સાથે ગયો હતો જે ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૩માં આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને ઉદયપુરથી અમદાવાદ લઈ ગયા હતા અને તે પોતે કોઈ ગુનો નથી કારણ કે તે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે હરેન પંડ્યાની હત્યાની યોજના માત્ર તા.૧૮.૫.૨૦૦૩ ના રોજ જ બનાવવામાં આવી હતી.તેમણે જગદીશ તિવારી (સાક્ષી–૩૯) પરના હુમલાના કાવતરા સહિત સામાન્ય કાવતરું માટે સજા ભોગવી છે.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તેને હરેન પંડ્યાની હત્યા સાથે જોડવા માટે કોઈ પુરાવા નથી અને તેથી, તેની નિર્દોષતાને સમર્થન આપવું જોઈએ.

૨૨૦. તે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે અને પુરાવા દર્શાવે છે કે આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) નો નજીકનો સહયોગી

અને આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) નો મિત્ર હતો.તે મુતફી સૂફિયાનના પ્રભાવ હેઠળ હતો અને તેના દ્વારા તે આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) ના સંપર્કમાં આવ્યો હતો.તેમની સૂચના પર, આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) ઉદયપુરથી આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) લાવવા માટે આરોપી૧૪ (સોહેલ ખાન પઠાણ) સાથે જવા માટે સંમત થયા.તેમની સાથે તુર્ક સલીમ પાસા મજારીરુલે ઈસ્લામ (સાક્ષી–૪૯) પણ હતા અને તેઓ ટાટા ઈન્ડિકા કાર ચલાવતા હતા.આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) ને તા.૨૩.૧.૨૦૦૩ ના રોજ અમદાવાદ લાવવામાં આવ્યો હતો.પહેલા જ દિવસે, આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) ના સ્થાને રોકાયો હતો અને ત્યારબાદ, તેણે તવાભાઈ યુસુફભાઈ શેખ (સાક્ષી–૬૬) દ્વારા મોહમ્મદ જલિસ અહમદ રાજપૂત (સાક્ષી–૬૮) ના સંપર્કમાં રહેવા માટે એમબી કોમ્પ્લેક્સમાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી હતી.ત્યારબાદ તેઓ રોયલ એપાર્ટમેન્ટમાં રોકાયા હતા.સાજિદ ઈબ્રાહિમ પટેલ (સાક્ષી–૪૭) એ સાબિત કર્યું છે કે સિમ કાર્ડ નં.૯૮૨૫૬૭૭૨૦૭ તેને તેની દુકાનમાંથી વેચવામાં આવ્યો હતો જેનો ઉપયોગ હરેન પંડ્યાની હત્યા કરીને હૈદરાબાદ ભાગી જવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.તુર્ક સલીમ પાસા મજારીરુલે ઈસ્લામ (સાક્ષી–૪૯) એ પણ આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) નામ આપીને તેની પુષ્ટિ કરી હતી.સાજિદ ઈબ્રાહિમ પટેલ (સાક્ષી–૪૭) એ પણ પુષ્ટિ કરી હતી કે તુર્ક સલીમ પાસા મજારીરુલે ઈસ્લામ (સાક્ષી–૪૯) એ સિમ કાર્ડ માટે વિનંતી કરી હતી, પરંતુ બાદમાં તે સંમત થયો કે આરોપી–૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) ની અરજી

સાથે રહેઠાણના પુરાવા તરીકે તેણે ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ મોકલ્યું હતું, જે કંપનીને મોકલવામાં આવ્યું હતું.તેમણે જણાવ્યું હતું કે કેટલીકવાર કંપની, લક્ષ્યો હાંસલ કરવા માટે, ડીલરોને તેમના કોઈપણ કર્મચારીના નામે સિમ સક્રિય કરવાની વિનંતી કરે છે અને તે સર્વર્મિયા અનવરમિયા સૈયદના નામે કરવામાં આવતું હતું, જો કે ૪.૪.૨૦૦૩ પહેલાં, ઉપરોક્ત સિમ કાર્ડમાંથી એક પણ કોલ કરવામાં આવતો ન હતો અને તે આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) ને વેચવામાં આવતો હતો.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જો કંપની તેના લક્ષ્યને હાંસલ કરવા માટે સિમ કાર્ડને સક્રિય કરવાની વિનંતી કરે છે, તો એપ્લિકેશન સાથે મોકલવામાં આવેલ પુરાવો કંપનીની જરૂરિયાત માટે પૂરતો છે.બિસ્મિલ્લાહ હોટલના મેનેજર મુબીનુદ્દીન પીરસાબ્મિયા શેખ (સાક્ષી–૧૧૬) એ નિવેદન આપ્યું છે કે અખ્તરાલી સાબિરાલી અને ફઝલભાઈ ગનીભાઈના નામે બે વ્યક્તિઓ નકલી નામે સૂરતમાં રોકાયા હતા.ફરિયાદી પક્ષ અનુસાર, તેઓ આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) અને આરોપી ૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) હતા.સિમ કાર્ડ ખરીધા બાદ આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) અને આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) મોટરસાયકલને તારાપુર હાઇવે પર છોડી ભરૂચથી સુરત અને પૂણેથી હૈદરાબાદ ભાગી ગયા હતા.હૈદરાબાદની હોટલ બ્લૂસ્ટારમાં તેમનું રોકાણ પણ ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા યોગ્ય રીતે સાબિત થયું હતું.આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) એ કાવતરાને અમલમાં મૂકવા માટે તમામ પ્રકારની લોજિસ્ટિક સહાય પૂરી પાડી છે અને તેણે કાવતરામાં ખૂબ જ નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવી છે અને ફરિયાદી પક્ષે પણ ગુનામાં તેની કથિત

સંડોવણી સાબિત કરી છે.

૨૨૧. ઉસ્માન ખાન નવાબ ખાન (સાક્ષી–૨૯) (આંક–૨૯૫), તુર્ક સલીમ પાસા મજારીરુલે ઇસ્લામ (આંક–૩૬૫), તવાભાઈ યુસુફભાઈ શેખ (આંક–૪૨૯) અને મોહમ્મદ જલિસ અહમદ રાજપૂત (આંક–૪૩૧) ના સહાયક પુરાવા છે.

૨૨૨. આરોપી વ્યક્તિઓ વતી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે વિલંબિત રીતે નોંધાયેલી આવી ઘટનાની એફ. આઈ. આર. શંકાસ્પદ છે.રજુઆતોો આકર્ષક હોવા છતાં ઊભા રહેવા માટે કોઈ પગ નથી.તે સ્પષ્ટ છે કે કાર લૉ ગાર્ડન નજીક ચિલ્ડ્રી બેંગ ખાતે પાર્ક કરવામાં આવી હતી અને હરેન પંડ્યાની કારના કાચ કાળા હતા અને નોંધપાત્ર રીતે વળાંકવાળા હતા અને ગોળીબારની પ્રક્રિયામાં તે બાજુની સીટ પર પડી ગયો હતો.દેખીતી રીતે, પોતાને બચાવવા માટે, તેણે સૂવાનો પ્રયાસ કર્યો અને આરોપી–૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) દ્વારા તેના પર સતત એક પછી એક ગોળીઓ ચલાવવામાં આવી.આ દરમિયાન તેના પગ ઉપર આવી ગયા.ચશ્માનો કાળો હોવાથી, દેખીતી રીતે અન્ય લોકો માટે એ હકીકતની નોંધ લેવી શક્ય ન હતી કે હરેન પંડ્યા વાહનમાં મૃત હાલતમાં પડેલો હતો.પ્રત્યક્ષદર્શી અનિલ યાદરામ પટેલ (સાક્ષી–૫૫) ચિલ્ડ્રી બેંગના માલિકને જાણ કરવા ગયો છે અને તે પાછો આવી શકે ત્યાં સુધીમાં પોલીસ સ્થળ પર પહોંચી ગઈ હતી અને હરેન પંડ્યાને હોસ્પિટલમાં લઈ જઈ રહી

હતી.આ કહેવાતા વિલંબને સમજાવે છે અને સ્થળની પરિસ્થિતિને સમજાવે છે અને શ્યામ ચશ્માને કારણે, પસાર થતા લોકો માટે તરત જ એ હકીકતની નોંધ લેવી શક્ય ન હોત કે કારની અંદર શું થયું હતું, જે ચિલ્ડ્રી બેંગની બાજુમાં પાર્ક કરવામાં આવી હતી.આમ, આરોપી વ્યક્તિઓ વતી રજુઆત  સ્વીકારી શકાતી નથી અને પુરાવા દર્શાવે છે કે હરેન પંડ્યાના પરિવારના સભ્યો, તેમના પી. એ. અને અન્ય રાજકીય નેતાઓ પણ આ ઘટનાની જાણ થતાં સ્થળ પર પહોંચ્યા હતા.

૨૨૩. આરોપી સામે ઉપલબ્ધ એકંદર પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેને પોટા ની કલમ ૩ (૧) અને કલમ ૩ (૩) તેમજ હરેન પંડ્યાની હત્યા માટે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૨૦ બી અને કલમ ૧૨૦ બી હેઠળ ગુના માટે યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા અને સજાને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે.

**<u>ઈન આરઈઃએ. સી. યુ. એસ. ડી. નંબર ૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ)</u>**

૨૨૪. મોહમ્મદ અબ્દુલ કાદરના પુત્ર મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને પોટા તેમજ આઈપીસી હેઠળ અન્ય તમામ ગુનાઓનો શંકાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. રાજ્ય/સી. બી. આઈ. દ્વારા તેને નિર્દોષ જાહેર

કરવાના ચુકાદા સામે હાઈકોર્ટમાં કોઈ અપીલ કરવામાં આવતી નથી.હવે, પ્રશ્ન એ છે કે પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ લાદવામાં આવનારી સજા. ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી–૨ (મોહમ્મદ રઉફ) ને પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો છે અને તેને ૭ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારી છે અને ઉચ્ચ અદાલતે પણ દોષિત ઠેરવવાની સાથે દંડની રકમ એટલે કે,રૂ૧૦,૦૦૦/ની પુષ્ટિ કરી છે અને જાળવી રાખી છે.સખત કેદની સજામાં ફેરફાર કરીને જેલમાં પહેલેથી જ પસાર કરેલ સમયગાળો એટલે કે ૫ વર્ષ કરવામાં આવ્યો છે.હાઈકોર્ટના નિર્ણય સામે સીબીઆઈ અપીલ કરી રહી છે.પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ લઘુતમ સજા ૫ વર્ષની છે અને અત્યાર સુધીમાં ૮ વર્ષ પસાર થઈ ગયા છે અને આરોપી પહેલેથી જ ૫ વર્ષથી થોડો વધારે સમય પસાર કરી ચૂક્યો છે.વધુ હસ્તક્ષેપ માટે કોઈ કેસ બોલાવવામાં આવ્યો નથી કારણ કે સીબીઆઈએ ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશ સામે અપીલ કરવાનું પસંદ કર્યું ન હતું.પોટા હેઠળ દોષિત ઠેરવવા અને સજા અંગેના હાઈકોર્ટના નિર્ણયને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.

**ઈન આરઈઃઆરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન)**

૨૨૫. આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) ના સંદર્ભમાં, ટ્રાયલ કોર્ટે આઈપીસીની કલમ ૩૦૭ સાથે વાંચીને કલમ ૧૨૦બી હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યો છે અને તેને ૭ વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૩,૦૦૦ના દંડની સજા ફટકારી છે.પોટા તેમજ આઈપીસી હેઠળ તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવેલા અન્ય તમામ ગુનાઓ માટે પણ તેને શંકાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. ઉચ્ચ અદાલત

પણ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી સજા અને દોષિત ઠેરવ્યા છે અને તેને સમર્થન આપ્યું છે.આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) વિરુદ્ધ ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્ણય સામે સીબીઆઈ દ્વારા કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હોવાથી, વધુ હસ્તક્ષેપ માટે કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી.

**ઈન આરઈઃઆરોપી–૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી)**

૨૨૬. આરોપી–૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) ના સંદર્ભમાં, તેમને માત્ર પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમને ૫ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.ઉચ્ચ અદાલત પોટાની કલમ ૩ (૩) હેઠળ આપવામાં આવેલી દોષિતતા અને સજાની પુષ્ટિ કરી છે અને તેને જાળવી રાખી છે.

૨૨૭. સીબીઆઈ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરાયેલા આરોપી–૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ), આરોપી–૩ (મોહમ્મદ શફીઉદ્દીન) અને ન૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) સામે કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હતી અને તેઓએ આરોપી–૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) ના કેસમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા સુધારેલ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલી સજાને સંપૂર્ણ રીતે પૂર્ણ કરી લીધી હોવાથી, દોષિત ઠેરવવા અને લાદવામાં આવેલી સજાના ચુકાદામાં તેમની વિરુદ્ધ વધુ દખલગીરી કરવાની જરૂર નથી અને તેની વિસ્તૃત ચર્ચા કરવાની જરૂર નથી કારણ કે

સીબીઆઈ દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્ણય સામે કોઈ અપીલ કરવામાં આવી ન હતી.

ઈન આરઈઃક્રિમિનલ અપીલ નં./૨૦૧૯ @ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સી. આર. એલ.) ૨૦૧૭નું નં.૫૫૩૦

અને ફોજદારી અપીલ નં./૨૦૧૯ @સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સી. આર. એલ.) ૨૦૧૬નો નં..૯૦૨૮૯૦૨૯

૨૨૮. પરવાનગી આપવામાં આવી છે.

૨૨૯. આરોપી ફરાર હોવાથી મોહંમદના સંબંધમાં અલગ સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી હતી.જુનૈદ શેખ.

૨૩૦. હરેન પંડ્યાની હત્યા અને પોટા હેઠળ જગદીશ તિવારીની હત્યાના પ્રયાસના ઉપરોક્ત આરોપો ઉપરાંત આરોપી–મોહમ્મદ.જુનૈદ શેખ ફરાર હોવાથી તેની સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૭૪ એ (ટૂંકમાં, "આઈપીસી") હેઠળ પણ કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.એક અલગ સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી હતી જેમાં તેને જગદીશ તિવારીની હત્યાના પ્રયાસ અને હરેન પંડ્યાની હત્યાના સંદર્ભમાં ગુનાના ગુના માટે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ

જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તેને આઈપીસીની કલમ ૧૭૪ એ હેઠળ ગુના માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો છે. ટ્રાયલ કોર્ટે ૨૦૦૩ ના કેસ નં.૧૦ માં કલમ ૧૭૪આઈ. પી. સી. હેઠળ આરોપીઓને અલગ ચુકાદા અને તારીખ ૨૮.૦૨.૨૦૦૮ ના આદેશ દ્વારા દોષિત ઠેરવ્યા છે.

૨૩૧. આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ પર, ઉચ્ચ અદાલતે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા અને રૂ. ૨૧ લાખ અને દંડની ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળતા બદલ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા યથાવત્ રહેશે.દંડની રકમ જમા કરવામાં આવી છે.નારાજ થયા બાદ સીબીઆઈએ અપીલ દાખલ કરી છે.

૨૩૨. જોકે, તાત્કાલિક કેસમાં ટ્રાયલ કોર્ટે શોધી કાઢ્યું છે કે જગદીશ તિવારીના જીવ લેવાનો પ્રયાસ અને હરેન પંડ્યાની હત્યા કાર્યવાહીના કેસ મુજબ પદ્ધતિ અને રીતે કરવામાં આવી છે.જો કે, વર્તમાન આરોપી એમ. જે. શેખના સંદર્ભમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે ફરિયાદી પક્ષ શંકાના દાયરાની બહાર તેનો દોષ સાબિત કરી શક્યો નથી.

૨૩૩. ફરિયાદી પક્ષના કેસ અનુસાર, તે મુફ્તી સૂફિયાનના સ્થાને મુંબઈમાં રોકાયો હોવાનું કહેવાય છે, ટ્રાયલ કોર્ટે શોધી કાઢ્યું છે કે મુફ્તી સૂફિયાન સાથે

તેની મુંબઈની મુલાકાત સાબિત થઈ હોવા છતાં, મુંબઈમાં કોઈ કાવતરું રચવામાં આવ્યું ન હતું.કલમ ૧૬૪ (૧) સી.આર.પી.સી. હેઠળ તેમનું નિવેદન શરૂઆતમાં સાક્ષી તરીકે નોંધવામાં આવ્યું હતું જેને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું નથી.આરોપી પર હાથ ધરવામાં આવેલ પોલીગ્રાફ પરીક્ષણ રાષ્ટ્રીય માનવાધિકાર આયોગ દ્વારા અવલોકન કરવાના નિર્ધારિત સલામતી ધોરણો અનુસાર નહોતું અને તે અદાલતની કોઈપણ પરવાનગી વિના હતું.આ નિવેદન પણ શ્રી જગદીશ તિવારીની હત્યાના પ્રયાસ અથવા હરેન પંડ્યાની હત્યાના કાવતરામાં સામેલ થવા માટે દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતું ન હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.તે ઘટનાની તારીખે મુખ્ય આરોપી મોહમ્મદ અસગર અલી સાથે ન હતો અને જ્યારે તે હરેન પંડ્યાની હત્યા કર્યા પછી એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ભાગી રહ્યો હતો, ત્યારે તે ત્રણ દિવસ સુધી તે રહેઠાણમાં રહ્યો હોવાનું કહેવાય છે જે મુફ્તી સુફિયાનના કહેવા પર આરોપી એમ. જે. શેખ પાસેથી લેવામાં આવ્યું હતું.જગદીશ તિવારીની હત્યાના પ્રયાસ અને હરેન પંડ્યાની હત્યાના ષડયંત્રમાં આરોપીઓની કોઈ ભૂમિકા દર્શાવવામાં આવી નથી.કદાચ તે પછીના ઘરમાં રોકાણ, તે પણ જ્યારે મુફ્તી સૂફિયાન દ્વારા ઘર મેળવવામાં આવ્યું છે અને આરોપી એમ. જે. શેખ મુફ્તી સૂફિયાનની નજીક હોવાથી તેણે એ૧ને આવાસમાં લાવવા માટે તેની કાર લીધી છે, તે તેને હરેન પંડ્યાની હત્યામાં કાવતરાખોર ન બનાવી શકે કારણ કે તે પછીની ઘટના હતી.આરોપી દ્વારા મુફ્તી સૂફિયાનને કરવામાં આવેલા ફોન કોલ્સ નોંધપાત્ર નથી કારણ કે સાક્ષી મુફ્તી સૂફિયાનને ઓળખતો હતો અને તેણે તેને હજની

મુલાકાત માટે₹૧૫,૦૦૦ થી₹૨૦,૦૦૦ સોંપ્યા હતા, જે રકમ પરત ચૂકવવામાં આવી હતી, જેમ કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અનુમાન કરવામાં આવ્યું છે કે આતંક પેદા કરવા માટે ભંડોળ માટે આવતું નથી.તે ઉપરાંત, ટિફિન બોમ્બ અકસ્માત પછી જગદીશ તિવારી અને હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનું કાવતરું ઘડવામાં આવ્યું હતું, જેમાં આરોપી સામેલ નહોતા.ઉચ્ચ અદાલત ઉપરોક્ત તારણમાં ખલેલ પહોંચાડી ન હતી.

૨૩૪. અમે ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને આ કેસમાં રજૂ કરાયેલા રેકોર્ડ પરના પુરાવાઓમાંથી પસાર થયા છીએ.અમે સંતુષ્ટ છીએ કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા શંકાનો લાભ યોગ્ય રીતે લંબાવવામાં આવ્યો છે.કેસની વિચિત્ર હકીકતો અને સંજોગોમાં, અરજદારે પહેલેથી જ ૧૭ મહિનાની સજા ભોગવી લીધી છે અને₹૨૧ લાખનો દંડ પણ ચૂકવ્યો છે, આમ, તેની સામે દખલગીરીનો કોઈ કેસ બનાવવામાં આવતો નથી.તે મુજબ અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

**લેખિત અરજી (સીઆરએલ.) ૨૦૧૯નું નં.૨૬**

૨૩૫. આ અરજી સેન્ટર ફોર પબ્લિક ઇન્ટરેસ્ટ લિટિગેશન દ્વારા શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યાની વધુ તપાસના નિર્દેશ આપવા માટે દાખલ કરવામાં આવી છે, જે તા.૨૬.૩.૨૦૧૩ ના રોજ થઈ હતી.અન્ય આનુષંગિક રાહત પણ માંગવામાં આવી છે.

૨૩૬. આ રિટ અરજી તા.૨૧.૧.૨૦૧૯ ના રોજ આ આધાર પર દાખલ કરવામાં આવી હતી કે ઉચ્ચ અદાલતે આરોપી વ્યક્તિઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે અને ૨૯.૮.૨૦૧૧ તારીખનો ચુકાદો પસાર કરતી વખતે તપાસની શુદ્ધતા પર શંકા વ્યક્ત કરી છે.એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અગાઉ મૃતકના પિતા વિઠ્ઠલભાઈ પંડ્યા વિરુદ્ધ સીબીઆઈ અને અન્ય બે લોકો દ્વારા આ કેસમાં વધુ તપાસ માટે ફોજદારી પરચુરણ અરજી નં.૧૫૫૦૬/૨૦૦૭ દાખલ કરવામાં આવી હતી.જોકે, આ અરજીને ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા તા.૧૬.૬.૨૦૦૮ ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ મૃતક હરેન પંડ્યાની પત્નીએ સ્પેશિયલ સીઆરએલ તરીકે અરજી દાખલ કરી હતી. અરજી નં.૨૩૨૭/૨૦૧૧, અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં, જે ફગાવી દેવામાં આવી હતી.મૃતકના પિતા શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ ડી. પંડ્યા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને આ અદાલતમાં ફોજદારી અપીલ પેન્ડન્સીને કારણે, ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે રેકોર્ડ પરની સામગ્રીનું પુનઃમૂલ્યાંકન અને પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું યોગ્ય રહેશે નહીં.ન્યાયિક ઔચિત્ય અને શિસ્ત અદાલતને કેસની ગુણવત્તામાં પ્રવેશ કરવાથી દૂર કરે છે.કારણ કે આ અદાલત ભારતના બંધારણના પ્રકરણ IV હેઠળ સંપૂર્ણ અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ અધિકૃત રીતે આ મુદ્દાનું સમાધાન કરવા માટે વિષયની દેખરેખ હેઠળ હતી.

૨૩૭. વર્તમાન રિટ અરજી ત્યારે દાખલ કરવામાં આવી છે જ્યારે આ અદાલતમાં દાખલ કરવામાં આવેલી ફોજદારી અપીલની સુનાવણી છેલ્લા બે મહિનાથી ચાલી રહી હતી.એવો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો કે આ અદાલત દ્વારા ગુનાહિત અપીલની સુનાવણી પહેલેથી જ W. E. F. તા.૧.૧૧.૨૦૧૮ ના રોજ કરવામાં આવી રહી હતી, જેમાં તા.૩૧.૧.૨૦૧૯ ના રોજ સુનાવણી પૂર્ણ થઈ હતી.વર્તમાન રિટ પિટિશન માનનીય સિકરી અને અબ્દુલ નઝીર, જે. જે. ની બનેલી બેન્ચ સમક્ષ તા.૮.૨.૨૦૧૯ ના રોજ સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવી હતી.ખંડપીઠે ભારતના માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ પાસેથી આદેશ પ્રાપ્ત કર્યા પછી, ગુણદોષ પર ફોજદારી અપીલની સુનાવણી કરનારી તે જ બેન્ચ સમક્ષ કેસને સૂચિબદ્ધ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.ત્યારબાદ, આ બાબતને આ અદાલત સમક્ષ સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવી હતી અને તેની સુનાવણી કરવામાં આવી છે અને ફોજદારી અપીલ સાથે નિર્ણય લેવામાં આવી રહ્યો છે.

૨૩૮. આ રિટ પિટિશન એ આધાર પર દાખલ કરવામાં આવી છે કે ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે કરવામાં આવેલી તપાસ ખોટી અને ખોટી દિશામાં કરવામાં આવી છે.મો. નું નિવેદન.આઝમ ખાનને ફોજદારી સુનાવણીમાં તા.૩.૧૧.૨૦૧૮ ના રોજ નોંધવામાં આવ્યો હતો, જેને સોહરાબુદ્દીન શેખ, તેની પત્ની કૌસરબી અને તેના સહયોગી તુલસીરામ પ્રજાપતિના નકલી એન્કાઉન્ટરની સુનાવણીમાં ફરિયાદી સાક્ષી તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.આ કેસમાં આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.આઝમ ખાને

જણાવ્યું છે કે સોહરાબુદ્દીને તેમને કહ્યું હતું કે હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનો કરાર તેમને આઈ. પી. એસ. અધિકારી જી. ડી. વણજારા દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો અને સોહરાબુદ્દીનના સહયોગી તુલસીરામ પ્રજાપતિએ નઈમ ખાન અને શાહિદ રામપુરી સાથે મળીને હરેન પંડ્યાની હત્યા કરી હતી.આઝમ ખાનનું નિવેદન એનેક્સર પી૧ તરીકે રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યું છે, જેના આધારે ઇન્ડિયન એક્સપ્રેસ દ્વારા એનેક્સર પી૨ તરીકે દાખલ કરાયેલ તા. ૫.૧૧.૨૦૧૮  ના રોજ એક સમાચાર અહેવાલ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.અજમ ખાને ખુલાસો કર્યો છે કે તેણે ૨૦૧૦માં સીબીઆઈને માહિતી આપી હતી.સીબીઆઈએ આ માહિતી પર કોઈ ધ્યાન આપ્યું ન હતું.

૨૩૯. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે 'ગુજરાત ફાઇલ્સ–એનાટોમી ઓફ અ કવરઅપ "નામનું પુસ્તક એક પત્રકાર રાણા અયુબ દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં તેમણે ગુજરાત પોલીસના તપાસ અધિકારી વાય. એ. શેખ પર તેમના દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા ઓપરેશનની કેટલીક વિગતો આપી હતી, જેમણે હરેન પંડ્યાની હત્યાના કેસની તપાસ શરૂ કરી હતી, જે પહેલાં તેને સીબીઆઈને સોંપવામાં આવી હતી, શૂટર આરોપી મોહમ્મદ અસગર અલી પહેલેથી જ પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો અને ૨૯.૩.૨૦૦૩ તારીખના સાઈટ નકશામાં અસગર અલીનું નામ હતું, જે તા.૭.૧૧.૨૦૧૮  ના રોજ વેબસાઈટ પર પ્રકાશિત મુખ્ય  આર્ટીકલ  હતો, તેના પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.ડી. જી. વંજારાનું નિવેદન ટાઇમ્સ ઓફ ઈન્ડિયામાં પ્રકાશિત થયું હતું,

જેમણે સીબીઆઈને જણાવ્યું હતું કે સોહરાબુદ્દીન હરેન પંડ્યાની હત્યામાં સામેલ હતો.આ સમાચાર ટાઈમ્સ ઓફ ઈન્ડિયા તારીખ ૨૧.૯.૨૦૧૩ માં પ્રકાશિત થયા હતા.એક ફોટો સ્કેચ જે દોરવામાં આવ્યું હતું તે મોહમ્મદ અસગર અલી, આરોપી– ૧ ના દેખાવ સાથે મેળ ખાતું ન હતું પરંતુ તુલસીરામ પ્રજાપતિ સાથે મેળ ખાતું હતું.૫.૧૧.૨૦૦૭ તારીખનો અખબારનો અહેવાલ પ્રતિપ્રવાહમાં પ્રકાશિત થયો હતો.શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ પંડ્યા અને સુશ્રી જાગૃતિબેન પંડ્યાના આરોપોને અનુલગ્નક પી૮ તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.શ્રી પાંડ્યએ આઉટલુક તારીખ ૭.૧૧.૨૦૦૭ માં પ્રકાશિત એક મુલાકાતમાં કહ્યું હતું કે તેમની હત્યા થવાની સંભાવના છે.

૨૪૦. ફોજદારી અપીલમાં ઉઠાવવામાં આવેલી વિવિધ બાબતો પર અરજદારો દ્વારા ફરિયાદી પક્ષના કેસ પર શંકા વ્યક્ત કરવામાં આવી છે.જેમ કે તે પોતાની કારની બારીનો કાચ ફેરવી રહ્યો હતો, ત્યાં ૭ ઈજાઓ સાથે ૫ ગોળીઓ મળી આવી હતી.પીડબ્લ્યુપપ વિશ્વસનીય સાક્ષી નથી.ગુજરાત પોલીસની દેખરેખ હેઠળ હોવા છતાં મુફ્તી સૂફિયાનના પરિવારને પાકિસ્તાન જવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને ત્યાં સ્થળાંતર કરવામાં આવ્યું હતું.ઉચ્ચ અદાલત અવલોકન કર્યું છે કે બેલિસ્ટિક પુરાવા આંખના સંસ્કરણને સમર્થન આપતા નથી.મળી આવેલી અને તપાસવામાં આવેલી ગોળીઓમાં તફાવત જોવા મળ્યો હતો.આંખના સ્વરૂપ પર શંકા કરવા માટે ઘાની દિશા પર પણ પ્રતિકૂળ ટિપ્પણી કરવામાં આવી છે.આ ગુનો કારમાં થયો નથી.આરોપીઓના નિવેદનો

ભરોસાપાત્ર ન હતા.તપાસને કલંકિત કરવામાં આવી હતી.આમ, આ મામલે વધુ તપાસના નિર્દેશ આપવા માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે.વિનય ત્યાગી વિરુદ્ધ ઇરશાદ અલી (૨૦૧૩) ૫ એસ. સી. સી. ૭૬૨ પર આધાર મૂકવામાં આવ્યું છે જેમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે નિષ્પક્ષ અને યોગ્ય તપાસની બે અનિવાર્યતાઓ છે, તપાસ નિષ્પક્ષ, પ્રામાણિક અને ન્યાયી હોવી જોઈએ જે કાયદા અનુસાર છે અને બીજું, સંપૂર્ણ ભાર સક્ષમ અધિકારક્ષેત્ર સમક્ષ કેસના સત્યને બહાર લાવવા માટે હોવો જોઈએ.મનોહર લાલ શર્મા વિરુદ્ધ અગ્ર સચિવ અને અન્ય, (૨૦૧૪) ૨ એસ. સી. સી. ૫૩૨ કેસમાં કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે તપાસનો ઉદ્દેશ આખરે સત્યની શોધ કરવાનો અને ગુનેગારને કાયદામાં લાવવાનો છે.સી. બી. આઈ. એ માર્ગદર્શિકાના પેરા ૬.૧૧માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ અનુસાર કાર્યવાહી કરી નથી.૫, પ્રકરણ VI. સી. બી. આઈ. એ મેન્યુઅલના પ્રકરણ VIII ના પેરા ૮.૨૨ મુજબ મીડિયામાં નોંધપાત્ર બાબતને લગતા આક્ષેપો અંગેના અખબારી અહેવાલોને ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે.હાઈકોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં, સીબીઆઈએ સીબીઆઈ મેન્યુઅલના પેરા ૨૩.૨૦ માં જણાવ્યા મુજબ પગલાં લીધાં નથી.એવી શક્યતા છે કે જી. ડી. વંજારા હરેન પંડ્યાની હત્યાના કાવતરામાં સામેલ હતા અને તેમાં રાજકીય હસ્તીઓની સંડોવણી હોવાની શક્યતા છે.આઝમ ખાનની જુબાની જણાવે છે કે તેણે ૮ વર્ષ પહેલા સીબીઆઈને માહિતી પૂરી પાડી હતી. સીબીઆઈએ તેના પર કાર્યવાહી કરી નથી.હરેન પંડ્યાના પિતા અને પત્નીને હવે ઉપલબ્ધ માહિતીનો લાભ મળતો ન

હતો.તાત્કાલિક કેસમાં તપાસ એજન્સીનું વર્તન ઝહિરા હબીબુલ્લાહ શેખ એન્ડ અન્ન. વિ. માં અવલોકન મુજબ ફરીથી તપાસનો આદેશ આપવા માટે યોગ્ય આધાર બનાવે છે.ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય. (૨૦૦૪) ૪ એસસીસી ૧૫૮.જો તપાસ અથવા કાર્યવાહીમાં ખામી દેખાય છે અથવા સ્પષ્ટ ખામીઓને આવરી લેવાની વાસ્તવિકતાઓને છુપાવવાનો પ્રયાસ કરીને પડદો ઉઠાવીને સમજી શકાય છે, તો અદાલતોએ કાયદાના માળખામાં યોગ્ય રીતે લોખંડી હાથથી તેની સાથે વ્યવહાર કરવો પડશે.પૂજા પાલ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૧૬) ૩ એસ. સી. સી. ૧૩૫ માં, આ અદાલતે ફરીથી ઝહિરા હબીબુલ્લાહ શેખ (ઉપરોક્ત) માં કરવામાં આવેલા અવલોકનો પર આધાર રાખ્યો છે.

૨૪૧. વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શાંતિ ભૂષણ અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રશાંત ભૂષણે વિનંતી કરી છે કે ઉપરોક્ત તથ્યો અને સંજોગો અને આઝમ ખાનના નિવેદન અને રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી અન્ય સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને, આ એક યોગ્ય કેસ છે જ્યાં આગળની તપાસનો આદેશ આપવો જોઈએ.તેઓએ મૃતકના પિતા અને મૃતક હરેન પંડ્યાની પત્નીના નિવેદન પર આધાર રાખ્યો છે.અખબારના અહેવાલોમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે તેમ, તેમના કેસોમાં પસાર કરાયેલા આદેશો પણ રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યા છે.

૨૪૨. સોલિસિટર જનરલ શ્રી તુષાર મહેતાએ રજૂઆત કરી છે કે મૃતકના પિતા દ્વારા તપાસની માંગ કરતી અરજી ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા ૨૦૦૮ માં ફગાવી

દેવામાં આવી હતી, તેની સામેની વિશેષ રજા અરજી પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ મૃતકની પત્નીએ પણ વર્ષ ૨૦૧૨માં ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં અરજી દાખલ કરી હતી, જે અન્ય બાબતોની સાથે–સાથે ઉપરોક્ત આધારો પર પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી કે ન્યાયિક ઔચિત્ય અને શિસ્ત હાઈકોર્ટને ગુણદોષમાં પ્રવેશતા અટકાવે છે કારણ કે આ કોર્ટે ગુનાહિત અપીલમાં ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા પુરાવા અને તારણોનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું પડશે.જેની આખરે આ અદાલત દ્વારા સુનાવણી કરવામાં આવી છે અને તા.૩૧.૧.૨૦૧૯ ના રોજ સુનાવણી પૂર્ણ થઈ છે.આ અરજી જાળવવા યોગ્ય નથી અને પરોક્ષ હેતુ સાથે દાખલ કરવામાં આવી છે.આઝમ ખાનનું નિવેદન પાછળથી વિચારેલું છે અને તે જે કેસમાં તેમણે પદભ્રષ્ટ કર્યું છે તે સંબંધિત બાબત સાથે સંબંધિત નથી.પીઆઈએલના મંચનો દુરુપયોગ થઈ રહ્યો છે.તે અખબારના અહેવાલો અથવા સામયિકોના અહેવાલો પર આધારિત ન હોઈ શકે.આ હેતુ માટે, તેમણે કુસુમ લતા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૨૦૦૬) ૬ એસ. સી. સી. ૧૮૦, રોહિત પાંડે વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૦૫) ૧૩ એસ. સી. સી. ૭૦૨; અને હોલિકો પિક્ચર્સ (પ્રાઈવેટ) લિમિટેડ વિરુદ્ધ આધાર રાખ્યો છે.પ્રેમચંદ્ર મિશ્રા, ૨૦૦૭ (૧૪) એસસીસી ૨૮૧.

૨૪૩. અહેવાલના પુરાવા મૂલ્યના સંદર્ભમાં શ્રી મહેતાએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અખબારના અહેવાલોમાં સમાવિષ્ટ તથ્યો માત્ર સાંભળેલી વાતો છે અને તેથી પુરાવામાં સ્વીકાર્ય નથી.તેમણે લક્ષ્મી રાજ શેટ્ટી વિરુદ્ધ તમિલનાડુ રાજ્ય

(૧૯૮૮) ૩ એસ. સી. સી. ૩૧૯ પર આધાર રાખ્યો છે.તેમણે રાજીવ રંજન સિંહ 'લલન' (VIII) વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૦૬) ૬ એસ. સી. સી. ૬૧૩ પર આધાર રાખીને દલીલ કરી છે કે આવી પી. આઈ. એલ. ફોજદારી કેસમાં ન્યાયના માર્ગમાં અવરોધ ઊભો કરશે અને તે જાળવવા યોગ્ય નથી.પીઆઇએલ વ્યક્તિગત લાભ અથવા ખાનગી નફો અથવા રાજકીય હેતુઓ અથવા કોઈપણ પરોક્ષ વિચારણા માટે દાખલ કરી શકાતી નથી.વ્યક્તિએ પ્રામાણિકપણે વર્તવું જોઈએ અને માત્ર અધિનિયમ માં જ પૂરતો રસ હોવો જોઈએ અને તેને પી. આઈ. એલ. દાખલ કરવાનો અધિકાર હોવો જોઈએ. કેસમાં આપવામાં આવેલી બિનજરૂરી દખલગીરી ક્યારેક ફરિયાદી પક્ષને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે અને ક્યારેક આરોપી માટે પણ પૂર્વગ્રહ પેદા કરી શકે છે.રિલાયન્સને ગુલઝાર અહમદ આઝમી વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૨૦૧૨) ૧૦ એસ. સી. સી. ૭૩૧ અને અશોક કુમાર પાંડે વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય (૨૦૦૪) ૩ એસ. સી. સી. ૩૪૯ પર મૂકવામાં આવ્યું છે.શ્રી મહેતાએ તહસીન પૂનાવાસલા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૨૦૧૮) ૬ એસ. સી. સી. ૭૨ કેસમાં આ અદાલતના તાજેતરના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો છે કે તાત્કાલિક કેસ અરજદારો દ્વારા પી. આઈ. એલ. ના દુરૂપયોગ સિવાય બીજું કંઈ નથી.

૨૪૪. જેમ કે તા.૨૨.૧.૨૦૧૪ ના રોજ રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી છે જ્યારે આ કોર્ટ આખરે ડિસેમ્બર ૨૦૧૮ થી અમલમાં આવેલી ફોજદારી

અપીલની સુનાવણી કરી રહી હતી અને લેવામાં આવેલા મોટાભાગના દસ્તાવેજો અને આધારો સમાન છે, સુનાવણી દરમિયાન અમે અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રશાંત ભૂષણને પૂછ્યું કે જ્યારે આ અદાલત દ્વારા લગભગ સમાન આધારોના આધારે ફોજદારી અપીલની સુનાવણી કરવામાં આવી રહી હતી કે કેમ કે પીઆઈએલ દાખલ કરવામાં આવી છે.જો તે જરૂરી લાગ્યું કે વધુ તપાસની જરૂર છે, તો સંબંધિત વ્યક્તિઓ દ્વારા અથવા સી. પી. આઈ. એલ. દ્વારા આ મામલે વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસની માંગ કરતી અરજી શા માટે દાખલ કરવામાં આવી ન હતી અને કેવી રીતે તે જ દસ્તાવેજો અરજીમાં મેળવવામાં આવ્યા છે અને દાખલ કરવામાં આવ્યા છે જે ફોજદારી અપીલનો ભાગ છે.શ્રી પ્રશાંત ભૂષણે સ્વીકાર્યું હતું કે ફોજદારી અપીલમાં આરોપી વ્યક્તિઓ/સામાવાળા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કેટલાક દસ્તાવેજો પૂરા પાડવામાં આવ્યા છે.તેમણે અરજી દાખલ કરવા માટે તે વકીલ સાથે પરામર્શ કર્યો હતો.એક અલગ અરજી દાખલ કરવી યોગ્ય માનવામાં આવી હતી.

૨૪૫. જે રીતે રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી છે તેનાથી અમે ખુશ નથી.તે સ્પષ્ટ રીતે આ કેસમાં આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે મળીને દાખલ કરવામાં આવ્યું છે કારણ કે આરોપીના વકીલે સ્વીકાર્યું છે કે અરજદારને દસ્તાવેજો પૂરા પાડ્યા છે અને પરામર્શ કર્યો છે.શ્રી તુષાર મહેતાએ એ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે સી. પી. આઈ. એલ. વતી હાજર રહેલા વકીલ અને તેમાંથી એક આરોપી વતી

હાજર રહેલા વકીલની હાજરી પણ ૮.૨.૨૦૧૯ ના આદેશમાં રિટ પિટિશનમાં નોંધવામાં આવી છે.૮.૨.૨૦૧૯ તારીખના આદેશનો અભ્યાસ સૂચવે છે કે ફોજદારી અપીલમાં આરોપીના વકીલની હાજરી અરજદાર સી. પી. આઈ. એલ. વતી શ્રી પ્રશાંત ભૂષણ અને શ્રી રોહિત કે. સિંહ, વકીલો સાથે નોંધવામાં આવી છે.શ્રી પ્રશાંત ભૂષણે ઉપરોક્ત સ્થિતિને આ આધાર પર સમજાવવાનો પ્રયાસ કર્યો કે તેમના કારકુનએ ગુનાહિત અપીલમાં આરોપી વ્યક્તિ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલની હાજરી ખોટી રીતે આપી છે.જો કે, શ્રી પ્રશાંત ભૂષણ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું છે તેમ, આ વકીલ માહિતી, દસ્તાવેજો વગેરે રજૂ કરવામાં તેમની સાથે સંકળાયેલા હતા. તે ગમે તે હોય.હકીકત એ સ્પષ્ટ છે કે આરોપી વ્યક્તિઓએ આ કેસમાં વધુ તપાસ માટે આ રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.જો આરોપી આવું ઇચ્છતા હોય તો તેમણે માત્ર ફોજદારી અપીલમાં યોગ્ય અરજી દાખલ કરીને આ અદાલતનો સંપર્ક કરવો જોઈતો હતો અને પી. આઈ. એલ. દાખલ કરીને નહીં, તે પણ સી. પી. આઈ. એલ. દ્વારા. તેને વધુ તપાસ માટે રિટ પિટિશન દાખલ કરવાની યોગ્ય રીત ન કહી શકાય, તેનો હેતુ ત્રાંસા, અયોગ્ય અને શિસ્તની વિરુદ્ધ છે, ખાસ કરીને જ્યારે ફોજદારી અપીલની સુનાવણી આખરે થઈ રહી હતી અને આ અદાલત આ મામલાની દેખરેખમાં હતી અને ચુકાદો આખરે તા.૩૧.૧.૨૦૧૯ ના રોજ અનામત રાખવામાં આવ્યો છે.સંબંધિત સમયે જ્યારે અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે દેખીતી રીતે અરજદાર સી. પી. આઈ. એલ. ફોજદારી અપીલની સુનાવણીથી સારી રીતે વાકેફ હતી અને તે હકીકત રિટ પિટિશનમાં

જણાવવામાં આવી નથી કે છેલ્લા કેટલાક મહિનાઓથી ગુનાહિત અપીલની સુનાવણી ગુણદોષના આધારે થઈ રહી હતી.તે આઘાતજનક અને આશ્ચર્યજનક છે કે આરોપીઓએ તેમના સ્વાર્થમાં સી. પી. આઈ. એલ. ને દસ્તાવેજો પૂરા પાડીને પી. આઈ. એલ. ની આડમાં અરજી દાખલ કરવાની ઉપરોક્ત પદ્ધતિનો આશરો લીધો છે અને તે જ આધારો પર ફરિયાદી પક્ષના કેસ પર હુમલો કર્યો છે અને જે પણ નવી સામગ્રી દાખલ કરવામાં આવી છે, અમે હવે પછી તેના મૂલ્યની ચર્ચા કરીશું.

૨૪૬. મો. નું નિવેદન.સેશન્સ કેસ નં.૧૭૭/૨૦૧૩ વગેરેમાં સાક્ષી તરીકે તપાસ કરાયેલા આઝમ ખાન પર ભરોસો કરવામાં આવ્યો છે, તેણે જણાવ્યું હતું કે સોહરાબુદ્દીને તેને કહ્યું હતું કે શાહિદ રામપુરી, નઈમ ખાન અને તેને હરેન પંડ્યાને મારી નાખવાનો કરાર મળ્યો હતો અને તેઓએ તેને મારી નાખ્યો હતો.તેને દુઃખ થયું અને તેણે સોહરાબુદ્દીનને કહ્યું કે તેણે એક સારા વ્યક્તિની હત્યા કરી છે.ત્યારબાદ સોહરાબુદ્દીને તેને કહ્યું કે હત્યાનો આ કરાર શ્રી વંજારાએ આપ્યો હતો.અમારા મતે, આઝમ ખાન દ્વારા અપાયું ઉપરોક્ત નિવેદન સંપૂર્ણપણે ફોજદારી કેસના સંદર્ભની બહાર હતું જેમાં તેમણે પદભ્રષ્ટ કર્યું હતું.તે સ્પષ્ટ રીતે વિવાદ માટે અપ્રસ્તુત અન્ય કોઈ બાબત અંગેના નિવેદનને પાછળથી વિચારવાનો પ્રયાસ હતો.પેરા ૩ માં સાક્ષીની ઉલટતપાસમાં, તેણે નીચેનું નિવેદન આપ્યું છેઃ

“૩. સીબીઆઇ અધિકારીએ વર્ષ ૨૦૧૦માં બે વાર મારું નિવેદન નોંધ્યું હતું.મેં સી. બી. આઈ. અધિકારી સમક્ષ ઉદયપુરથી પ્રતાપગઢ જવા અને ત્યાંથી ઉદયપુર પાછા આવવાની અને પછી જેલમાં શાહિદ રામપુરી અને હૈદરાબાદમાં નઈમ ખાનને મળવા માટે હૈદરાબાદ જવાની અને નઈમ ખાનને એકે ૫૬ શસ્ત્રો પૂરા પાડવાની ખાતરી આપવાની અને પછી ઇન્દોર અને ફરીથી ઉદયપુર આવવાની અને મેં મારી સરતપાસ તેમ ઉદયપુરમાં સોહરાબુદ્દીન સાથે રહેવાની આખી વાર્તા કહી.સીબીઆઈ દ્વારા આ વાર્તાને અવગણવાનું કારણ એ હોઈ શકે છે કે જ્યારે મેં તેમને ગૃહમંત્રી  હરેન પંડ્યાની હત્યાની વાર્તા સંભળાવી હતી.મેં સી. બી. આઈ. અધિકારી સમક્ષ ઉદયપુરમાં સોહરાબુદ્દીન સાથે તેના ઘરે થયેલી મારી ચર્ચા અને સોહરાબુદ્દીનના કહેવા પર તુલસીરામ અને એક છોકરા દ્વારા ગૃહમંત્રી શ્રી હરિયન પંડ્યાની હત્યા અને સોહરાબુદ્દીનના કહેવા પર તુલસીરામ અને મુદસ્સર દ્વારા હમીદ લાલાની હત્યા વિશે જણાવ્યું હતું.સીબીઆઈ દ્વારા નોંધાયેલા મારા નિવેદનમાં આ ભૂલનું કોઈ કારણ નથી. મેં સી. બી. આઈ. ના અધિકારી સમક્ષ કહ્યું કે રાજસ્થાન ટૂલ્સ કંપની જોધપુરના પૈસા મરિયમ માર્બલ પાસેથી વસૂલવા માટે મારી સામે ખોટી રીતે ગેરવસૂલીના કેસમાં કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો.સીબીઆઈ સમક્ષ મારા નિવેદનમાં ઉપરોક્ત ભૂલનું કોઈ કારણ નથી.(સંદર્ભ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે)

૨૪૭. આઝમ ખાને કહ્યું છે કે સી. બી. આઈ. એ વર્ષ ૨૦૧૦માં બે વાર તેમનું નિવેદન નોંધ્યું હતું, પરંતુ તેઓ સી. બી. આઈ. દ્વારા નોંધાયેલા તેમના નિવેદનમાં ચૂક કરવાનું કોઈ કારણ આપી શક્યા ન હતા. અન્યથા પણ ૧૫ વર્ષથી વધુ સમય પછી કરવામાં આવેલું નિવેદન સંપૂર્ણપણે અવિશ્વસનીય અને પાછળથી વિચારેલું છે અને તે જે બાબતમાં કરવામાં આવ્યું હતું તેની સાથે સંકળાયેલું નથી.આમ, તે સ્પષ્ટ રીતે એક પ્રેરિત અને જૂઠાણું હોવાનું જણાય છે કારણ કે તે અગાઉના નિવેદનમાં અવગણવાનું કોઈ કારણ આપી શક્યા ન હતા જેમાં આ મુદ્દો પણ સામેલ ન હતો.

૨૪૮. સુશ્રી રાણા અયુબના એક પુસ્તક પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે જેમાં એવું જોવા મળ્યું છે કે હરેન પંડ્યાનો કેસ જવાળામુખી જેવો છે."એકવાર સત્ય બહાર આવે, (XXX) ઘરે જશે.તેને જેલમાં ધકેલી દેવામાં આવશે." વકીલે હરેન પંડ્યાના પિતા શ્રી વિઠ્ઠલ પંડ્યાના નિવેદન પર આધારિત આઉટલુકના એક અનુચ્છેદ  પર વધુ આધાર રાખ્યો છે.એવું લાગે છે કે તેણે વાસ્તવિક ખૂની વિશે શંકા વ્યક્ત કરી હતી, પરંતુ કોઈની વિરુદ્ધ કોઈ સામગ્રી નહોતી.રાણા અયુબનું પુસ્તક ઉપયોગી નથી.તે અનુમાનો, અનુમાનો અને ધારણાઓ પર આધારિત છે અને તેનું કોઈ પુરાવા મૂલ્ય નથી.વ્યક્તિનો અભિપ્રાય પુરાવાના ક્ષેત્રમાં નથી હોતો.તે જ રાજકીય પ્રેરિત હોવાની સંભાવના છે, તેને નકારી શકાય નહીં.ગોધરાની ઘટના પછી ગુજરાતમાં જે રીતે વસ્તુઓ આગળ વધી છે, આવા આક્ષેપો અને વળતા આક્ષેપો અસામાન્ય નથી અને

ઘણી વખત ઉઠાવવામાં આવ્યા છે અને તે અસમર્થનીય અને વિચાર્યા પછીના હોવાનું જાણવા મળ્યું છે.

૨૪૯. મૃતકના પરિવાર દ્વારા હરેન પાંડ્યના પિતા શ્રી વિઠ્ઠલ પાંડ્ય અને મૃતકની પત્ની સુશ્રી જાગૃતિ બેન દ્વારા કરવામાં આવેલા આરોપોની વાત કરીએ તો આ મામલાને ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા શ્રી વિઠ્ઠલ ભાઈ પાંડ્ય વતી દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીમાં ગુણદોષના આધારે હાથ ધરવામાં આવ્યો છે.ગુજરાત હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે આ બાબતને વિસ્તૃત રીતે ધ્યાનમાં લીધી છે.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે મૃતક હરેન પંડ્યાની પત્ની સુશ્રી જાગૃતિબેન પંડ્યાને આરોપપત્રમાં સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવે.૧૬.૧૧.૨૦૦૬ ના રોજ, ફરિયાદી પક્ષે જાગૃતિબેન પંડ્યા સહિત સાક્ષીઓને છોડવા માટે ક્લોઝિંગ પર્સિસ અને પર્સિસ રજૂ કર્યા હતા.તે હકીકતની નોંધ લેવામાં આવી હતી કે અરજદારે આગળની તપાસને નકારીને પસાર કરેલા આદેશને પડકાર્યો ન હતો.અખબારના અહેવાલોના આધારે ૧૮.૧૨.૨૦૦૬ ના રોજ આવી જ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેને પણ ૨૫.૬.૨૦૦૭ ના રોજ પોટા જજ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.આદેશની એક નકલ મૃતકની પત્ની, અરજદારને પણ આપવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, મૃતકના પિતાએ હાઈકોર્ટમાં એક અરજી દાખલ કરી છે, જેમાં ૨૦.૬.૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા આદેશને પડકારવામાં આવ્યો છે.ગુજરાત હાઈકોર્ટની એક ખંડપીઠે આ રીતે નિરીક્ષણ

કર્યું છેઃ

"૨૪. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે સંબંધિત અપીલમાં, અરજદાર કે જે ન તો સાક્ષી છે કે ન તો ફરિયાદી છે, તેણે ત્રણ અલગ–અલગ આદેશોને પડકાર્યા છે, જેમ કે [૧] આદેશ ડી. ટી. ડી.૧૮/૧૨/૨૦૦૬ નીચે અરજી આંક–૮૫૫ [૨] ઓર્ડર તા.૨૬/૩/૨૦૦૭ અરજી આંક–૮૯૮ [૩] અંતિમ ચુકાદો અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશની નીચે પસાર કરેલ.૨૫/૬/૨૦૦૭ ના વિશેષ કેસ [પોટા] નં.૧૦ ૨૦૦૩ માં વિદ્વાન વિશેષ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવ્યો.ડી. ટી. ડી. નો ઓર્ડર આપ્યો હતો.૧૮/૧૨/૨૦૦૬ નીચે એપ્લિકેશન આંક–૮૫૫ અને ઓર્ડર તા.૨૬/૩/૨૦૦૭ અરજી આંક–૮૯૮ હેઠળ પસાર કરાયેલ, વિદ્વાન વિશેષ અદાલત [પોટા] એ અરજદારના પુત્ર શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યા સંબંધિત કેસની પુનઃ તપાસ/વધુ તપાસ માટે અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત અરજીઓને ફગાવી દીધી છે.આ તબક્કે એ પણ નોંધવું જરૂરી છે કે જ્યારે અરજદાર દ્વારા વધુ તપાસ/પુનઃચૂંટણી માટે પ્રથમ અરજી આંક–૮૫૫ રજૂ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે તે જ સમયે ૧૨૨ ફરિયાદી સાક્ષીઓ અને ૭ બચાવ સાક્ષીઓની વિશેષ અદાલત [પોટા] દ્વારા પહેલેથી જ તપાસ કરવામાં આવી હતી અને ૨૦૨ પાનાના આરોપીઓના વધુ નિવેદનો પહેલેથી જ નોંધવામાં

આવ્યા હતા અને સુનાવણી અંતિમ તબક્કામાં હતી.જ્યારે આંક–૮૯૮ અરજી ૨૬/૩/૨૦૦૭ પર વિદ્વત વિશેષ અદાલત [[પોટા] દ્વારા રદ કરવામાં આવી ત્યારે પણ  ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ખાસ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારને ઉપરોક્ત આદેશની નકલ તાત્કાલિક પૂરી પાડવામાં આવે જેથી તે ઈચ્છે તો ઉચ્ચ મંચનો સંપર્ક કરી શકે, કારણ કે અદાલત ૨૮/૩/૨૦૦૭ અને ૪/૪/૨૦૦૭  ના રોજ બંને પક્ષોની રજુઆતોો પૂર્ણ કર્યા પછી ચુકાદો આપે તે પહેલાં હજુ થોડો સમય છે.રેકોર્ડ પરથી જાણવા મળે છે કે અરજી આંક–૮૫૫ તા.ની નીચે ઓર્ડર પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.૧૮/૧૨/૨૦૦૬ અરજદારને ૨૨/૧૨/૨૦૦૬  ના રોજ મોકલવામાં આવ્યો હતો અને ઓર્ડરની નકલ બ્લો એપ્લિકેશન આંક–૮૯૮ તા.પર પસાર કરવામાં આવી હતી.૨૬/૩/૨૦૦૭ અરજદારને તે જ દિવસે એટલે કે ૨૬/૩/૨૦૦૭ પર પ્રાપ્ત થયું હતું.ક્રમમાં ડી. ટી. ડી.૨૬/૩/૨૦૦૭, વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશે ખાસ અવલોકન કર્યું હતું કે જો અરજદાર ઈચ્છે તો તેને માનનીય ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો સંપર્ક કરવા માટે કાનૂની સહાય સેવા પણ પૂરી પાડવામાં આવશે.તેમ છતાં, અરજદારે ઉપરોક્ત બે આદેશોને તાત્કાલિક પડકાર્યા ન હતા.એવું લાગે છે કે બંને પક્ષોની દલીલો ૨૮/૩/૨૦૦૭ અને ૪/૪/૨૦૦૭  ના રોજ સાંભળવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, આરોપી વ્યક્તિઓને દોષિત ઠેરવવાના અંતિમ ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને વિશેષ અદાલત [પોટા] દ્વારા

૨૫/૬/૨૦૦૭ ના રોજ પસાર કરવામાં આવે છે અને ઉપરોક્ત તમામ આદેશોને અરજદાર દ્વારા નવેમ્બર ૨૦૦૭ના મહિનામાં પડકારવામાં આવ્યા હતા.આમ, એવું લાગે છે કે અરજદારે અરજી આંક–૮૫૫ અને ૮૯૮ હેઠળ પસાર કરાયેલા ઉપરોક્ત આદેશોને તાત્કાલિક અને/અથવા વાજબી સમયની અંદર પડકારવામાં બાબતને ખૂબ જ ગંભીરતાથી લીધી નથી અને સુનાવણીને આગળ વધારવા અને સમાપ્ત કરવાની મંજૂરી આપી નથી.આ તબક્કે એ પણ નોંધવું જરૂરી છે કે અરજદારે અપીલ મેમોમાં ખાસ કરીને અંતિમ ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે.૨૫/૬/૨૦૦૭ કે તે અંતિમ ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને પડકારતો નથી.૨૫/૬/૨૦૦૭ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા.જો એમ હોય તો, તે કિસ્સામાં, અંતિમ ચુકાદા અને આદેશ સામે અપીલ કરવામાં આવશે.૨૫/૬/૨૦૦૭ પી. ઓ. ટી. એ. ની કલમ ૩૪ હેઠળ સમર્થનપાત્ર રહેશે નહીં, દોષિત ઠેરવવાના આદેશને પડકારવામાં આવશે નહીં.

૨૬. શ્રી હરેન પંડ્યાની હત્યાની વધુ તપાસ અને/અથવા ફરીથી તપાસ માટે તેમની પ્રાર્થનાના સમર્થનમાં આરોપ મૂકવામાં આવે છે કે તે એક રાજકીય હત્યા હતી.અરજદાર દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારને આરોપપત્રમાં સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવ્યો ન હતો અને મૃતક હરેન પંડ્યાની જાગૃતિબેન વિધવાને સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવી

હતી, પરંતુ તેને પડતો મૂકવામાં આવ્યો હતો.ઉપર જણાવ્યા મુજબ, ૮/૯/૨૦૦૩ ના રોજ આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને અરજદારને સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવ્યો ન હતો.તેમ છતાં, અરજદારે કંઈ કર્યું નહીં.સાક્ષીને છોડવા માટે ક્લોઝિંગ પર્સિસ અને પર્સિસ વિદ્વાન વિશેષ સરકારી વકીલ દ્વારા ૧૬/૧૧/૨૦૦૬ ના રોજ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત પર્સિસની પ્રમાણિત નકલ અરજદાર દ્વારા ૧૬/૪/૨૦૦૭ ના રોજ લાગુ કરવામાં આવી હતી જે વાસ્તવમાં ૨૫/૪/૨૦૦૭ ના રોજ અરજદારને પહોંચાડવામાં આવી હતી.તેમ છતાં, અરજદારે અરજીઓ આંક–૮૫૫ અને ૮૯૮ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશોને પડકાર્યા ન હતા અને સુનાવણી પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપી હતી.એવું પણ લાગે છે કે વિલંબને સમજાવતી અરજીઓમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓ પણ ખૂબ અસ્પષ્ટ અને/અથવા સામાન્ય પ્રકૃતિના છે.અરજદારે પણ અરજીઓ આંક–૮૫૫ અને ૮૯૮ નીચે પસાર કરાયેલા આદેશોની નકલોની પ્રાપ્તિ અને સાક્ષીઓને છોડવા માટે ક્લોઝિંગ પર્સિસની પ્રમાણિત નકલના સંદર્ભમાં સાચા તથ્યો આપ્યા નથી.

૨૭. હજી પણ 'પર્યાપ્ત કારણ' ને ઉદારતાથી અર્થઘટન કરીને, જેથી નોંધપાત્ર ન્યાયને આગળ ધપાવી શકાય અને વિલંબના તકનીકી આધાર પર યોગ્ય કેસનો પરાજય ન થાય તે જોવા માટે, અમે ગુણદોષ

પર પણ પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસ પર વિચાર કર્યો છે.અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ તેમજ સી. બી. આઈ. વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વિશેષ સરકારી વકીલે પણ ગુણદોષ પર અદાલતને સંબોધન કર્યું છે અને અમે સાંભળ્યું છે કે સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલો ગુણદોષ પર લાંબા સમય સુધી હાજર રહ્યા છે જેથી નોંધપાત્ર ન્યાયને આગળ વધારવા અને યોગ્ય કેસ વિલંબના તકનીકી આધાર પર હારી ન જાય તે જોવા માટે ગુણદોષ પર પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસની પ્રશંસા કરી શકાય.

૨૯. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હરેન પંડ્યાની વિધવા જાગૃતિબેનને પહેલેથી જ આરોપપત્રમાં સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવી હતી, તેમ છતાં, તેણીની સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી ન હતી અને તેણીને સાક્ષી તરીકે છોડી દેવામાં આવી હતી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો તેણીની સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હોત, તો સત્ય બહાર આવ્યું હોત.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જાગૃતિબેને પણ ૧૯/૮/૨૦૦૪ ના રોજ 'તાહેલકા' માં પ્રકાશિત થયેલા તેના ઇન્ટરવ્યુમાં આશંકા વ્યક્ત કરી હતી કે તેણીની સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવશે નહીં અને તે સાચું પડ્યું છે."

૨૫૦. ઉચ્ચ અદાલત  વધુમાં અવલોકન કર્યું છે કે જાગૃતીબેનની તપાસ ન

કરવી એ આગળની તપાસ માટે કોઈ આધાર નથી.ઉચ્ચ અદાલત  એવું પણ નિરીક્ષણ કર્યું છે કે ૧૯.૮.૨૦૦૬ પર 'તહેલકા' માં પ્રકાશિત થયેલા ઇન્ટરવ્યુમાં સુશ્રી જગરુતીબેને સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમની પાસે રાજકીય દુશ્મનાવટના સંદર્ભમાં કોઈ પુરાવા/સામગ્રી નથી.માત્ર રાજકીય દુશ્મનાવટના આરોપ પર વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસનો આદેશ આપી શકાતો નથી.આઈ. ઓ. એ જણાવ્યું છે કે તપાસ દરમિયાન તેમને મૃતકના પિતા શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ પંડ્યાના અસ્પષ્ટ નિવેદનના આધારે રાજકીય દુશ્મનાવટના સંદર્ભમાં કોઈ સામગ્રી મળી નથી, રાજકીય હસ્તીઓ સામે વધુ તપાસનો આદેશ આપવો શક્ય નથી.અરજદાર પાસે રાજકીય દુશ્મનાવટની સામગ્રીને સાબિત કરવા માટે કોઈ સામગ્રી નથી.સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં, વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસ માટે કોઈ આદેશ ન હોઈ શકે.યોગ્યતા પર, અરજદાર વધુ તપાસ અથવા પુનઃચૂંટણી માટે કેસ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે.

૨૫૧. જાગૃતિબેન પર પાછા આવીને, તે સાક્ષી નહોતી, સ્વીકાર્યું છે, અને તેને કોઈ વ્યક્તિગત માહિતી નથી અને તેણીએ જે અહેવાલ આપ્યો છે તેમાંથી તે સ્પષ્ટ છે કે મૃતક સવારે ૦૬૪૫ કલાક/૦૭૦૦ વાગ્યે ફરવા માટે ઘરમાંથી નીકળી ગયો હતો.આમ, અખબારના અહેવાલમાં શંકા ઉઠાવવામાં આવી હતી કે લૉ ગાર્ડન સુધી પહોંચવામાં અડધો કલાક ન લાગ્યો હોત.લૉ ગાર્ડન સુધી પહોંચવામાં ૧૦ મિનિટનો સમય લાગ્યો હોત.જાગૃતીબેનને છોડવાની રજુઆત સ્વીકારવા માટે ખૂબ જ નબળી છે.તેણીએ વાસ્તવિક હુમલાખોરો કોઈ અન્ય

હોવાની કોઈ વાર્તા બહાર પાડી નથી અને જો તેણીની તપાસ કરવામાં આવી હોત, તો તેણીનું નિવેદન ફરિયાદી પક્ષના કેસને સમર્થન આપતું હોત કે મૃતક સવારે માત્ર ફરવા માટે જ ઘરમાંથી બહાર નીકળ્યો હતો.સમયનું મૂલ્યાંકન ૧૫ થી ૨૦ મિનિટ અથવા અડધો કલાક પણ અલગ હોઈ શકે છે.જાગરુતીબેન દ્વારા અખબારના અહેવાલોમાં સમયના અંદાજના આધારે અને જેના આધારે સવારે ૭:૩૦ વાગ્યે લૉ ગાર્ડનમાં જે બન્યું તેના પર બિલકુલ શંકા ન કરી શકાય.મૃત હરેન પંડ્યા તેના નિવેદન મુજબ લૉ ગાર્ડન માટે રવાના થયા હતા.તે આ કેસમાં તપાસ કરવા માટે નજરે જોનાર સાક્ષી નહોતી.આમ, એવું ન કહી શકાય કે ફરિયાદી પક્ષે તેણીને અટકાવી દીધી છે અને તેણીએ કોઈ પણ ભાગની વાર્તાને ઉજાગર કરી હશે જે કેસ માટે સામગ્રી હતી.

૨૫૨. ગુજરાત હાઈકોર્ટના વિઠ્ઠલ ભાઈના કેસમાં ઉપરોક્ત નિર્ણય સામે એસએલપીને આ અદાલતે ૧૫.૭.૨૦૦૯ ના રોજફગાવી દીધી છે.આ અદાલતે વિલંબને માફ કર્યો અને એસએલપીને ફગાવી દીધી. આમ, ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ આદેશ કે કોઈ તપાસની જરૂર નથી, તે અંતિમતામાં આવી ગયો છે.

૨૫૩. ત્યારબાદ, મૃતકની પત્ની દ્વારા વધુ એક પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, જોકે મૃતકના પિતા દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કરવામાં આવેલી અરજીને ધ્યાનમાં રાખીને તે દાખલ કરવામાં આવી હતી, કારણ કે પિતાએ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ

તેણી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓ પર પસાર કરાયેલા આદેશો પર સવાલ ઉઠાવ્યા હતા.તેમ છતાં, તેમણે સ્પેશિયલ સીઆરએલ દાખલ કરી હતી. અરજી નં.૨૩૨૭/૨૦૧૧ જે તારીખ૬.૨.૨૦૧૨ ના આદેશ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવી હતી.ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત  પત્ની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને ફગાવી દીધી છે અને અવલોકન કર્યું છેઃ

> "૪. ગુજરાત રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વિશેષ સરકારી વકીલ શ્રી જે. એમ. પંચાલે ગુજરાત રાજ્ય વતી દાખલ કરેલા તારીખના સોગંદનામા પર આધાર રાખીને, પુરાવાઓની પુનઃમૂલ્યાંકન ઉપરાંત, સીઆરએલમાં આ માનનીય અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા તારીખના ચુકાદા અને આદેશથી ઉદ્ભવતા એસએલપીની પેન્ડન્સી વિશેની હકીકતનો વર્ચ્યુઅલ રીતે પુનરોચ્ચાર કર્યો છે. ૨૦૦૭ની અપીલ નં.૯૭૫ અને સંલગ્ન અપીલ.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૨૦૦૩ના વિશેષ કેસ [પોટા] નં.૧૦ માં આંક–૮૫૫ અને આંક–૮૯૮ નીચે વધુ તપાસ/પુનઃચૂંટણી માટે અરજદારના સસરા દ્વારા અગાઉ કરવામાં આવેલી સમાન અરજી અને વિનંતી નિયુક્ત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને ૨૦૦૮ની વધુ ફોજદારી અપીલ [૪], ૨૦૦૮ની ૧૮ અને ૨૦૦૭ની ૧૩૨૪ને વિલંબ માફી અરજી સાથે પસંદ કરવામાં આવી હતી. જ્યારે વિષયવસ્તુ તમામ ઔચિત્ય અને ન્યાયિક શિસ્તમાં અપીલ માટે વિશેષ પરવાનગી

(સીઆરએલ) નંબર ૯૭૮૫ ૯૭૯૬/૨૦૧૧ અને અપીલ માટે વિશેષ મંજૂરી (સીઆરએલ) નંબર (એસ) ૯૭૯૭૯૮૦૮/૨૦૧૧ માટેની અરજી (ઓ) માં સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ પેન્ડિંગ હોય, ત્યારે તે ઇચ્છનીય છે કે આ અદાલત ફોજદારી કાર્યરિતી સંહિતા, ૧૯૭૩ અનુચ્છેદ ૪૮૨ સાથે વાંચેલા ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અસાધારણ શક્તિનો ઉપયોગ ન કરે.

૫. એ સાચું છે કે, રાજ્યના વકીલ દ્વારા રજૂ કરાયેલ ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક પાસાઓ અનિયંત્રિત રહે છે.

૬. પ્રથમ દૃષ્ટિએ, આ અરજીનો વિષય અને વિનંતી અપીલ માટે વિશેષ મંજૂરી (સીઆરએલ) નંબર (ઓ) ૯૭૮૫૯૭૯૬/૨૦૧૧ [ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલ] અને અપીલ માટે વિશેષ મંજૂરી (સીઆરએલ) નંબર (ઓ) ૯૭૯૭ ૯૭૦૮/૨૦૧૧ [સીબીઆઈ દ્વારા દાખલ કરાયેલ] માટે અરજી (ઓ) માં સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ પડતર કાર્યવાહીમાંથી બહાર આવી રહી છે.આ સંજોગોમાં, આ તબક્કે, ગુનાઓની ફરીથી તપાસ કરવા/વધુ તપાસ માટે નિર્દેશ માંગવા માટે આ અરજીનું મનોરંજન કરવું એ રેકોર્ડ પરના પુરાવા અને સામગ્રીનું પુનઃમૂલ્યાંકન અને પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાના ક્ષેત્રમાં હશે અને તેથી, ઔચિત્ય અને ન્યાયિક શિસ્ત આ અદાલતને ભારતના બંધારણની

અનુચ્છેદ ૨૨૬ તેમજ ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ની અનુચ્છેદ ૪૮૨ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને કેસની ગુણવત્તામાં પ્રવેશ કરવાથી અટકાવે છે, કારણ કે સર્વોચ્ચ અદાલત પ્રકરણ IV હેઠળ તેના સંપૂર્ણ અધિકારક્ષેત્રમાં અધિકૃત રીતે મુદ્દાનું સમાધાન કરવા માટે વિષયની બાબતમાં છે. ભારતનું બંધારણ.(ભાર પૂર્વક)

૨૫૪. આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે આ બાબતને અંતિમ સ્વરૂપ મળ્યું છે.ફરીથી, ફોજદારી અપીલમાં, અમે ગુનાના આધારે કેસની તપાસ કરી છે કારણ કે આ કેસ ગુજરાતના ભૂતપૂર્વ ગૃહ પ્રધાન હરેન પાંડ્ય સાથે સંબંધિત છે.આઝમ ખાનના નિવેદન અને રાણા અયુબ દ્વારા બુક સહિત રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને ગુણદોષ પર અમારા મતે, વધુ તપાસ અથવા પુનઃચૂંટણીનું નિર્દેશન કરવા માટે રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીના આધારે કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી.તે હેતુ માટે કોઈ સામગ્રી નથી.એસ. એલ. પી. ની બરતરફીને કારણે આ મામલો પહેલેથી જ અંતિમ તબક્કામાં પહોંચી ગયો છે. અન્યથા પણ અરજી અખબારો/સામયિકોના અહેવાલો પર આધારિત છે.કુસુમ લતા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૨૦૦૬) ૬ એસ. સી. સી. ૧૮૦ કેસમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે અખબારના અહેવાલો પુરાવા નથી.આ અદાલતે એવું પણ નિરીક્ષણ કર્યું હતું કે રિટ પિટિશનને ખર્ચ સાથે બરતરફ કરવી જોઈએ જેથી સંદેશ યોગ્ય દિશામાં જાય કે ત્રાંસા હેતુથી દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને અદાલતોની મંજૂરી ન હોય.

૨૫૫. જેમ જેમ અમે આદેશની સાથે ફોજદારી અપીલોનો નિર્ણય લઈ રહ્યા છીએ, અમે કાર્યવાહીના કેસની સત્યતા અને અમારા મતે તપાસની નિષ્પક્ષતા સાથે વ્યવહાર કર્યો છે, હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો માત્ર બિનજરૂરી જ નહોતા, પરંતુ તબીબી/ફોરેન્સિક પુરાવાઓની ખોટી પ્રશંસા અને રેકોર્ડ પરના ભૌતિક પુરાવાની અવગણના પર આધારિત હતા.

૨૫૬. રોહિત પાંડે વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૨૦૦૫) ૧૩ એસ. સી. સી. ૭૦૨ માં, એક યુવાન વકીલ દ્વારા અખબારના અહેવાલોના આધારે રિટ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.આ અરજી ૧૨.૨.૨૦૦૪ ના રોજદાખલ કરવામાં આવી હતી.આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે સામાન્ય રીતે અમે આવી ગેરસમજણવાળી અરજીને અનુકરણીય ખર્ચ સાથે ફગાવી દીધી હોત, પરંતુ અરજદાર યુવાન વકીલ છે તે ધ્યાનમાં રાખીને, રૂ. ૧,૦૦૦ નો ખર્ચ લાદવામાં આવ્યો હતો.

૨૫૭. હોલિકો પિક્ચર્સમાં (પ્રા.) લિમિટેડ વી.પ્રેમચંદ્ર મિશ્રા, (૨૦૦૭) ૧૪ એસ. સી. સી. ૨૮૧, એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે અરજીઓ તેમની અધિકૃતતાની ચકાસણી કરવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યા વિના અખબારના અહેવાલો પર આધારિત છે.

૨૫૮. લક્ષ્મી રાજ શેટ્ટી વિરુદ્ધ તમિલનાડુ રાજ્ય, (૧૯૮૮) ૩ એસ. સી. સી. ૩૧૯ માં, આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે તે સારી રીતે સ્થાપિત છે કે અખબારમાં સમાવિષ્ટ હકીકતનું નિવેદન માત્ર સાંભળેલી વાત છે અને તેથી નિવેદનના નિર્માતાની ગેરહાજરીમાં પુરાવા તરીકે અસ્વીકાર્ય છે.

૨૫૯. રાજીવ રંજન સિંહ 'લલન' (૮) વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૨૦૦૬) ૬ એસ. સી. સી. ૬૧૩ માં, આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે જાહેર હિતની અરજી વ્યક્તિગત લાભ અથવા રાજકીય હેતુ અથવા કોઈપણ પરોક્ષ વિચારણા માટે દાખલ કરી શકાતી નથી.ફોજદારી કેસમાં ફરિયાદી પક્ષ સામે કરવામાં આવેલ બિનજરૂરી સંદર્ભ સમયે સમયે આરોપી માટે પણ ગંભીર પૂર્વગ્રહ પેદા કરી શકે છે.

૨૬૦. ગુલઝાર અહેમદ આઝમી વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૨૦૧૨) ૧૦ એસ. સી. સી. ૭૩૧ માં એવું જોવા મળ્યું હતું કે અસરગ્રસ્ત પક્ષે નિવારણ માંગવું પડશે.૨૬૧. સિમ્રનજીત સિંહ માન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા એન્ડ એ. એન. આર., (૧૯૯૨) ૪ એસ. સી. સી. ૬૫૩ પર આધાર મૂકવામાં આવ્યો છે જેમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું:

“૭. સામાન્ય રીતે, કોઈ પણ આદેશથી અસરગ્રસ્ત પીડિત પક્ષને આદેશની કાયદેસરતા, માન્યતા અથવા શુદ્ધતા પર સવાલ ઉઠાવીને નિવારણ મેળવવાનો અધિકાર છે, સિવાય કે તે પક્ષ સગીર હોય, પાગલ વ્યક્તિ હોય અથવા અન્ય કોઈ અપંગતાથી પીડાતો હોય જેને કાયદો અન્ય વ્યક્તિને, દા. ત. આગામી મિત્રને, તેના વતી અદાલતમાં જવાની મંજૂરી આપવા માટે પૂરતી માન્યતા આપે છે.જો કોઈ વાલી અથવા આગામી મિત્ર આવા વિકલાંગ પીડિત પક્ષ માટે અને તેના વતી કાર્યવાહી શરૂ કરે છે, તો તે અસરકારક રીતે પીડિત પક્ષ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી છે અને તેના પરિણામમાં કોઈ સીધો વ્યક્તિગત હિસ્સો ધરાવતા સંપૂર્ણ અજાણી વ્યક્તિ દ્વારા નહીં.વર્તમાન કેસમાં અમારી સમક્ષ અરજદારના કોઈ મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવતું નથી; જો કેસ બહાર કાઢવાની માંગ કરવામાં આવે તો તે એ છે કે બે દોષિતોના મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું છે.જો એમ હોય તો બંને દોષિતો અગાઉની કાર્યવાહીમાં દલીલ કરી શક્યા હોત, પરંતુ ત્રીજા પક્ષને, જે બે દોષિતો સામે શરૂ થયેલી સુનાવણી માટે સંપૂર્ણપણે અજાણી વ્યક્તિ છે, તેમની સામે નોંધાયેલી સજાની શુદ્ધતા પર સવાલ ઉઠાવવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી.જો તેને મંજૂરી આપવામાં આવી હોય તો કોઈપણ અને દરેક વ્યક્તિ અદાલતો દ્વારા દિવસે દિવસે નોંધાયેલી માન્યતાઓને પડકાર આપી શકે છે, પછી ભલે દોષિત ઠેરવવામાં આવેલી વ્યક્તિઓ આમ કરવા

માંગતા ન હોય અને નિર્ણયમાં સંમતિ આપવા ઇચ્છુક હોય.જો પીડિત પક્ષ બંધારણની અનુચ્છેદ  ૩૨ હેઠળ આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે, તો તે એ. આર. અંતુલે વિરુદ્ધ આર. એસ. નાયક, (૧૯૮૮) ૨ એસ. સી. સી. ૬૦૨ ના કિસ્સામાં અલગ આધાર પર ઊભા થઈ શકે છે.જો કે, આપણે એમ ન સમજવું જોઈએ કે આવા તમામ કિસ્સાઓમાં પીડિત પક્ષ પાસે બંધારણની અનુચ્છેદ  ૩૨ હેઠળ ઉપાય છે.જ્યાં સુધી કોઈ પીડિત પક્ષ કાયદા દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત કોઈ અપંગતા હેઠળ ન હોય ત્યાં સુધી, કોઈપણ તૃતીય પક્ષને તેની સામેના નિર્ણય પર સવાલ ઉઠાવવાની મંજૂરી આપવી અસુરક્ષિત અને જોખમી રહેશે.ઉદાહરણ તરીકે એવા કેસને લો કે જેમાં આઈ. પી. સી. ની અનુચ્છેદ  ૩૨૪ હેઠળ ઓછા ગુના માટે આરોપી વ્યક્તિને દોષિત ઠેરવવામાં આવે. આરોપી નિર્ણયથી ખૂબ સંતુષ્ટ છે પરંતુ ત્રીજો પક્ષ અનુચ્છેદ  ૩૨ હેઠળ તેના પર સવાલ ઉઠાવે છે અને સફળ થાય છે.દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને નવી સુનાવણી શરૂ થાય છે અને આરોપીઓને આઈ. પી. સી. અધિનિયમની કલમ  ૩૦૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે. ત્રીજા પક્ષના એકતરફી કૃત્ય માટે ભોગવવાની વ્યક્તિ આરોપી હશે!જો આવા તૃતીય પક્ષની અવાંછિત કાર્યવાહીને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે તો તેમાં સામેલ જોખમ પર ભાર મૂકવા માટે આવી ઘણી પરિસ્થિતિઓ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવી શકે છે.મુકદ્દમાની સંપૂર્ણ શ્રેણી પછી સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા દોષિત

ઠેરવવામાં આવેલા કેસો નિવારક અટકાયતના કેસો સાથે તુલનાત્મક નથી જ્યાં કોઈ મિત્ર અથવા નજીકના સંબંધીને હેબિયસ કોર્પસની રિટ માંગવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.તેથી, અમે સંતુષ્ટ છીએ કે સંહિતાની જોગવાઈઓ હેઠળ કે અન્ય કોઈ કાયદા હેઠળ કોઈ તૃતીય પક્ષની અજાણી વ્યક્તિને નિયમિત સુનાવણી પછી અદાલત દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા અને સજાની શુદ્ધતા પર સવાલ કરવાની મંજૂરી નથી.પ્રથમ સિદ્ધાંતો પર, અમને શ્રી સોધીની એ દલીલ સ્વીકારવી મુશ્કેલ લાગે છે કે કોઈ માન્યતા પ્રાપ્ત રાજકીય પક્ષના નેતા દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી આવી જાહેર હિતની અરજી, જે ગુનેગારોના ભવિષ્યમાં સાચો રસ ધરાવે છે, તેને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.એસ. પી. ગુપ્તા વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, (૧૯૮૧) સપ.એસસીસી ૮૭ ભગવતી, ન્યાયમુર્તિ  એ અવલોકન કર્યું:(એસ. સી. સી. પી. ૨૧૯, પેરા ૨૪) "પરંતુ આપણે એ જોવા માટે સાવચેત રહેવું જોઈએ કે જાહેર સભ્ય, જે આ પ્રકારના કેસોમાં અદાલતનો સંપર્ક કરે છે, તે પ્રામાણિકપણે કામ કરી રહ્યો છે અને વ્યક્તિગત લાભ અથવા ખાનગી નફો અથવા રાજકીય પ્રેરણા અથવા અન્ય પરોક્ષ વિચારણા માટે નહીં.અદાલતે રાજકારણીઓ અને અન્ય લોકો દ્વારા તેની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં."

આ અવલોકનો જાહેર હિતના મુકદ્દમામાં 'લોકસ સ્ટેન્ડી' ના પ્રશ્નની

ચર્ચા કરતી વખતે કરવામાં આવ્યા હતા.સાવચેતીના આ શબ્દો 'લોકસ સ્ટેન્ડી' નિયમનો વ્યાપ વધારતી વખતે ઉચ્ચારવામાં આવ્યા હતા.આ શબ્દોએ આપણને આ અરજીનું મનોરંજન કરવાથી રોકવું જોઈએ.આ કૃષ્ણ સ્વામી વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૧૯૯૨) ૪ એસ. સી. સી. ૬૦૫માં આ અદાલતે વ્યક્ત કરેલા દ્રષ્ટિકોણ સાથે સુસંગત છે.

૮. જનતા દળ વિરુદ્ધ એચ. એસ. ચૌધરી, (૧૯૯૨) ૪ એસ. સી. સી. ૩૦૫ માં આ અદાલતની ખંડપીઠે વ્યક્ત કરેલો મત વધુ યોગ્ય છે.તે ૨૨ જાન્યુઆરી, ૧૯૯૦ના રોજ સી. બી. આઈ. દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી એફ. આઈ. આર. ને રદ કરવા માટે એક જાહેર હિતની અરજી હતી, જે મુખ્ય આરોપના આધારે હતી કે અમુક નામાંકિત અને અનામી વ્યક્તિઓએ ગુનાહિત કાવતરું ઘડ્યું હતું, જેના પગલે તેમણે તેમના એજન્ટો દ્વારા સ્વિસ કંપની બોફોર્સ પાસેથી હેતુ અથવા પુરસ્કાર તરીકે કરોડો રૂપિયાની ગેરકાયદેસર આવક મેળવી હતી.સી. બી. આઈ. એ તપાસ કરવામાં મદદ માટે સ્વિસ અધિકારીઓને વિનંતી પત્ર જારી કરવા માટે દિલ્હીના વિદ્વાન ન્યાયાધીશ સમક્ષ અરજી દાખલ કરી હતી, જે વિનંતી સ્વીકારવામાં આવી હતી.વકીલ શ્રી હરિન્દર સિંહ ચૌધરીએ દિલ્હી હાઈકોર્ટ સમક્ષ અમુક આધારો પર એફ. આઈ. આર. અને વિનંતી પત્રને રદ કરવા માટે ફોજદારી પુનરીક્ષણ અરજી દાખલ કરી હતી.પડકારના સમર્થનમાં કાયદા અને હકીકતના ઘણા પ્રશ્નો

ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા.ઉચ્ચ અદાલત  એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હતી કે ઉપરોક્ત તૃતીય પક્ષ વાદીને કાર્યવાહી જાળવી રાખવાનો કોઈ 'અધિકાર' નથી અને તેથી પણ હસ્તક્ષેપ કરનારાઓને ઉપરોક્ત કાર્યવાહીમાં પક્ષપલટો/હસ્તક્ષેપ માંગવાનો કોઈ અધિકાર નથી.જો કે, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે આ બાબતની સ્વતઃ સંજ્ઞાન લીધું અને તેમના આદેશમાં જણાવેલા કારણોસર સીબીઆઈ અને રાજ્યને કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો કે શા માટે એફ. આઈ. આર. રદ ન થવી જોઈએ.અપીલ પર, આ અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હતી કે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન ન્યાયાધીશે એવું માન્યું હતું કે વકીલ વાદી, તેમજ દરમિયાનગીરી કરનારાઓને કોઈ 'લોકસ સ્ટેન્ડી' નથી.ચુકાદાના ફકરા ૪૫માં મળેલા સંબંધિત અવલોકનો નીચે મુજબ છેઃ(એસ. સી. સી. પી. ૩૨૯, પેરા ૪૫) "જો ચોક્કસ આરોપી વ્યક્તિઓ સામે નોંધાયેલા આ પ્રકારના ફોજદારી કેસમાં કાયદાના લાખો પ્રશ્નોની ઊંડાણપૂર્વક તપાસ કરવાની હોય, તો પણ આવા તમામ પ્રશ્નો ઉઠાવવાનું અને તેમની સામે યોગ્ય સમયે શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીને યોગ્ય મંચ સમક્ષ પડકારવાનું તેમનું અને તેમનું જ કામ છે, જાહેર હિતના પક્ષકારોની આડમાં ત્રીજા પક્ષકારો માટે નહીં." (ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો) તે કેસમાં, વકીલ વાદી ઉપરાંત, જનતા દળ, સીપીઆઈ (માર્ક્સવાદી), ભારતીય કોંગ્રેસ (સમાજવાદી) અને એક ડૉ. પી. નલ્લા થમ્પી થેરા જેવા કેટલાક રાજકીય પક્ષોએ પણ આ અદાલતનો સંપર્ક

કર્યો હતો, જેમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા પક્ષપલટો/હસ્તક્ષેપ માટેની તેમની વિનંતીને નકારી કાઢવા અંગે સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા.તે આ સંદર્ભમાં હતું કે આ અદાલતે આ પ્રશ્નની તપાસ કરવી જરૂરી હતી કે શું ફોજદારી કાર્યવાહીમાં તૃતીય પક્ષોને કોઈ 'અધિકાર' છે અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ જ જવાબ આપ્યો હતો.આ નિર્ણય સ્પષ્ટપણે આ અરજીની જાળવણીક્ષમતાના સમર્થનમાં શ્રી સોધી દ્વારા કરવામાં આવેલી રજુઆત ને નકારી કાઢે છે.જો કે, અમે અહીં અગાઉ કાઢેલા અવલોકનોમાં વ્યક્ત કરેલા અભિપ્રાય સાથે આદરપૂર્વક સંમત છીએ."

૨૬૨. અશોક કુમાર પાંડે વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ડબલ્યુ. બી., (૨૦૦૪) ૩ એસ. સી. સી. ૩૪૯ પર આધાર મૂકવામાં આવ્યો છે, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈ પણ આદેશથી પ્રભાવિત પીડિત પક્ષને આદેશની કાયદેસરતા, માન્યતા અથવા શુદ્ધતા પર સવાલ ઉઠાવીને નિવારણ મેળવવાનો અધિકાર છે, સિવાય કે પીડિત પક્ષ સગીર અથવા પાગલ વ્યક્તિ હોય અથવા અન્ય કોઈ અપંગતાથી પીડાતો હોય, વગેરે.

૨૬૩. અરજદાર વતી, એ. આર. અંતુલે વિરુદ્ધ રામદાસ શ્રીનિવાસ નાયક અને એ. એન. આર., (૧૯૮૪) ૨ એસ. સી. સી. ૫૦૦ પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે, જેમાં શ્રી આર. એસ. નાયક દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ખાનગી ફરિયાદ એ. આર. અંતુલે, તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી સામે જાળવવા યોગ્ય

હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે કોઈપણ વ્યક્તિ એ હકીકતને અદાલતના ધ્યાનમાં લાવી શકે છે જે ગુનાની રચના કરે છે અને વિશેષ ન્યાયાધીશ આવી ફરિયાદ પર અથવા પોલીસ અધિકારી સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિ પાસેથી પ્રાપ્ત માહિતી પર અથવા તેની પોતાની જાણકારી પર પણ સંજ્ઞાન લઈ શકે છે.આ નિર્ણય તાત્કાલિક કેસમાં લાગુ પડતો નથી કારણ કે પી. આઈ. એલ. ના મંચનો દુરુપયોગ કરવામાં આવ્યો છે, અમે કેસની તપાસ કરી છે અને તે અયોગ્ય હોવાનું જાણવા મળ્યું છે.તે ઉપરાંત, તે એવો કેસ નથી કે જ્યાં ગુનાના સંદર્ભમાં ખાનગી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હોય.સીબીઆઈએ આ કેસની સંપૂર્ણ અને ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી છે અને આરોપી વ્યક્તિઓ વચ્ચેનું કાવતરું સ્થાપિત થયું હોવાનું જાણવા મળ્યું છે.ગુનામાં આરોપી વ્યક્તિઓની સંડોવણીના સંદર્ભમાં આજે અલગ ચુકાદા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી ફોજદારી અપીલમાં મોટી માત્રામાં પુરાવાઓની ચર્ચા કરવામાં આવી છે.એવું ન કહી શકાય કે તપાસ અન્યાયી, એકતરફી, ખોટી અથવા કોઈપણ રીતે ખોટી દિશા નિર્દેશિત હતી, જેમ કે અમે રદ કરેલા ચુકાદામાં ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું.તે આશ્ચર્યજનક છે કે અપીલ બાકી હતી તે હકીકતનો ઉલ્લેખ કરવા છતાં હાઈકોર્ટના અવલોકનો પર ભારે આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.સંપૂર્ણ નિષ્પક્ષતામાં, આવી અરજી સી. પી. આઈ. એલ. દ્વારા આરોપીના કહેવા પર દાખલ થવી જોઈએ નહીં, તે સ્પષ્ટપણે પી. આઈ. એલ. ના મંચનો દુરુપયોગ છે. માત્ર આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા અથવા અરજદાર અથવા ફોજદારી અપીલમાં અન્ય કોઈ રસ ધરાવતી વ્યક્તિ

દ્વારા અરજી પસંદ કરી શકાતી હતી.અન્યથા પણ, અમે આ કેસમાં વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસ કરવા માટે યોગ્ય કોઈ સામગ્રી અથવા આધારને ગુણદોષ પર શોધી શક્યા નથી.અમે રદ કરેલા ચુકાદામાં હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો રેકોર્ડ પરના સમગ્ર પુરાવાને ધ્યાનમાં લીધા વિના એકતરફી અભિગમ પર આધારિત હતા અને પુરાવાની સંપૂર્ણ ખોટી પ્રશંસા પર આધારિત હતા જે સ્પષ્ટ રીતે વિકૃત હતા.

૨૬૪. રિલાયન્સને બંધુઆ મુક્તિ મોરચા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય, એ. આઈ. આર. ૧૯૮૪ એસ. સી. ૮૦૨ પર પણ આધાર મૂકવામાં આવ્યોછે, જેમાં આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે જ્યાં કોઈ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓનો વર્ગ કે જેમના મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન થાય છે, પરંતુ જે ગરીબી અથવા અપંગતા અથવા સામાજિક અથવા આર્થિક રીતે વંચિત સ્થિતિને કારણે અદાલતનો સંપર્ક કરી શકતો નથી, અને આવા કિસ્સામાં, પ્રામાણિકપણે કામ કરતો જાહેર સભ્ય, અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ રાહત માટે અદાલતમાં જઈ શકે છે, અને અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ પણ, જેથી મૂળભૂત અધિકારો માત્ર સમૃદ્ધ અને સારા લોકો માટે જ નહીં પણ મોટી સંખ્યામાં લોકો માટે પણ અર્થપૂર્ણ બની શકે છે. જેઓ અભાવ અને નિરાધાર જીવન જીવી રહ્યા છે અને જેઓ જાગૃતિ, દૃઢતા અને સંસાધનોના અભાવને કારણે ન્યાયિક નિવારણ મેળવવામાં અસમર્થ છે.કોર્ટ મૌલિક અધિકારોના ન્યાયિક અમલીકરણ માટે આવા વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓના વર્ગના કારણને ટેકો આપવા માટે પ્રામાણિકપણે કામ કરતા જાહેર સભ્યના કોઈપણ સભ્યને મંજૂરી આપી શકે છે અને આપવી

જોઈએ.આ અદાલતે વધુમાં અવલોકન કર્યું છે કે અનુચ્છેદ  ૩૨ની જોગવાઈઓ ચોક્કસપણે સૂચવતી નથી કે કોણ અદાલતમાં જઈ શકે છે.તે સંદર્ભમાં આવી જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં, તે સ્પષ્ટ છે કે અરજદાર કોઈ પણ વ્યક્તિ હોઈ શકે છે જેને કાયદાએ આવી પ્રકારની કાર્યવાહી જાળવવાની સત્તા આપી છે.રાહત માટે બંધારણની અનુચ્છેદ  ૩૨ હેઠળ અરજીમાં રસ ધરાવતી કોઈપણ વ્યક્તિ માટે તે ખુલ્લું છે.ઉપરોક્ત દરખાસ્ત પર શંકા ન કરી શકાય.તાત્કાલિક કેસમાં, અરજી ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ હકીકતો અને સંજોગો મુજબ પ્રામાણિકપણે દાખલ કરવામાં આવી હોવાનું કહી શકાતું નથી.જો તે પરિવારના સભ્યોના કહેવા પર હોય, તો તેમના અધિકારો હાઈકોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યા છે અને આ કોર્ટ સુધી પહોંચી ગયા છે.આરોપી વ્યક્તિઓનું પ્રતિનિધિત્વ સમગ્ર અને ફોજદારી અપીલમાં સક્ષમ વકીલો દ્વારા કરવામાં આવે છે.પરંતુ કમનસીબ બાબત એ છે કે અરજદાર સી. પી. આઈ. એલ. અને સી. પી. આઈ. એલ. ને સંપૂર્ણ નિષ્પક્ષતામાં સામગ્રી પૂરી પાડીને અરજી દાખલ કરવામાં તેમનો હાથ હતો, તેમણે પી. આઈ. એલ. ના રૂપમાં અરજી દાખલ કરવી જોઈતી ન હતી પરંતુ આરોપી વ્યક્તિંઓ અથવા ફોજદારી અપીલમા  રસ ધરાવતી અન્ય કોઈ વ્યક્તિ વતી અરજી દાખલ કરવી જોઈતી હતી.જ્યારે તમામ સંબંધિત લોકો જાણતા હતા કે અરજી દાખલ કરવામાં આવે તે પહેલાં છેલ્લા ૨ મહિનાથી આ અદાલતમાં અપીલની સુનાવણી થઈ રહી છે, ત્યારે જ્યારે અપીલ સુનાવણી માટે લેવામાં આવી હોય ત્યારે અહેવાલોમાં કરવામાં આવતા પ્રકાશનો પણ યોગ્ય દૃશ્ય નથી અને ન્યાયના માર્ગમાં અનુચિત દખલગીરી સમાન હોઈ શકે

છે.

૨૬૫. અમે ફોજદારી અપીલમાં ફરિયાદી પક્ષ અને તપાસના કેસની ખોટીતા અંગે અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી વિવિધ રજુઆતોના ગુણદોષ પર કાર્યવાહી કરી છે અને જાણવા મળ્યું છે કે ગુણદોષ પર સી. પી. આઈ. એલ. દ્વારા ફરિયાદી પક્ષના કેસ પર શંકા કરવા માટે ઉઠાવવામાં આવેલી રજુઆતો પાયાવિહોણી છે વિગતવાર ચર્ચા દ્વારા જે અમે આજે અલગ ચુકાદા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી ફોજદારી અપીલ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે કરી છે જેમાં અમે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા દોષિત ઠરાવના ચુકાદાને પુનરાવર્તિત કર્યો છે.

૨૬૬. દલીલો દરમિયાન, અમે સી. પી. આઈ. એલ. વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રશાંત ભૂષણને એક પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો કે તેઓ સી. પી. આઈ. એલ. દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા કેસમાં વકીલ તરીકે કેવી રીતે હાજર થઈ શકે કારણ કે તેઓ સી. પી. આઈ. એલ. ની કાર્યકારી સમિતિના સભ્ય છે. ભાગ ૬ ના પ્રકરણ ૨ ની કલમ ૧ માં સમાવિષ્ટ બાર કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા ઘડવામાં આવેલા વ્યાવસાયિક નીતિશાસ્ત્રના નિયમને ધ્યાનમાં રાખીને, નિયમ ૮ અહીં નીચે કાઢવામાં આવ્યો છેઃ

"૮.જો કોઈ વકીલ આવી સંસ્થા અથવા સંસ્થા અથવા સોસાયટી

અથવા કોર્પોરેશનની કાર્યકારી સમિતિના સભ્ય હોય તો તે કોઈ સંસ્થા અથવા સંસ્થા, સોસાયટી અથવા કોર્પોરેશનની તરફેણમાં અથવા તેની વિરુદ્ધ કોઈ અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલ અથવા અન્ય કોઈ સત્તામંડળ સમક્ષ હાજર નહીં થાય."કાર્યકારી સમિતિ, "તેને ગમે તે નામથી બોલાવવામાં આવે, તેમાં કોઈ પણ સમિતિ અથવા વ્યક્તિઓની સંસ્થાનો સમાવેશ થવો જોઈએ, જે હાલમાં સંસ્થા અથવા સંસ્થા, સમાજ અથવા નિગમની બાબતોનું સામાન્ય સંચાલન કરે છેઃપરંતુ આ નિયમ ન્યાયઅદાલત મિત્ર તરીકે અથવા બાર કાઉન્સિલ, ઈન્કોર્પોરેટેડ લો સોસાયટી અથવા બાર એસોસિએશન વતી ફી વગર હાજર રહેલા આવા સભ્યને લાગુ પડશે નહીં."

૨૬૭. નિયમ ૮ માત્ર ત્યારે જ અપવાદ બનાવે છે જ્યારે આવા સભ્ય ન્યાયઅદાલત મિત્ર તરીકે અથવા બાર કાઉન્સિલ, ઈન્કોર્પોરેટેડ લો સોસાયટી અથવા બાર એસોસિએશન વતી ફી વિના હાજર હોય.સી. પી. આઈ. એલ. જેવી સંસ્થા કોઈ અપવાદ નથી. શ્રી પ્રશાંત ભૂષણના વિદ્વાન વકીલે જણાવ્યું છે કે તેમણે હાઈકોર્ટમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરીને નિયમ ૮ના અધિકારો પર સવાલ ઉઠાવ્યા હતા.ઉપરોક્ત નિયમ ૮ના અધિકારોને બચાવવા માટે, બાર કાઉન્સિલ દ્વારા કોર્ટમાં નિવેદન આપવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ નિયમોમાં સુધારો કરવા જઈ રહ્યા છે, જો કે, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે નિવેદન આપવા છતાં બાર કાઉન્સિલે નિયમોમાં સુધારો કર્યો નથી.આ નિયમ મનસ્વી છે અને

જેમ તે દેખાઈ શકે છે તેમ તે સત્તાથી બહાર છે.

૨૬૮. અમે સમગ્ર પરિસ્થિતિથી ખુશ નથી.નિયમ મનસ્વી છે અથવા સત્તાથી બહાર છે તેના આધારે નિયમ ૮ના ઉલ્લંઘનમાં હાજર રહેવાનું કોઈ વાજબીપણું હોઈ શકે નહીં.આ નિયમને હજુ સુધી કોર્ટ દ્વારા ગેરકાયદેસર અથવા સત્તાથી બહાર જાહેર કરવામાં આવ્યો નથી.નિયમ ૮ બારના સભ્યો માટે બંધનકર્તા છે સિવાય કે જ્યાં સુધી પ્રશ્નમાં રહેલા નિયમમાં સુધારો કરવામાં ન આવે અથવા કોઈ પણ કારણોસર મનસ્વી અથવા અધિકાર બહાર હોવાનું જાહેર કરવામાં ન આવે, ત્યાં સુધી બારના સભ્યો દ્વારા તેનું નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કરવું જોઈએ. વ્યાવસાયિક નીતિશાસ્ત્રના નિયમોનું પાલન તમામ સંબંધિત લોકોએ કરવું જોઈએ.જો તેમનું પાલન ઉલ્લંઘનમાં કરવામાં આવે છે, તે પણ આ અદાલત સમક્ષ અને તે પણ ઉપરોક્ત કેનવાસ કરેલા અસમર્થનીય આધાર પર તેની અસરને જાણીને, કોઈ પણ નૈતિકતાના નિયમોના ઉલ્લંઘનને રોકી શકશે નહીં.જો બાર કાઉન્સિલે નિવેદન આપ્યા પછી નિયમમાં સુધારો કર્યો નથી, તો યોગ્ય અરજીમાં નિયમ પર નવેસરથી સવાલ ઉઠાવવો જોઈએ.ઉપરોક્ત કેન્દ્રની કાર્યકારી સમિતિમાં રહેલા વકીલ દ્વારા સી. પી. આઈ. એલ. વતી હાજરી આપવી યોગ્ય ન કહી શકાય કારણ કે તે નિયમો હેઠળ ગેરવર્તણૂકને વ્યાખ્યાયિત કરે છે.આ ઉપરોક્ત નિયમોના નિયમ ૮નું ઉલ્લંઘન છે.આપણે આ વિશે વધુ કહેવાની જરૂર નથી.જો કે, જ્યાં સુધી તેને સત્તાની બહાર જાહેર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અમે માનીએ છીએ કે વકીલો તેનું પાલન કરવા

માટે બંધાયેલા છે.

૨૬૯. પરિણામે, આપણે જોઈએ છીએ કે અરજી પ્રામાણિકપણે દાખલ કરવામાં આવી હોવાનું ન કહી શકાય.અન્યથા પણ, અરજી યોગ્યતાથી વંચિત છે.તે મુખ્યત્વે એ જ પ્રશ્નો ઉઠાવે છે જે અપીલમાં ઉકેલવામાં આવ્યા છે.આ કેસમાં વધુ તપાસ અથવા ફરીથી તપાસ કરવા માટે આવી કોઈ વધુ સામગ્રી નથી.આ બાબત આખરે શાંત થવી જોઈતી હતી કારણ કે પરિવારના સભ્યો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પણ આ અદાલત દ્વારા આ બાબતને વારંવાર ઉઠાવીને ફગાવી દેવામાં આવી છે, તે સ્વીકાર્ય નથી અને કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં સંપૂર્ણપણે અયોગ્ય હતી.એ જ રાજકીય બદલો લેવા સમાન છે.તેથી અરજી રદબાતલ થઈ શકે છે.

## ઉપસંહાર

## ક્રિમિનલ અપીલ ૨૦૧૨ની અરજી નં..૧૪૦,૧૪૨૧૪૬ અને ૧૪૯૧૫૧

૨૭૦. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને અમે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપી૧ (મોહમ્મદ અસગર અલી) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૯), આરોપી૪ (કલીમ અહમદ) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૨), આરોપીપ (અનસ માચિસવાલા) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૫), આરોપી૬ (મોહમ્મદ

યુનુસ સારેશવાલા) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૬), આરોપી૭ (રેહાન પુથાવાલા) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૩), આરોપી૮ (મોહમ્મદ રિયા) પર લાદવામાં આવેલી સજા અને દોષિત ઠેરવણીને પુનઃસ્થાપિત કરીએ છીએ. (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૪), આરોપી૯ (મોહમ્મદ પરવેઝ શેખ) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૪૦), આરોપી૧૦ (પરવેઝ ખાન પઠાણ) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૫૦) અને આરોપી૧૧ (મોહમ્મદ ફારૂક) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૫૧) પોટા અને ૧૨૦બીની કલમ ૩ (૧) અને ૩ (૩) હેઠળ અને ટ્રાયલ કોર્ટના આદેશ મુજબ આઈપીસીની કલમ ૧૨૦બી સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૦૫ હેઠળ.તે મુજબ અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

**<u>૨૦૧૨ની ફોજદારી અરજી નં..૧૪૧,૧૪૭ અને ૧૪૮</u>**

૨૭૧. જો કે, એ ૨ (મોહમ્મદ અબ્દુલ રઉફ) (૨૦૧૨ ની ફોજદારી અપીલ નં.૧૪૭) ના સંદર્ભમાં, એ ૩ (મોહમ્મદ. શફીઉદ્દીન) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૮) અને આરોપી૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) (૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં.૧૪૧), સીબીઆઈએ તેમની વિરુદ્ધ હાઈકોર્ટમાં કોઈ અપીલ પસંદ કરી ન હતી અને ત્યારથી આરોપી૩ (મોહમ્મદ. શફીઉદ્દીન) અને એ૧૨ (શાહનવાઝ ગાંધી) એ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અને એ૨ (મોહમ્મદ) ના કેસમાં તેમને આપવામાં આવેલી સજાને સંપૂર્ણ રીતે પૂર્ણ કરી છે. અબ્દુલ રઉફ) હાઈકોર્ટ દ્વારા સુધારેલ મુજબ, આગળ કોઈ દખલગીરી કરવામાં આવતી નથી

અને તેમની સામેની અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.(ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા મુજબ આરોપીઓના નામનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે).

**<u>૨૦૧૨ની ફોજદારી અરજી નં..૮૩૯૪</u>**

૨૭૨. ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલોનો નિકાલ ૨૦૧૨ની ક્રિમિનલ અપીલ નં..૧૪૦૧૫૧ માં આપવામાં આવેલા નિર્ણયના સંદર્ભમાં કરવામાં આવ્યો છે.

**ક્રિમિનલ અપીલ નં./૨૦૧૯ @ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સી. આર. એલ.) ૨૦૧૭ની નં.૫૫૩૦ અને ફોજદારી અરજી નં./૨૦૧૯ @ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સી. આર. એલ.) ૨૦૧૬નો નં..૯૦૨૮૯૦૨૯**

૨૭૩. આરોપી મોહમ્મદ શેખ ના સંદર્ભમાં, એક અલગ સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી હતી.હાઈકોર્ટના આદેશ મુજબ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૭૪એ હેઠળ તેની દોષિત ઠેરવણી અને સજામાં કોઈ દખલગીરી કરવામાં આવતી નથી.ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ હાઈકોર્ટ દ્વારા આઇપીસીની કલમ ૧૭૪એ સિવાય તેમને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે.તેમની વિરુદ્ધ સીબીઆઈ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને ફગાવી દેવામાં આવે છે.આરોપીની અપીલ પણ ફગાવી દેવામાં આવે છે.

**<u>૨૦૧૯ની રીટ અરજી (ફોજદારી) નં.૨૬</u>**

૨૭૪. આ મામલે વધુ ફરીથી તપાસ અથવા તપાસ માટે કોઈ આધાર બનાવવામાં આવ્યો નથી.એક મહિનાની અંદર સુપ્રીમ કોર્ટ બાર એસોસિએશન એડવોકેટ્સ વેલ્ફેર ફંડમાં અરજદાર દ્વારા જમા કરાવવાની રૂ૫૦,૦૦૦/ની કિંમત સાથે રિટ પિટિશનને ફગાવી દેવામાં આવે છે.

કેસોનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

==========

**<u>અસ્વીકરણ</u>:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**<u>DISCLAIMER:</u>** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.